

**Základní škola Havlíčkův Brod,
Nuselská 3240**

Č.j. 361/2021/ZSNU
JID 663/2021/ZSNU

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání

„ŠKOLA DÍLNOU LIDSKOSTI“

I. Identifikační údaje

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání,
zpracovaný podle RVP ZV.

ŠKOLA DÍLNOU LIDSKOSTI

Základní škola Havlíčkův Brod, Nuselská 3240

Adresa školy: Nuselská 3240
580 01 Havlíčkův Brod
IZO: 600 086 844
IČO: 709 10 961
DIČ: CZ 709 10 961

Jméno ředitele: Mgr. Milena Popelová

Kontakty: Tel. + fax 569 429 070
E-mail zs.nuselska@worldonline.cz
www.zsnuselska.cz
Identifikátor datové schránky: ghdmmbg

Zřizovatel: Město Havlíčkův Brod
Havlíčkovo náměstí 57
580 01 Havlíčkův Brod
Tel. 569 497 111

Obsah

I.	Identifikační údaje	2
	Obsah	3
II.	Charakteristika školy	4
	II.1. Úplnost a velikost školy. Základní informace	4
	II.2. Charakteristika pedagogického sboru	6
	II.3. Dlouhodobé projekty	6
	II.4. Spolupráce se zákonnými zástupci a s jinými subjekty	6
III.	Charakteristika školního vzdělávacího programu	7
	III.1. Zaměření školy	7
	III.2. Výchovné a vzdělávací strategie	10
	III.3. Zabezpečení výuky žáků se spec. vzdělávacími potřebami	12
	III.4. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných	15
	III.5. Začlenění průřezových témat	17
	- seznam použitých zkratk vyučovacích předmětů	18
	- tabulky průřezových témat	20
IV.	Učební plán	25
	IV.1. Učební plán 1. stupně	25
	- poznámky k učebnímu plánu 1. stupně	25
	- tabulka	26
	IV.2. Učební plán 2. stupně	27
	- poznámky k učebnímu plánu 2. stupně	27
	- tabulka	29
	IV.3. Učební plán volitelných předmětů	30
	- tabulka - volitelné předměty	30
V.	Učební osnovy	31
	V.1. Učební osnovy 1. stupně	31
	V.2. Učební osnovy 2. stupně	112
	V.3. Učební osnovy volitelných předmětů	251
VI.	Hodnocení výsledků vzdělávání žáků	258
	VI.1. Úvod	258
	VI.2. Pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků	259
VII.	Přílohy - samostatné dokumenty	
	č. 1 – Standardy – Český jazyk a literatura, Anglický jazyk, Německý jazyk a Matematika	
	č. 2 – Vzdělávací program pro přípravnou třídu základní školy	

II. Charakteristika školy

II.1. Úplnost a velikost školy. Základní informace

Základní škola Havlíčkův Brod, Nuselská 3240 byla otevřena 1. 9. 1990. Do sítě škol je zařazena k 1. 9. 1996. Od 1. 7. 2001 je právnickou osobou - příspěvkovou organizací. Zřizovatelem školy je Město Havlíčkův Brod. Sídlem organizace je ulice Nuselská 3240 Havlíčkův Brod 580 01. Telefon + fax 569 429 070, e-mailová adresa školy zs.nuselska@worldonline.cz, identifikátor datové schránky: ghdmmbg. Podrobné údaje jsou uvedeny na webových stránkách školy www.zsnuselska.cz. **Vymezení úkolů** je uvedeno ve Zřizovací listině a ve Statutu školy. Škola je v systému základních škol MŠMT vedena pod kódem (IZO) 103 378 537, identifikátor právnické osoby je 600 086 844 a u Českého statistického úřadu Hradec Králové pod identifikačním číslem (IČ) 709 10 961.

Škola je plně organizovaná, sdružuje **základní školu, školní družinu, školní klub a školní jídelnu**. Od školního roku 2010/2011 je otevřena přípravná třída. Převážná většina žáků jsou děti z okolního sídliště a zbytek jsou žáci dojíždějící z okolních obcí. Vzděláváme i děti cizích státních příslušníků.

V budově školy je umístěna i pobočka Krajské knihovny Vysočiny, Soukromá základní umělecká škola a tři oddělení Mateřské školy Korálky.

Škola je vybudovaná v sídlištním komplexu v okrajové části města. V současné době jsou zpravidla dvě třídy v ročníku.

O vzdělávání a chod školy se stará pedagogický sbor, vychovatelé ŠD a ŠK, asistentky pedagoga, 2 ekonomické pracovnice, školník, uklízečky, pracovnice školní jídelny.

Škola je **panelového typu, skládá se z komplexu 3 budov propojených spojovací chodbou**.

Vzdělávací pavilon je pětipodlažní. V přízemí se nachází školní dílna, cvičná kuchyň, školní klub, šatny pro 1. a 2. stupeň, pobočka Krajské knihovny Vysočina, odborná učebna výtvarné výchovy SZUŠ a jedno oddělení MŠ. V 2. podlaží jsou kmenové třídy 1. stupně, učebna s interaktivní tabulí, sborovna, kanceláře vedení školy a oddělení školní družiny. Ve 3. podlaží jsou kmenové třídy, odborná učebna informatiky, kabinety učitelů a školní družina. Ve 4. podlaží se nacházejí kmenové třídy 2. stupně, moderní laboratoř fyziky a chemie, odborné učebny fyziky, přírodopisu, jazyků, odborná učebna pro multimediální výchovu.

V 5. nadzemním podlaží je z projektu IROP od roku 2019 v provozu **Přírodovědné centrum s moderními učebnami pro výuku přírodních věd - učebnou s 2D a 3D projekcí a planetářiem, pochozí zahrada se skleníkem** pro výuku pracovních činností a přírodovědná pozorování, včetně prostoru pro pozorování dalekohledem a meteostanice. Díky vybudování Přírodovědného centra je škola vybavena kvalitními pomůckami pro výuku přírodovědných předmětů v učebně fyziky a laboratoři chemie a fyziky, novými počítači a tablety, interaktivními tabulemi, nové zasíťování wifi celé školy.

Hlavní budova školy je **bezbariérová**, je vybavena výtahem.

V **druhé budově** (stravovacím pavilonu) je školní jídelna a školní kuchyň s veškerým technickým zázemím. Současné jsou zde umístěny šatny, sprchy a kabiny pro tělesnou výchovu.

Ve **třetím pavilonu** jsou 2 tělocvičny, pod kterými byly kryty CO, nyní jsou zde umístěny sklady, keramická dílna, malý sál pro výuku baletu a společenská místnost.

Pavilony jsou propojeny **spojovací chodbou**, kde jsou dvě oddělení MŠ.

Součástí školy je **školní jídelna**, která zabezpečuje zdravou výživu žáků dle platných norem a předpisů. Žáci **v rámci projektu Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol** odebírají dotované **školní mléko a ovoce**.

Finanční prostředky jsou využívány na nákup učebnic, didaktické techniky, komunikačních, interaktivních a ostatních pomůcek. Třídy a odborné učebny jsou vybaveny víceúčelovým, estetickým a funkčním zařízením. Na chodbách a v areálu školy se nalézají prostory s hracími prvky pro odpočinkovou činnost o přestávkách. Prostory pro zájmovou činnost po vyučování (ŠD, ŠK) splňují požadavky pro relaxaci a odpočinek žáků. Jsou vybaveny pracovním a odpočinkovým nábytkem, pomůckami a hrami pro mimoškolní a zájmovou činnost. **Mimotřídní a zájmová činnost** je přirozenou součástí výchovně vzdělávacího procesu vyplývající z práce školní družiny a školního klubu. Ve škole jsou zavedeny různé zájmové kroužky (aktuální nabídka viz jednotlivé školní roky).

Žákům se **speciálními vzdělávacími potřebami a nadaným žákům** se věnuje výchovný poradce, školní metodik prevence a ostatní pedagogové. Na 1. i 2. stupni vyučujeme žáky se SVP v kmenových třídách.

Škola nabízí pro děti s odkladem povinné školní docházky možnost vzdělávat se v **přípravné třídě**. Cílem přípravné třídy je systematická příprava dětí k bezproblémovému zařazení do základního vzdělávání. Každodenní práce spočívá v činnostech, které posilují rozvoj řečových dovedností, samostatnosti, sociálních dovedností atd. Preferují se hravé a tvořivé činnosti. Rozhodující jsou vždy individuální možnosti a schopnosti dětí, proto učitel tomuto přizpůsobuje tempo zvládání požadavků, jde o vyrovnání nedostatků v rozvoji a učení dítěte. Neméně důležité jsou pracovní, výtvarné, hudební a pohybové činnosti. Postupně se učí přizpůsobit se školnímu režimu, navazovat sociální vztahy a dokázat přijatelně komunikovat nejenom s vrstevníky. Škola má vypracován vzdělávací program pro přípravnou třídu.

V odpoledních hodinách jsou využívány kabiny, učebny, jedna z tělocvičen a prostory bývalého krytu CO pro činnost **Soukromé základní umělecké školy**, která na této škole působí od roku 1995. Tím jsou maximálně využity školní prostory i pro zájmovou činnost žáků v odpoledních hodinách.

Tělocvičny i chodby školy jsou pronajímány spolkům k provozování sportovních činností dětí i dospělých. Učebny školy i ostatní nebytové prostory jsou pronajímány na různé vzdělávací a sportovní aktivity.

Na škole působí pobočka **Krajské knihovny Vysočina**. Pracovnice knihovny úzce spolupracuje s učiteli (pořádání besed, půjčování knih dětem i pedagogům, využití internetu).

V blízkosti školy se nachází **plavecký bazén a zimní stadion**, které využíváme pro výuku plavání a bruslení. K výuce a zájmové činnosti je využíván i nedaleký **městský park** Budoucnost.

II.2. Charakteristika pedagogického sboru

Při pedagogické práci prosazujeme osobní zodpovědnost, zainteresovanost a autoritu, které vycházejí z osobních a profesionálních kvalit učitele. Učitelé se dle plánu DVPP zúčastňují školení dle zájmu a aprobační. O mimoškolní a zájmovou činnost ve ŠD a ŠK se starají kvalifikovaní vychovatelé.

Na škole pracují asistenti pedagoga pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.

Ve škole pracuje výchovný poradce, který spolupracuje se žáky, učiteli i zákonnými zástupci. Logopedickou péči na prvním stupni zajišťuje kvalifikovaný pedagog – logoped. Na škole pracuje koordinátor ŠVP, koordinátor ICT, správce ICT a metodik informačních technologií, školní metodik prevence a koordinátor environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a ochrany člověka za mimořádných situací.

II.3. Dlouhodobé projekty

Zapojujeme se do **projektů** dle aktuální nabídky.

II.4. Spolupráce se zákonnými zástupci a s jinými subjekty

Intenzivně spolupracujeme se zákonnými zástupci, poskytujeme jim základní a objektivní **informace o škole** a informujeme je **o studijních výsledcích dětí**. Snažíme se více rozvíjet oboustranný tok informací. Připravujeme pro ně kulturní programy, využíváme jejich pomoci a účasti při organizování projektového vyučování a akcí školy. S rodiči realizujeme činnosti spojené s výchovou a vyučováním na zimních a letních pobytech v přírodě.

Snažíme se o **propagaci** výsledků činnosti školy (např. příprava kulturních programů pro obyvatele Domova pro seniory v blízkosti školy, propagace hnutí proti rakovině, projektové akce - Adventní večer). Těmito aktivitami a aktivitami v Přírodovědném centru chceme postupně proniknout do povědomí širší veřejnosti, rozmanitými akcemi dát vědět o sobě a o naší práci.

Naší snahou je **poskytovat veřejnosti základní a objektivní informace o škole, nabízet služby** (pronájem školy SZUŠ, pronájem nebytových prostor, tělocvičen, učeben, ŠK, nabízet logopedickou péči, využívat keramickou dílnu s pecí, využívat akcí pořádaných pobočkou Krajské knihovny Vysočina - půjčování knížek dětem i pedagogům, pořádání besed, nabízet účast v různých kurzech a zájmových kroužcích). Pracovníci Přírodovědného centra připravují přírodovědné programy, promítání a pozorování dalekohledem pro širokou veřejnost.

Průběžně **spolupracujeme** s Městskou policií Havlíčkův Brod, Policií ČR, školským poradenským zařízením, úřadem práce, se zastupitelstvem a Radou města Havlíčkův Brod,

Krajem Vysočina a jinými organizacemi, ČČK, NPI Jihlava, vzdělávacím centrem EDUKATION, Centrem primární prevence Žďár nad Sázavou, Krajskou knihovnou Vysočina.

Při škole pracuje **SRPŠ**, které se spolupodílí na pořádání aktivit v rámci školy. Vyjadřuje se k výchovně vzdělávacím problémům dětí a navrhuje způsoby řešení, seznamuje vedení školy s náměty, připomínkami a stížnostmi na činnost školy a podílí se na jejich projednávání s vedením školy.

Školská rada se vyjadřuje k obsahu školního vzdělávacího programu a k jeho následnému uskutečňování. Schvaluje Výroční zprávu o činnosti školy a Školní řád, pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, podílí se na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy, vyjadřuje se k rozboru hospodaření a navrhuje opatření ke zlepšení. Ředitelství školy umožňuje školské radě přístup k informacím o škole a seznamuje ji s výsledky kontrolní činnosti ve škole.

III. Charakteristika školního vzdělávacího programu

III.1. Zaměření školy

Od školního roku 2003/2004 jsme byli zařazeni jako **pilotní škola** pro ověřování RVP ZV. Při tvorbě ŠVP jsme vycházeli z programu Národní škola č. j. 15 724/97-20 a osnov schválených MŠMT ČR (od roku 1997/1998). Klíčové kompetence vycházejí z rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, na jehož základě byl vzdělávací program vypracován.

Naším záměrem je výchova člověka kulturního, tvořivého, komunikativního, mravně odpovědného, hledajícího své místo v životě, chápajícího hodnotu zdraví a aktivně usilujícího o jeho ochranu, svobodně jednáajícího, s touhou se dále vzdělávat a zlepšovat kvalitu svého života, člověka zvědavého, sebezdokonalujícího se, rozumně reagujícího v konkrétních praktických životních situacích.

Název našeho ŠVP ZV „**Škola dílnou lidskosti**“ vyjadřuje základní myšlenku ŠVP na utváření vhodných mezilidských vztahů a na styl práce vedoucí k těmto hodnotám.

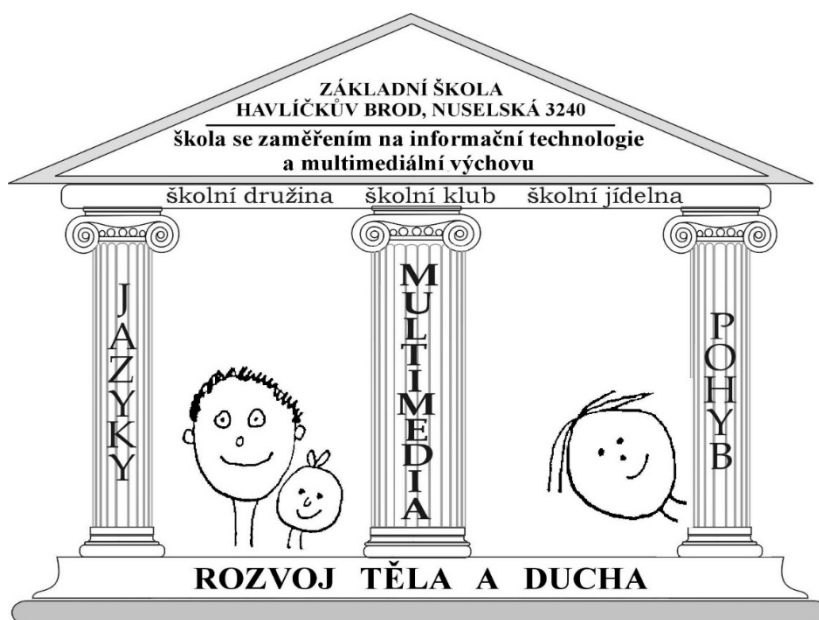
Při plnění školního vzdělávacího programu je důležité, aby vedle cílů poznávacích byly plněny i cíle hodnotové, orientované k formování osobnostních rysů a mravních vlastností žáků, proto usilujeme o **vyváženost rozvoje těla a ducha**.

Nosný program výchovně vzdělávací práce tvoří tři pilíře vzdělávání:

MULTIMÉDIA

JAZYKY

POHYB

1. Multimedia

Náš školní vzdělávací program je **zaměřen na informační technologie a multimediální výchovu**. Škola svým žákům dlouhodobě nabízí výuku informatiky, techniky administrativy, multimediální výchovy a výuku dalších předmětů s progresivními metodami využívající informačních technologií.

K dispozici máme dostatečné množství technického vybavení učeben, výukové počítačové programy a interaktivní tabule, dataprojektory a tablety s připojením k internetu.

S informatikou se žáci seznamují od 1. ročníku. Výuka předmětu Informatika probíhá od 4. do 9. ročníku. Na druhém stupni jsou tyto dovednosti posíleny v rámci volitelných předmětů: v 6. – 7. ročníku se vyučuje volitelný předmět Multimediální výchova, v němž jsou plněny výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Filmová/audiovizuální výchova a Technika administrativy, v němž se žáci učí techniku psaní deseti prsty v programu Mount Blue.

Informatika je začleněna do celého školního vzdělávacího programu.

2. Jazyky

Anglický jazyk se vyučuje v 1. a 2. třídě s jednohodinovou dotací, od 3. do 9. třídy s tříhodinovou dotací týdně. Od 7. ročníku je povinná výuka dalšího cizího jazyka na 2. stupni základní školy. V nabídce je německý jazyk.

Dle potřeby je žákům poskytována logopedická péče. Je věnována individuální péče žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

3. Pohyb

Pohybové aktivity jsou realizovány ve výuce předmětu TV dvouhodinovou dotací týdně. V 6. ročníku je výuka rozšířena o třetí hodinu zaměřenou na zdravotní TV. Kromě TV jsou pak pohybové aktivity především uvolňovací a relaxační cviky zařazovány do výuky, do činnosti ve ŠD a ŠK a i o přestávkách je žákům umožněn dostatečný pohyb (např. volný pohyb před školou a na pochozí zahradě). Pohyb je spojen se zdravým životním stylem a ten je obsažen ve výstupech předmětu Výchova ke zdraví.

Hodiny TV jsou doplněny o povinný plavecký výcvik žáků 3. a 4. ročníku a o předplavecké kurzy pro žáky PT, 1. a 2. ročníku dle zájmu.

V rámci zimních pobytů v přírodě se realizuje výuka lyžování a snowboardu. Škola umožňuje zapůjčení školních běžeckých a sjezdových lyží a snowboardů.

Do pravidelných aktivit školy patří i tematické exkurze a školní výlety.

Cílem zařazení Dopravní výchovy do výchovně vzdělávacího procesu na 1. a 2. stupni ZŠ je získání vědomostí, dovedností a návyků v oblasti bezpečného a ohleduplného chování v silničním provozu, přijetí etických norem chování, úcty ke zdraví, odpovědnosti za své zdraví a bezpečnost i zdraví jiných. Jde o výchovu k toleranci a ohleduplnosti k ostatním. Měla by mít kladný dopad na celoživotní učení dětí a vést následně ke snížení nehodovosti a rizikových situací v silničním provozu.

Další pohybové aktivity jsou nabízeny prostřednictvím kroužků.

Je důležité, aby se všechny **tři pilíře vzdělávání** vzájemně prolínaly a doplňovaly, protože budeme-li zdůrazňovat jeden pilíř, stává se vzdělávání vratké, použijeme-li dva pilíře, bude vzdělávání pro žáky udržitelné, ale v kombinaci všech tří pilířů nastává stabilita.

Naším **cílem** je zaměřit se na kvalitu řízení, mezilidské vztahy a celkové kulturní prostředí školy. To je dáno především vztahy mezi učiteli a žáky, mezi učiteli a rodiči, učiteli a ostatními zaměstnanci školy, vztahy mezi vedením školy a pedagogickým sborem a v neposlední řadě mezi žáky samotnými. Ve škole pracuje Žakovská samospráva, ve které se zástupci žáků 5. – 9. ročníku učí argumentovat a prosazovat zájmy jedince a kolektivu.

Ve výchovně vzdělávací práci pedagogové volí efektivní metody a formy výuky. Do ŠVP byly zapracovány nové důležité součásti vzdělávání: multikulturní výchova, environmentální výchova, etická výchova, filmová a audiovizuální výchova, taneční a pohybová výchova, výchova ke zdravému životnímu stylu, práce s informacemi, výběr a zavádění nových preventivních metod z hlediska výskytu sociálně patologických jevů, šikany apod. Škola řeší výchovné problémy, případně výskyt sociálně patologických jevů.

Je vypracován školní **Minimální preventivní program** v oblasti prevence užívání návykových látek a jiných sociálně patologických jevů. Toto téma je realizováno hlavně rámci předmětu Občanská a Osobnostní výchova, ostatních předmětech dle témat a i v projektovém vyučování, kde jsou využívány besedy a přednášky odborníků z různých organizací (lékařů, odborníků z řad Policie ČR). K této problematice slouží i veškeré mimoškolní aktivity.

Témata z oblasti bezpečnosti jsou zařazena jednak do obsahu vyučovacích předmětů nebo jsou plněna formou projektových dnů (Dopravní výchova 1. a 2. stupeň,

Cvičení v přírodě s plněním prvků témat Ochrany člověka za běžných rizik a mimořádných událostí OČBRMU, Přípravy občanů k obraně státu POKOS a Ochrany zdraví OZ).

Témata **ochrany člověka za mimořádných situací** jsou průběžně zařazována do vyučovacího procesu během celé školní docházky ve všech předmětech. Je vypracován evakuační plán školy, probíhá nácvik evakuace školy minimálně 1 x ročně a cvičení v přírodě, kde se plní činnosti ve smyslu ochrany člověka za mimořádných situací. Škola má vypracovaný Traumatologický plán první pomoci, provádí se nácvik první pomoci u žáků i učitelů pod odborným vedením. Tyto prvky jsou zařazovány i do projektového vyučování.

Výchova k volbě povolání - za tímto účelem pracuje na škole výchovný poradce. Téma je zpracováno v učebních plánech 1. – 9. ročníku. Spolupráce probíhá mezi třídním učitelem a zákonnými zástupci. Aktualizují se informace a materiály k volbě povolání dle nabídek, probíhá spolupráce se zástupci středních škol, využívají se nabídky Dnů otevřených dveří v jednotlivých školách, každoročně probíhá Burza středních a odborných škol. V rámci projektů provádíme besedy s odborníky z různých profesí, exkurze do firem, podniků a škol, kde získávají žáci příležitost k podrobnějšímu seznámení se s praxí konkrétního povolání.

III.2. Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

- umožnit žákům osvojit si strategii učení a motivovat je pro celoživotní učení
 - používat moderní metody výuky, které podporují zvědavost, soutěživost, zodpovědnost, dodržování etiky komunikace
 - zajistit dostatek informačních zdrojů (využití spolupráce s Krajskou knihovnou Vysočina, internet, exkurze, aj.)
 - propojit informace se skutečným životem (projekty)
 - pracovat v motivujícím prostředí
 - rozvíjet komunikační dovednosti, spolupráci, práci v týmu, prezentaci vlastních výsledků (využití prvků programu Začít spolu – 1. stupeň)
 - využívat vhodných učebnic a učebních pomůcek
 - využívat vhodné učebnice a učební pomůcky pro individuální činnosti žáků i u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a u žáků nadaných a mimořádně nadaných
 - organizovat vnitřní diferenciaci ve třídě
 - hodnotit znalosti žáků, nikoli jejich slabé stránky
 - vést žáky k vlastní organizaci učení
 - využívat sebekontroly a sebehodnocení žáků
 - využívat osobní příklad
 - volit učivo ve shodě s individuálními možnostmi a zájmy žáků, klást důraz na smysluplné učení, respektovat schopnosti žáků

Kompetence k řešení problémů

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů

- vést žáky k dovednosti dokázat v praktickém životě použít všech nabytých zkušeností, poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je při rozhodování o vlastním životě a profesní orientaci
- zapojovat žáky podle schopností a dovedností do soutěží
- vést žáky k aktivnímu podílu na všech fázích činnosti, na plánování, přípravě, realizaci a hodnocení
- vést žáky k prezentaci svých myšlenek a nápadů při řešení problémů v Žákovské samosprávě
- zdokonalovat kompetenci při práci s informacemi z různých zdrojů (internet, média aj.)
- učit žáky pracovat s informacemi, vyhledávat souvislosti, propojovat poznatky různého druhu, porozumět grafům, diagramům a tabulkám

Kompetence komunikativní

- vést žáky k všestranné a účinné komunikaci
- učit žáky obhajovat a argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor, nést důsledky za svá rozhodnutí a poslouchat názor jiných
- učit žáky žít společně s ostatními, být tolerantní a ohleduplní k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám
- projektovým vyučováním rozvíjet komunikační dovednosti a schopnost prezentace vlastních výsledků
- zdokonalovat kultivovanost ústního projevu (logopedická péče – 1. stupeň)

Kompetence sociální a personální

- rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci vlastní a druhých
- utvářet u žáků schopnost poslouchat a brát v úvahu názory jiných lidí
- rozvíjet schopnost žáků spolupracovat a pracovat v týmu
- rozvíjet klima dobrých vztahů mezi žáky, mezi žákem a učitelem
- vést žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování
- učit žáky k odmítavému postoji ke všemu, co narušuje dobré vztahy
- spolupracovat se zákonnými zástupci a dalšími partnery
- podporovat spolupráci učitelů a jejich podílení se na řízení školy
- vytvořit jasná pravidla pro soužití ve škole (práva, povinnosti, sankce)
- vytvářet u žáků logické a kritické myšlení

Kompetence občanské

- připravovat žáky jako svobodné a zodpovědné osobnosti uplatňující svá práva a plnící své povinnosti
- vést žáky k aktivnímu rozvíjení a ochraně svého fyzického, duševního a sociálního zdraví
- naučit žáky spolupracovat a respektovat práci a úspěchy druhých, utvářet se a projevovat se jako zdravé individuality a svobodné osobnosti, projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací, vnímat citové vztahy k lidem, k prostředí, kde žijí, k přírodě

- získat pozitivní vztah ke svému fyzickému a duševnímu zdraví, aktivně je chránit
- naučit žáky orientovat se ve vlastním citovém životě a v citových vztazích
- vytvářet smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně žáky zapojovat do kulturního dění a aktivit (účast na kulturních a sportovních akcích)
- učit žáky dovednosti chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy – Čistá Vysočina, Den Země (sběr papíru, třídění odpadu atd.)

Kompetence pracovní

- pomáhat žákům rozvíjet své schopnosti i reálné možnosti a uplatňovat získané vědomosti a dovednosti při profesní orientaci
 - vést žáky k poznání své reálné možnosti a umět je uplatňovat při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci
 - doplňovat výuku o praktické exkurze
 - nabídkou volitelných předmětů pomáhat žákům při profesní orientaci (Technika administrativy, Multimediální výchova)
 - učit žáky orientovat se v důležitých profesních informacích a na jejich základě se správně rozhodovat o výběru vhodného povolání (návštěva Úřadu práce Havlíčkův Brod, dotazníky a pracovní listy, exkurze, videa, internet)
 - připravit žáky na přechod ze základní školy na jiný typ školy a do světa práce
 - vypěstovat u žáků dovednosti důležité při rozhodování o významných životních krocích a při plánování vlastní budoucnosti

Kompetence digitální

- žák na konci základního vzdělávání:
 - ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
 - získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
 - vytváří a upravuje digitální obsah, kombinuje různé formáty, vyjadřuje se za pomoci digitálních prostředků
 - využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
 - chápe význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání
 - předchází situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky.

III.3. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Škola vytváří prostor pro rozvíjení osobnosti každého žáka. Ve spolupráci s výchovným poradcem se věnujeme žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.

Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ.

Při plánování a realizaci vzdělávání žáků s přiznanými podpůrnými opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se žáci ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto žáků je plné zapojení a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého žáka s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Pedagog tomu přizpůsobuje své vzdělávací strategie na základě stanovených podpůrných opatření. Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními prvního stupně je ŠVP podkladem pro zpracování PLPP a pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními od druhého stupně podkladem pro tvorbu IVP. Na úrovni IVP je možné na doporučení ŠPZ v rámci podpůrných opatření upravit očekávané výstupy stanovené ŠVP, případně upravit vzdělávací obsah tak, aby byl zajištěn soulad mezi vzdělávacími požadavky a skutečnými možnostmi žáků a aby vzdělávání směřovalo k dosažení jejich osobního maxima. K úpravám očekávaných výstupů stanovených v ŠVP se využívá podpůrné opatření IVP.

Pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními spočívajícími v úpravě vzdělávacích obsahů může být v souladu s principy individualizace a diferenciaci vzdělávání zařazována do IVP na doporučení ŠPZ speciálně pedagogická a pedagogická intervence. Počet vyučovacích hodin předmětů speciálně pedagogické péče je v závislosti na stupni podpory. Časová dotace na předměty speciálně pedagogické péče je poskytována z disponibilní časové dotace. Pod pojmem „speciálně pedagogická intervence“ se rozumí zajištění předmětů speciálně pedagogické péče pro žáky s přiznanými podpůrnými opatřeními, které jsou zaměřeny na oblast logopedických obtíží, řečové výchovy, nácviku sociální komunikace, zrakové stimulace apod. Pod pojmem „pedagogická intervence“ se rozumí vzdělávání žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními ve vyučovacích předmětech, v nichž je třeba zlepšit jeho výsledky učení, případně kompenzovat nedostatečnou domácí přípravu na výuku.

Pro úspěšné vzdělávání těchto žáků škola zabezpečí:

- uplatňování principu diferenciaci a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod výuky;
- uplatňování všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání žáků;
- při vzdělávání žáka, který nemůže vnímat řeč sluchem, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho potřebám a s jehož užíváním má zkušenost;
- při vzdělávání žáka, který při komunikaci využívá prostředky alternativní nebo augmentativní komunikace, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho vzdělávacím potřebám;
- v odůvodněných případech odlišnou délku vyučovacích hodin pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami nebo dělení a spojování vyučovacích hodin;
- pro žáky uvedené v § 16 odst. 9 školského zákona případné prodloužení základního vzdělávání na deset ročníků;

- formativní hodnocení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami;
- spolupráci se zákonnými zástupci žáka, školskými poradenskými zařízeními a odbornými pracovníky školního poradenského pracoviště, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství (zejména při tvorbě IVP);
- spolupráci s ostatními školami.

Obecné podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami:

- spolupráce se školským poradenským zařízením, zdravotnickým zařízením (diagnostika, doporučení pro výuku, úprava školního prostředí, příprava na povolání),
- připravenost učitelů na výuku žáků se speciálními vzdělávacími potřebami,
- úzká spolupráce vyučujících s výchovným poradcem a spolupráce pedagogů se zákonnými zástupci,
- vypracování plánu pedagogické podpory nebo individuálního vzdělávacího plánu, jeho dodržování a vyhodnocování,
- vhodná organizace výuky,
- umožnit žákovi používat vhodné relaxační a kompenzační pomůcky, pracovat se speciálními pomůckami (pracovními sešity, tabulkami gramatických jevů, kalkulačkami, matematicko-fyzikálními tabulkami atd.), učebnicemi, čítankami a výukovými programy na počítači,
- respektovat zdravotní stav jedince,
- podporovat nadání a talent žáka.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánů pedagogické podpory (PLPP) a individuálních vzdělávacích plánů (IVP) žáků se SVP. PLPP sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci výchovného poradce. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. a 9. ročník, bude na základě doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka.

Školní poradenské pracoviště naší školy je tvořeno výchovným poradcem, který zároveň koordinuje jeho činnost, školním metodikem prevence, vedením školy a ostatními pedagogy. Výchovný poradce je pedagogickým pracovníkem, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením.

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami mohou být využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky
- u mladších žáků využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka

c) zařazení předmětů speciálně pedagogické péče:

-jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami mohou být zařazeny podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory předměty speciálně pedagogické péče. Vzdělávací obsah těchto předmětů je přizpůsoben vzdělávacím možnostem a předpokladům žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními v rámci IVP.

V případě potřeby zajišťujeme asistenta pedagoga, snižujeme počet žáků ve třídě a spolupracujeme s dalšími odborníky – logopedem, psychologem, psychiatrem, neurologem apod.

III.4. Zabezpečení výuky žáků mimořádně nadaných

Škola vyhledává a rozvíjí talent a mimořádné nadání žáků. Při zjišťování mimořádného nadání žáků škola spolupracuje se ŠPZ a na základě žádosti rodičů lze sestavit individuální vzdělávací plán.

Mimořádně vzdělaní žáci svými vědomostmi a dovednostmi přesahují stanovené požadavky. Jejich vzdělávání vyžaduje od pedagogů náročnější přípravu na vyučování v jednotlivých předmětech. Do této skupiny patří i žáci sportovně nadaní, u kterých účast na soutěžích a tréninky vyžadují úpravu učebního rozvrhu.

Uvědomujeme si skutečnost, že tělesný, citový a intelektový vývoj mimořádně nadaných dětí nemusí být na stejné úrovni. Snažíme se rozvíjet jejich nadprůměrné schopnosti, tvořivost a volní schopnosti.

V budově naší základní školy sídlí Soukromá základní umělecká škola, která rozvíjí hudební, výtvarné, pohybové a dramatické aktivity.

Žáci si v pátém ročníku můžou podat přihlášku na víceleté gymnázium.

Při diagnostice nadaných dětí spolupracujeme s odborníky z pedagogicko-psychologické poradny, popř. ze speciálně pedagogického centra. Poradenské zařízení se také vyjadřuje k přeřazení žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího. Podmínkou přeřazení je vykonání zkoušek z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebude absolvovat.

Informace o mimořádně nadaných dětech získáváme už před vstupem do prvního ročníku, udržujeme stálý kontakt s mateřskými školami.

Individuální vzdělávací plán mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka, s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči

mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného dle platné legislativy. Práce na sestavování IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku. Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.

Hlavním úkolem v práci s těmito žáky je:

- podpořit individuální přístup,
- využívat alternativní metody a formy práce,
- obohacovat učivo (v rámci RVP),
- umožnit samostatnou práci v hodinách a alternativní domácí úkoly,
- používat formativní hodnocení žáka (dle jeho vstupní úrovně),
- respektovat aktuální úroveň znalostí a dovedností,
- omezit opakování již zvládnutého učiva,
- vkládat do výuky učivo, které je doplňujícím a rozšiřujícím,
- uplatňovat pestré didaktické přístupy ke zpracování a tlumočení učiva,
- volit práci s doplňkovými zdroji,
- podporovat samostatnou žákovskou práci v oblasti práce s informacemi,
- umožnit pracovat vlastním tempem (rychleji nebo pomaleji – k hlubšímu zpracování úkolu),
- tolerovat projevy plynoucí z nedostatečné zátěže,
- respektovat vlastní způsoby řešení problémů,
- nabízet úlohy na rozvoj kritického myšlení a tvořivosti,
- podporovat samostatné řešení problémů,
- dát prostor pro vlastní prezentaci dítěte,
- nabízet zájmové kroužky (na škole) a podpořit rozvoj spontánních zájmů,
- nabízet a podporovat účast v soutěžích a olympiádách,
- poskytovat přímé i nepřímé informace (o dalších informačních zdrojích a specializovaných institucích) k tématům nadání a podporovat rozvoj nadání (žáka i jeho rodiny),
- využívat aktuální nabídku akreditovaných programů se zaměřením na nadání ve spolupráci s koordinátory krajské sítě podpory nadání.

Specifikace provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu nadaných a mimořádně nadaných žáků. Škola může nabídnout těmto dětem:

- zajímavé, **problémové úkoly** a seminární práce pro rozvoj svého nadání,
- **předčasný nástup dítěte** ke školní docházce,
- **práci ve skupinách** (Nadaní žáci řeší náročnější úlohy nebo působí jako vedoucí a organizátoři skupinové práce.),
- vzdělávání **skupiny mimořádně nadaných žáků** v jednom či více vyučovacích předmětech,

- **přeřazení do vyššího ročníku** na základě žádosti rodičů, komisionální zkoušky a vyjádření poradenského zařízení,
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy,
- **úpravu učebního rozvrhu** žáka na základě žádosti rodičů u sportovně nadaných žáků,
- **náročnější domácí úkoly** (Tito žáci zpracovávají zadání, která pro ně představují dostatečný stimul.),
- **projektové vyučování** (zadávání specifických úkolů, projektů),
- **individualizaci výuky,**
- **metody výuky s podporou počítače,**
- **doplňkové učebnice, texty, pomůcky a didaktické hry** pro individuální práci,
- **zájmové kroužky a aktivity,**
- spolupráce se **středními školami,**
- využití nabídky **zajímavých vzdělávacích programů,**
- **reprezentaci školy, účast v olympiádách,** přípravu a účast na **soutěžích** včetně celostátních a mezinárodních kol.

III.5. Začlenění průřezových témat

Ve vyučovacích předmětech 1. – 9. ročníku jsou zařazena průřezová témata a jejich tematické okruhy:

Osobnostní a sociální výchova – OSV
 Výchova demokratického občana – VDO
 Výchova k myšlení evropských a globálních souvislostech – VMEGS
 Multikulturní výchova – MkV
 Environmentální výchova – EV
 Mediální výchova – MV

Osobnostní a sociální výchova

Na 1. stupni je samostatný vyučovací předmět Osobnostní výchova, ve kterém se realizují tematické okruhy průřezového tématu Osobnostní a sociální výchova.

Téma je realizováno v každodenní práci, je součástí vyučovacího procesu v 1. – 9. ročníku. Volením vhodných vyučovacích metod a forem práce škola rozvíjí osobnost žáka, jeho schopnost komunikace, utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni, napomáhá zvládání vlastního chování žáka, rozvíjí získání dovedností při řešení konfliktních situací, přináší vědomosti týkající se duševní hygieny. K realizaci jsou využívány prostředky jako např. dramatická výchova, komunitní kruhy, práce v centrech, skupinová práce, blokové vyučování, projektové vyučování atd..

Výchova demokratického občana

Celkové dobré klima školy je základem pro naplnění cíle tohoto průřezového tématu. Nejvíce je zastoupena v oblasti Člověk a společnost a Člověk a jeho svět.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Téma se prolíná všemi vzdělávacími oblastmi. Prohlubuje poznatky a dovednosti, které si žáci osvojují v jednotlivých předmětech.

Zaměřujeme se na poznávání Evropy a světa jako celistvého prostředí, měnícího se v čase. K tomu využíváme projektové vyučování, v němž žáci poznávají životní styl a vzdělávání v evropských rodinách (př. Evropský den jazyků atd.).

Multikulturní výchova

Prolíná se všemi vzdělávacími oblastmi. Pedagogičtí pracovníci byli k tomuto tématu proškoleni. Naši školu navštěvují žáci z různých etnických menšin a z nejrůznějšího sociálního a kulturního prostředí. Škola zabezpečuje takové klima, aby se všichni cítili rovnoprávně, dodržovali vzájemnou toleranci a solidaritu.

Environmentální výchova

Prvky environmentální výchovy jsou zařazovány do výuky v předmětech od 1. – 9. ročníku. Některá témata s ekologickou tematikou jsou zpracována v rámci projektového vyučování. Výstupy z těchto aktivit jsou využívány k výzdobě školy.

Ve škole probíhá sběr starého papíru a třídění obalů. K tomu účelu slouží sběrové koše ve třídách a na chodbách.

Mediální výchova

Má nejbližší vazbu na oblast Jazyk a jazyková komunikace a na volitelný předmět Multimediální výchova, kde se žáci seznamují se základy fotografické a video tvorby a jejím využitím v praxi. Toto téma je realizováno i formou tvorby školních rozhlasových relací, které žáci připravují a prezentují sami ve spolupráci s vyučujícím ČJ, žáci spolupracují s vedením školy při řešení problematiky školy (Žákovská samospráva), při přípravě informačních a propagačních materiálů o škole (výročí školy). Propojením Mediální výchovy s digitálními technologiemi je třeba zavádět činnosti týkající se mediální komunikace, bezpečnosti komunikace a minimalizace rizik, kritického vyhodnocování informací a mediálních sdělení.

Jsou realizovány školní besedy a koncerty, žáci 1. a 2. stupně nacvičují divadelní představení, besídky, slavnostní předávání vysvědčení žákům 9. tříd s vlastním programem, program na zahájení školního roku, apod.

Průřezová témata a jejich tematické okruhy jsou integrovány do vyučovacích předmětů 1. – 9. ročníku – viz. tabulky.

Seznam použitých zkratk vyučovacích předmětů

	Zkratka	Název předmětu	
1.	ČJ	Český jazyk	1. stupeň
2.	ČJL	Český jazyk a literatura	2. stupeň
3.	AJ	Anglický jazyk	1.,2. stupeň
4.	NJ	Německý jazyk	2. stupeň
5.	M	Matematika	1.,2. stupeň
6.	INF	Informatika	1.,2. stupeň
7.	D	Dějepis	2. stupeň
8.	OV	Občanská výchova	2. stupeň

9.	F	Fyzika	2. stupeň
10.	PŘ	Přírodopis	2. stupeň
11.	Z	Zeměpis	2. stupeň
12.	CH	Chemie	2. stupeň
13.	HV	Hudební výchova	1.,2. stupeň
14.	VV	Výtvarná výchova	1.,2. stupeň
15.	TV	Tělesná výchova	1.,2. stupeň
16.	VZ	Výchova ke zdraví	2. stupeň
17.	PČ	Pracovní činnosti	1.,2. stupeň
18.	PRV	Prvouka	1. stupeň
19.	VL	Vlastivěda	1. stupeň
20.	PŘV	Přírodověda	1. stupeň
21.	OSV	Osobnostní výchova	1. stupeň
22.	MV	Multimediální výchova	2. stupeň
23.	TA	Technika administrativy	2. stupeň

**Zařazení průřezových témat
do ŠVP ZV**

1. Osobnostní a sociální výchova									
Název tematického okruhu	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
Osobnostní rozvoj									
* rozvoj schopností poznávání	PRV,M,ČJ,OSV	ČJ,M,PRV,OSV	PRV,M,ČJ,OSV	M,ČJ,PRV,OSV	ČJ,M,PRV,OSV	ČJL,AJ,M, F,D,OV,VV,VZ, TV,PČ,HV,Z,PŘ	ČJL,AJ,M,F,D, OV,VV,HV,TV, PČ,Z,PŘ	ČJL,AJ, M,D,OV, VV,TV,PČ, HV,Z,PŘ,CH	ČJL,AJ, M,D,OV, VV,TV,PČ, HV,LZ,PŘ,CH
* sebepoznání a sebepojetí	ČJ,OSV,TV,PRV	ČJ, TV,PRV,OSV	ČJ,PRV,TV,OSV	ČJ,OSV,TV	ČJ,OSV,TV	ČJL,VV,TV,TA	ČJL,NJ,VV, TV,TA	ČJL,AJ,NJ, OV,VV, TV,,HV	ČJL,AJ,NJ, OV,VV,TV, HV
* seberegulace a sebeorganizace	TV	TV	TV	TV	TV	ČJL,D,PČ,TA	ČJL,D,TA,PČ	ČJL,D,,PČ	ČJL,D,PČ
* psychohygiena	OSV,HV	OSV,HV	OSV,HV,AJ	OSV,HV, AJ	OSV,HV,AJ	ČJL,OV,VV,TV	ČJL,OV, VV,TV	ČJL,OV, VV,TV,HV	ČJL,OV, TV,HV
* kreativita	ČJ,M,VV,HV, TV,AJ	ČJ,M,HV,TV, VV,AJ	ČJ,M,TV,HV, VV,AJ	ČJ,M,HV,VV, TV, AJ	ČJ,M,VV,HV, TV,AJ	ČJL,AJ,M,D,VV, VZ, TV,PČ, INF, Z, PŘ,MV	ČJL,AJ,NJ,M,D, VV,TV, PČ,Z,PŘ,MV	ČJL,AJ,NJ, M,D,OV,VV,TV, PČ,HV,Z,PŘ,CH,	ČJL,AJ,NJ, M,D, OV,VV,TV,PČ, HV,Z,PŘ,CH

Sociální rozvoj									
* poznávání lidí	OSV, AJ	OSV,AJ	OSV	VL,OSV	VL,OSV,AJ	ČJL,AJ,OV, VV,VZ,TV,PČ, HV,Z,PŘ	ČJL,AJ,NJ, OV,VV,TV, PČ,HV,Z, PŘ	ČJL,AJ,NJ, OV,VV,TV, PČ, HV,Z,PŘ,CH	ČJL,AJ,NJ, OV,VV, TV,PČ, HV,Z, PŘ,CH
* mezilidské vztahy	ČJ,HV,TV,AJ, PČ,OSV	ČJ,PČ,AJ,HV, TV,OSV	ČJ,HV,TV,PČ, AJ,OSV	ČJ,AJ,M,HV,PČ, TV,OSV	M,OSV,HV,ČJ, TV, PČ, AJ	ČJL,D,VV,VZ, TV,PČ,HV,Z,PŘ	ČJL,AJ,D, OV,VV,TV, PČ,HV,Z,PŘ	ČJL,D,OV, VV,TV,PČ,HV, Z,PŘ,CH	ČJL,AJ,D, OV,VV,TV,PČ, HV, Z,PŘ,CH
* komunikace	ČJ,AJ,OSV,PRV	ČJ,PRV,AJ,OSV	ČJ,PRV,AJ,OSV	AJ,ČJ,OSV,M	ČJ,AJ,M,OSV	ČJL,AJ,M,D, VZ,TV,PČ,VV, HV,Z,PŘ,OV	ČJL,AJ,NJ, M, PČ, HV, Z,PŘ,D,TV,OV	ČJL,AJ,NJ, M,D,OV, VV,TV,PČ, HV,Z,PŘ,CH	ČJL,AJ,NJ, M,D,VV, TV,PČ, HV,Z,PŘ,CH,OV
* kooperace a kompetice	TV,AJ,OSV	TV,AJ,OSV	AJ,OSV,TV	AJ,M,TV,OSV	AJ,M,TV,OSV	ČJL,AJ,M,F, OV,VV,VZ, TV,PČ,HV,Z,PŘ, MV	ČJL,AJ,NJ, M,OV,VV, TV,PČ,HV, Z, PŘ,MV	ČJL,AJ,NJ, M,OV,VV, TV,PČ, HV,Z,PŘ,CH	ČJL,AJ,NJ, M,OV,VV, TV,PČ, HV,Z,PŘ,CH
Morální rozvoj									
* řešení problémů a rozhodovací dovednosti	ČJ,AJ,M,OSV	ČJ,M,AJ,OSV	ČJ,M,AJ,OSV	ČJ,M,AJ,TV,OSV	ČJ,M,TV,AJ, OSV,INF	ČJL,M,VZ,TV, PČ,Z,PŘ, F	ČJL,M,TV,PČ,Z, PŘ,F	ČJL,M,AJ,OV, VV,TV,PČ, HV,Z,PŘ,F,CH	ČJL,M,AJ, OV,VV, TV,PČ, HV,Z,PŘ,CH,F
* hodnoty, postoje, praktická etika	ČJ,OSV	ČJ,OSV	ČJ,OSV	ČJ,OSV	ČJ,INF,OSV	ČJL,D,OV	ČJL,D,OV	ČJL,F,D,OV, VV, HV	ČJL,D,OV,VV, HV

2. Výchova demokratického občana									
Název tematického okruhu	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
Občanská společnost a škola	OSV	OSV	OSV	OSV	OSV	ČJL,D,OV,VZ,T V	ČJL,D,OV, TV	ČJL,D,OV,TV	ČJL,D,OV,TV
Občan, občanská společnost a stát	PRV,OSV	PRV,OSV	PRV,OSV	OSV,VL	OSV,VL	D,VZ	D,OV	D,OV	ČJL,D,OV
Formy participace občanů v politickém životě						D	D,OV	D,Z	D,OV,Z
Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování						D,Z	D,OV,Z	D,OV,Z	D,OV,Z

3. Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech									
Název tematického okruhu	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
Evropa a svět nás zajímá	AJ	AJ	AJ	AJ,VL	VL,AJ	ČJL,D,OV, F, VV,VZ,TV,Z	ČJL,NJ,F,D, OV,VV,TV,Z,PŘ, F	ČJL,NJ, D,OV,TV,Z,CH	ČJL,NJ,F,D, OV,TV,PČ,Z,CH
Objevujeme Evropu a svět	ČJ	ČJ	ČJ	ČJ	ČJ,VL,INF	OV,VV	OV,VV,Z,PŘ	AJ,OV,VV	AJ,OV,VV
Jsme Evropané				VV	VV	AJ,D	AJ,D,Z,VV	D,Z,VV	D,OV,Z,VV

4. Multikulturní výchova									
Název tematického okruhu	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
Kulturní difference	HV,AJ	HV,AJ	HV,AJ	HV,AJ	HV,AJ	AJ, D,VV,VZ, HV,Z	AJ,NJ,D,OV,VV, HV,Z	AJ,NJ,D,OV,VV, HV,Z	AJ,NJ,D,OV,VV, HV,Z
Lidské vztahy	OSV	OSV	OSV	OS0V	OSV	ČJL,D,OV, VZ,TV,HV	ČJL,D,OV, TV, HV	ČJL,D,OV,TV, HV,PŘ	ČJL, D,OV,TV,HV
Etnický původ				PŘV	PŘV	D,VZ,HV,Z	D,HV,Z	D,OV,PČ, HV,Z	D,OV,HV,Z
Multikulturalita	HV,AJ	HV,AJ	HV,AJ	HV,VV,AJ	VL, AJ,HV,VV	ČJL,OV,VZ,HV	ČJL,NJ,OV,HV,Z	ČJL,NJ,HV, PŘ	ČJL,NJ,AJ.,HV
Princip sociálního smíru a solidarity						D,VZ,HV	D,HV	D,OV,HV,PŘ	D,HV,Z

5. Environmentální výchova									
Název tematického okruhu	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
Ekosystémy				PŘV	PŘV	D,PČ,Z	D,PČ,Z,PŘ	D,PČ,Z	D,PČ,Z,PŘ
Základní podmínky života	PRV	PRV	PRV	PŘV	PŘV	F,D,VZ, Z,PŘ	D,OV,Z,PŘ,F	D,PŘ,CH,F	D,OV,PŘ,CH,F
Lidské aktivity a problémy životního prostředí	OSV,VV	OSV,VV	OSV,VV	OSV,VV,PŘV	OSV,VV,PŘV	D,OV,VZ,VV, TV,PČ,Z,PŘ	D,OV,VV, PČ,TV,Z,PŘ	ČJL,F,D,TV, Z,PŘ,CH,PČ,VV	ČJL,D,TV,PČ, Z,F,VV,PŘ,CH
Vztah člověka k prostředí	PČ,PRV	PČ,PRV	PČ, PRV	PČ,PŘV,VV	PČ,VV,PŘV	D,OV,VV, VZ,PČ,Z,PŘ,F	D,OV,VV, PČ, Z,PŘ,F	ČJL,D,VV,F, PČ,Z,PŘ,CH	ČJL,D, VV,PČ,Z, PŘ,CH,F

6. Mediální výchova									
Název tematického okruhu	1.roč.	2.roč.	3.roč.	4.roč.	5.roč.	6.roč.	7.roč.	8.roč.	9.roč.
Tematické okruhy receptivních činností									
* kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	ČJ	ČJ	ČJ	ČJ,VL,PŘV	ČJ,PŘV,VL	ČJL,D,OV, VZ,PČ	ČJL,NJ,D,OV, ,PČ	ČJL,AJ,NJ, D,OV, PČ,HV	ČJL,AJ,NJ, D,OV,HV,PČ
* interpretace vztahu mediálních sdělení a reality						D,OV	D,OV	D,OV,HV	D,OV,HV
* stavba mediálních sdělení							INF,MV	HV	ČJL,HV
* vnímání autora mediálních sdělení							MV	HV	ČJL,HV
* fungování a vliv médií ve společnosti						D,VZ	D	ČJL,D,VV, HV	ČJL,AJ,D,OV, VV,HV
Tematické okruhy produktivních činností									
* tvorba mediálního sdělení	VV	VV	VV	VV	VV	ČJL,D,VZ,PČ,M V	ČJL,D,PČ, MV	ČJL,AJ,D,VV, TV,PČ,HV	ČJL,AJ,D,VV, TV,PČ,HV
* práce v realizačním týmu				PŘV	PŘV,AJ	PČ,MV	PČ,MV	PČ,HV	PČ, HV

IV. Učební plán

IV.1. Učební plán 1. stupně - viz. tabulka str. 26

Poznámky k učebnímu plánu 1. stupně :

Vyučovací předmět – Informatika

- Ve 4. a 5. ročníku je vyučovací předmět vyučován povinně jednou hodinou týdně.

Vyučovací předměty - Anglický jazyk

- V 1. – 2. ročníku se učí cizí jazyk s týdenní časovou dotací 1 hodina, od 3. ročníku s týdenní časovou dotací 3 hodiny týdně. Vyučuje se Anglický jazyk.

Vyučovací předmět – Prvouka

- Obsah tohoto předmětu je doplněn o výstupy obsahu učiva Dopravní výchova, Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, Ochrana zdraví.

Vyučovací předmět – Přírodověda

- Obsah tohoto předmětu je doplněn o výstupy učiva Sexuální a rodinná výchova.
- Obsah tohoto předmětu je doplněn o výstupy obsahu učiva Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí a Ochrana zdraví.

Vyučovací předmět – Vlastivěda

- Obsah tohoto předmětu je doplněn o výstupy učiva Příprava občanů k obraně státu a korupce.

Vyučovací předmět – Osobnostní výchova

- V tomto předmětu je realizována výuka průřezového tématu osobnostní a sociální výchova. V 1. – 5. ročníku lze předmět vyučovat kombinací 1 hodinové týdenní dotace, nebo formou blokového či projektového vyučování.
- Obsah tohoto předmětu je doplněn o obsah doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova.
- Obsah tohoto předmětu je doplněn o Standardy finanční gramotnosti pro ZV – 1. stupeň.
- Obsah tohoto předmětu je doplněn o výstupy obsahu učiva Dopravní výchova, Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí.

Vyučovací předmět – Tělesná výchova

- Obsah tohoto předmětu je doplněn o obsah doplňujícího vzdělávacího oboru Taneční a pohybová výchova.

Základní škola Havlíčkův Brod, Nuselská 3240

Učební plán pro 1. stupeň

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Ročník					Celkem předměty	Z toho DČD
			1.	2.	3.	4.	5.		
1. Jazyk a jazyková komunikace	1.1. Český jazyk a literatura	1.1.1. Český jazyk	7	8	7	8	7	37	4
	1.2. Cizí jazyk	1.2.1. Anglický jazyk	1	1	3	3	3	11	2
2. Matematika a její aplikace	2.1. Matematika a její aplikace	2.1.1. Matematika	5	5	5	5	5	25	5
3. Informatika	3.1. Informatika	3.1.1. Informatika	-	-	-	1	1	2	-
4. Člověk a jeho svět	4.1. Člověk a jeho svět	4.1.1. Prvouka	1	1	2	-	-	4	-
		4.1.2. Přírodověda	-	-	-	2	2	4	-
		4.1.3. Vlastivěda	-	-	-	1	2	3	-
5. Umění a kultura	5.1. Hudební výchova	5.1.1. Hudební výchova	1	1	1	1	1	5	-
	5.2. Výtvarná výchova	5.2.1. Výtvarná výchova	2	2	1	1	1	7	-
6. Člověk a zdraví	6.1. Tělesná výchova	6.1.1. Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	-
7. Člověk a svět práce	7.1. Člověk a svět práce	7.1.1. Pracovní činnosti	1	1	1	1	1	5	-
8. Průřezová témata		8.1. Osobnostní výchova	1	1	1	1	1	5	5
Celková povinná časová dotace			21	22	23	26	26	118	-
z toho volná disponibilní časová dotace			3	4	2	4	3	-	16
Vysvětlivky: DČD - disponibilní časová dotace									

IV.2. Učební plán 2. stupně

viz tabulka – str. 28

Poznámky k učebnímu plánu 2. stupně

Vyučovací předmět – Výchova ke zdraví

- Vzdělávací obor – Výchova ke zdraví je realizován vyučovacím předmětem Výchova ke zdraví s jednohodinnou dotací v 6. ročníku.
- Obsah tohoto předmětu je doplněn o obsah doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova.
- Obsah tohoto předmětu je doplněn o výstupy učiva Sexuální a rodinná výchova, Ochrana zdraví, Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, Dopravní výchova.

Vyučovací předmět – Pracovní činnosti

- Obsah tohoto předmětu je doplněn o Standardy finanční gramotnosti pro ZV – 2. stupeň, Dopravní výchova.

Vyučovací předmět – Tělesná výchova

- V 6. ročníku se vyučují 3 hodiny Tělesné výchovy, jedna z nich je zaměřena na zdravotní TV.
- Obsah tohoto předmětu je doplněn o obsah doplňujícího vzdělávacího oboru Taneční a pohybová výchova.
- Obsah tohoto předmětu je doplněn o výstupy učiva Ochrana zdraví, Dopravní výchova.

Vyučovací předmět – Multimediální výchova

- Obsah tohoto předmětu je doplněn o obsah doplňujícího vzdělávacího oboru Filmová/audiovizuální výchova.

Vyučovací předmět – Občanská výchova

- Obsah tohoto předmětu je doplněn o výstupy obsahu učiva Dopravní výchova, Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, Příprava občanů k obraně státu a korupce.

Vyučovací předmět – Informatika

- Výuka probíhá dle nastavení „Tabulky návaznosti výuky informatiky“ z důvodu postupného zavádění nového obsahu tohoto předmětu.

Tabulka návaznosti výuky informatiky

Ročník	2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	2025/26	2026/27	2027/28
4.		řádné zahájení	řádné zahájení	řádné zahájení	řádné zahájení	řádné zahájení	řádné zahájení
5.			návaznost na 4. ročník	návaznost na 4. ročník	návaznost na 4. ročník	návaznost na 4. ročník	návaznost na 4. ročník
6.	zahájení bez návaznosti	zahájení bez návaznosti	zahájení bez návaznosti	návaznost na 4., 5. ročník	návaznost na 4., 5. ročník	návaznost na 4., 5. ročník	návaznost na 4., 5. ročník
7.		návaznost na 6. ročník	návaznost na 6. ročník	návaznost na 6. ročník	návaznost na 4., 5., 6. ročník	návaznost na 4., 5., 6. ročník	návaznost na 4., 5., 6. ročník
8.			návaznost na 6., 7. ročník	návaznost na 6., 7. ročník	návaznost na 6., 7. ročník	návaznost na 4., 5., 6., 7. ročník	návaznost na 4., 5., 6., 7. ročník
9.				návaznost na 6., 7., 8. ročník	návaznost na 6., 7., 8. ročník	návaznost na 6., 7., 8. ročník	návaznost na 4., 5., 6., 7., 8. ročník

	dobíhající výuka podle RVP 12. verze
	výuka kompletně podle RVP 13. verze
	výuka částečně podle RVP 13. verze
	výuka podle RVP 13. verze, která je zahájena bez návaznosti na předchozí ročníky

Základní škola Havlíčkův Brod, Nuselská 3240

Učební plán pro 2. stupeň

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor	Vyučovací předmět	Ročník				Celkem předměty	Z toho DČD
			6.	7.	8.	9.		
1. Jazyk a jazyková komunikace	1.1. Český jazyk a literatura	1.1.1. Český jazyk a literatura	4	4	5	5	18	3
	1.2. Cizí jazyk	1.2.1. Anglický jazyk	3	3	3	3	12	-
	1.3. Další cizí jazyk	1.3.1. Německý jazyk	-	2	2	2	6	-
2. Matematika a její aplikace	2.1. Matematika a její aplikace	2.1.1. Matematika	4	4	4	5	17	2
3. Informatika	3.1. Informatika	3.1.1. Informatika	1	1	1	1	4	-
4. Člověk a společnost	4.1. Dějepis	4.1.1. Dějepis	2	2	2	2	12	2
	4.2. Výchova k občanství	4.2.1. Občanská výchova	1	1	1	1		
5. Člověk a příroda	5.1. Fyzika	5.1.1. Fyzika	2	2	2	2	27	7
	5.2. Chemie	5.2.1. Chemie	-	-	2	2		
	5.3. Přírodopis	5.3.1. Přírodopis	2	2	2	2		
	5.4. Zeměpis	5.4.1. Zeměpis	2	2	2	1		
6. Umění a kultura	6.1. Hudební výchova	6.1.1. Hudební výchova	1	1	1	1	9	-
	6.2. Výtvarná výchova	6.2.1. Výtvarná výchova	2	1	1	1		
7. Člověk a zdraví	7.1. Výchova ke zdraví	7.1.1. Výchova ke zdraví	1	-	-	-	10	-
	7.2. Tělesná výchova	7.2.1. Tělesná výchova	3	2	2	2		
8. Člověk a svět práce	8.1. Člověk a svět práce	8.1.1. Pracovní činnosti	1	1	1	1	4	1
Volitelné předměty			1	2	-	-	3	3
Celková povinná časová dotace			30	30	31	31	122	
z toho volná disponibilní časová dotace			5	4	4	5		18

Vysvětlivky: DČD - disponibilní časová dotace

IV.3. Učební plán volitelných předmětů

Volitelné předměty

Předmět	Ročník 6.	Ročník 7.	Ročník 8.	Ročník 9.
1.1. Multimediální výchova	1	2	-	-
1.2. Technika administrativy	1	2	-	-

V. Učební osnovy

V.1. UČEBNÍ OSNOVY 1. STUPNĚ

V.1.1. Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

V.1.1.1. Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

V.1.1.1.1. Vzdělávací předmět: **ČESKÝ JAZYK**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vzdělávací obsah vyučovacího předmětu Český jazyk má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek:

Komunikační a slohová výchova
Jazyková výchova
Literární výchova

Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

Vyučovací předmět má časovou dotaci v:

1. ročníku 7 hodin týdně
2. ročníku 8 hodin týdně
3. ročníku 7 hodin týdně
4. ročníku 8 hodin týdně
5. ročníku 7 hodin týdně

Cílem výuky jazyka je naučit žáky se vyjadřovat ústně i písemně, komunikovat s okolním světem.

Cílem literární výchovy je rozvoj čtenářské dovednosti, podněcování žáků k četbě, pěstování celkové kulturní úrovně žáků, rozvoj komunikativních schopností žáků.

Cílem komunikační a slohové výchovy je rozvoj komunikativních schopností žáků, rozvíjení jejich fantazie a tvořivosti.

Výuka probíhá ve třídě, učebně informatiky, v prostorách knihoven a galerií, formou samostatné a společné práce, besed s odborníky, využívá se audiovizuální technika.

Předmět Český jazyk obsahuje učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Dramatická výchova, Etická výchova pro 1. – 5. ročník a Filmová/audiovizuální výchova 1. – 5. ročník.

Do vyučovacího předmětu Český jazyk jsou zařazena průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Na úrovni předmětu Český jazyk užívá učitel strategie, kterými jsou rozvíjeny u žáků klíčové kompetence:

Kompetence k učení

Žák

- využívá pro učení vhodné informační zdroje (učebnice, pracovní listy, časopisy), a vhodné učební pomůcky (encyklopedie, jazykové příručky, tabule gramatických přehledů)
- rozvíjí učební dovednosti potřebné k samostatnému učení
- operuje s obecně užívanými základními termíny znaky a symboly
- kriticky zhodnotí výsledky svého učení – autokorekce chyb a diskutuje o nich

Kompetence k řešení problémů

Žák

- využívá získané dovednosti a vědomosti k řešení daného problému
- ověřuje prakticky správnost řešení problémů
- svá rozhodnutí je schopen obhájit

Kompetence komunikativní

Žák

- rozvíjí dovednost porozumět, reprodukovat a písemně zpracovat vyslechnuté sdělení
- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se výstižně
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke spolupráci s ostatními lidmi
- rozvíjí dovednost reprodukovat vyslechnuté nebo přečtené sdělení (scénky, písně, říkanky, dialogy)
- naslouchá promluvám druhých lidí, účinně se zapojuje do diskuse, vhodně reaguje
- vyjadřuje se souvisle, výstižně v písemném i ústním projevu

Kompetence sociální a personální

Žák

- spolupracuje ve skupině, vytváří a respektuje pravidla práce v týmu
- v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy
- ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

Žák

- uvědomuje si odpovědnost k sobě samému, ke spolužákovi, k učiteli

- respektuje přesvědčení druhých lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení
- respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Kompetence pracovní

Žák

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržuje vymezená pravidla, plní povinnosti a závazky, adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- uvědomuje si smysl pro povinnost (příprava na výuku)

Kompetence digitální

Žák

- přijme e-mail, napíše e-mail obsahující základní náležitosti
- ovládá digitální zařízení

Výstupy a učivo

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy – 1. období:

Žák:

- porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti
- plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti
- respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru
- pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost
- v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči
- volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích
- na základě vlastních zážitků vytváří krátký mluvený projev
- zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním
- píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev
- píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení
- řadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh

1. ročník

Učivo:

- rozvoj fonemického sluchu
- poznávání jednotlivých písmen a hlásek
- skládání všech druhů slabik
- hlasité čtení jednoduchých vět

- uspořádání slov ve větě
- délka samohlásek
- porozumění přečtené větě
- příprava na psaní (uvolňovací cviky, pracovní prostředí, správné sezení a držení psacího náčiní, hygiena zraku)
- rozlišování psacího a tiskacího písma a číslic
- psaní písmen a slov
- opis a přepis jednoduchých slov a vět
- nácvik psaní diktátu jednoduchých slov

2. ročník

Učivo:

- zvládnutí správných tvarů písmen abecedy
- opis, přepis jednoduchých textů
- psaní vlastní adresy
- plynulé čtení jednoduchých textů
- práce s textem (ilustrace, dramatizace, vypravování)
- čtení s porozuměním, dbát na správnou intonaci, pozorné naslouchání přednesu
- základy ústního vyjadřování ve větách
- základní formy společenského styku
- spisovné vyjadřování v ústním projevu
- naslouchání, zdvořilé vyjádření kontaktu a soustředění- snaha o porozumění
- vypravování podle obrázkové osnovy
- zdvořilé vystupování

3. ročník

Učivo:

- úprava zápisu, čitelnost, přehlednost
- zvyšování rychlosti psaní
- Přehledný písemný projev
- zdokonalování plynulého čtení
- orientace v textu (slyšený a přečtený text)
- vypravování podle osnovy, volné vyprávění motivované učitelem
- rozšíření forem společenského styku (telefonování, přání, pohlednice)
- popis věci

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy - 1. období:

Žák:

- rozlišuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky
- porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu, slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledává slova příbuzná
- porovnává a třídí slova podle zobecněného významu - děj, věc, okolnost, vlastnost
- třídí ohledná slova na slovní druhy v základním tvaru

- užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves
- spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy
- rozlišuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření zvolí vhodné jazykové i zvukové prostředky
- seznamuje se a orientuje se v abecedě
- odůvodňuje a píše správně i/y po tvrdých, měkkých a obojetných souhláskách ve známých vyjmenovaných slovech, dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě - mimo morfologický šev, velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování

1. ročník

Učivo je obsaženo v komunikační a slohové výchově.

2. ročník

Učivo:

- stavba slabiky (hláska, písmeno), slova, věty
- dělení slov na konci řádků
- obohacování slovní zásoby
- rozlišování vět podle obsahu (oznamovací, tázací, rozkazovací, práci)
- pořádek slov ve větě
- řazení vět v textu
- psaní velkých písmen na začátku věty a u vlastních jmen osob a zvířat
- samohlásky a souhlásky (měkké, tvrdé- psaní i y obojetné pouze vyjmenovat)
- písmeno ě – slabiky dě, tě, ně, bě, pě, vě, mě, jejich psaní a výslovnost
- spodoba na konci slov
- seznámení s abecedou
- informace o slovesech a podstatných jménech

3. ročník

Učivo:

- měkké a tvrdé souhlásky – pravopis
- obojetné souhlásky
- pravopis skupin bě, pě, vě, mě
- vyjmenovaná slova- význam vyjmenovaných slov, známá příbuzná
- spodoba znělých a neznělých souhlásek uvnitř slov
- osvojení abecedy
- podstatná jména vyhledávání
- slovesa- vyhledávání
- psaní předložkových tvarů
- vlastní jména obcí, ulic (běžně používaných), informace o slovních druzích

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy - 1. období:

Žák:

- čte a přednáší z paměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku
- rozlišuje vyjadřování v próze a ve verších, odliší pohádku od ostatních vyprávění
- pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností
- vyjadřuje své pocity z přečteného celku

1. ročník

Učivo

- čtení jednoduchých textů
- recitace, dramatizace
- vedení k individuální četbě

2. ročník

Učivo

- plynulé čtení jednoduchých textů
- práce s textem (ilustrace, dramatizace, vypravování)
- čtení s porozuměním, dbát na správnou intonaci, pozorné naslouchání přednesu
- počátky tichého čtení
- rozlišení poezie a prózy (jednoduché texty)
- vedení k individuální četbě

3. ročník

Učivo

- zdokonalování plynulého čtení
- četba jako zdroj zážitků (orientace v textu, tiché čtení, předčítání)
- četba jako zdroj poznatků o přírodě, o současnosti i minulosti
- besedy o knihách, divadelních hrách, filmech a televizních pořadech, podpora zájmu o individuální četbu

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy - 2. období:

Žák:

- rozvíjí techniku čtení s důrazem na správnost, rychlost
- čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas
- rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk
- zaznamenává podstatné informace
- posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení
- reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a podstatná fakta si pamatuje
- vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechává vzkaz na záznamníku

- rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě
- volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru
- rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace
- píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry
- sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržением časové posloupnosti
- využívá encyklopedie, slovníky a příručky k vyhledávání informací
- orientuje se v jízdním řádu, návodu
- píše v souladu s Pravidly českého pravopisu

4. ročník

Učivo:

- rozvoj techniky čtení
- čtení s porozuměním, se správnou intonací, s prvky uměleckého přednesu
- tiché čtení s porozuměním (dětské příběhy)
- zvyšování vyjadřovacích schopností, užití výstižných, spisovných a citově zabarvených slov a slov podobného významu
- vypravování zážitků podle dané osnovy, volné vyprávění na dané téma
- zásady popisu
- popis věci
- rozvíjení forem společenského styku: přání, dopis
- vyplnění jednoduchého dotazníku
- velká tiskací písmena, správné tvary písma při respektování osobního rukopisu
- úprava napsaného textu
- G-mail (google učebna)- přijetí e-mailu, napsání emailu (adresa, předmět, oslovení, text, podpis).

5. ročník

Učivo:

- rozvoj techniky čtení s důrazem na správnost, porozumění obsahu a rychlost
- výrazné čtení s prvky uměleckého přednesu
- jasné a srozumitelné vyjadřování, pozorné vnímání hlavní linie příběhu
- styk s vnějším světem, hledání společného řešení
- vypravování bajky, pohádky (i vlastní tvorba)
- sestavení osnovy k popisu a vyprávění
- psaní dopisu a telegramu
- inzerát, oznámení, příspěvek do časopisu, pozvánka, plakát
- psát v souladu s Pravidly českého pravopisu
- používat základy poznaného jazykového systému
- tvořit a používat nejrozšířenější stylistické formy
- používat návody, telefonní seznamy, jízdní řády a vyplňovat běžné tiskopisy
- pronášet přiměřeně rozsáhlý samostatný projev
- efektivně komunikovat, tj. vnímat, porozumět a vyjadřovat se
- interpretovat a hodnotit přečtené texty
- vést si záznamy

- rozpoznávat základní literární druhy a žánry
- rozvíjet interpretační dovednosti v oblasti recitace a dramatizace
- rozvíjet posluchačské schopnosti
- vnímat, prožívat a přiměřeně hodnotit literární, divadelní a filmová díla
- využívat encyklopedie, slovníky, příručky, tisk a ostatní média k vyhledávání informací a jejich zpracování
- využívat čtení jako nástroj dalšího vzdělávání

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy - 2. období

Žák:

- rozlišuje základní části slova, slovo odvozené
- porovnává významy slov, vyhledává v textu slova příbuzná
- určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém projevu
- rozpoznává spisovné a nespisovné tvary slov
- vyhledává základní skladebnou dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty
- odlišuje větu jednoduchou a souvětí
- porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová
- rozlišuje ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku
- užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby je obměňuje
- píše správně i/y po obojetných souhláskách
- zvládá příklady syntaktického pravopisu

4. ročník

Učivo:

- stavba slova (předpona, kořen, přípona)
- vyjmenovaná slova a slova příbuzná
- rozdíl předpona, předložka
- druhy slov- slova ohebná, neohebná – seznámení
- podstatná jména – pád číslo, rod, vzor
- vlastní jména – zeměpisné názvy, jednoduché názvy států
- slovesa- osoba, číslo, čas (u slovesných tvarů v oznamovacím způsobu) a způsob
- základy tvoření jednoduchých souvětí
- skladba, přísudek, podmět
- shoda přísudku s podmětem
- psaní koncovek přičestí minulého v jednoduchých případech
- praktické využití abecedy (seznamy, slovníky, telefonní seznamy)

5. ročník

Učivo:

- rozlišení předložek a předpon

- vyjmenovaná slova a slova příbuzná
- slovní druhy- slova neohebná
- časování v oznamovacím způsobu všech časů, rozkazovací způsob
- slovesné tvary jednoduché a složené
- správné psaní slovesa být – nebýt, bít – nebít
- úvod do soustavy slovesných způsobů
- podstatná jména- pád, číslo, rod, vzor
- zařazování k jednotlivým vzorům
- pravidelné skloňování všech vzorů
- přídavná jména – poznávání druhů, vzory tvrdých a měkkých přídavných jmen
- rozpoznání přímé řeči
- skladba, přísudek, podmět
- shoda přísudku s holým podmětem
- psaní koncovek přičestí minulého v jednoduchých případech
- vlastní jména – národnosti, víceslovné názvy států a jejich zkratky

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy - 2. období

Žák:

- vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je
- volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma
- rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů
- při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy

4. ročník

Učivo:

- orientace v textu
- výběr četby podle osobního zájmu, zápis o četbě
- besedy o uměleckých dílech, filmech, televizních pořadech
- využívání knihovny

5. ročník

Učivo:

- rozdíly v uměleckém zpracování textů (pohádka, hádanka, říkanka, báseň, povídka, bajka)
- volná reprodukce přečteného textu (zápis)
- recitace – rým, verš

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova 1. – 5. ročník

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopností a poznávání:
 - recitace, dramatizace, reprodukce
 - hry a soutěže zaměřené na pozornost a soustředění
 - nácvik scénky
- Sebepoznání a sebepojetí
 - tvořivé hry
 - projektové vyučování
- Kreativita:
 - projektové vyučování
 - tvořivé hry
 - literární a jazykové křížovky

Sociální rozvoj:

- Mezilidské vztahy:
 - skupinová práce (respektování, naslouchání, podpora, pomoc)
 - vypravování zážitků – hodnocení
 - vlastní tvorba -pohádka, báseň
- Komunikace:
 - nácvik komunikace v různých situacích (pozdrav, odmítání, omluva, přesvědčování, vysvětlování..)
 - nácvik vedení dialogu a jeho pravidla

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti:
 - řešení problémových situací vzhledem k věku žáků i za pomoci učitele
- Hodnoty, postoje, praktická etika:
 - besedy o knihách, divadelních hrách, filmech a televizních pořadech
 - interpretace a hodnocení přečtených textů

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Objevujeme Evropu a svět:
 - vypravování, beseda

Mediální výchova

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení:
 - pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě
 - hledání rozdílů mezi informativním, zábavním, reklamním sdělením

V.1.1.2. Vzdělávací obor: Cizí jazyk

V.1.1.2.1. Vzdělávací předmět: **ANGLICKÝ JAZYK**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Výuka cizího jazyka je v 1. – 5. ročníku zařazena v učebním plánu jako samostatný předmět. V 1. – 5. ročníku se děti seznamují v průběhu výuky se základní slovní zásobou cizího jazyka pojmenováváním předmětů z jejich každodenního života, s pozdravy, říkadly, písničkami, formou herních činností si osvojují příslušné jazykové kompetence.

Výuka anglického jazyka probíhá ve třídách dělených na skupiny a to buď v jazykové učebně nebo v běžné třídě, popř. v počítačové učebně (procvičování gramatiky a slovní zásoby).

V 1. – 2. ročníku se vyučuje Anglický jazyk dle učebního plánu jednu hodinu týdně. Od 3. ročníku výuka cizího jazyka probíhá v rozsahu 3 vyučovacích hodin týdně. Důraz je kladen převážně na audioorální oblast (porozumět a komunikovat). Cílem je vzbudit u žáků zájem o cizí jazyk, cestování, kulturu a realie anglicky mluvících zemí. Velký důraz je kladen na využívání mezipředmětových vztahů.

Předmět Anglický jazyk obsahuje učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru předmětu Etická výchova pro 1. – 5. ročník a Filmová/audiovizuální výchova 1. – 5. ročník.

Do vyučovacího předmětu Anglický jazyk jsou zařazena průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci a vzbudí u žáka zájem o studium anglického jazyka
- používá vhodné učební pomůcky (obrazový materiál, předměty, hračky, pracovní listy) a audiovizuální techniku
- vede žáka k uvědomění si základního vztahu mezi zvukovou a grafickou stránkou jazyka
- rozvíjí osvojení si zvukové a grafické stránky jazyka
- rozvíjí kreativitu učebních dovedností potřebné k samostatnému učení (práce se slovníkem)
- věnuje se dovednosti autokorekce chyb (pracovní sešit)

Kompetence komunikativní

Učitel

- učí novou slovní zásobu a rozšiřuje dané tematické okruhy
- učí žáka reagovat v jednoduchých situacích každodenního života (scénky)

- zadává otázky, povely v anglickém jazyce
- rozvíjí dovednost porozumět, reprodukovat a písemně zpracovat vyslechnuté sdělení (hry, dialogy, scénky, písně, říkanky, pohádky, poslechy autentických nahrávek)
- vede k samostatnému ústnímu i písemnému vyjadřování
- seznamuje žáka s reáliemi anglicky mluvících zemí

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáka k práci ve skupině, tj. vytvoření pravidel práce v týmu a jejich respektování
- uplatňuje individuální přístup jak k talentovanému, tak i k žákovi s poruchou učení
- vytváří partnerské vztahy učitel – žák a vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáka k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům i k učiteli
- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka

Kompetence pracovní

Učitel

- rozvíjí smysl pro povinnost (příprava na výuku)
- zadává a kontroluje domácí přípravu
- vede žáka k samostatnosti

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- motivuje žáka k řešení daného problému, napomáhá hledat řešení
- zadává úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností, individuálního přístupu k problému, znalostí a kreativity při jeho řešení
- instruuje žáka k různým typům úloh
- předkládá modely gramatických a komunikačních struktur a vede žáka k jejich správnému používání

Kompetence digitální

Žák

- ovládá používaná digitální zařízení

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy 1.období:

Řečové dovednosti

Žák:

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně verbálně i neverbálně
- zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal
- rozumí obsahu jednoduchého, krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí obsahu jednoduchého, krátkého, mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu
- přiřadí mluvenou a psanou podobu téhož slova, či slovního spojení
- píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy
- seznámí se zvukovou podobou cizího jazyka

1. ročník

Učivo:

- rozumí běžným pokynům a jednoduchým větám vyučujícího souvisejícího s organizací vyučovacího procesu
- osloví, reaguje na oslovení, pozdraví, přivítá, rozloučí se, představí se, poděkuje, vyjádří souhlas/nesouhlas
- numerace 1-10
- vyhledá jednotlivé výrazy
- opíše jednotlivá slova
- tematické okruhy: hračky, psací potřeby, barvy

2. ročník

Učivo:

- rozumí běžným pokynům a jednoduchým větám vyučujícího souvisejícího s organizací vyučovacího procesu
- rozumí přiměřeně obtížnému reprodukovánému projevu
- osloví, reaguje na oslovení, pozdraví, přivítá, rozloučí se, představí se, poděkuje, vyjádří souhlas/nesouhlas
- tematické okruhy: rodina, farma, jídlo
- reprodukuje osvojené mikrodialogy
- numerace 1-10
- přečte jednoduchý text
- opíše jednotlivá slova a krátké věty
- osvojuje si přízvuk v rámci slova, rytmus, melodii základních typů vět

3. ročník

Učivo:

- rozumí jednoduchým projevům vyučujícího
- rozumí reprodukovánému projevu

- osloví, reaguje na oslovení, pozdraví, přivítá, rozloučí se, představí se, poděkuje, vyjádří souhlas/nesouhlas
- tematické okruhy: pozdravy, rodina, volný čas, oblékání, jídlo, lidské tělo, dny v týdnu, měsíce, svátky a tradice, zvyky
- reaguje v rámci vymezených tematických okruhů
- odpovídá na jednoduché otázky a odpovídá na ně
- numerace 1-100
- čte nahlas pasivně správně jednoduché texty
- vybírá základní informace z jednoduchého textu
- osvojuje si přízvuk v rámci slova, rytmus, melodii základních typů vět
- používá podstatná jména v množném čísle
- používá sloveso „be, have“ ve spojení se zájmeny „I, you, he, she, it“

Očekávané výstupy 2. období :

Poslech s porozuměním

Žák:

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností
- rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojených témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální podporu
- rozumí slovům a frázím, se kterými se v rámci tematických okruhů opakovaně setkal, zejména, má-li k dispozici vizuální oporu
- rozumí výrazům pro pozdrav a poděkování

Mluvení

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí jednoduchým způsobem základní informace, týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- odpovídá na jednotlivé otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá

Čtení s porozuměním

- vyhledává potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům
- rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu

Psaní

- napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblastí svých zájmů a z každodenního života
- vyplní osobní údaje do formuláře

Učivo:

- zvuková a grafická podoba jazyka – fonetické znaky (pasivně), základní výslovnostní návyky, vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov
- slovní zásoba – žáci si osvojí a umí používat základní slovní zásobu v komunikačních situacích probíraných tematických okruhů a umí ji používat v komunikačních situacích, práce se slovníkem

- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, povolání, lidské tělo, jídlo, oblékání, nákupy, bydliště, dopravní prostředky, kalendářní rok (svátky, roční období, měsíce, dny v týdnu, hodiny), zvířata, příroda, počasí
- mluvnice – základní gramatické struktury a typy vět (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

4. ročník

Učivo:

- rozumí projevům vyučujícího
- rozumí reprodukovanému projevu pronášenému v přirozeném tempu
- osloví, reaguje na oslovení, pozdraví, přivítá, rozloučí se, představí se, poděkuje, požádá o informaci, blahopřeje k narozeninám, vyjádří souhlas/nesouhlas
- tematické okruhy: domov, rodina, volný čas, zájmy, sport, roční období, počasí, svátky a tradice, základní zeměpisné údaje, příroda
- vede jednoduchý dialog
- formuluje jednoduché otázky a odpovídá na ně
- numerace 1-100
- čte plynule a foneticky správně přiměřeně náročné texty
- vybírá zadané informace z jednoduchého textu
- sestaví jednoduché písemné sdělení
- popíše předmět
- osvojuje si přízvuk v rámci slova, rytmus, melodii základních typů vět
- **aktivně používá sloveso „be“ a „have“ ve spojení se všemi osobními zájmeny v kladné větě, otázce a záporu**
- zná pravopis osvojených slov

5. ročník

Učivo:

- rozumí souvislým projevům vyučujícího
- rozumí reprodukovanému projevu s neznámými výrazy
- osloví, reaguje na oslovení, pozdraví, přivítá, rozloučí se, představí se, poděkuje, požádá o pomoc, informaci, blahopřeje k narozeninám, vyjádří souhlas/nesouhlas
- tematické okruhy: přátelé, rodina, škola, denní režim, sport, lidské tělo, zvířata, příroda roční období, počasí, příroda, prázdniny, dům, oblečení, čas, hodiny, svátky a tradice, zvyky, povolání
- formuluje jednoduché otázky a odpovídá na ně
- numerace 1 - 1000
- čte nahlas plynule a foneticky správně přiměřeně náročné texty
- vybírá informace z jednoduchého textu
- používá slovníky
- sestaví krátké písemné sdělení
- vyplní své základní údaje do jednoduchého formuláře
- osvojuje si přízvuk, rytmus, melodii základních typů vět
- **používá sloveso „be, have, can“ ve spojení s osobními zájmeny i v otázce a záporu**
- zná pravopis známých výrazů

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj:

- Kreativita – 1. – 5. ročník
 - dramatizace
 - poslech
 - práce s textem
 - vedení dialogu
- Psychohygiena - 3. – 5. ročník
 - hry

Sociální rozvoj:

- Poznávání lidí - 1.-5. ročník
 - dopis
- Kooperace a kompetice - 1.- 5. ročník
 - soutěže
- Mezilidské vztahy - 1. - 5. ročník
 - hry, soutěže
- Komunikace -1. - 5. ročník
 - hry, dialogy

Morální rozvoj:

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti -1. – 5. ročník
 - skupinová práce, soutěže

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá -1.- 5. ročník
 - Evropský den jazyků – beseda, video, diskuse
 - anglicky mluvící země – zvyky a tradice

Multikulturní výchova

- Kulturní diference
 - zvyky a tradice - 1. – 5. ročník
 - přísloví - 5. ročník
 - školství – školní uniformy, předměty, rozvrh - 5. ročník
- Multikulturalita
 - písně, hry, říkadla - 1. – 5. ročník
 - dramatizace pohádky v AJ - 5. ročník

Mediální výchova

- práce v realizačním týmu
 - využití internetu k vyhledávání informací - 5. ročník

V.1.2. Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

V.1.2.1. Vzdělávací obor: Matematika a její aplikace

V.1.2.1.1. Vzdělávací předmět: **MATEMATIKA**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Matematika poskytuje žákům vědomosti a dovednosti potřebné pro orientaci v praktickém životě. Rozvíjí intelektuální schopnosti žáků, jejich paměť, představivost, tvořivost, abstraktní myšlení a schopnost logického úsudku.

Vyučovací předmět má časovou dotaci v:

1. ročníku	5 hodin týdně
2. ročníku	5 hodin týdně
3. ročníku	5 hodin týdně
4. ročníku	5 hodin týdně
5. ročníku	5 hodin týdně

Výuka probíhá v klasických 45 minutových celcích nebo dělená v blocích, centrech aktivit. Osvojené učivo žáci procvičují a získané znalosti si upevňují také na PC v učebně informatiky.

Předmět Matematika obsahuje učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 1. – 5. ročník a Filmová/audiovizuální výchova 1. – 5. ročník.

Do vyučovacího předmětu Matematika jsou zařazena průřezová témata Osobnostní a sociální výchova, Finanční gramotnost.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel

- probouzí u žáka pozitivní vztah k matematice a učení (volba zábavných úkolů, hravá forma)
- vede žáka k vyhledávání a třídění předložených informací
- předkládá obecně užívané termíny, znaky a žáci je používají logicky a v souvislostech (dětské peníze)

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáka k rozhodnutí pro určitý způsob řešení a obhajobu postupu (slovní úlohy)
- zadává úkoly, které nutí žáka využít vlastních zkušeností nebo zkušeností spolužáků (kooperace)
- podporuje kreativitu

Kompetence komunikativní

Učitel

- učí žáka porozumět různým způsobům záznamu matematických úloh (tabulky, grafy, PC)
- vede žáka k vyjádření myšlenek v logickém sledu
- rozvíjí dovednost aplikovat matematické postupy v praxi (nakupování)

Kompetence sociální a personální

Učitel

- nabízí žákům spolupráci ve skupinách
- vyvozuje společně s žáky pravidla pro práci v týmu
- vytváří prostředí spolupráce, pomoci mezi spolužáky (upevňování vztahů)

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáka k uvědomování si svých práv a povinností ve škole i mimo ni
- učí žáka empatii (odmítání útlaku, prevence šikany)

Kompetence pracovní

Učitel

- rozvíjí smysl pro povinnost a dodržování vymezených pravidel (zadávání domácích úkolů)
- uplatňuje důslednost (kontrola úkolů)
- vede žáka ke správnému a bezpečnému užívání pomůcek (rýsovací potřeby)

Kompetence digitální

Žák

- ovládá používaná digitální zařízení

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy:

1. období

Žák:

Číslo a početní operace

- používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků
- čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti
- užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose
- provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly

- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace
- Geometrie v rovině a prostoru
- rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci
 - porovnává velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky
 - rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině

Závislosti, vztahy a práce s daty

- orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času
- popisuje jednoduché závislosti z praktického života
- doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel

1. ročník

Učivo:

Číslo a početní operace

- znalost čísel 0 – 20
- postavení čísel v číselné řadě
- orientace na číselné ose
- psaní číslic a čísel do 20
- sčítání a odčítání v oboru do 20
- zná matematické znaky +, -, =, <, > a umí je zapsat
- řešení jednoduchých slovních úloh

Geometrie v rovině a prostoru

- rozezná a pojmenuje základní rovinné útvary

2. ročník

Číslo a početní operace

- sčítání a odčítání do 20 s přechodem přes desítku
- numerace do 100, orientace na číselné ose
- zná znaky nerovnosti a umí je použít
- sčítání a odčítání do 100 s přechodem desítky
- malá násobilka
- řešení slovních úloh, ve kterých aplikuje osvojené početní operace
- počítání s penězi, seznámení s bankovkami a mincemi do stokoruny

Geometrie v rovině a prostoru

- práce s pravítkem – rýsování přímky, úsečky
- měření a odhad délky úsečky
- poznávání krychle a koule

Závislosti, vztahy a práce s daty

- orientace v čase

3. ročník

Číslo a početní operace

- sčítání a odčítání dvojčiferných čísel do 100 z paměti i písemně
- násobilka a dělení v oboru násobilky
- zápis příkladů, znaky +, -, :, ., (plus, mínus, děleno, krát)
- numerace do 1000, +, -
- nerovnosti, orientace na číselné ose
- řešení slovních úloh
- zaokrouhlování na desítky; předběžný odhad
- dělení se zbytkem

Geometrie v rovině a prostoru

- jednotky délky a jejich převody
- příímka, úsečka, bod, průsečík, kružnice
- rýsování
- měření úsečky
- různá měřidla délky
- základní rovinné útvary (trojúhelník, obdélník, čtverec, kruh)
- základní prostorové útvary (kvádr, válec)
- orientace v prostoru
- polopřímka
- vzájemná poloha dvou přímek v rovině

Závislosti, vztahy a práce s daty

- jednoduché převody jednotek času

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova (OSV) – 1. – 3. ročník

Osobnostní rozvoj

- rozvoj schopností poznávání
- kreativita

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 - matematické názvosloví
 - slovní úlohy
 - práce ve skupinách (plánování, organizace, řešení úkolů a obhajoba řešení)
 - samostatná práce
 - domácí příprava
 - matematické hry a soutěže

Přesahy a vazby, mezipředmětové vztahy

- Prvouka - orientace v čase, jednotky času (1. ročník)
- týden, měsíc, rok (2. ročník)
 - časové vztahy v souvislostech (3. ročník)

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy:

2. období

Žák:

Číslo a početní operace

- využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení
- provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel
- zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel
- řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel
- modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku
- porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným základem v oboru kladných čísel
- přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty
- porozumí významu znaku „–“, pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose

Geometrie v rovině a prostoru

- narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici), užívá jednoduché konstrukce
- sčítá a odčítá graficky úsečky, určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran
- sestrojí rovnoběžky a kolmice
- určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu
- rozezná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru

Závislosti, vztahy a práce s daty

- vyhledává, sbírá a třídí data
- čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy

4. ročník

Učivo:

Číslo a početní operace

- přirozená čísla v oboru do 1 000 000
 - čtení, zápis, odhad, porovnávání, zaokrouhlování, zápis v desítkové soustavě, zobrazení čísel na číselné ose, početní operace a jejich vlastnosti (pamětné dělení se zbytkem v oboru násobilky, písemné násobení jednociferným a dvojciferným činitelem), slovní úlohy
- zlomky
 - určení části celku

Geometrie v rovině a prostoru

- bod, polopřímka, přímka, úsečka
- kolmice, různoběžky
- pravý úhel, kolmice
- kružnice, kruh
- trojúhelník
 - rovnostranný, rovnoramenný, pravoúhlý, obecný
 - sestrojení trojúhelníka ze tří stran pomocí kružítka
- čtverec a obdélník
 - obvod
- souřadnice bodů ve čtvercové síti
- prostorové útvary- jehlan, kužel

Závislosti, vztahy a práce s daty

- čtení a sestavení jednoduchých tabulek a diagramů
- převádění jednotek: délky, hmotnosti, času

5. ročník

Učivo:

Číslo a početní operace

- přirozená čísla v oboru do 1 000 000
 - čtení, zápis, odhad, porovnávání, zaokrouhlování, zápis v desítkové soustavě, zobrazení na číselné ose, početní operace (sčítání a odčítání, násobení jednociferným až čtyřciferným činitelem, dělení jednociferným a dvojciferným dělitelem), slovní úlohy
- zlomky
 - pojmy: čitatel, jmenovatel, zlomková čára
 - čtení a zápis
 - porovnávání
 - sčítání a odčítání zlomků se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel
- desetinná čísla
 - čtení zápisu desetinného čísla
 - vyznačení desetinného čísla dané hodnoty na číselné ose
- zápis celého záporného čísla, jeho vyznačení na číselné ose (teploměr, model)

Geometrie v rovině a prostoru

- rovina, polorovina
- úsečka
 - střed, osa, přenášení, porovnávání, sčítání a odčítání
- trojúhelník
 - pravoúhlý, rovnostranný, rovnoramenný, obecný
 - obvod
 - sestrojení

- čtverec
 - úhlopříčky
 - obvod, obsahu
 - sestrojení
- obdélník
 - úhlopříčky
 - obvod, obsah
 - sestrojení
- mnohoúhelník
 - obvod
- rovnoběžník
 - rovnoběžky
- geometrická tělesa
 - kvádr, krychle, koule, jehlan, kužel, válec
- osově souměrné útvary
 - určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru
- graf ve čtvercové síti

Závislosti, vztahy a práce s daty

- uplatnění matematických znalostí při manipulaci s penězi

Nestandardní aplikační úlohy a problémy

- řešení praktických slovních úloh bez závislosti na matematických postupech

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova (OSV) – 4. – 5. ročník

Osobnostní rozvoj

- rozvoj schopností poznávání
- kreativita

Sociální rozvoj

- mezilidské vztahy
- komunikace
- kooperace a kompetice

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 - matematické názvosloví
 - slovní a konstrukční úlohy
 - práce ve skupinách (plánování, organizace, řešení, interpretace, obhajoba řešení)
 - samostatná práce (plánování, organizace, řešení, sebekontrola, obhajoba řešení)
 - domácí příprava
 - matematické soutěže a hry
 - zvolené formy a metody výuky začleňují OSV do celého výchovně vzdělávacího procesu

V.1.3. Vzdělávací oblast: Informatika

V.1.3.1. Vzdělávací obor: Informatika

V.1.3.1.1. Vzdělávací předmět: INFORMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Informatika je ve 4. a 5. ročníku povinným předmětem s časovou dotací 1 hodina týdně. Výuka probíhá v odborné učebně informatiky nebo ve kmenové třídě.

Učivo Informatiky v 4. a 5. ročníku navazuje a prohlubuje získané informace z 1. – 3. ročníku v rámci ostatních předmětů z jejich vzdělávacího softwaru.

Charakteristika:

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Poskytuje prostředky a metody ke zkoumání řešitelnosti problémů i hledání a nalézání jejich optimálních řešení, ke zpracování dat a jejich interpretaci a na základě řešení praktických úkolů i poznatky a zkušenost, kdy je lepší práci přenechat stroji, respektive počítači. Pochopení, jak digitální technologie fungují, přispívá jednak k porozumění zákonitostem digitálního světa, jednak k jejich efektivnímu, bezpečnému a etickému užívání.

Na prvním stupni základního vzdělávání si žáci prostřednictvím her, experimentů, diskusí a dalších aktivit vytvářejí první představy o způsobech, jakými se dají data a informace zaznamenávat, a objevují informatické aspekty světa kolem nich. Postupně si žáci rozvíjejí schopnost popsat problém, analyzovat ho a hledat jeho řešení. Ve vhodném programovacím prostředí si ověřují algoritmické postupy. Informatika také společně s ostatními obory pokládá základy uživatelských dovedností. Poznáváním, jak se s digitálními technologiemi pracuje, si žáci vytvářejí základ pro pochopení informatických konceptů. Součástí je i bezpečné zacházení s technologiemi a osvojování dovedností a návyků, které vedou k prevenci rizikového chování.

I na druhém stupni základního vzdělávání žáci tvoří, experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhuje a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním informatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií. Při analýze problému vybírají, které aspekty lze zanedbat a které jsou podstatné pro jeho řešení. Učí se vytvářet, formálně zapisovat a systematicky posuzovat postupy vhodné pro automatizaci, zpracovávat i velké a nespočetné soubory dat. Díky poznávání toho, jak a proč digitální technologie fungují, žáci chápou základní principy kódování, modelování a s větším porozuměním chrání sebe, své soukromí, data i zařízení.

V průběhu základního vzdělávání žáci začínají vyvíjet funkční technická řešení problémů. Osvojují si časté testování prototypů a jejich postupné vylepšování jako přirozenou součást designu a vývoje v informačních technologiích. Zvažují a ověřují dopady navrhovaných řešení na jedince, společnost, životní prostředí.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Informatika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, kterými **učitel** žáky vede k:

- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Informatika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žáky vede k:

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Informatika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žáky vede k:

- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajobání pomocí věcných argumentů

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Informatika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žáky vede k:

- ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Informatika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žáky vede k:

- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Informatika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žáky vede k:

- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci

Kompetence digitální

Na úrovni předmětu Informatika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žáky vede k:

- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje
- ovládání používaných digitálních zařízení

Očekávané výstupy

4. ročník

Data, informace a modelování

Žák:

- popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji
- vyčte informace z daného modelu
- popíše konkrétní situaci, která vychází z jeho opakované zkušenosti, určí, co k ní již ví
- sdělí informaci obrázkem
- předá informaci zakódovanou pomocí textu či čísel
- zakóduje/zašifruje a dekoduje/dešifruje text
- zakóduje a dekoduje jednoduchý obrázek pomocí mřížky
- obrázek složí z daných geometrických tvarů či navazujících úseček

Učivo:

- **kódování a přenos dat:** využití značek, piktogramů, symbolů a kódů pro záznam, sdílení, přenos a ochranu informace, Piktogramy, emodži, kód, přenos na dálku, šifra, pixel, rastr, rozlišení, tvary, skládání obrazce

Algoritmizace a programování

Žák:

- sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy

- ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu
- sestavuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém související s okruhem jeho zájmů a potřeb, navrhne a popíše podle předlohy jednotlivé kroky jeho řešení
- rozpozná opakující se vzory, používá opakování známých postupů
- sestaví robota podle návodu
- sestaví program pro robota
- oživí robota, otestuje jeho chování
- najde chybu v programu a opraví ji
- upraví program pro příbuznou úlohu
- pomocí programu ovládá světelný výstup a motor
- pomocí programu ovládá senzor
- používá opakování, události ke spouštění programu

Učivo:

- **řešení problému krokováním:** postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu; příklady situací využívajících opakovaně použitelné postupy; přečtení, porozumění a úprava kroků v postupu, algoritmu; sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci
- **programování:** experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí; události, sekvence, opakování, podprogramy; sestavení programu
- **kontrola řešení:** porovnání postupu s jiným a diskuse o nich; ověřování funkčnosti programu a jeho částí opakovaným spuštěním; nalezení chyby a oprava kódu; nahrazení opakujícího se vzoru cyklem
- **práce s robotickou stavebnicí:** Sestavení programu a oživení robota. Ovládání světelného výstupu. Ovládání motoru. Opakování příkazů. Ovládání klávesnicí – události. Ovládání pomocí senzoru

Digitální technologie

Žák:

- najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu
- propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým propojením souvisejí
- dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními technologiemi
- najde a spustí známou aplikaci, pracuje s daty různého typu
- popíše bezpečnostní a jiná pravidla stanovená pro práci s digitálními technologiemi
- pojmenuje jednotlivá digitální zařízení, se kterými pracuje, vysvětlí, k čemu slouží
- pro svou práci používá doporučené aplikace, nástroje, prostředí
- edituje digitální text, vytvoří obrázek
- přehraje zvuk či video

- uloží svoji práci do souboru, otevře soubor
- používá krok zpět, zoom
- řeší úkol použitím schránky
- dodržuje pravidla nebo pokyny při práci s digitálním zařízením
- uvede různé příklady využití digitálních technologií v zaměstnání rodičů
- najde a spustí aplikaci, kterou potřebuje k práci
- propojí digitální zařízení a uvede bezpečnostní rizika, která s takovým propojením souvisejí
- pamatuje si a chrání své heslo, přihlásí se ke svému účtu a odhlásí se z něj
- při práci s grafikou a textem přistupuje k datům i na vzdálených počítačích a spouští online aplikace
- u vybrané fotografie uvede, jaké informace z ní lze vyčíst
- v textu rozpozná osobní údaje
- rozpozná zvláštní chování počítače a případně přivolá pomoc dospělého

Učivo:

- **hardware a software:** digitální zařízení a jejich účel; prvky v uživatelském rozhraní; spouštění, přepínání a ovládání aplikací; uložení dat, otevírání souborů, práce se soubory
- **počítačové sítě:** propojení technologií, (bez)drátové připojení; internet, práce ve sdíleném prostředí, sdílení dat, cloud
- **bezpečnost:** pravidla bezpečné práce s digitálním zařízením; uživatelské účty, hesla, ergonomie, ochrana digitálního zařízení a zdraví uživatele. Technické problémy a přístupy k jejich řešení (hlášení dialogových oken).
- využití digitálních technologií v různých oborech

5. ročník

Data, informace a modelování

Žák:

- uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na základě dat
- popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji
- vyčte informace z daného modelu
- uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pomoci lépe se rozhodnout; vyslovuje odpovědi na otázky, které se týkají jeho osoby na základě dat
- popíše konkrétní situaci, která vychází z jeho opakované zkušenosti, určí, co k ní již ví

Učivo:

- **data, informace:** sběr (pozorování, jednoduchý dotazník, průzkum) a záznam dat s využitím textu, čísla, barvy, tvaru, obrazu a zvuku; hodnocení získaných dat, vyvozování závěrů

- **modelování:** model jako zjednodušené znázornění skutečnosti; využití obrazových modelů (myšlenkové a pojmové mapy, schémata, tabulky, diagramy, grafy) ke zkoumání, porovnávání a vysvětlování jevů kolem žáka

Algoritmizace a programování

Žák:

- sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé kroky jeho řešení
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program; rozpozná opakující se vzory, používá opakování a připravené podprogramy
- ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a opraví v něm případnou chybu
- sestavuje symbolické zápisy postupů
- popíše jednoduchý problém související s okruhem jeho zájmů a potřeb, navrhne a popíše podle předlohy jednotlivé kroky jeho řešení
- rozpozná opakující se vzory, používá opakování známých postupů
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program pro ovládání postavy
- v programu najde a opraví chyby
- rozpozná opakující se vzory, používá opakování, stanoví, co se bude opakovat a kolikrát
- vytvoří a použije nový blok
- upraví program pro obdobný problém
- rozpozná, jestli se příkaz umístí dovnitř opakování, před nebo za něj
- vytváří, používá a kombinuje vlastní bloky
- přečte zápis programu a vysvětlí jeho jednotlivé kroky
- rozhodne, jestli a jak lze zapsaný program nebo postup zjednodušit
- cíleně využívá náhodu při volbě vstupních hodnot příkazů
- používá události ke spuštění činnosti postav

Učivo:

- **řešení problému krokováním:** postup, jeho jednotlivé kroky, vstupy, výstupy a různé formy zápisu pomocí obrázků, značek, symbolů či textu; příklady situací využívajících opakovaně použitelné postupy; přečtení, porozumění a úprava kroků v postupu, algoritmu; sestavení funkčního postupu řešícího konkrétní jednoduchou situaci
- **programování:** experimentování a objevování v blokově orientovaném programovacím prostředí; události, sekvence, opakování, podprogramy; sestavení programu. Příkazy a jejich spojování, opakování příkazů, pohyb a razítkování. Ke stejnému cíli vedou různé algoritmy, vlastní bloky a jejich vytváření, kombinace procedur, náhodné hodnoty
- **kontrola řešení:** porovnání postupu s jiným a diskuse o nich; ověřování funkčnosti programu a jeho částí opakovaným spuštěním; nalezení chyby a oprava kódu; nahrazení opakujícího se vzoru cyklem

Informační systémy

Žák:

- v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi
- pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data
- v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky
- pro vymezený problém, který opakovaně řešil, zaznamenává do existující tabulky nebo seznamu číselná i nečíselná data
- pracuje s texty, obrázky a tabulkami v učebních materiálech
- doplní posloupnost prvků
- umístí data správně do tabulky
- doplní prvky v tabulce
- v posloupnosti opakujících se prvků nahradí chybný za správný

Učivo:

- **systémy:** skupiny objektů a vztahy mezi nimi, vzájemné působení; příklady systémů z přírody, školy a blízkého okolí žáka; části systému a vztahy mezi nimi
- **práce se strukturovanými daty:** shodné a odlišné vlastnosti objektů; řazení prvků do řad, číslovaný a nečíslovaný seznam, víceúrovňový seznam; tabulka a její struktura; záznam, doplnění a úprava záznamu

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu.

Osobnostní výchova a sociální výchova

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: 5. ročník
 - řešení problémových činností vzhledem k věku žáků i za pomoci učitele
- Hodnoty, postoje, praktická etika
 - dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Objevujeme Evropu a svět: - formulace požadavku při vyhledávání na internetu, vyhledávací atributy – hledáme informace a obrázky o městech v Evropě i ve světě

V.1.4. Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

V.1.4.1. Vzdělávací obor: Člověk a jeho svět

V.1.4.1.1. Vzdělávací předmět: **PRVOUKA**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět prvouka má časovou dotaci 1 hodinu týdně v 1. a 2. ročníku a 2 hodiny týdně ve 3. ročníku.

Předmět směřuje k rozvoji osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností a postojů týkajících se přírody a společnosti.

Prvouka v 1. ročníku je soustředěna kolem dvou základních témat. Zejména v 1. pololetí je to téma „Jsem školák“ a celý rok téma „Rok a roční období“. Ve druhém ročníku je pro děti zajímavé využití jejich nově nabyté dovednosti čtení a psaní. I ve třetím ročníku, stejně jako v obou předcházejících je stále zdrojem jejich informací bezprostřední dětská zkušenost a konkrétní jevy v přírodě a společnosti. Na základě těchto konkrétních zkušeností dochází k prvním zobecněním a k vytváření postojů.

Ve vzdělávacím obsahu učiva jsou zařazeny výstupy z dopravní výchovy, světa financí a z oblasti ochrany zdraví, první pomoci, včetně chování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti při mimořádných událostech. Potřebné dovednosti a vědomosti v tomto vzdělávacím oboru získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace.

Do vyučovacího předmětu jsou zařazena průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Environmentální výchova.

Předmět Prvouka obsahuje učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru předmětu Etická výchova pro 1. – 5. ročník a Filmová/audiovizuální výchova 1.–5. ročník.

Obsah tohoto předmětu je doplněn o výstupy obsahu učiva Dopravní výchova, Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, Ochrana zdraví.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel

- učí žáky využívat pro učení vhodné informační zdroje (učebnice, pracovní listy, dětské knihy, časopisy) a vhodné učební pomůcky (encyklopedie)
- rozvíjí učební dovednosti potřebné k samostatnému učení

- seznamuje žáky se základními termíny, znaky a symboly
- učí žáky kriticky zhodnotit výsledky svého učení – korigovat své chyby a diskutovat o nich

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- motivuje žáka k řešení daného problému
- vede žáka k využívání vlastních zkušeností
- směřuje žáka, aby si ověřil správnost řešení problémů
- učí ho obhájit svá rozhodnutí

Kompetence komunikativní

Učitel

- rozvíjí u žáka dovednost porozumět, reprodukovat vyslechnuté sdělení
- formulovat a vyjadřovat své myšlenky
- využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke spolupráci s ostatními lidmi
- rozumět různým typům záznamů, obrazovým materiálům
- naslouchat promluvám druhých lidí, účinně se zapojit do diskuse, vhodně reagovat

Kompetence sociální a personální

Učitel

- učí žáka spolupracovat ve skupině, vytvářet a respektovat pravidla práce v týmu
- učí žáka v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat
- učí žáka přispívat k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy
- učí žáka podílet se na vytváření příjemné atmosféry ve skupině
- učí žáka ovládat a řídit svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

Učitel

- učí žáka uvědomovat si odpovědnost k sobě samému, ke spolužákovi, k učiteli
- učí žáka respektovat přesvědčení druhých lidí, odmítat útlak a hrubé zacházení
- učí žáka respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Kompetence pracovní

Učitel

- učí žáka používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat vymezená pravidla, plnit povinnosti a závazky, adaptovat se na změněné nebo nové pracovní podmínky
- učí žáka uvědomovat si smysl pro povinnost (příprava na výuku)

Kompetence digitální

Žák

- ovládá používaná digitální zařízení

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy:

Žák:

Místo, kde žijeme

- vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a své školy
- rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí
- začlení svou obec do příslušného kraje, pozoruje a popíše změny v obci

Lidé kolem nás

- rozlišuje příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům
- zná povolání svých rodičů, odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností

Lidé a čas

- pojmenuje některé kulturní a historické památky, významné události regionu a rodáky
- využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti
- uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí
- na příkladech porovnává minulost a současnost

Rozmanitost přírody

- provádí jednoduché pokusy, měří základní veličiny
- chová se ohleduplně k přírodě
- pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích
- zná základní podmínky života
- rozřídí některé přírodniny v místní lokalitě podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě
- pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů u skupiny známých látek určuje jejich rozdílné a společné vlastnosti

Člověk a jeho zdraví

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle
- projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví
- rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času
- uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu
- jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná

- v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné
- ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek
- reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech

1. ročník

Učivo:

- jsem školák
- moje rodina
- rok, roční doby, změny v přírodě
- orientace v čase, dny, hodiny
- pečujeme o své zdraví
- jsem chodec-silniční provoz, základní pravidla chůze po chodníku a silnici, místo pro hru, přecházení, cestování, moje cesta do školy
- domácí zvířata a jejich mláďata

2. ročník

Učivo:

- žiji mezi lidmi, odlišnosti jiných lidí, spolužáků, jejich přednosti i nedostatky
- náš rok
- příroda kolem nás, třídění přírodnin
- pečujeme o zdraví
- práce lidí, význam a potřeba různých povolání
- dopravní výchova – chodec, silniční provoz, přecházení, místo pro hru, cestování, cesta do školy
- životní prostředí, třídění odpadu
- setkání s neznámými jedinci, znalost telefonních čísel pro tísňové volání, pokyny dospělých při mimořádných událostech

3. ročník

Učivo:

- místo, kde žiji - naše obec, plán obce, změny v nejbližším okolí, obci
- významní rodáci, kulturní a historické památky, významné události v regionu
- jednoduché pokusy, základní vlastnosti známých látek, jednoduché nástroje a přístroje
- živočichové
- člověk a jeho zdraví
- ochrana přírody a životního prostředí (třídění odpadu), zásady chování v chráněné oblasti
- dopravní výchova – chodec, místo pro hru, přecházení silnice
- Slabikář dětských práv
- lidská společnost, soužití, zvyky a práce lidí v současnosti i minulosti

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu.

Osobnostní a sociální výchova – 1. – 3. ročník

Osobnostní rozvoj

- rozvoj schopností poznávání – Jsem školák
- sebepoznání a sebepojetí - Jsem školák

Sociální rozvoj

- komunikace – pozdrav, prosba, omluva, neverbální komunikace –
Žiji mezi lidmi

Výchova demokratického občana – 1.- 3. ročník

- občan, občanská společnost a stát – Naše obec

Environmentální výchova – 1. – 3. ročník

- základní podmínky života – Živá příroda
- vztah člověka k prostředí

V.1.4.1.2. Vzdělávací předmět: **PŘÍRODOVĚDA**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Přírodověda, který navazuje na Prvouku, je vyučován ve 4. a 5. ročníku s dvouhodinovou dotací jako povinný předmět, s možností využití blokového a projektového vyučování. Je založený na funkční integraci poznatků přírodních oborů (např. matematika, vlastivěda) a oborů humanitních (např. český jazyk). Témata přírodovědy mohou být i v mnoha případech hlavním motivačním prvkem vyučovacího dne.

Učivo je rozděleno do 9 kapitol:

1. Vesmír
2. Podmínky života na Zemi – neživá příroda
3. Živá příroda
4. Ekologie
5. Člověk
6. Svět lidské práce
7. Technika
8. Zkoumání látek
9. Fyzikální veličiny

Výuka probíhá ve třídě i v terénu. Je realizována převážně aktivními metodami, které samy o sobě slouží jako prostředek pro vytváření příslušných kompetencí a výstupů. Mezi její hlavní cíle patří vytváření komplexního pohledu žáků na svět v celé jeho rozmanitosti, proto je kladen důraz na názornost a praktičnost získaných poznatků a dovedností, čemuž je podřízena i veškerá výuka.

Ve vzdělávacím obsahu učiva jsou zařazeny výstupy z dopravní výchovy, světa financí a z oblasti zdraví, první pomoci, včetně chování a jednání v různých situacích ohrožení vlastního zdraví a bezpečnosti při mimořádných událostech. Potřebné dovednosti a vědomosti v tomto vzdělávacím oboru získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, přírodu a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace.

Do vyučovacího předmětu Přírodověda jsou začleněna následující průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

Předmět Přírodověda obsahuje učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru předmětu Etická výchova pro 1. – 5. ročník a Filmová/audiovizuální výchova 1. – 5. ročník.

Obsah tohoto předmětu je doplněn o výstupy obsahu učiva Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, Ochrana zdraví.

Vyučovací předmět Přírodověda neposkytuje žákům pouze výběr zobecněných a didakticky transformovaných informací, ale k utváření klíčových kompetencí využívá následující výchovné a vzdělávací strategie:

A/ pozorování v přírodě, které je možno provádět v parku, v blízkém okolí školy, na školním výletě, exkurzi i koutku živé přírody, na pochozí zahradě a skleníku (žáci aktivně pracují s přírodninami v přirozeném prostředí – samostatně, ve dvojici nebo ve skupině – současně se nenásilnou formou vedou ke správnému chování v přírodě a k její ochraně) – *kompetence k řešení problému, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní*

B/ samostatných prací (žáci zpracovávají formou referátů - samostatně, ve dvojici nebo ve skupině - zadané téma s ohledem na region, výsledky své práce prezentují) – *kompetence k řešení problému, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní*

C/ školních experimentů (žáci s učitelem aktivně řeší probírané téma pomocí pokusů – s ohledem na možnosti školy - žáci si naplánují etapy řešení, které v závěru zdůvodní a objasní výsledky své práce) - *kompetence k řešení problému, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní*

D/ besedy s odborníky (žáci přijímají informace, akceptují názor jiných, formulují otázky ...) - *kompetence komunikativní*

E/ knihoven, výstav (žáci vyhledávají potřebné informace a pracují s nimi) – *kompetence k učení, k řešení problému, pracovní*

F/ počítačů (žáci využívají možnosti výukových programů i internet jako další zdroj informací) - *kompetence k učení, k řešení problému, pracovní*

G/ audiovizuální techniku (žáci využívají jako zdroj informací přírodovědné pořady, přírodovědné projekce 3D a 2D filmů a pořady v planetáriu v Přírodovědném centru ve škole, výukové audiokazety) - *kompetence k učení, k řešení problému, pracovní*

V hodinách předkládá učitel žákům zobecněné a didakticky transformované informace a problémové úlohy (s ohledem na region, možnosti školy, časovou náročnost...). Žáci aktivně řeší zadané úkoly pomocí pokusů, dlouhodobého bádání i práce s odbornou literaturou. Využívají poznatků získaných při pozorování v přírodě, školních experimentech, samostatných prací, informací z besed s odborníky, výukových programů, internetu i odborné literatury. Žáci si sami naplánují etapy řešení, které v závěru své aktivní práce zdůvodní a objasní výsledky. Výslednou práci žáci prezentují ostatním skupinám. Žáci se učí rychle rozhodovat, aktivně přistupovat k danému problému, organizovat si práci, pracovat v kolektivu, spolupracovat, najít si ve skupině své místo, přijímat a sdělovat informace a uvědomovat si výsledky své práce.

Poznatky a dovednosti, které žáci získávají, jsou zařazovány do celkové struktury jejich vzdělávání. Uplatňují je v mezioborových vztazích (*kooperace*) a ve svém praktickém životě. To jim dává možnost využívat široce empirii, která je nepostradatelná pro trvalost získaných poznatků a dovedností a jejich uplatnění v životě.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci a vzbudí u žáka zájem o studium přírodovědy
- předkládá dostatek informačních zdrojů (učebnice, pracovní listy, časopisy, encyklopedie, atlasy, herbáře, internetové stránky)
- používá vhodné učební pomůcky (obrazový materiál, encyklopedie, mapy, atlasy, modely, herbáře, přírodní materiály)
- rozvíjí kreativitu a učební dovednosti potřebné k samotnému učení (práce s atlasem, encyklopedií)
- věnuje se dovednosti autokorekce chyb (pracovní listy)

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- motivuje žáka k řešení daného problému
- učí žáka využívat vlastní schopnosti a dovednosti a objevovat různé varianty řešení (kreativita)
- předkládá modely problémových úloh a vede žáka k jejich správnému řešení
- nenechá žáka odradit případným neúspěchem, pomáhá mu při hledání správného řešení (individuální přístup)

Kompetence komunikativní

Učitel

- předkládá žákovi zobecněné a didakticky transformované informace
- učí žáka správně používat odbornou terminologii
- učí žáka aplikovat teoretické znalosti v praxi
- rozvíjí dovednost porozumět, reprodukovat a písemně zpracovat zadané úlohy
- vede žáka k samotnému ústnímu i písemnému vyjadřování

Kompetence sociální a personální

Učitel

- volí takové metody a formy práce, ve kterých žáci účinně spolupracují ve skupinách (tj. vytvoření pravidel práce v týmu a jejich respektování)
- uplatňuje individuální přístup jak k talentovanému, tak i k žákovi s poruchou učení
- vytváří partnerské vztahy učitel – žák a vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáka k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům i k učiteli
- respektuje věkové, intelektové, individuální, sociální a etnické zvláštnosti žáka

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáka k plnění povinností (příprava na výuku)
- zadává a kontroluje domácí přípravu

- vede žáka k samostatnosti a uvědomění si zodpovědnosti k sobě samému a k druhým lidem

Kompetence digitální

Učitel

- vede žáka k vyhledávání informací na internetu a schopnosti posoudit relevantnost těchto informací
- vede žáka k využívání digitálních technologií

Výstupy a učivo

Žák:

- vysvětluje a používá základní pojmy z odborné terminologie
- vyhledává informace v odborné literatuře (atlas, klíč, encyklopedie) pomocí obsahu a rejstříku
- poznamenává důležité údaje z pozorování
- uskutečňuje pokusy podle návodů, zaznamenává jejich průběh, zjištěné údaje zachycuje do tabulky
- spolupracuje s ostatními
- vyjadřuje své myšlenky, poznatky a dojmy
- reaguje na myšlenky, názory a podněty jiných
- utváří si prvotní ucelený obraz světa a ujasňuje si základní vztahy v něm
- zhodnotí postavení Země ve vesmíru a objasní následky zemských pohybů, účinky magnetické a gravitační síly Země
- objasní podmínky života na Zemi
- určí základní druhy živočichů a rostlin a umí je zařadit do systému
- popisuje projevy života na konkrétním zástupci
- vysvětlí význam rozmanitých ekosystémů, chráněných území a obecných zásad ochrany přírody
- posoudí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a jejich dopad na životní prostředí
- pojmenuje hlavní části lidského těla, některé orgány
- orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození, i v jednotlivých etapách lidského života
- uplatňuje hygienické a zdravotně preventivní návyky ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem (OZ)
- rozpozná život ohrožující zranění, ošetří drobná poranění a zajistí lékařskou pomoc (OZ)
- uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodce a cyklisty (OZ, OČBRMU)
- posoudí význam a potřebu některých běžně užívaných nástrojů, přístrojů a strojů, které ho bezprostředně obklopují
- změří základní fyzikální veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů

4. ročník

Učivo:

- Vesmír
 - Země, Slunce, planety, družice Země, Měsíc
 - sluneční soustava
- Neživá příroda – podmínky života na Zemi
 - Slunce, voda, vzduch, půda
 - rozmanitost podmínek života na Zemi
- Živá příroda
 - pozorování, určování a základní třídění rostlin a živočichů
 - stavba těla, funkce jednotlivých částí, projevy života
 - význam rostlin a živočichů a péče o ně
- Ekologie
 - ekosystém, potravní řetězec a pyramida
 - chráněná území
 - obecné zásady ochrany životního prostředí
- Člověk
 - stavba lidského těla, základní orgány
 - péče o zdraví, zdravý životní styl, správná výživa, výběr a způsoby uchovávání potravin, vhodná skladba stravy, pitný režim
 - prevence nemocí a úrazů, nemoci přenosné a nepřenosné, ochrana před infekcemi přenosnými krví (hepatitida, HIV/AIDS), první pomoc při drobných poraněních
 - návykové látky, hrací automaty a počítače, závislost, nebezpečí komunikace prostřednictvím elektronických médií
 - osobní bezpečí, krizové situace, označování nebezpečných látek; dopravní značky, předcházení rizikovým situacím v dopravě a dopravních prostředcích, šikana, týrání, sexuální a jiné zneužívání, brutalita a jiné formy násilí v médiích
 - přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku
 - mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén); požáry (příčiny a prevence požárů, ochrana a evakuace při požáru); integrovaný záchranný systém
- Svět lidské práce
 - zaměstnání, potřeby, obživa
 - zemědělství, průmyslová výroba
 - doprava
- Technika
 - zdroje energie
 - elektrické přístroje a dětské hračky
 - bezpečnost při manipulaci s přístroji
 - vyhledávání informací na internetu, relevantnost informací (ne vše je pravda)
- Zkoumání látek
 - jednoduché třídění látek
 - experiment
- Fyzikální veličiny
 - délka, hmotnost, objem, čas, teplota

- měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek

5. ročník

Učivo:

- Vesmír
 - Země, Slunce, planet, družice Země, Měsíc,
 - magnetická a gravitační síla Země
 - pohyby Země (den a noc, roční období)
- Neživá příroda
 - základní horniny a nerosty
 - zvětrávání, vznik půdy a její význam
 - hospodářské využití
 - přírodní zdroje energie
- Živá příroda
 - pozorování, určování a základní třídění rostlin a živočichů
 - stavba těla, funkce jednotlivých částí, projevy života
 - rostlin a živočichů a péče o ně
- Ekologie
 - přírodní společenstva, potravní řetězec a pyramida, rovnováha v přírodě
 - prospěšné a škodlivé zásahy člověka do krajiny a přírody
 - mezinárodní zákony
- Člověk
 - stavba lidského těla, orgány
 - původ jedince a druhu, etapy života
 - lidská rasa, lidské vztahy
 - péče o zdraví, zdravý životní styl
 - prevence úrazů a nemocí, první pomoc
- Svět lidské práce
 - zemědělství
 - surovina, průmyslová výroba
 - úspora energie, odpady, recyklace
- Technika
 - jednoduché stroje
 - technické prostředky v praxi
 - technický pokrok
 - elektrická energie a obvod, bezpečnost při zacházení s el. zařízeními
 - zdroj energie
- Zkoumání látek
 - jednoduché třídění látek a jejich vlastností
 - změny látek a skupenství
 - experiment

- Fyzikální veličiny
 - délka, hmotnost, objem, čas, teplota
 - měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova (OSV) – 4. – 5. ročník

Osobnostní rozvoj

- rozvoj schopností poznávání

Multikulturní výchova (MkV) – 4. – 5. ročník

- etnický původ

Environmentální výchova (EV) – 4. – 5. ročník

- ekosystémy
- základní podmínky života
- lidské aktivity a problémy životního prostředí
- vztah člověka k prostředí
 - objasnění podmínek života na Zemi, vysvětlení významu rozmanitých ekosystémů a chráněných území, obecné zásady ochrany přírody, posouzení některých konkrétních činností člověka v přírodě a jejich dopad na životní prostředí, utváření základní hodnotové orientace člověka ve vztahu k přírodě
 - Podmínky života na Zemi – neživá příroda. Ekologie. Svět lidské práce. Technika.

Mediální výchova (MV) – 4. – 5. ročník

Tematické okruhy receptivních činností

- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
 - zvolené formy a metody výuky v hodinách Přírodovědy (besedy s odborníky, návštěva výstav, práce s počítačem) začleňují MV do celého výchovně – vzdělávacího procesu
 - Vesmír. Podmínky života na Zemi – neživá příroda. Živá příroda. Ekologie. Člověk. Svět lidské práce. Technika. Zkoumání látek. Fyzikální veličiny.

Tematické okruhy produktivních činností

- práce v realizačním týmu
 - zvolené formy a metody výuky v hodinách Přírodovědy (skupinové práce, školní experimenty, práce s odbornou literaturou, problémové úkoly...) začleňují MV do celého výchovně – vzdělávacího procesu
 - Vesmír. Podmínky života na Zemi – neživá příroda. Živá příroda. Ekologie. Člověk. Svět lidské práce. Technika. Zkoumání látek. Fyzikální veličiny.

V.1.4.1.3. Vzdělávací předmět: **VLASTIVĚDA**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Vlastivěda je vyučován ve 4. a 5. ročníku. Ve 4. ročníku je dotace 1 vyučovací hodina týdně a v 5. ročníku jsou 2 hodiny týdně. Předmět Vlastivěda lze učit v integrovaných blocích případně i formou projektů. Vlastivěda navazuje na Prvouku. Je to komplexní předmět, který buduje vědomosti a postoje, jež budou v dalších letech rozvíjeny v předmětech Dějepis, Zeměpis, Občanská výchova. Všechny složky, tj. dějepisná, zeměpisná i občansko-výchovná, nejsou ve vyučování oddělovány. Výuka Vlastivědy završuje první etapu vrůstání dítěte do společnosti. Na konci tohoto období je dítě orientováno v základních pojmech a souvislostech a má vytvořeny základy postojů k okolnímu světu, na úrovních: rodina, škola, obec, region, vlast.

Výuka probíhá ve třídě i v terénu. Vyučovací předmět Vlastivěda neposkytuje žákům jenom výběr zobecněných a didakticky transformovaných informací, ale využívá :

- 1) vycházek a exkurzí – kompetence k učení, komunikativní, sociální a personální, občanské,
- 2) samostatných prací žáků (např. práce s buzolou, mapou) – žáci samostatně, ve dvojicích nebo skupinách řeší zadané téma, výsledky své práce prezentují – kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní,
- 3) besed s odborníky – žáci přijímají nové informace, akceptují názor jiných, formulují otázky - kompetence komunikativní, mediální,
- 4) knihoven, muzeí a výstav - žáci vyhledávají informace a pracují s nimi,
- 5) počítačů – (výukové programy, internet – jako zdroj dalších informací) – kompetence k učení, řešení problémů, pracovní.

Ve vyučovacím předmětu Vlastivěda jsou tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Mediální výchova.

Předmět Vlastivěda obsahuje učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru předmětu Etická výchova pro 1. – 5. ročník a Filmová/audiovizuální výchova 1. – 5. ročník.

Ve vzdělávacím obsahu učiva jsou zařazeny výstupy z obsahu učiva svět financí a Příprava občanů k obraně státu.

Potřebné dovednosti a vědomosti v tomto vzdělávacím oboru získávají žáci především tím, že pozorují názorné pomůcky, okolní krajinu, regiony ČR a činnosti lidí, hrají určené role, řeší modelové situace.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel

- učí žáky využívat pro učení vhodné informační zdroje (učebnice, pracovní listy, časopisy) a vhodné učební pomůcky (encyklopedie, mapy, grafy, tabulky....)
- rozvíjí u žáků učební dovednosti potřebné k samostatnému učení
- učí je operovat s obecně užívanými základními termíny znaky a symboly
- vede je k tomu, aby uměli kriticky zhodnotit výsledky svého učení
- učí je poznávat smysl a cíl učení, samostatně pozorovat a experimentovat

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k tomu, aby uměli využívat získané dovednosti a vědomosti k řešení daného problému
- ověřovat prakticky správnost řešení problémů, nebát se svá rozhodnutí obhájit

Kompetence komunikativní

Učitel

- rozvíjí u žáků dovednost porozumět, reprodukovat a písemně zpracovat vyslechnuté sdělení
- učí žáky formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřovat se výstižně
- učí žáky využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke spolupráci s ostatními lidmi
- rozvíjí dovednost reprodukovat vyslechnuté nebo přečtené sdělení
- učí žáky, aby uměli naslouchat promluvám druhých lidí, účinně se zapojovat do diskuse, vhodně reagovat
- učí je rozumět různým typům záznamů a obrazových materiálů
- učí žáky využívat informační a komunikační prostředky pro komunikaci s okolním světem

Kompetence sociální a personální

Učitel

- učí žáky spolupracovat ve skupině, vytvářet a respektovat pravidla práce v týmu
- učí žáky v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat
- učí žáky přispívat k diskusi v malé skupině i k debatě celé třídy, respektovat různá hlediska a čerpat poučení od ostatních
- učí žáky ovládat a řídit svoje jednání a chování tak, aby dosáhli pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáky k tomu, aby si uvědomovali si odpovědnost k sobě samému, ke spolužákovi, k učiteli, respektovat přesvědčení druhých lidí, odmítat útlak a hrubé zacházení
- učí žáky respektovat, chránit a oceňovat naše tradice a kulturní a historické dědictví
- učí je respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí, rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Kompetence pracovní

Učitel

- učí žáky používat bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat vymezená pravidla, plnit povinnosti a závazky
- učí je adaptovat se na změněné nebo nové pracovní podmínky, uvědomovat si smysl pro povinnost (příprava na výuku)

Kompetence digitální

- žák vyhledává informace na internetu a posoudí relevantnost těchto informací

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy :

Žák:

Místo, kde žijeme

- určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu
- určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě, orientuje se v krajině i na mapě pomocí buzoly
- rozlišuje mezi náčrtky, plány a základními typy map, používá a srovnává různé mapy a plány jako zdroj informací
- vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy
- vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam
- rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam
- seznamuje se prakticky s místními podmínkami, s regionem

Lidé kolem nás

- navštěvuje pamětihodnosti, sbírky – učí se vážit si práce a vzdělanosti předků
- vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, ve městě
- rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat
- orientuje se v základních formách vlastnictví, používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vrátet dluhy

Lidé a čas

- pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy
- využívá knihoven, sbírek muzeí a galerií jako informačních zdrojů pro pochopení minulosti

- srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik

4. ročník

Učivo:

- orientace v místní krajině, prostředí domova
- prostředí a okolí školy, města, regionu; významná místa v krajině, činnosti ve škole
- pověsti místa bydliště a okolí
- seznámení s mapou: barvy, hranice, měřítko, legenda mapy
- na mapě České republiky: základní data, orientace na mapě, světové strany
- státoprávní uspořádání České republiky, historické země, státní symboly, státní správa a samospráva
- povrch, vodstvo, města, zemědělství
- ochrana životního prostředí: národní parky, chráněné krajinné oblasti
- seznámení s pověstmi a bájemi: prostředek probuzení zájmu o dějiny regionu, vlasti
- principy demokracie
- chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování, ohleduplnost, etické zásady, zvládání vlastní emocionality, rizikové situace, rizikové chování, předcházení konfliktům

5. ročník

Učivo:

- základní poznatky o jednotlivých regionech České republiky
- Praha – hlavní město České republiky, sídlo prezidenta a vlády
- Mapy obecně zeměpisné a tematické
- na mapě světa: kontinenty, oceány (elementární charakteristika), glóbus
- na mapě Evropy: státy; poznatky získané cestováním dětí
- seznámení s pověstmi a bájemi: prostředek probuzení zájmu o dějiny regionu, vlasti
- časová přímka 0 – současnost (rok, století, tisíciletí)
- orientace dle časové přímky ve staletích
- zařazení nejvýznamnějších osobností a událostí v českých dějinách do časové přímky (ne data)
- exkurze do zajímavých míst
- právo a spravedlnost- základní lidská práva, práva a povinnosti žáků školy
- vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek; rozpočet, příjmy, výdaje domácnosti, hotovostní a bezhotovostní forma peněz, způsoby placení; banka jako správce peněz, úspory, půjčky
- obrana státu
- vyhledávání informací na internetu, relevantnost informací (ne vše je pravda)

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu.

Osobnostní a sociální výchova – 4. – 5. ročník

Sociální rozvoj:

- Poznávání lidí
 - skupinová práce

Výchova demokratického občana – 4. - 5. ročník

- Občan, občanská společnost a stát:
 - Praha – hlavní město ČR, sídlo prezidenta a vlády

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá:
 - Česká republika, sousedé ČR – 4. - 5. ročník - využít rodinné příběhy, zážitky z dovolených, mediálních informací
- Objevujeme Evropu a svět:
 - Sousedé ČR – 5. ročník

Multikulturní výchova – 4. - 5. ročník

- Multikulturalita: aktuálně využít událostí v obci, regionu
 - základní poznatky o regionech ČR – 5. ročník

Mediální výchova

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
 - vnímat jako zdroj informací televizi, tisk, internet- 4.- 5. ročník

V.1.5. Vzdělávací oblast: Umění a kultura

V.1.5.1. Vzdělávací obor: Hudební výchova

V.1.5.1.1. Vzdělávací předmět: **HUDEBNÍ VÝCHOVA**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět má časovou dotaci 1 hodinu týdně. Výuka probíhá většinou ve třídě nebo ve školním klubu. Žáci zpívají za doprovodu keyboardu či klavíru, dětských rytmických nástrojů či reprodukováné hudby.

Důraz je kladen na využití a rozvoj individuálních hudebních schopností a dovedností žáků. Snahou učitele je, aby žáci byli schopni na základě svých dispozic zpívat intonačně čistě a rytmicky přesně, s využitím jednoduchých hudebních nástrojů či doprovodit hudbu pohybem, lidovým tancem. Tomuto záměru odpovídá vhodný výběr písní či skladeb.

Při výuce neopomíjíme ani hudební teorii. Vedeme žáky k tomu, aby byli schopni orientovat se v zápisu jednoduché písně či skladby. Během výuky Hudební výchovy se žáci seznámí s hudebními díly nejvýznamnějších českých a světových skladatelů (zpravidla formou projektového vyučování).

Nedílnou součástí výuky Hudební výchovy jsou návštěvy koncertů, divadelních představení s muzikálovým zaměřením, společenských akcí. K těmto účelům využíváme prostory školního klubu v naší škole či kulturní zařízení v našem městě.

V učivu HV se nalézají očekávané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 1. stupeň a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Taneční a pohybová výchova (TPV).

Do vyučovacího předmětu Hudební výchova jsou zařazena průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Východiskem pro úspěšný zpěv je využívání pěveckého dýchání a správné tvoření tónu (*kompetence k učení*). Učitel v úvodu vyučovací hodiny zařazuje melodizaci říkadel, otázek a odpovědí. Žáci jednotlivě, ve dvojicích či skupinově rytmizují a melodizují intonačně jednoduché texty. Aktivně se podílejí na navození příjemné atmosféry v týmu (*kompetence sociální a personální*).

Učitel předkládá žákům lidové či umělé písně a poslechové skladby pomocí takových aktivačních metod, aby u nich vzbudil zájem s nimi nadále pracovat a s využitím hudební teorie je lépe vnímat (*kompetence k učení*).

Při doprovodu písní učitel využívá hry na jednoduché hudební nástroje. Žáci při této týmové práci ctí schopnosti a výkony ostatních spolužáků či druhých lidí (*kompetence*

občanské), učí se vystupovat před spolužáky, sdělovat svoje pocity prostřednictvím zvuků a hudby (*kompetence komunikativní*).

Od 2. ročníku je nedílnou součástí výuky Hudební výchovy hudební nauka – žáci ovládají notový zápis, znají hodnotu a názvy not (*kompetence k učení*). Na základě těchto vědomostí žáci aktivně rytmizují a melodizují jednoduché texty, improvizují v rámci nejjednodušších hudebních forem (*kompetence řešení problému*).

Hudba a zpěv ovlivňují duševní stabilitu a harmonický rozvoj. Učitel by měl tedy usilovat o to, aby se z žáků stali budoucí návštěvníci koncertních síní a divadelních sálů, aby poznávali souvislosti všech druhů umění (*kompetence občanské*), proto příležitostně navštěvujeme výchovné koncerty, pořádáme hudební vystoupení, besídky k různým příležitostem.

Učitel vede žáky k tomu, aby využívali celý komplex hudebních činností i ve Výtvarné výchově-reprodukce prožitků, v literární výchově-poznatky o skladatelích a jejich hudebních dílech a Tělesné výchově – improvizovat pohyb na danou hudbu, tančit jednoduché lidové a společenské tance (*kompetence k řešení problému, kompetence pracovní*).

Snahou učitelů na naší škole je, aby se Hudební výchova stala předmětem uvolnění, radosti, citového prožitku, seberealizace, zábavy a týmové práce. Usilujeme o to, aby hudba a zpěv prostupovala celým životem školy (na naší škole má působiště SZUŠ), aby kladně motivovala žáky, navozovala dobrou náladu a zbavovala žáky bariér (pořádání společenských akcí ve školním klubu, slavnostní ukončení školního roku, vítání prvňáčků, třídní besídky), snižovala jejich agresivitu a rozvíjela tak zdravý životní styl.

Výstupy a učivo

I. období 1.- 3. ročník

Očekávané výstupy:

Žák:

- zpívá v jednohlase, správně vyslovuje, dbá na hlasovou hygienu
- rytmizuje a melodizuje jednoduché texty
- využívá jednoduché hudební nástroje
- reaguje pohybem na znějící hudbu, zvládá jednoduché lidové tance
- rozlišuje základní hudební nástroje
- rozlišuje základní členění času – vědomě používá různá tempa včetně zrychlování a zpomalování, pracuje s pauzou – TPV
- zvládá základní druhy kroků pro pohyb z místa a dokáže je správně používat - TPV
- aktivně vnímá hudební doprovod, reaguje na změny tempa, rytmu, tělem vyjádří hudební melodii, vnímá a vyjadřuje hudební frázování - TPV
- je schopen jednoduché krátké pohybové improvizace vedené pohybovým, hudebním nebo tematickým zadáním

1. ročník

Učivo:

- Hlasová výuka
 - správné dýchání, zřetelná výslovnost, uvolněné zpívání
 - rytmizace jednoduchých slovních spojení, říkadel
- Poslech
 - rozlišení zvuku, tónu, hlasu mluveného a zpívaného
 - rozpoznání některých hudebních nástrojů (klavír, housle, kytara, flétna)
 - seznámení s hymnou České republiky
- Instrumentální činnost
 - doprovod na jednoduché rytmické nástroje
- Hudebně pohybová činnost
 - správné držení těla
 - jednoduché taneční hry
 - chůze, pochod

2. ročník

Učivo:

- Hlasová výuka
 - hospodárné dýchání, zřetelná výslovnost, uvolněné zpívání, dodržování rytmu
- Poslech
 - seznámení s lidovými a umělými písněmi
 - poznávání hudebních nástrojů
 - skladby dle výběru učitele přiměřené k věku dětí
- Hudební nauka
 - poznávání vzestupné a sestupné melodie
 - seznámení s pojmy notová osnova, houslový klíč, noty
 - rozlišování tempa (pomalé, rychlé)
- Instrumentální činnost
 - jednoduchý doprovod na rytmické nástroje
- Hudebně pohybová činnost
 - procvičování již osvojené pohybové činnosti

3. ročník

Učivo:

- Hlasová výuka
 - pokračování v osvojených činnostech z předešlých ročníků (dýchání, výslovnost, uvolněný zpěv)
 - správný pěvecký postoj
- Poslech
 - poznávání hudby zábavné, slavnostní
 - skladby B. Smetany, A. Dvořáka
 - zdokonalování se v poznávání dalších hudebních nástrojů

- Hudební nauka
 - hodnota not a pomlka podle délky (celá, půlová, čtvrt'ová, osminová)
 - taktování dvoudobého taktu
- Instrumentální činnost
 - zdokonalování doprovodu na rytmické nástroje
- Hudebně pohybová činnost
 - taktování na 2 doby
 - chůze dvoudobá
 - vyjádření hudební nálady

II. období 4.- 5. ročník

Očekávané výstupy:

Žák:

- zpívá v jednohlase, popř. ve dvojhase
- využívá při zpěvu vědomě správné pěvecké návyky
- orientuje se v zápisu jednoduché písničky či skladby v durové tónině
- využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře
- rozpozná hudební formu jednoduché písničky či skladby
- zvládá jednoduché lidové a společenské tance
- naslouchá hudbě nejvýznamnějších hudebních období a nejvýznamnějších českých a světových skladatelů
- vnímá a vyjádří pohybem dvoudobost, třídobost a čtyřdobost - TPV
- slyší a vyjadřuje pohybem jednoduché rytmické modely - TPV
- přijme a respektuje řád hudebního frázování - TPV
- improvizuje na jednoduché náměty podpořené hudebním doprovodem - TPV

4. ročník

Učivo:

- Hlasová výuka
 - zdokonalování získaných poznatků při zpívání (postoj, dýchání, výslovnost)
 - vázání tónů, prodlužování výdechu
 - nácvik dvojhlasého zpěvu
- Poslech
 - poslech skladeb českých a moravských skladatelů (L. Janáček, A. Dvořák)
 - poznávání dalších hudebních nástrojů
- Hudební nauka
 - notopis (jednočárkovaná oktáva)
 - osvojení hudebních pojmů (kánón, komorní hudba)
 - poznávání písni durových a mollových
- Instrumentální činnost
 - doprovod na rytmické a jednoduché melodické hudební nástroje
- Hudebně pohybová činnost
 - valčíkový krok
 - pohybové vyjádření hudby

5. ročník

Učivo:

- Hlasová výuka
 - upevňování pěveckých dovedností
 - nácvik dvojhlasého zpěvu
- Poslech
 - hudební nástroje (jejich rozdělení)
 - poslech skladeb nejznámějších světových a českých hudebních skladatelů
- Hudební nauka
 - upevňování získaných vědomostí z předešlých ročníků
 - osvojení hudebních pojmů (pomocné linky, akord, oktáva, smyčcový kvartet)
- Instrumentální činnost
 - doprovody na rytmické a melodické hudební nástroje
- Hudebně pohybová činnost
 - polka
 - pohybové vyjádření nálady, relaxace

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova – 1. – 5. ročník

Osobnostní rozvoj:

- Psychohygiena:
 - správné dýchání, zřetelná výslovnost
 - uvolněné zpívání
- Kreativita:
 - hudební hádanky
 - hry (Otázka – odpověď)
 - křížovky

Sociální rozvoj:

- Mezilidské vztahy:
 - besídky, vystoupení (příprava a realizace)

Multikulturní výchova – 1. – 5. ročník

- Kulturní difference:
 - seznámení s lidovými a umělými písněmi
 - poznávání hudby zábavné, slavnostní
- Multikulturalita:
 - poznávání hudebních nástrojů
 - poslech skladeb významných hudebních skladatelů

V.1.5.2. Vzdělávací obor: Výtvarná výchova

V.1.5.2.1. Vzdělávací předmět: **VÝTVARNÁ VÝCHOVA**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Výtvarná výchova je radostná hra, která umožňuje prožití a poznání nových činností, přináší uspokojení ze samostatné práce a z dokončeného díla. Probouzí a aktivizuje smyslové vnímání, prohlubuje všestrannou citlivost a tvořivý přístup k životu.

Učivo Výtvarné výchovy je v jednotlivých ročnících rozděleno do 4 námětových okruhů. Výuka se realizuje buď v klasické 45minutové vyučovací hodině nebo dvouhodinovém celku.

Práce může probíhat ve skupinách, dvojicích nebo individuálně.

Obsah Výtvarné výchovy vytvářejí tři hlavní oblasti, jejich vzájemné vztahy a proporce.

První oblastí je výtvarné osvojování skutečnosti, která dítě obklopuje jako svět tvarů, barev, objemů a materiálů, spojené s probouzením a rozvíjením smyslové citlivosti a vnímavosti, představivosti a fantazie i výtvarného vyjadřování.

Druhou oblastí je experimentování a práce s výtvarnými prostředky, vedoucí k poznávání materiálů z oboru výtvarné práce, jejich vlastností a výrazových možností. Sem patří i modelování a organizace prostoru.

Třetí oblastí je osvojování výtvarného umění jako výchova k vnímání a hodnocení uměleckých děl a výchova k poznávání životního stylu.

V učivu předmětu Výtvarná výchova se nacházejí očekávané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 1. stupeň.

Ve vzdělávacím obsahu předmětu Výtvarná výchova jsou zařazena tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci, vytváří v žákovi zájem o Výtvarnou výchovu (výtvarné umění)
- vede žáka k vyhledávání a třídění předložených informací
- používá vhodné učební pomůcky a výtvarné techniky

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- zadává úkoly k posílení schopností žáka využívat vlastních zkušeností
- podporuje kreativitu
- vede žáka k výběru způsobu prezentace své představy a ke schopnosti obhájit výsledek práce a zhodnotit jej

Kompetence komunikativní

Učitel

- učí žáka správně porozumět základním výtvarným termínům a používat je
- vede žáka k vyjádření myšlenek v logické návaznosti
- rozvíjí samostatné výtvarné i ústní vyjadřování

Kompetence sociální a personální

Učitel

- nabízí spolupráci v týmu (vyvozuje společně s žáky pravidla pro práci ve skupině)
- dbá na respektování těchto stanovených pravidel
- vytváří prostředí pro upevňování vztahů a vzájemné pomoci = partnerský vztah učitel-žák

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáka k odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům a učiteli
- učí žáky empatii (odmítání útlaku = prevence šikany)
- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka
- seznamuje žáka s požadavky na kvalitní životní prostředí a ochranu zdraví (soutěže, výstavy)

Kompetence pracovní

Učitel

- učí žáky dodržovat vymezená pravidla a dohodnutý postup
- vede žáka ke správnému a bezpečnému používání různých materiálů a pomůcek
- motivuje žáka k samostatnosti v opakujících se pracovních návycích

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy – 1. období :

Žák:

- rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ
- v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace
- vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje
- interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svojí dosavadní zkušeností

- na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

1. ročník

Učivo:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- vizuálně rozpoznává linie, tvary
- uspořádání objektů do celků – na základě jejich výraznosti a velikosti
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly

Uplatňování subjektivity

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a vlastních zkušeností
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání

Ověřování komunikačních účinků

- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování, odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření v rámci skupin, jejich porovnávání s vlastní interpretací
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – v komunikaci se spolužáky, v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje

2. ročník

Učivo:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- vizuálně rozpoznává linie, tvary, objemy
- uspořádání objektů do celků na základě jejich výraznosti, velikosti a vzájemného postavení
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vizuálně obrazná vyjádření podnětů pohybových

Uplatňování subjektivity

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – ilustrace textů
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání

Ověřování komunikačních účinků

- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování, odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření v rámci skupin, jejich porovnávání s vlastní interpretací (OSV, EV)
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – v komunikaci se spolužáky, v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (OSV, MV)

3. ročník

Učivo:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- vizuálně rozpoznává světlostní a barevné kvality (podobnost, kontrast, rytmus)
- uspořádání objektů do celků na základě jejich vzájemného postavení ve statickém vyjádření
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vyjádření podnětů pohybových (OSV)

Uplatňování subjektivity

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností
- typy vizuálně obrazných vyjádření – animovaný film, comics (MV, VDO)
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich vnímání (EV)

Ověřování komunikačních účinků

- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování, odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření v rámci skupin, jejich porovnávání s vlastní interpretací (MkV)
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – v komunikaci se spolužáky, v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (VMEGS, OV)

Očekávané výstupy:

2. období

- při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů (světlostní poměry, barevné kontrasty, proporční vztahy a jiné)
- při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností
- nalézá vhodné prostředky pro vizuálně obrazná vyjádření vzniklá na základ vztahu zrakového vnímání k vnímání dalšími smysly; uplatňuje je v plošné, objemové i prostorové tvorbě
- osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky a postupy současného výtvarného umění
- porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace
- nalézá a do komunikace v sociálních vztazích zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil

4. ročník

Učivo:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- prvky vizuálně obrazného vyjádření – kombinace a proměny v ploše
- uspořádání objektů do celků – uspořádání na základě statického vyjádření
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly

- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – tiskoviny, televize (MV)

Uplatňování subjektivity

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – manipulace s objekty
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením – hledisko jejich motivace (fantazií) (OSV, VDO, EV)

Ověřování komunikačních účinků

- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování, odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření v rámci skupin, jejich porovnávání s vlastní interpretací (VMEGS, MkV, OSV)
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – v komunikaci se spolužáky, v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje (VDO)
- proměny komunikačního obsahu- záměry tvorby vlastního díla

5. ročník

Učivo:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- prvky vizuálně obrazného vyjádření – jejich kombinace v prostoru
- uspořádání objektů do celků – dynamické vyjádření
- reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly – vyjádření vizuálních podnětů prostředky vnímatelnými ostatními smysly
- smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření – fotografie, film, reklama (MV)

Uplatňování subjektivity

- prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností – pohyb těla a jeho umístění v prostoru
- typy vizuálně obrazných vyjádření – jejich rozlišení, výběr a uplatnění – fotografie, reklama (MV)
- přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením- hledisko jejich vnímání založené na smyslovém vnímání (EV, OSV)

Ověřování komunikačních účinků

- osobní postoj v komunikaci – jeho utváření a zdůvodňování, odlišné interpretace vizuálně obrazných vyjádření v rámci skupin, jejich porovnávání s vlastní interpretací (OSV, VMEGS, MkV)
- komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření – v komunikaci se spolužáky, v rámci skupin, v nichž se žák pohybuje, vysvětlování výsledků tvory podle vlastních schopností (VDO)
- proměny komunikačního obsahu- proměny obsahu vlastního díla a děl výtvarného umění

Výtvarné techniky

1. – 3. ročník

- malba barvami
- suchý pastel
- pastelové barvy
- kresba měkkou tužkou, dřívky, tuší, rudkou
- modelování z modelíny, modelovací hlíny
- tvarování papíru
- kombinování technik

4. – 5. ročník

- rozvíjení technik z prvního období
- monotyp
- odkrývací techniky
- kresba uhlím
- malba temperou
- koláž

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova (OSV) – 1. – 5. ročník

Osobnostní rozvoj

- kreativita

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- Jsme Evropané – 4., 5. ročník
 - překonávání stereotypů při řešení problémů
 - utváření pozitivních postojů k jinakosti a kulturní rozmanitosti

Multikulturní výchova (MkV)

- Multikulturalita – 4., 5. ročník
 - lidské vztahy (romské děti a děti ostatních státních příslušníků)
 - práce ve skupinách
 - soutěže

Environmentální výchova (EV)

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí - 1. – 5. ročník
- Vztah člověka k prostředí – 4., 5. ročník

Mediální výchova (MV)

- Tvorba mediálního sdělení
 - pozvánka, přání, plakát – 1.- 5. ročník

V.1.6. Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

V.1.6.1. Vzdělávací obor: Tělesná výchova

V.1.6.1.1. Vzdělávací předmět: **TĚLESNÁ VÝCHOVA**

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Tělesná výchova je v 1. – 5. ročníku zařazena v učebním plánu jako samostatný předmět dvě vyučovací hodiny týdně, ale její prvky prostupují i jinými vyučovacími předměty a jsou součástí rekreačních přestávek. Základní organizační formou je vyučovací hodina tělesné výchovy, která obsahuje rušné, průpravné, nácvikové nebo výcvikové, kondiční, ale i uvolňovací a relaxační části. Součástí Tělesné výchovy je i zdravotní tělesná výchova.

Cílem Tělesné výchovy je vytvořit kladný vztah žáků ke zdravotně orientované zdatnosti a celoživotní pohybové aktivitě. Tělesná výchova přijímá všechny poznatky, které mají vztah ke zdraví. V rámci mezipředmětových vztahů a v souladu s výchovou ke zdraví a ekologickou výchovou je chápána jako součást výchovy ke zdravému životnímu stylu. Orientuje se zejména na výchovu ke správnému dennímu režimu s pohybovou aktivitou zaměřenou na dosažení přiměřené úrovně zdravotně orientované zdatnosti a na komplexní relaxaci a regeneraci ve spojení se zdravou výživou.

Tělesná výchova je organizována tak, aby probouzela radost z pohybu a zdravou soutěživost. Je zaměřena na rozvoj pohybových schopností, zejména na koordinaci pohybu a vede žáky k vnímání krásy pohybu, ladnosti, rytmu a tempa. Učí žáky orientovat se v prostoru a čase. Pěstuje v dětech vůli, cílevědomost, samostatné rozhodování, zdravou rivalitu, ale i smíření se s porážkou a uznání soupeřových kvalit. Pomáhá rozvíjet cit pro spravedlnost, kolegiálnost i kolektivnost. Vede žáky ke správnému držení těla, odhadu své síly a účelné relaxace.

Bezpečnost didaktického procesu v Tělesné výchově zajišťuje učitel svou přítomností po celou dobu vyučovací jednotky, volí nejúčelnější metody a formy práce a respektuje přitom obsah učebních osnov, učební podmínky a tělesnou a fyzickou vyspělost žáků. Vydává jasné a srozumitelné povely a pokyny, soustavně kontroluje bezpečnost a funkčnost náradí a náčiní. Při pohybových činnostech v přírodě volí terén a překážky úměrné možnostem žáků.

Ve 3. a 4. třídě absolvují žáci povinný plavecký výcvik v rozsahu nejméně 40 hodin celkem. V 1. a 2. třídě je možné zorganizovat předplavecký výcvik dle zájmu a v 5. ročníku zdokonalovací plavecký výcvik dle zájmu. Od 1. do 5. třídy mohou probíhat zimní pobyty v přírodě s výukou lyžování, příp. s výukou jízdy na snowboardu a letní pobyty v přírodě.

V učivu TV se nalézají očekávané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 1. stupeň a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Taneční a pohybová výchova (TPV).

Obsah tohoto předmětu je doplněn o výstupy obsahu učiva Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí- cvičení v přírodě a Ochrana zdraví.

Do vyučovacího předmětu Tělesná výchova jsou zařazena následující průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova.

Společné výchovné a vzdělávací strategie vedoucí k rozvoji klíčových kompetencí:

Učitel:

Frontální způsob práce

- Skupinová práce, cvičení ve dvojicích, ve trojicích
- Samostatná práce
- Kruhový trénink
- Tělovýchovné chvilky
- Názor, ukázka
- Hry, soutěže
- Cvičení v přírodě (OČBRMU)
- Plavecký výcvik
- Besedy s odborníky a exkurze
- Využití počítače, knih, videa

Kompetence k učení

Žák

- využívá vhodné způsoby, metody k učení a rozvoji pohybových dovedností a schopností
- kriticky zhodnotí své výsledky, posoudí vlastní pokrok, poznává smysl a cíl učení pohybových dovedností a schopností

Kompetence k řešení problému

Žák

- využívá získané dovednosti a vědomosti k řešení daného problému
- ověřuje prakticky správnost řešení problému
- svá rozhodnutí je schopen obhájit

Kompetence komunikativní

Žák

- formuluje své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřuje se jasně a výstižně
- využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných ke spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Žák

- spolupracuje ve skupině, vytváří a respektuje pravidla práce v týmu
- v případě potřeby poskytne pomoc nebo o ni požádá
- přispívá k diskusi ve skupině i celé třídě
- ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty

Kompetence občanské

Žák

- uvědomuje si odpovědnost k sobě samému, ke spolužákovi, k učiteli
- respektuje přesvědčení druhých lidí, odmítá útlak a hrubé zacházení
- rozhoduje se v zájmu podpory a ochrany zdraví
- respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí

Kompetence pracovní

Žák

- používá bezpečně a účinně materiály, nástroje a vybavení
- dodržuje vymezená pravidla
- plní závazky a povinnosti
- adaptuje se na změněné nebo nové pracovní podmínky

Výstupy a učivo

I. období 1.- 3. ročník

Očekávané výstupy:

Žák:

- spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení
- spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích
- uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorách školy (OZ)
- reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci
- rozumí základním pravidlům správného držení těla ve smyslu statickém i kinetickém - TPV
- vnímá a prožívá základní prostorové pojmy a půdorysné dráhy pohybu (TPV)
- rozlišuje základní dynamické stupně pohybu (TPV)
- zvládá základní prvky obratnosti (TPV)
- rozlišuje základní členění času-vědomě používá různá tempa včetně zrychlování a zpomalování, pracuje s pauzou
- zvládá základní druhy kroků pro pohyb z místa a dokáže je správněpoužívat
- navazuje pozitivní partnerské vztahy v malé skupině
- aktivně vnímá hudební doprovod, reaguje na změny tempa, rytmu, tělem vyjádří hudební melodii, vnímá a vyjadřuje hudební frázování
- je schopen jednoduché krátké pohybové improvizace vedené pohybovým, hudebním nebo tematickým zadáním

1. ročník

Učivo:

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- Základní pořadová cvičení
- Průpravná cvičení
- Kondiční cvičení
 - Běh rychlý vpřed i vzad
 - Běh hladký
 - Běh a překonávání jednoduchých překážek
 - Běh po vymezené dráze se změnami směru
 - Cvičení se švihadlem
 - Cvičení s lavičkami
 - Cvičení na žebřinách
 - Cvičení s využitím bedny
 - Šplh na tyči
- Rytmická gymnastika a tanec
 - Pohybová představivost
 - Rozvíjení prostorového citění
 - Rozvíjení rytmického citění
 - Jednoduché tance
- Atletika
 - Běh rychlý, vytrvalostní
 - Skok daleký z místa
 - Hod kriketovým míčkem
 - Starty (polovysoký)
- Akrobacie
 - Průpravná cvičení pro akrobacii, stoj na lopatkách, kotoul vpřed
 - Nácvik odrazu
 - Základní cvičení na nízké kladině
- Základní činnosti sportovních her
 - Průpravné činnosti – přihrávky, dribling
- Průpravné úpoly
 - Přetahy a přetlaky
- Drobné pohybové hry
- Základy bruslení a lyžování
- Základní turistické dovednosti a vědomosti
- Kompenzační a relaxační cvičení
- Plavání

Činnosti ovlivňující zdraví

- **Význam pohybu pro zdraví** - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- **Příprava organismu** - před pohybovou činností, uklidnění, protahovací cvičení
- **Zdravotně zaměřené činnosti** - správné držení těla; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení
- **Hygiena při TV** - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- **Bezpečnost při pohybových činnostech** - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, první pomoc (OZ)

Činnosti podporující pohybové učení

- **Komunikace v TV** - smluvené povely, signály
- **Organizace při TV**- základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí
- **Zásady jednání a chování** - fair play
- **Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností** - her, závodů, soutěží

2. ročník

Učivo:

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- Základní pořadová cvičení
- Průpravná cvičení
- Kondiční cvičení
 - Běh rychlý vpřed i vzad
 - Běh hladký
 - Běh a překonávání jednoduchých překážek
 - Běh po vymezené dráze se změnami směru
 - Cvičení se švihadlem
 - Cvičení s lavičkami
 - Cvičení na žebřinách
 - Cvičení s využitím bedny
 - Šplh na tyči
- Rytmická gymnastika a tanec
 - Pohybová představivost
 - Rozvíjení prostorového citění
 - Rozvíjení rytmického citění
 - Rozvíjení smyslu pro dynamiku pohybu
 - Jednoduché tance
- Atletika
 - Běh rychlý, vytrvalostní
 - Běh terénem
 - Skok daleký z místa i s rozběhem
 - Hod kriketovým míčkem
 - Starty (polovysoký)
- Akrobacie
 - Průpravná cvičení pro akrobacii, stoj na lopatkách, kotoul vpřed
 - Nácvik odrazu
 - Základní cvičení na nízké kladině
- Základní činnosti sportovních her
 - Průpravné činnosti – přihrávky, dribling
- Průpravné úpoly
 - Přetahy a přetlaky

- Drobné pohybové hry
- Základy bruslení a lyžování
- Základní turistické dovednosti a vědomosti
- Kompenzační a relaxační cvičení
- Plavání

Činnosti ovlivňující zdraví

- **Význam pohybu pro zdraví** - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- **Příprava organismu** - před pohybovou činností, uklidnění, protahovací cvičení
- **Zdravotně zaměřené činnosti** - správné držení těla; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení
- **Hygiena při TV** - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- **Bezpečnost při pohybových činnostech** - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, první pomoc

Činnosti podporující pohybové učení

- **Komunikace v TV** - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály
- **Organizace při TV** - základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí
- **Zásady jednání a chování** - fair play
- **Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností** - her, závodů, soutěží
- **Měření a posuzování pohybových dovedností** - měření výkonů

3. ročník

Učivo:

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- Základní pořadová cvičení
- Průpravná cvičení
- Kondiční cvičení
 - Běh rychlý vpřed i vzad
 - Běh hladký
 - Běh a překonávání jednoduchých překážek
 - Běh po vymezené dráze se změnami směru
 - Cvičení se švihadlem
 - Cvičení s dlouhým švihadlem
 - Cvičení s lavičkami
 - Cvičení na žebřinách
 - Cvičení s využitím bedny
 - Cvičení s lanem
 - Šplh na tyči

- Rytmická gymnastika a tanec
 - Pohybová představivost
 - Rozvíjení prostorového citění
 - Rozvíjení rytmického citění
 - Rozvíjení smyslu pro dynamiku pohybu
 - Jednoduché tance
- Atletika
 - Běh rychlý, vytrvalostní
 - Běh terénem
 - Skok daleký z místa i s rozběhem
 - Hod kriketovým míčkem
 - Starty (polovysoký a nízký)
 - Běžecká abeceda
- Akrobacie
 - Průpravná cvičení pro akrobacii, stoj na lopatkách, kotoul vpřed
 - Nácvik odrazu
 - Základní cvičení na nízké kladině
- Základní činnosti sportovních her
 - Průpravné činnosti – přihrávky, dribling, střelba na koš, na branku
- Průpravné úpoly
 - Přetahy a přetlaky
- Drobné pohybové hry
- Základy bruslení a lyžování
- Základní turistické dovednosti a vědomosti
- Kompenzační a relaxační cvičení
- Povinný plavecký kurz

Činnosti ovlivňující zdraví

- **Význam pohybu pro zdraví** - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- **Příprava organismu** - před pohybovou činností, uklidnění, protahovací cvičení
- **Zdravotně zaměřené činnosti** - správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- **Hygiena při TV** - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- **Bezpečnost při pohybových činnostech** - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, první pomoc

Činnosti podporující pohybové učení

- **Komunikace v TV** - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály
- **Organizace při TV** - základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí
- **Zásady jednání a chování** - fair play, olympijské ideály a symboly
- **Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností** - her, závodů, soutěží
- **Měření a posuzování pohybových dovedností** - měření výkonů, základní pohybové testy

II. období 4.-5. ročník

Očekávané výstupy:

Žák:

- podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti
- zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených her
- uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka
- jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti
- jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje, respektuje opačné pohlaví
- užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví
- zorganizuje pohybové hry a nenáročné soutěže
- změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky
- orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace
- vědomě přenáší pravidla správného držení těla do běžného života-TPV
- uplatňuje správné návyky používání svého těla, rozumí pojmu přirozený (správný, zdravý) pohyb-TPV
- vnímá a v pohybu aplikuje základní prostorové vztahy-TPV
- rozlišuje a vědomě používá základní dynamické stupně pohybu –TPV
- vnímá a vyjádří pohybem dvoudobost, třídobost a čtyřdobost-TPV
- slyší a vyjadřuje pohybem jednoduché rytmické modely-TPV
- přijme a respektuje řád hudebního frázování-TPV
- navazuje vzájemné pozitivní vztahy i ve větších celcích a skupinách
- improvizuje na jednoduché náměty podpořené hudebním doprovodem-TPV
- adaptuje se na vodní prostředí, dodržuje hygienu plavání, zvládá v souladu s individuálními předpoklady základní plavecké dovednosti
- zvládá v souladu s individuálními předpoklady vybranou plaveckou techniku, prvky sebezáchrany a bezpečnosti.

4. ročník

Učivo:

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- Základní pořadová cvičení
- Průpravná cvičení
- Kondiční cvičení
 - Běh rychlý vpřed i vzad
 - Běh hladký
 - Běh a překonávání jednoduchých překážek

- Běh po vymezené dráze se změnami směru
- Cvičení se švihadlem
- Cvičení s dlouhým švihadlem
- Cvičení s lavičkami
- Cvičení na žebřinách
- Cvičení s využitím bedny
- Cvičení s lanem
- Cvičení s plnými míči
- Šplh na tyči i laně
- Rytmická gymnastika a tanec
 - Pohybová představitivost
 - Rozvíjení prostorového citění
 - Rozvíjení rytmického citění
 - Rozvíjení smyslu pro dynamiku pohybu
 - Lidové tance
- Atletika
 - Běh rychlý, vytrvalostní
 - Běh terénem
 - Skok daleký z místa i s rozběhem
 - Hod kriketovým míčkem
 - Starty (polovysoký a nízký)
 - Běžecká abeceda
- Akrobacie
 - Průpravná cvičení pro akrobacii, stoj na lopatkách, kotoul vpřed
 - Nácvik odrazu a přeskok přes kozu (roznožka, skrčka)
 - Základní cvičení na nízké kladině
- Základní činnosti sportovních her
 - Průpravné činnosti – přihrávky, dribling, střelba na koš, na branku
- Průpravné úpoly
 - Přetahy a přetlaky
- Drobné pohybové hry
- Základy bruslení a lyžování
- Základní turistické dovednosti a vědomosti
- Kompenzační a relaxační cvičení
- Povinný plavecký kurz

Činnosti ovlivňující zdraví

- **Význam pohybu pro zdraví** - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- **Příprava organismu** - před pohybovou činností, uklidnění, protahovací cvičení
- **Zdravotně zaměřené činnosti** - správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- **Hygiena při TV** - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- **Bezpečnost při pohybových činnostech** - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, první pomoc

Činnosti podporující pohybové učení

- **Komunikace v TV** - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály,
- **Organizace při TV**- základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí
- **Zásady jednání a chování** - fair play
- **Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností** - her, závodů, soutěží
- **Měření a posuzování pohybových dovedností** - měření výkonů

5. ročník

Učivo:

Činnosti ovlivňující úroveň pohybových dovedností

- Základní pořadová cvičení
- Průpravná cvičení
- Kondiční cvičení
 - Běh rychlý vpřed i vzad
 - Běh hladký
 - Běh a překonávání jednoduchých překážek
 - Běh po vymezené dráze se změnami směru
 - Cvičení se švihadlem
 - Cvičení s dlouhým švihadlem
 - Cvičení s lavičkami
 - Cvičení na žebřinách
 - Cvičení s využitím bedny
 - Cvičení s lanem
 - Cvičení s plnými míči
 - Šplh na tyči
- Rytmická gymnastika a tanec
 - Pohybová představitivost
 - Rozvíjení prostorového citění
 - Rozvíjení rytmického citění
 - Rozvíjení smyslu pro dynamiku pohybu
 - Lidové tance
- Atletika
 - Běh rychlý, vytrvalostní
 - Běh terénem
 - Skok daleký z místa i s rozběhem
 - Hod kriketovým míčkem
 - Starty (polovysoký a nízký)
 - Běžecká abeceda
- Akrobacie
 - Průpravná cvičení pro akrobacii, stoj na lopatkách, kotoul vpřed
 - Nácvik odrazu a přeskok přes kozu (roznožka, skrčka)
 - Základní cvičení na nízké kladině
- Základní činnosti sportovních her

- Průpravné činnosti – přihrávky, dribling, střelba na koš, na branku
- Průpravné úpoly
 - Přetahy a přetlaky
- Drobné pohybové hry
- Základy bruslení a lyžování
- Základní turistické dovednosti a vědomosti, pobyt v přírodě
- Kompenzační a relaxační cvičení

Činnosti ovlivňující zdraví

- **Význam pohybu pro zdraví** - pohybový režim žáků, délka a intenzita pohybu
- **Příprava organismu** - před pohybovou činností, uklidnění, protahovací cvičení
- **Zdravotně zaměřené činnosti** - správné držení těla, správné zvedání zátěže; průpravná, kompenzační, relaxační a jiná zdravotně zaměřená cvičení a jejich praktické využití
- **Hygiena při TV** - hygiena pohybových činností a cvičebního prostředí, vhodné oblečení a obutí pro pohybové aktivity
- **Bezpečnost při pohybových činnostech** - organizace a bezpečnost cvičebního prostoru, bezpečnost v šatnách a umyvárnách, první pomoc

Činnosti podporující pohybové učení

- **Komunikace v TV** - základní tělocvičné názvosloví osvojovaných činností, smluvené povely, signály
- **Organizace při TV** - základní organizace prostoru a činností ve známém (běžném) prostředí
- **Zásady jednání a chování** - fair play, olympijské ideály a symboly
- **Pravidla zjednodušených osvojovaných pohybových činností** - her, závodů, soutěží
- **Měření a posuzování pohybových dovedností** - měření výkonů, základní pohybové testy
- **Zdroje informací o pohybových činnostech**

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

- je zaměřena v průběhu vzdělávacího a výchovného procesu na rozvoj schopnosti žáků spolupracovat s ostatními, respektovat sebe i druhé, vzájemně si pomáhat, dodržovat společně dohodnutá pravidla, střídát role ve skupině, komunikovat se spolužáky, s učiteli i ostatními dospělými ve škole i mimo ni.

Osobnostní rozvoj – 1. – 5. ročník

- Sebepoznání a sebepojetí
 - osobní výkony, individuální technika, případně taktika
 - změří pohybové výkony a porovná je s předchozími výkony od 2.r.
 - hry, závody, soutěže
- Seberegulace a sebeorganizace
 - cvičení sebekontroly, sebeovládání
 - regulace vlastního jednání i prožívání, vůle

- organizace vlastního času
- stanovování si osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- Kreativita
 - tvořivé hry
 - realizace nápadů žáků

Sociální rozvoj - 1. – 5. ročník

- Mezilidské vztahy
 - spolupráce ve skupinách
 - cvičení ve skupinách
 - soutěže družstev
- Kooperace a kompetice
 - cvičení ve skupinách
 - hry, soutěže

Morální rozvoj – 4. – 5. ročník

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 - řešení problémových činností vzhledem k věku žáků i za pomoci učitele

V.1.7. Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

V.1.7.1. Vzdělávací obor: Člověk a svět práce

V.1.7.1.1. Vzdělávací předmět: **PRACOVNÍ ČINNOSTI**

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Tomuto předmětu je věnována hodinová časová dotace týdně. Není bezpodmínečně nutná výuka v samostatné hodině. Některé pracovní činnosti prolínají i ostatními předměty – Prvouka, Výtvarná výchova, Matematika, Tělesná výchova (stříhání, ohýbání, překládání papíru, oblékání...). Žáci získávají základní přehled a pracovní návyky potřebné k běžnému životu. Důležitá je příprava žáků na budoucí povolání.

Realizace vzdělávacího obsahu probíhá ve většině případů ve třídě. Práce pěstitelské se realizují ve třídě, na pochozí zahradě, ve skleníku na pochozí zahradě v 5. nadzemním podlaží. Na výuku práce v dílnách žáci přecházejí do školních dílen v přízemí školy. Pro přípravu pokrmů lze využít školní kuchyňku s veškerým vybavením, kde mohou žáci beze zbytku splnit očekávané výstupy v 2. období.

- 1. ročník** – udržování pořádku na svém pracovním místě ve třídě, pravidelná příprava pomůcek na vyučování
- 2. ročník** – navazovat na poznatky z 1. třídy, jednoduché činnosti se nahrazují obtížnějšími, je kladen důraz na větší přesnost, učit se lépe organizovat svou práci, dbát na větší bezpečnost při práci, spolupracovat při různých činnostech.
- 3. ročník** – upevňovat a prohlubovat získané dovednosti, vědomosti a návyky, zvykat si na samostatnou práci, zvyšovat úroveň spolupráce, seznamovat se s možnostmi různých způsobů pracovní činnosti
- 4. ročník** – upevňovat poznatky z nižších ročníků, udržovat pořádek na svém místě, dodržovat dané postupy, učit se větší samostatnosti, umět zhodnotit výsledek pracovní činnosti, dodržovat bezpečnost, hygienu, údržba oblečení a obuvi
- 5. ročník** – umět pracovat dle návodu, dle daného postupu, využít svou fantazii a nápady, samostatně objektivně zhodnotit výsledky své práce, učit se ekonomicky a ekologicky myslet

Předmět Pracovní činnosti obsahuje učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 1. stupeň. Obsah tohoto předmětu je dále doplněn o výstupy obsahu učiva Ochrana zdraví.

Do vyučovacího předmětu Pracovní činnosti jsou zařazena průřezová témata Osobnostní a sociální výchova a Environmentální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k řešení problému – učitel zadává úkoly a pokusy tak, aby žáci využili vlastní úsudek a zkušenosť a naplánovali způsob řešení problému, sledovali vlastní pokrok při sebezdokonalování.

Kompetence sociální – učitel volí práci ve skupinách, kde žáci vytváří a dodržují pravidla práce v týmu, čerpají poučení z toho, co druhí dělají. Žáci jsou vedeni k pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

Kompetence k učení – učitel zadává úkoly obecně užívanými termíny, vede žáky k samostatnému pozorování a experimentování, k porovnávání výsledků práce.

Kompetence komunikativní - učitel učí žáky využívat získané dovednosti k vytváření vztahu potřebnému k plnohodnotnému soužití a vede je ke kvalitní spolupráci s ostatními, práci ve skupinách.

Kompetence pracovní - učitel vede žáky, aby využívali bezpečně a účinně nástroje a materiály, využívali znalosti v jednotlivých oblastech k přípravě na svou budoucnost.

Kompetence občanské - učitel vede žáky k respektování druhého, vede je k zodpovědnosti a ochraně svého zdraví i zdraví ostatních.

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy na konci 1. období

Žák:

- vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů, pracuje podle slovního návodu a předlohy
- zvládá elementární dovednosti a činnosti při práci se stavebnicemi
- provádí pozorování přírody, popíše výsledky pozorování, pečuje o nenáročnou rostlinu
- připraví tabuli pro jednoduché stolování, chová se vhodně při stolování (OZ)

1. ročník

Učivo:

Práce s drobným materiálem:

- s papírem: stříhání, lepení, překládání, vystřihování dle předlohy (dbát na přesnost, bezpečnost při práci)
- s přírodninami: sběr, navlékání (jeřabiny, šípek, listy)
- s modelínou: opracování modelíny, tvarování, seznámení se s vlastnostmi modelíny

Konstruktivní činnosti:

- se stavebnicí: sestavování základních stavebních prvků

Pěstelské práce:

- pěstování rostlin a pozorování na pochozí zahradě a ve skleníku v 5. nadzemním podlaží školy

2. ročník

Učivo:

Práce s drobným materiálem:

- s papírem: překládání, vystřihování
- s přírodninami: sbírání, aranžování, dotváření (kamínky, samorosty)
- s modelínou: proplétání

Konstrukční činnosti:

- sestavení jednoduchých prvků dle předlohy

Pěstitelské práce:

- pěstování rostlin a pozorování na pochozí zahradě a ve skleníku v 5. nadzemním podlaží školy

3. ročník

Učivo:

Práce s drobným materiálem:

- s papírem: vystřihování, skládání
- s přírodninami
- se dřevem: broušení dřeva brusným papírem
- s textilem: různé druhy stehů

Konstrukční činnosti:

- montáž, demontáž

Pěstitelské práce:

- pozorování přírody
- poznávání pokojových rostlin a truhlíkových rostlin a péče o ně, půda ve třídě a na pochozí zahradě a ve skleníku v 5. nadzemním podlaží školy

Příprava pokrmů:

- příprava tabule pro jednoduché stolování a udržování pořádku a čistoty

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák:

- vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu, volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem

k použitému materiálu, udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce a poskytne první pomoc při poranění

- provádí při práci se stavebnicemi jednoduchou montáž a demontáž, pracuje podle slovního návodu, předlohy, jednoduchého náčrtu, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce
- provádí jednoduché pěstitelské činnosti, ošetřuje a pěstuje podle daných zásad pokojové i jiné rostliny, volí správné pomůcky, nástroje a náčiní, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce (OZ)
- orientuje se v základním vybavení kuchyně, připraví samostatně jednoduchý pokrm, dodržuje pravidla správného stolování a společenského chování, udržuje pořádek a čistotu pracovních ploch, dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce, poskytne první pomoc i při úrazu v kuchyni (OZ)

4. ročník

Učivo:

Práce s drobným materiálem:

- s papírem: prostorové konstrukce
- s přírodninami: aranžování (listy, větvičky)
- se dřevem: zatloukání hřebíků, pilování, bezpečnost
- s textilem: různé druhy stehů

Konstrukční činnosti:

- montáž a demontáž dle jednoduchého návodu

Pěstitelské práce:

- půda, zpracování, setí semen, zalévání, množení rostlin ve třídě a na pochozí zahradě a ve skleníku v 5. nadzemním podlaží školy

Příprava pokrmů:

- orientace v základním vybavení kuchyně
- příprava jednoduchého studeného pokrmu
- dodržování pravidel správného stolování

5. ročník

Učivo:

Práce s drobným materiálem:

- práce s papírem: polepování
- s přírodninami: aranžování
- se dřevem: zatloukání hřebíků, řezání dřeva pilkou, vrtání nebozezem, zabroušení, dodržování bezpečnosti práce, volba vhodných nástrojů
- s textilem: jednoduché šití

Konstrukční činnosti

- práce podle návodu, náčrtku

Pěstitelské práce:

- zalévání, kypření, setí semen, množení pokojových a truhlíkových rostlin ve třídě a na pochozí zahradě a ve skleníku v 5. nadzemním podlaží školy
- rostliny jedovaté, rostliny jako drogy, alergie
- vhodná volba nástrojů a pomůcek vzhledem k pěstitelským činnostem

Příprava pokrmů:

- samostatná příprava jednoduchého pokrmu
- správné stolování, společenské chování (OSV)
- udržování čistoty a pořádku v kuchyni
- zásady hygieny a bezpečnosti (OZ)
- poskytnutí 1. pomoci při úrazu (OZ)

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva

Osobnostní a sociální výchova – 1. – 5. ročník

Sociální rozvoj

- Mezilidské vztahy

Kooperace a kompetice

- Skupinová výuka

Environmentální výchova – 1. – 5. ročník

- Vztah člověka a prostředí

V.1.8. Průřezová témata:

V.1.8.1. Vzdělávací předmět: OSOBNOSTNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět má časovou dotaci jednu hodinu týdně a je vyučován v 1. – 5. ročníku základní školy.

Osobnostní a sociální výchova je realizována různými formami např.: projekty, kurzy, výlety, exkurze, zimní a letní pobyty v přírodě.

V některých kursech dochází ke spojování paralelních tříd – např. předplavecký výcvik v 1. a 2. ročníku základní školy, zdokonalovací plavecký výcvik v 5. ročníku, zimní pobyty v přírodě s výukou základů lyžování apod. Další formou realizace vyučovacího předmětu Osobnostní výchova jsou projektové dny či projekty dlouhodobějšího charakteru, ve kterých se mohou prolínat i různé věkové skupiny dětí.

Výuka probíhá, jak je zřejmé z předešlého výčtu, v různém prostředí a prostorách, tzn. v prostorách školy, ale zejména mimo ni (ve třídách, v plaveckém bazénu, v kulturních i sportovních zařízeních, v penzionech a rekreačních lokalitách, v dopravních prostředcích, ve zdravotnických zařízeních, na veřejných prostranstvích).

Cílem vyučovacího předmětu Osobnostní výchova je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

V učivu předmětu Osobnostní výchova se nacházejí očekávané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 1. stupeň.

Obsah tohoto předmětu je doplněn o výstupy obsahu učiva Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, Ochrana zdraví, Dopravní výchova.

Do vyučovacího předmětu Osobnostní výchova jsou zařazeny tematické okruhy Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Multikulturní výchova Environmentální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Osobnostní výchova

V didaktické práci učitele jsou důležité aktivizující metody a formy výuky, např. dialog, kooperace, řešení problému, exkurze, hry, skupinové projekty, praktické cvičení, simulování situací běžného života, systematické pozorování mezilidských vztahů a jejich vyhodnocování apod.

Vyučovací předmět Osobnostní výchova je naplňován jednak v průběhu samostatného vzdělávacího a výchovného procesu formou metod práce a přístupem učitele k žákům, jednak některými konkrétními tématy v rámci tematických okruhů, např.:

- základní zásady komunikace v kruhu (kompetence komunikativní)

- komunikace různých věkových skupin dětí z několika ročníků nebo komunikace s neznámými dospělými v projektových dnech či kursech (**kompetence komunikativní**)
- sebeobsluha, organizace volného času, relaxace, cvičení vůle a sebeovládání, sebepoznávání, upevňování kolektivu, sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích apod. při zimních a jarních pobytech v přírodě (kompetence komunikační, kompetence k řešení problémů)
- komunikace v různých situacích (pozdrav, omluva, prosba, poděkování, ...), osobní hygiena, neverbální komunikace (úprava zevnějšku, mimika, ...), regulace vlastního jednání a prožívání, překonávání překážek, obav i strachu při různých formách plaveckého výcviku, při kursu základů bruslení, při ošetření ve zdravotnickém zařízení (**kompetence komunikativní, kompetence k řešení problémů, kompetence sociální a personální**)
- učitel rozvíjí u žáka smysl pro povinnost (příprava na výuku, shromažďování materiálů), kontroluje samostatnou práci žáka, vede žáka k dodržování dohodnutých pravidel a k samostatnosti, dokáže ocenit vlastní aktivitu a tvůrčí přístup k práci ze strany žáka (**kompetence komunikativní, kompetence pracovní, kompetence k učení, kompetence občanská**)
- rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci při zapojování do soutěží a her, při dramatizaci pohádek a pověstí, scének z reálného života (kompetence pracovní, kompetence sociální a personální)
- zvládání dopravních situací – seberegulace, spolupráce, cvičení v pozorování (**kompetence pracovní, kompetence sociální a personální, kompetence občanské**)
- zásady slušného chování a zvládání více či méně běžných situací každodenního života při společenských a sportovních akcích, empatie a pohled na svět očima druhého (**kompetence občanská**)
- respektování věkových, intelektových, sociálních a etnických zvláštností žáka (**kompetence občanská**)

Kompetence digitální:

Žák:

- napíše správně český text obsahující čárky háčky, kroužek
- napíše cizí jméno obsahující přehlásku
- rozeznává typy souborů podle přípon
- při psaní textu používá jednoduché formátování textu
- vkládá obrázek do textu
- ukládá vytvořené soubory do počítače, serverového úložiště
- používá zarovnávání textu a různé způsoby zvýraznění textu
- odešle e-mail s přílohou

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy na konci 1. období

Do vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu Osobnostní výchova je zařazeno v 1. i 2. období shodné učivo, které je ve 2. období prohlubováno s ohledem na věkové zvláštnosti žáka.

- rozvoj schopností, poznávání, sebepoznání, sebepojetí – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění
- já, jako zdroj informací o sobě samém, druzí, jako zdroj informací o mně, cvičení sebekontroly, sebeovládání, organizace vlastního volného času, plánování učení a studia
- komunikační dovednosti (monolog, dialog, řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč lidských skutků), rozvíjení pozorování, aktivního naslouchání, asertivní komunikace, seberegulace v situaci nesouhlasu
- rozvíjení individuální dovednosti pro kooperaci – rozvoj pozitivního myšlení, dovednost navazovat na druhé a seberozvíjet se, vedení a organizování skupiny i schopnost podřízení se
- nalézání řešení problémů – vyjednávání, přesvědčování, vysvětlování při řešení konfliktů, dovednost odstoupit od vlastního názoru, řešení problémů v mezilidských vztazích i řešení problémů studijních
- rozhodovací dovednosti – rozhodování z hlediska různých typů problémů i sociálních rolí
- analýza vlastních i cizích postojů v různých situacích, analýza projevů chování lidí, utváření žebříčku hodnot
- vytváření povědomí o kvalitách – odpovědnost, spolehlivost, spravedlnost, respektování

Žák:

- snaží se porozumět sobě samému
- přispívá svým chováním a jednáním k utváření dobrých mezilidských vztahů
- naslouchá, komunikuje, pozoruje, aktivně se zapojuje do řešení různých situací, konfliktů
- spolupracuje ve skupině, respektuje práva druhých
- zvládá základy seberegulace v situaci nesouhlasu a odporu, dovede odstoupit od vlastního názoru
- rozhoduje a řeší eticky problematické situace všedního dne
- přijímá a dodržuje školní řád a BOZP ve vyučovací hodině, o přestávce, při cestování, při kulturních, sportovních a volnočasových aktivitách

TPV:

- navazuje pozitivní partnerské vztahy v malé skupině
- přijímá a respektuje pravidla her

EV:

- si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci
- se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel
- si osvojí základní (předpoklady) vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým
- si osvojí základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých
- zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky
- vyjadřuje city v jednoduchých situacích
- využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů
- reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc

Očekávané výstupy na konci 2. období

Žák:

- snaží se porozumět sobě samému i druhým
- pokouší se zvládat vlastní chování, jednání i emoce
- přispívá svým chováním k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- rozvíjí tělesnou a duševní stránku osobnosti
- upevňuje a ověřuje si pravidla slušného chování v praxi
- orientuje se v počáteční prevenci sociálně patologických jevů
- učí se eticky řešit problematické situace všedního dne
- připravuje se k volbě povolání

DV:

- zná způsob a pravidla bezpečné jízdy na jízdním kole
- používá reflexní a ostatní doplňky a výbavu kola
- rozezná vybrané značky
- naplánuje a realizuje jednoduchý cyklistický výlet
- snaží se předcházet nebezpečí s ohledem na sebe i ostatní účastníky silničního provozu

TPV:

- navazuje vzájemné pozitivní vztahy i ve větších celcích a skupinách

EV:

- reflektuje důležitost prvků neverbální komunikace, eliminuje hrubé výrazy z verbální komunikace, zvládá položit vhodnou otázku
- uvědomuje si své schopnosti a silné stránky, utváří své pozitivní sebehodnocení
- dokáže se těšit z radosti a úspěchu jiných, vyjadřuje účast na radosti i bolesti druhých, pozitivně hodnotí druhé v běžných podmínkách
- identifikuje základní city, vede rozhovor s druhými o jejich prožitcích, na základě empatického vnímání přemýšlí nad konkrétní pomocí
- jednoduchými skutky realizuje tvořivost v mezilidských vztazích, především v rodině a v kolektivu třídy
- iniciativně vstupuje do vztahů s vrstevníky, dokáže rozlišit jejich nabídky k aktivitě a na nevhodné reaguje asertivně

Učivo: 1. období a 2. období (ve kterém dochází k prohlubování učiva z 1. období s ohledem na věkové zvláštnosti žáka).

- školní řád a BOZ - **1. – 5. třída**
- kulturní akce (divadelní, filmové představení, koncert, výstava) - **1. – 5. třída**
- knihovna (práce s knihou, získávání informací)
- lékařská prohlídka, nemoci, léčení, moje tělo (co o sobě vím), péče o zdraví, psychohygiena, relaxace - **1. – 5. třída**
- ohleduplnost a empatie k tělesně i mentálně postiženým spolužákům, spoluobčanům - **1. – 5. třída**
- empatie člověk – člověk, člověk – zvíře (uvědomit si rozdíly i shody) - **1. – 5. třída**
- různé formy plaveckého výcviku – předplavecký výcvik v **1. a 2. třídě**, základní plavecký výcvik ve **3. a 4. třídě**, zdokonalovací plavecký výcvik v **5. třídě**, výcvik na běžkách v **1. – 5. třídě**, výuka základů sjezdového lyžování ve **1. – 5. třídě** – při realizaci těchto kurzů cvičení vůle a sebeovládání, seberegulace a překonávání

- překážek, sebeobsluha, osobní hygiena, úprava zevnějšku, apod.
- komunikace s neznámými dospělými (i umění klást otázky) při zimních i jarních pobytech v přírodě, při plaveckém výcviku, různých sportovních i kulturních akcích, při besedách, exkurzích, apod. - **1. – 5. třída**
- pravidla komunikace ve škole, upozornění na nevhodnou komunikaci ve škole, příprava na vyučování – jak se učit, péče o školní pomůcky, pravidla slušného chování, asertivní chování, řešení konfliktních situací - **1. – 5. třída**
- zapojení do soutěží a her, pravidla her, spolupráce a pomoc ve skupině, originalita nápadů každého žáka a jejich realizace, zhodnocení své práce – umění říci, co se mi podařilo nebo nepodařilo, líbilo či nelíbilo - **1. – 5. třída**
- možnosti volnočasových aktivit, organizace vlastního volného času - **1.- 5. třída**
- vztahy v rodině, spolupráce rodina a škola, aktivní účast rodičů ve vyučování, pomoc při organizaci exkurzí, besed, výletů, sportovních akcí, projektových dnů, pobytů v přírodě, apod. - **1. – 5. třída**
- cestování různými dopravními prostředky, zvládání jednoduchých dopravních situací, žák jako aktivní účastník silničního provozu – chodec - **1. – 5. třída**, cyklista - **3. – 5. třída**
- tradice Vánoc a Velikonoc - **1. – 5. třída**
- možnost organizování sbírek na všeobecně prospěšné účely, např. Květinový den, solidarita s lidmi při přírodních katastrofách, apod. - **1. – 5. třída**
- spolupráce s Policií ČR – prevence sociálně – patologických jevů - **1. – 5. třída**
- příprava k volbě povolání – exkurze do některého z podniků v okolí, beseda s odborníky - **1. – 5. třída**
- textový editor-psaní znaků-malá a velká písmena(SHIFT, CAPS LOCK), psaní znaků s háčkem, s čárkou, kroužkem (ď, ť, ó, ů,.....), psaní číslic (NUM LOCK),psaní přehlásek (ü, ö), jednoduché formátování textu (barva písma, velikost písma, font-patkové a nepatkové písmo, kde se používá, zarovnání textu (vlevo, na střed, vpravo, do bloku), zvýraznění textu (tučné písmo, kurzíva, podtržené písmo).Uložení souboru do počítače, serverové úložiště. Přípony .odt, .doc, .docx. **-4.ročník**
- textový editor- vložení obrázku (z počítače, z internetu přímým kopírováním). Uložení souboru do počítače, serverového úložiště. Přípony .odt, .doc, .docx.**-5.ročník**
- G-mail (Google učebna)- odesílání e-mailu s přílohou (adresa, předmět, oslovení, text, podpis, příloha).-**5.ročník**

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva

1. – 5. ročník

Osobnostní výchova a sociální výchova – 1. – 5. ročník

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
 - porozumění sobě samému i druhým při různých lidských činnostech
- Sebepoznání a sebepojetí
 - zvládání vlastního chování, jednání
 - uvědomění si vlastního „já“
- Psychohygiena
 - relaxace, koníčky, volný čas

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
 - komunikace s různými věkovými skupinami
- Mezilidské vztahy
 - vztahy v rodině, ve třídě
- Komunikace
 - komunikace se známým, neznámým člověkem
 - cestování
- Kooperace a kompetice
 - skupinová výuka, projektové dny

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti - BOZP
 - hry
 - reálné životní situace
- hodnoty, postoje, praktická etika - žebříček hodnot
 - postavení ve společnosti

Výchova demokratického občana – 1. – 5. ročník

- Občanská společnost a škola
 - volba povolání
 - možnost organizace sbírek
- Občan, občanská společnost a stát
 - seznámení se základními pojmy

Multikulturní výchova – 1. – 5. ročník

- Lidské vztahy
 - vztahy v rodině, škole, společnosti

Environmentální výchova – 1. – 5. ročník

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
 - pobyty v přírodě

V.2. UČEBNÍ OSNOVY 2. STUPNĚ

V.2.1. Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

V.2.1.1. Vzdělávací obor: Český jazyk a literatura

V.2.1.1.1. Vyučovací předmět: **ČESKÝ JAZYK A LITERATURA**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vzdělávací obsah předmětu Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do tří složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy a Literární výchovy. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

Vyučovací předmět má časovou dotaci v 6. a 7.ročníku 4 hodiny týdně, v dalších ročnících jsme využili k posílení disponibilní časové dotace a zvýšili jsme počet hodin v 8. a v 9. ročníku na 5 hodin týdně.

Výuka probíhá většinou ve třídách, někdy v učebně informatiky, neboť využíváme všech dostupných výukových programů. Výjimečně pracujeme v terénu, zejména při Komunikační a slohové výchově.

V Komunikační a slohové výchově je hlavním cílem rozvíjení komunikačních schopností žáků, jejich tvořivosti a fantazie.

V Jazykové výchově žáci získávají vědomosti a dovednosti potřebné k osvojování spisovné podoby českého jazyka. Učí se poznávat a rozlišovat jeho další formy. Cílem je naučit žáky jasně, přehledně a srozumitelně se vyjadřovat ústně i písemně, komunikovat s okolním světem.

V Literární výchově žáci poznávají prostřednictvím četby základní literární druhy, učí se vnímat jejich specifické znaky, postihovat umělecké záměry autora a formulovat vlastní názory o přečteném díle. Literární výchova má za cíl humanizaci žákovy osobnosti, rozvíjení jeho citů, pochopení mezilidských vztahů, rozpoznání dobra a zla, rozvoj estetického cítění, rozpoznání literárních hodnot od braků, podněcování žáků k četbě (aby jí dali přednost před televizními programy, videokazetami a počítačovými hrami).

Do vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura jsou zařazena průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

Předmět Český jazyk a literatura obsahuje učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Dramatická výchova, Etická výchova pro 6. – 9. ročník a Filmová/audiovizuální výchova 6. – 9. ročník.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci žáka
- používá vhodné učební pomůcky (slovníky, jazykové příručky, encyklopedie, tabule gramatických přehledů) a audiovizuální techniku
- předkládá dostatek informačních zdrojů (učebnice, pracovní texty)
- vede k samostatnému učení (práce s jazykovými příručkami a slovníky)
- věnuje se dovednosti autokorekce chyb

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- motivuje žáka k samostatnému řešení daného problému, napomáhá mu hledat další řešení
- zadává úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností (např. získaných z četby a samostudia) a z vlastního úsudku
- předkládá modelové situace a vede žáka k jejich optimálnímu řešení s využitím kreativity
- učí žáka analyzovat přečtené texty a kriticky posoudit jejich obsah
- vede žáka k prohlubování svých intelektových dovedností (porovnání jevů, zjištění shod a odlišností, třídění podle hledisek, zobecnění)

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáka ke srozumitelnému ústnímu i písemnému vyjadřování svých myšlenek a názorů (např. řečnická cvičení a slohové práce na dané téma)
- učí žáka pohotově reagovat v běžných komunikačních situacích, diskutovat a obhajovat svůj názor, akceptovat názor jiných, formulovat otázky (diskusní kroužky, besedy)
- směřuje žáka k využívání informační a komunikační technologie pro komunikaci s okolním světem
- vede žáka k užívání i mimojazykových prostředků komunikace a porozumění jim
- vede žáka k pochopení jazyka jako prostředku historického a kulturního vývoje národa, důležitého sjednocujícího činitele národního společenství
- vede žáka k pochopení jazyka jako důležitého nástroje celoživotního vzdělávání
- vede žáka k rozvíjení pozitivního vztahu k mnohojazyčnosti a respektování kulturní rozmanitosti

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáka k práci ve skupině, tj. vytvoření pravidel práce v týmu (organizace práce, rozdělení rolí, spolupráce, ohleduplnost, úcta) a jejich respektování

- uplatňuje individuální přístup k talentovaným žákům (rozšiřující úkoly), ale i k žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (spolupráce se speciálním pedagogem)
- vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky
- posiluje sebedůvěru žáka a jeho samostatný rozvoj

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáka k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům i k učiteli
- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka
- směřuje žáka k projevování pozitivních postojů k uměleckým dílům, k ochraně kulturního dědictví a ocenění našich tradic
- vede žáka k aktivnímu zapojení do kulturního dění, k tvořivosti

Kompetence pracovní

Učitel

- rozvíjí u žáka smysl pro povinnost (příprava na výuku, shromažďování materiálů)
- vede žáka k samostatnosti a dodržování vymezených pravidel
- kontroluje samostatné práce žáka

Kompetence digitální

Žák

- odešle e-mail s přílohou (6.- 9. ročník)
- cituje použitou literaturu a obrázek ve svém dokumentu (8. a 9. ročník)
- ovládá běžně používaná digitální zařízení, využívá je při učení, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- získává, vyhledává spravuje, kriticky posuzuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu

Výstupy a učivo

JAZYKOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

6. ročník

Žák:

- spisovně vyslovuje česká slova
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a příručkami
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití v dané komunikační situaci
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché

- správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich využívá ve vhodné komunikační situaci
- rozlišuje základní větné členy

Učivo:

- nauka o jazyce, jazykověda, jazykové příručky
- zvuková stránka jazyka - hláskosloví, spisovná výslovnost, slovní přízvuk, zvuková stránka věty
- stavba slova - slova příbuzná, změny hlásek při odvozování, skupiny hlásek při odvozování
- pravopis - bě/bje, pě, vě/vje, mě/mně, s-, z-, vz-, předložky s, z, i/y po obojetných souhláskách
- tvarosloví - druhy podstatných jmen (abstraktní, konkrétní, pomnožná, hromadná, látková, obecná, vlastní)
 - skloňování podstatných jmen vlastních
 - druhy přídavných jmen a vzory, skloňování, stupňování
 - zájmena - jejich druhy a skloňování
 - číslovky - jejich druhy a skloňování
 - slovesa - mluvnické významy (osoba, číslo, způsob, čas)
- skladba
 - základní větné členy
 - shoda přísudku s podmětem
 - přímá a nepřímá řeč

7. ročník

Žák:

- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovotvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché a méně složitých souvětích
- správně třídí slovní druhy a druhy slov, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- rozliší a příklady v textu doloží nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov
- rozlišuje větné členy ve větě
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a příručkami

Učivo:

- tvarosloví - ohebné slovní druhy, tvary slov, slovesa - mluvnické významy (rod, třída, vzor) neohebné slovní druhy
- pravopis - lexikální (psaní velkých písmen), morfologický a syntaktický
- slovní zásoba a tvoření slov - význam slova, slova jednoznačná, mnohoznačná,
- homonyma, synonyma, antonyma, odborné názvy, obohacování slovní zásoby
- způsoby tvoření slov
- skladba - věta jednoduchá (věta jednočlenná, dvojčlenná, větný ekvivalent), souvětí stavba věty, větné členy základní a rozvíjející

8. ročník

Žák:

- orientuje se ve skupině slovanských jazyků
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití
- spisovně vyslovuje a tvoří správné tvary běžně užívaných cizích slov
- správně třídí slovní druhy a druhy slov, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché a v méně složitých souvětích
- rozlišuje větné členy, určuje druhy vedlejších vět v jednoduchých souvětích
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a příručkami

Učivo:

- obecné výklady o českém jazyce - čeština (jazyk národní, mateřský), skupiny slovanských jazyků
 - rozvrstvení národního jazyka (spisovné a nespisovné útvary a prostředky)
 - význam jazykové kultury
- slovní zásoba a tvoření slov - slovní zásoba, slohové rozvrstvení slovní zásoby, slova přejatá, jejich výslovnost a pravopis
- tvarosloví - slovní druhy, skloňování obecných jmen přejatých, skloňování cizích vlastních jmen
 - tvary slov, slovesa – mluvnické významy (slovesný vid), využití různých slovesných tvarů
- pravopis - lexikální, morfologický, syntaktický
- skladba - stavba věty, základní a rozvíjející větné členy, souvětí - druhy vedlejších vět

9. ročník

Žák:

- spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova
- rozliší a příklady v textu doloží nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpozná přenesená pojmenování
- samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a dalšími slovníky a příručkami
- správně třídí slovní druhy a druhy slov, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci
- rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a souvětí
- v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slootovorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i ve složitějších souvětích
- rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití

Učivo:

- obecné výklady o českém jazyce - skupiny evropských jazyků, vývoj českého jazyka, útvary českého jazyka
- zvuková stránka jazyka - hláskosloví, spisovná výslovnost českých i přejatých slov, zvuková stránka věty

- slovní zásoba a tvoření slov, význam slova
- tvarosloví - slovní druhy, mluvnické významy a tvary slov (přechodníky)
- skladba - stavba věty
 - větné členy (přístavek, samostatný větný člen)
 - věta jednoduchá (psaní čárky ve větě jednoduché)
 - souvětí - druhy vedlejších vět, souřadné poměry, vsuvka
 - pořádek slov ve větě, stavba textu
- pravopis - lexikální, morfologický, syntaktický

KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

6. ročník

Žák:

- využívá svojí slovní zásoby k vytvoření probíraných slohových útvarů
- rozliší zprávu, oznámení a dokáže je zpracovat
- využívá informací o způsobu práce s učebnicí a se zápisy v sešitech při přípravě na vyučování
- využívá základy studijního čtení- formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou textu přednese referát
- dokáže napsat dopis se všemi náležitostmi
- uspořádá své myšlenky a informace ve smysluplný a gramaticky správný písemný a mluvený projev
- komunikuje otevřeně a pravdivě
- vytváří si zdravé sebevědomí
- analyzuje a aplikuje empatii kolektivu
- odešle e-mail s přílohou

Učivo:

- vypravování
- popis (předmětu, osoby)
- zpráva a oznámení
- výpisky, výtah
- dopis

7. ročník

Žák:

- rozšiřuje svojí slovní zásobu
- zpracuje jednoduchou charakteristiku blízké osoby
- využívá svých poznatků o jazyce a stylu ke správnému písemnému a ústnímu projevu
- uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, dodržuje pravidla mezi větného navazování
- odliší spisovný a nespisovný projev
- komunikuje otevřeně a pravdivě

- vytváří si zdravé sebevědomí
- analyzuje a aplikuje empatii kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním
- spolupracuje i v obtížných situacích
- odešle e-mail s přílohou

Učivo:

- vypravování
- popis (uměleckých děl, pracovních postupů)
- charakteristika
- žádost
- pozvánka
- životopis

8. ročník

Žák:

- vymezí důležitá fakta z textu
- využívá svojí slovní zásoby k vytvoření slohových prací na dané téma
- zpracuje výklad a výtah, pracuje s citáty
- reprodukuje náležitě věcný i odborný text, vyhledá klíčová slova a shrne hlavní myšlenku
- využívá zásady pořádku slov českého jazyka
- naváže konverzaci na určité téma a využívá pravidla dialogu
- využívá známých přísloví a rčení, rozumí jim, použije vhodných přirovnání
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- využívá základy studijního čtení – formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu, samostatně připraví a s oporou textu přednese referát
- komunikuje otevřeně a pravdivě
- vytváří si zdravé sebevědomí
- analyzuje a aplikuje empatii kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním
- spolupracuje i v obtížných situacích
- rozlišuje manipulační působení médií
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy
- využívá a správně interpretuje vhodné audiovizuální a filmové ukázky, rozlišuje mezi fikcí a realitou
- odešle e-mail s přílohou
- cituje použitou literaturu a obrázek ve svém dokumentu

Učivo:

- charakteristika (literárních postav)
- líčení
- výklad
- výtah
- úvaha

9. ročník

Žák:

- rozliší slohové postupy a útvary užívané v různých komunikačních oblastech a situacích
- využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů
- reprodukuje věcný i odborný text, shrne hlavní myšlenky
- odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení
- dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci
- odliší spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke komunikačnímu záměru mluvčího
- zapojí se do diskuse, využívá zásad komunikace a pravidel dialogu
- komunikuje otevřeně a pravdivě
- vytváří si zdravé sebevědomí
- analyzuje a aplikuje empatii kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním
- spolupracuje i v obtížných situacích
- rozlišuje manipulační působení médií
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy
- využívá a správně interpretuje vhodné audiovizuální a filmové ukázky, rozlišuje mezi fikcí a realitou
- odešle e-mail s přílohou
- cituje použitou literaturu a obrázek ve svém dokumentu

Učivo:

- vypravování ve stylu prostě-sdělovacím a v umělecké oblasti
- popis předmětu a děje
- tiskopisy, životopis
- výklad a výtah
- úvaha
- proslov
- diskuse
- publicistické útvary

LITERÁRNÍ VÝCHOVA

Očekávané výstupy:

6. - 9. ročník

Žák:

- uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popíše strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla

- rozpozná základní rysy výrazného individuálního stylu autora
- formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo
- tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie
- rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty
- rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele
- uvede základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře
- porovná různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování
- vyhledá informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích

Učivo:

- tvořivé činnosti s literárním textem – přednes vhodných literárních textů, volná reprodukce přečteného nebo slyšeného textu, záznam a reprodukce hlavních myšlenek, interpretace literárního textu, dramatizace, vytváření vlastních textů, vlastní výtvarný doprovod k literárním textům
- způsoby interpretace literárních a jiných děl
- základy literární teorie a historie – struktura literárního díla (námět a téma díla, literární hrdina, kompozice literárního příběhu), jazyk literárního díla (obrazná pojmenování; zvukové prostředky poezie: rým, rytmus, volný verš), literatura umělecká a věcná (populárně-naučná, literatura faktu, publicistické žánry)
- literární druhy a žánry – poezie, próza, drama, žánry lyrické, epické, dramatické v proměnách času – hlavní vývojová období národní a světové literatury, typické žánry a jejich představitelé

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopností poznávání: 6.-9. ročník
 - reprodukce textu
 - hry a soutěže zaměřené na pozornost a soustředění
 - výpisky, výtah
- Sebepoznání a sebepojetí: 6.-9. ročník
 - hry (hodnotový žebříček, zrcadlo), soutěže
 - charakteristika (7.,8.,9. ročník)
 - životopis (8.,9. ročník)
- Seberegulace a sebeorganizace: 6.-9. ročník
 - samostatná práce (organizace, plánování, sebekontrola)
- Psychohygiena: 6.-9. ročník

- hry (řešení problémových situací, zvládání stresových situací)
- relaxace
- tematický okruh Nikdy se nevzdávej – 7. ročník lit.
- Kreativita: 6.-9. ročník
 - projektové vyučování
 - tvořivé hry
 - literární křížovky
 - soutěže (např. Pálí vám to?)

Sociální rozvoj:

- Poznávání lidí : 6.-9. ročník
 - hry (seznamovací, tzv. ledolamky – 6. ročník)
 - psychohry
 - charakteristika (7.-9. ročník)
- Mezilidské vztahy: 6.-9. ročník
 - skupinová práce (respektování, podpora, pomoc)
 - tematický okruh Jak jsem potkal lidi, O lásce a přátelství – 7. ročník lit.
 - slohové práce (úvaha – např. Naše třída před zrcadlem)
- Komunikace: 6.-9. ročník
 - řečnická cvičení
 - nácvik komunikace v různých situacích (pozdrav, omluva, prosba, vysvětlení, žádost, přesvědčování, telefonování aj.)
- Kooperace a kompetice: 6.-9. ročník
 - práce ve skupinách (vedení a organizování práce, podřízení se)
 - projektové vyučování
 - soutěže
 - dramatizace textů

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti: 6.-9. ročník
 - řešení problémových situací
- Hodnoty, postoje, praktická etika: 6.-9. ročník
 - interpretace textů (vyjádření svých postojů, rozpoznání dobra a zla)
 - čtenářské besedy
 - besedy se spisovateli
 - úvaha (8.,9. ročník)

Výchova demokratického občana

- Občanská společnost a škola : 6.-9.ročník
 - hry, soutěže, skupinová práce (zaujetí postojů, sebedůvěra, tolerance, ochota pomáhat slabším – např. spolupráce se žáky se specifickými poruchami učení)
 - příprava příspěvků do Žákovské samosprávy (návrhy, připomínky, realizace)
 - úvaha (8. a 9.ročník)
- Občanská společnost a stát: 9.ročník
 - úvaha

- volba povolání (besedy, diskuse)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá: 6.-9.ročník
 - evropská literatura
 - slovanské jazyky (6 .a 9. ročník)

Multikulturní výchova

- Lidské vztahy: 6.-9.ročník
 - hry (rozvoj tolerance a spolupráce, zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy)
 - úvaha (8. a 9.ročník – příčiny a důsledky diskriminace)
- Multikulturalita: 6.-9.ročník
 - řečnická cvičení, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin (vstřícnost, naslouchání druhým)

Environmentální výchova

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí: 8. a 9.ročník
 - úvaha (ochrana životního prostředí)
 - referát (význam ochrany kulturních památek)
 - diskuse (Den Země)
- Vztah člověk k prostředí: 8. a 9.ročník
 - úvaha (náš životní styl)

Mediální výchova

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení:
 - zpráva, oznámení (6. a 7. ročník)
 - reklama (8. a 9. ročník)
(hledání rozdílů mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením)
- Stavba mediálních sdělení: 9. ročník
 - diskuse (skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající, televizní stanice a jejich programové zaměření)
- Fungování a vliv médií ve společnosti: 8. a 9. ročník
 - úvaha (vliv médií na každodenní život, chování a postoje lidí)
 - diskuse (vliv médií na kulturu – role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny a společnosti)
- Tvorba mediálního sdělení: 6.-9. ročník.
 - zpráva, oznámení (sestavování příspěvků do regionálního tisku)
 - tvorba internetových stránek školy
 - příprava příspěvků do školního rozhlasu
- Vnímání autora mediálních sdělení: 9. ročník

V.2.1.2. Vzdělávací obor: Cizí jazyk

V.2.1.2.1. Vyučovací předmět: **ANGLICKÝ JAZYK**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení

Anglický jazyk na 2. stupni základní školy je vyučován v šestém až devátém ročníku při časové dotaci tři hodiny týdně. Tematicky navazuje na 1. stupeň.

Výuka probíhá ve třídách dělených na skupiny, a to v jazykové učebně nebo v běžné třídě, využíváme i odbornou počítačovou učebnu.

Základem výuky je rozvoj čtyř řečových dovedností – konverzace, poslech, čtení a psaní.

Důraz je kladen na komunikativní schopnosti žáka s cílem dorozumět se s cizincem v běžných životních situacích a pohovořit o jednoduchých tématech. Důležitou součástí výuky je proto také poslech s porozuměním, porozumění čtenému textu přiměřené obtížnosti a jeho reprodukce.

Žáci se seznamují s reáliemi anglicky mluvících zemí, pracují na projektech a přiměřeně obtížných úkolech s cílem rozšiřovat a prohlubovat znalost cizího jazyka ve všech jeho aspektech.

Do vyučovacího předmětu Anglický jazyk bylo zapracováno učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 6. – 9. ročník a Filmová/audiovizuální výchova 6. – 9. ročník.

Do vyučovacího předmětu Anglický jazyk byla zařazena tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci, u žáka vzbudí zájem o studium anglického jazyka
- předkládá vhodné informační zdroje (učebnice, pracovní listy, texty, časopisy)
- používá vhodné učební pomůcky (obrazový materiál, encyklopedie, mapy, slovníky, jazykové příručky) a audiovizuální techniku
- rozvíjí kreativitu a učební dovednosti potřebné k samostatnému učení
- vede žáka k vyhledání a autokorekci chyby
- motivuje žáka k účasti na soutěžích a olympiádách

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- motivuje žáka k vyhledání správného řešení
- zadává úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností, individuálního přístupu k problému, znalostí a kreativity při jeho řešení
- instruuje žáka k různým typům úloh
- předkládá modely gramatických a komunikativních struktur a vede žáka k jejich správnému a kreativnímu používání
- používá netradiční úlohy
- umožňuje práci s informacemi z různých zdrojů (ústní, mediálních, počítačových) a vede žáka k práci s nimi (třídit, využívat)

Kompetence komunikativní

Učitel

- učí novou slovní zásobu, prohlubuje a procvičuje jednotlivé tematické okruhy
- vede žáka k přirozené reakci na běžné životní situace
- hovoří ve výuce převážně anglicky
- rozvíjí dovednost porozumět čtenému textu, reprodukovat a písemně zpracovat
- využívá autentických nahrávek a rozvíjí schopnost porozumění slyšenému textu
- motivuje žáka k samostatnému vyjádření prostřednictvím dialogu, scénky, dramatizace textu, projektu
- vede žáka k samostatnému ústnímu i písemnému projevu

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vytváří podmínky pro práci ve skupině, k vytvoření a respektování pravidel práce v týmu, vede žáky ke spolupráci
- uplatňuje individuální přístup ke každému žákovi (talentovaní žáci, žáci se specifickou poruchou učení)
- vytváří a upevňuje partnerský vztah učitel – žák a vnáší přátelskou atmosféru i humor do procesu výuky
- směřuje žáka k pozitivním hodnotám a postojům

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáka k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům i k učiteli
- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka

Kompetence pracovní

Učitel

- podporuje a rozvíjí volní vlastnosti, trpělivost, vytrvalost, pracovitost a smysl pro povinnost
- zadává a kontroluje domácí přípravu
- vede žáka k samostatnosti, rozhodnosti, podporuje kreativitu
- napomáhá žákovi při profesní orientaci

Kompetence digitální

Žák

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, využívá je při učení, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- získává, vyhledává spravuje, kriticky posuzuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu

Výstupy a učivo

6. - 9. ročník

POSLECH S POROZUMĚNÍM

Očekávané výstupy

Žák:

- rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně
- rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat

MLUVENÍ

Žák:

- zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích
- mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech
- vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

Žák:

- vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech
- rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace

PSANÍ

Žák:

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři

- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- reaguje na jednoduché písemné sdělení

Učivo:

- **zvuková a grafická podoba jazyka** – rozvíjení dostatečně srozumitelné výslovnosti a schopností rozlišovat sluchem prvky fonologického systému jazyka, slovní a větný přízvuk; intonace, ovládání pravopisu slov osvojené slovní zásoby
- **slovní zásoba** – rozvíjení dostačující slovní zásoby k ústní i písemné komunikaci vztahující se k probíraným tematickým okruhům a komunikačním situacím; práce se slovníkem
- **tematické okruhy** – domov, rodina, bydlení, škola, volný čas, kultura, sport, péče o zdraví, pocity a nálady, stravovací návyky, počasí, příroda a město, nákupy a móda, společnost a její problémy, volba povolání, moderní technologie a média, cestování, realie zemí příslušných jazykových oblastí
- **mluvnice** – rozvíjení používání gramatických jevů k realizaci komunikačního záměru žáka (jsou tolerovány elementární chyby, které nenarušují smysl sdělení a porozumění)

Očekávané výstupy:

6. ročník

SLOVNÍ ZÁSoba:

- tematické okruhy – domov, rodina, škola, volný čas, koníčky, denní program, sport, město, prázdniny
- základní informace o anglicky mluvících zemích

GRAMATIKA

- přítomný čas prostý
- příslovce času (often, always, every day aj.)
- gerundium se slovesy „libosti a nelibosti“ (love, like, don't like, hate)
- vyjadřování množství
- zájmena v předmětném pádě
- řadové číslovky, datum, letopočet
- some, any, počítatelná a nepočítatelná podstatná jména
- there is, there are
- stupňování přídavných jmen, porovnávání (than, as....as)

7. ročník

SLOVNÍ ZÁSoba:

- tematické okruhy – prázdniny, kultura, film, péče o zdraví, popis osob – vzhled, vlastnosti, cestování, jídlo a stravovací návyky
- realie anglicky mluvících zemí

GRAMATIKA:

- přítomný čas prostý a průběhový
- čas, hodiny (What's the time? What time...?)
- minulý čas slovesa „být“ – věta oznamovací, otázka, zápor
- minulý čas průběhový
- minulý čas prostý – pravidelná, nepravidelná slovesa, věta oznamovací, otázka, zápor
- minulý čas prostý x minulý čas průběhový (srovnání, rozdíly v použití)
- počítatelná, nepočítatelná podstatná jména
- budoucí čas
- předložky

8. ročník

SLOVNÍ ZÁSoba:

- tematické okruhy: prázdniny, dům, zařízení bytu, práce v domácnosti, kultura, příroda a město, vesmír a budoucnost, počasí, oblékání a móda, nakupování, jídlo, společnost a její problémy
- reálie anglicky mluvících zemí

GRAMATIKA:

- přítomný čas prostý x přítomný čas průběhový
- minulý čas prostý x minulý čas průběhový
- přivlastňovací zájmena (samostatná)
- budoucí čas – „be going to“, „will“
- počítatelná a nepočítatelná podstatná jména
- rod činný, trpný
- podmiňovací způsob

9. ročník

SLOVNÍ ZÁSoba:

- tematické okruhy: volba povolání, zdraví a životní styl, moderní technologie a média, životní prostředí, doprava, cestování
- plány do budoucna – formulář, dotazník, můj životopis
- reálie anglicky mluvících zemí

GRAMATIKA:

- užití členu určitého „the“ (zeměpisné názvy)
- nepřímá otázka
- předložky místa, pohybu
- gerundium, slovesné vazby,
- čas přítomný, prostý a průběhový
- čas minulý, prostý a průběhový
- předpřítomný čas prostý – věta oznamovací, zápor, otázka
- předpřítomný čas příslovce času, since x for
- opisné tvary způsobových sloves (have to), vyjádření zákazu (mustn't)
- must, mustn't, needn't, don't have to
- used to

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

6. ročník

Osobnostní a sociální výchova

- Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita - dialog, scénka, dramatizace
- Poznávání lidí – dialog, práce s textem
- Komunikace – rozhovor, práce na projektu, prezentace práce
- Kooperace a kompetice
 - hry, soutěže
 - uplatňování demokratických pravidel při hrách, skupinové práci

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Jsme Evropané – Evropský den jazyků (beseda, video, projekt) – sousední státy a jejich jazyky

Multikulturní výchova

- Kulturní difference – realie anglicky mluvících zemí, písně

7. ročník

Osobnostní a sociální výchova

- Rozvoj schopností poznávání – práce s textem, poslech
- Kreativita
- Poznávání lidí, mezilidské vztahy- příběhy
- Komunikace – rozhovor, prezentace, dramatizace
- Kooperace a kompetice
 - hry, soutěže
 - uplatňování demokratických pravidel při hrách, skupinové práci
 - volba povolání

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Jsme Evropané - Evropský den jazyků – národy, národnosti Evropy státy Evropské unie

Multikulturní výchova

- Kulturní difference – realie, životní styl, zvyky, tradice, významné dny

8. ročník

Osobnostní a sociální výchova

- Rozvoj schopností poznávání – poslech, práce s textem
- Sebepoznání, sebepojetí - dotazník
- Kreativita – poznávání lidí
- Poznávání lidí
- Komunikace
- Kooperace a kompetice – hry, soutěže, skupinová práce

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- uplatňování demokratických pravidel při hrách, skupinové práci

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Objevujeme Evropu a svět – Velká Británie
- Evropský den jazyků (Evropa, hlavní města)

Multikulturní výchova

- Kulturní difference – realie anglicky mluvících zemí (Británie), významné osobnosti, památky, místa

Mediální výchova

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Tvorba mediálního sdělení

9. ročník

Osobnostní a sociální výchova

- Rozvoj schopností poznávání
- Sebepoznání a sebepojetí – dopis, životopis
- Kreativita
- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace – prezentace projektu, dialog,
- Kooperace a kompetice – hry, soutěže, uplatňování demokratických pravidel při hrách, skupinové práci
- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Objevujeme Evropu a svět – anglicky mluvící země (projekty)

Multikulturní výchova

- Kulturní difference – realie anglicky mluvících zemí, významné osobnosti historie i dneška, hymny
- Multikulturalita

Mediální výchova

- Fungování a vliv médií ve společnosti
- Tvorba mediálního sdělení
- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

V.2.1.3.2. Vyučovací předmět: **NĚMECKÝ JAZYK**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Německý jazyk se jako 2. cizí jazyk na 2. stupni ZŠ vyučuje od 7. do 9. ročníku.

Časová dotace je 2 hodiny týdně. Výuka probíhá ve třídách dělených na skupiny.

Cílem je vzbudit u žáků zájem o druhý cizí jazyk a jeho realie a podporovat tak jazykovou výuku u žáků. Předmět směřuje k tomu, aby žáci byli schopni jednoduše komunikovat v běžných životních situacích i v druhém cizím jazyce. Důraz je proto kladen na audio-orální oblast.

Do vyučovacího předmětu Německý jazyk bylo zapracováno učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 2. stupeň.

Do vyučovacího předmětu Německý jazyk jsou zařazena tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova a Mediální výchova a Etická výchova.

Žák komunikuje otevřeně, spolupracuje a aplikuje.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci a vzbudí u žáka zájem o studium německého jazyka
- předkládá dostatek informačních zdrojů (učebnice, pracovní listy, autentické texty, časopisy)
- používá vhodné učební pomůcky (obrazový materiál, encyklopedie, mapy, slovníky, jazykové příručky, tabule gramatických přehledů) a audiovizuální techniku
- rozvíjí a kreativitu učební dovednosti potřebné k samostatnému učení (práce se slovníkem)
- věnuje se dovednosti autokorekce chyb (pracovní sešit)

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- motivuje žáka k řešení daného problému, napomáhá hledat řešení
- zadává úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností, individuálního přístupu k problému, znalostí a kreativity při jeho řešení
- instruuje žáka k různým typům úloh
- předkládá modely gramatických a komunikačních struktur a vede žáka k jejich správnému používání

Kompetence komunikativní

Učitel

- učí novou slovní zásobu a rozšiřuje dané tematické okruhy
- učí žáka přirozeně reagovat v běžných situacích
- zadává otázky, povely v německém jazyce
- rozvíjí dovednost porozumět, reprodukovat a písemně zpracovat vyslechnuté sdělení (dialogy, scénky, písně, říkanky, poslechy autentických nahrávek)
- vede k samostatnému ústnímu i písemnému vyjadřování
- seznamuje žáka s realitami německy mluvících zemí

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáka k práci ve skupině, tj. vytvoření pravidel práce v týmu a jejich respektování
- uplatňuje individuální přístup jak k talentovanému, tak i k žákovi s poruchou učení
- vytváří partnerské vztahy učitel – žák a vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáka k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům i k učitelovi
- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka

Kompetence pracovní

Učitel

- rozvíjí smysl pro povinnost (příprava na výuku)
- zadává a kontroluje domácí přípravu
- vede žáka k samostatnosti

Kompetence digitální

Žák

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, využívá je při učení, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešení problémů použít
- získává, vyhledává spravuje, kriticky posuzuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- odešle e-mail s přílohou (7. až 9. ročník)
- při úpravě dokumentu používá odrážky a číslování, ukládá vytvořený soubor do počítače, serverového úložiště, rozpoznává typy souborů podle přípon (7. až 8. ročník)

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy:

Poslech s porozuměním

Žák:

- rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu
- rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat

Mluvení

Žák:

- zapojí se do jednoduchých rozhovorů
- sdělí a odpovídá základním způsobem na základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

Čtení s porozuměním

Žák:

- rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům
- rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům
- rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu a vyhledá v něm požadovanou informaci

Psaní

Žák:

- vyplní základní údaje o sobě ve formuláři
- napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat
- stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

7. ročník

Učivo:

Základní komunikativní dovednosti

- pozdravy, poděkování, představení se, vyplnění formuláře, hláskování, říci, co mám rád x nemám rád, hláskovat své jméno, říci své jméno, bydliště, telefon a email, rozhovory ve třídě, krátký text o zvířatech, popis svého dne, mluvit o koníčcích, domluvit si schůzku, požádat o dovolení, říci, co umím x neumím
fonetika: ü, i, ö

Slovní zásoba z tematických okruhů

- seznamování se, nejznámější města Německa, Rakouska a Švýcarska, škola, školní potřeby, můj školní den, sport, zvířata, příroda, moje třída, barvy, určení času, dny v týdnu, záliby a volný čas, zvyky, tradice a svátky

Základní gramatické struktury

- časování pravidelných i nepravidelných sloves, německá abeceda, tykání x vykání, způsobové sloveso mögen a können, tvorba otázky (Wo? Wie? Woher?), pořádek slov

ve větě s časovými údaji a způsobovými slovesy, číslovky 0 – 1000, určitý člen, přivlastňovací zájmena mein – dein, předložky in – aus (in Deutschland x in der Schweiz), nominativ x akusativ, sloveso haben, množné číslo, člen a osobní zájmena (der – er), slovesa s odlučitelnou a neodlučitelnou předponou

Zvuková a grafická podoba jazyka

- fonetické znaky (pasivně)
- základní výslovnostní návyky
- vztah mezi zvukovou a grafickou podobou slov

8. ročník

Učivo:

Základní komunikativní dovednosti

- popis obrázku nebo fotografie, mluvit o rodině a povoláních, co mám x nemám rád, říci cenu, co bych chtěl(-a) mít, co považuji x nepovažuji za dobré: Wie findest du...? pojmenovat pocity, popsat svůj pokoj, hovořit o domácích činnostech, dávat pokyny, říci, co jím x nejím rád, co jím ráno, v poledne a večer, hovořit o specialitách, objednat si jídlo, mluvit o aktivitách ve volném čase, plánovat aktivity, porovnávat známky, vysvědčení a prázdniny fonetika: koncovka –er, -e, dvojhlásek, w, měkké b a tvrdé p, g/k a d/t, dlouhé o a u

Slovní zásoba z tematických okruhů

- rodina, povolání, kapesné, nakupování, bydlení, můj pokoj, domov, jídlo, volný čas, roční období a měsíce, realie německy mluvících zemí, zvyky, tradice a svátky, počasí

Základní gramatické struktury

- všechna přivlastňovací zájmena, přivlastňování pomocí –s, předložky se 3. a 4. pádem, rozkazovací způsob, způsobové sloveso müssen, nulový člen, gern – lieber – am liebsten, ja – nein – doch, slova složená, vazba es gibt, neosobní zájmeno man, způsobové sloveso wollen, nicht x kein, předložky um x im x am

9. ročník

Učivo:

Základní komunikativní dovednosti

- hovořit o lidském těle, oblečení, módě, popsat sama sebe i ostatní, Wie findest du ...?, blahopřání, pozvánka, mluvit o svém městě, popsat cestu do školy, zeptat se na cestu, porozumět emailu, hovořit o minulosti, plánovat cestu, formulovat argumenty pro a proti fonetika: z, a – ä – e – i dlouze, Ich-Laut, Ach-Laut, ng

Slovní zásoba z tematických okruhů

- lidské tělo, zdraví, oblečení, nakupování, móda, párty, pozvánka, moje město, popis cesty, prázdniny, cestování, dopravní prostředky, počasí, státy Evropy, realie německy mluvících zemí, zvyky, tradice a svátky

Základní gramatické struktury

- množné číslo, skloňování osobních zájmen, předložka für + akusativ, spojka deshalb, préteritum haben – sein, časové údaje v minulosti, perfektum pravidelných i nepravidelných sloves, předložky se 3. pádem, řadové číslovky v 1. pádě

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Průřezová témata ve vzdělávacím obsahu Německého jazyka

- vycházejí z tematického obsahu daných textů a jsou zařazována průběžně v závislosti na učivu v daném ročníku, případně společenské situaci (svátky, významné dny či události).

Osobnostní a sociální výchova

- dialogy (7.- 9.r.)
- poslechy učebnicových i mimo učebnicových nahrávek (7.-9.r.)
- dopis do Německa (7.-8. r.)
- dotazník (8.-9.r.)
- práce s textem (čtení s porozuměním 7.-9.r.)
- hry, soutěže (7.-9.r.)

Osobnostní rozvoj:

- Sebepoznání a sebepojetí
- Kreativita

Sociální rozvoj:

- Poznávání lidí
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá:

- Evropský den jazyků – beseda, zajímavosti o původu, rozšíření a počtu jazyků na světě
- německy mluvící země (základní realie, 7.-9.r.)
- státy Evropy (9.r.)

Multikulturní výchova

Kulturní difference a multikulturalita:

- ovlivnění češtiny němčinou, germanizmy v češtině (7.r.)
- zvyky a tradice (7.-9.r.)
- jednoduchá přísloví (9.r.)
- německá a česká kuchyně (7.-9.r.)
- písně

Mediální výchova

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

- využití internetu k vyhledávání informací (7.-9.r.)

V.2.2. Vzdělávací oblast: Matematika a její aplikace

V.2.2.1. Vzdělávací obor: Matematika a její aplikace

V.2.2.1.1. Vyučovací předmět: MATEMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět má časovou dotaci 4 vyučovací hodiny týdně v 6. až v 8. ročníku. V 9. ročníku je matematice vyhrazeno 5 vyučovacích hodin týdně.

Výuka probíhá převážně ve třídách, v některých hodinách se využívá učebna výpočetní techniky a učebny s interaktivní tabulí.

Ve výuce jsou využívány také výukové programy.

Výuka v 6. ročníku vede k tomu, aby žáci byli schopni vysvětlit pojem desetinného čísla a provést s nimi příslušné početní operace. Dále se věnují geometrii v rovině a v prostoru. Důraz je kladen na přesnost a kvalitu rýsování. Prohloubí si znalosti o úhlech, trojúhelnících a jednoduchých tělesech. V učivu o dělitelnosti se žáci naučí rozpoznávat rozdíly mezi násobkem a dělitelem a používat je v praktických úlohách.

V 7. ročníku si žáci prohlubují znalosti o číselných oborech – racionální a celá čísla. V těchto číselných oborech si osvojují veškeré početní operace a následně je aplikují ve slovních úlohách. Své znalosti z geometrie rozšiřují o shodná zobrazení a čtyřúhelníky. Důraz je kladen na rozvíjení představivosti u žáků. V praktických úlohách se žáci učí rozlišovat přímou a nepřímou úměrnost, využívat trojčlenku a aplikovat ji v dalších úlohách. Výuka se dále zaměřuje na učivo o procentech, kde je kladen důraz na rozlišení jednotlivých částí – základ, počet procent a procentová část, na pochopení pojmu procenta a jeho spojitost se zlomky.

Výuka v 8. ročníku se zaměřuje na vysvětlení pojmů – druhá mocnina a odmocnina, kdy se žáci seznámí s matematicko-fyzikálními tabulkami. Praktické využití nacházejí v učivu o Pythagorově větě. Žáci se seznámí s novými pojmy jako je proměnná, neznámá, rovnost, rovnice, které dále používají při řešení praktických úloh. Žáci si získávají představu o dalších rovinných a prostorových útvech. Žáci komunikují otevřeně a pravdivě, spolupracují, rozhodují se uvážlivě v řešení problémů, aplikují.

V 9. ročníku žáci navazují na znalosti z 8. ročníku, které používají v učivu o podobnosti, soustavách lineárních rovnic. Nově se zavádí pojem funkce (lineární, konstantní). Rozšíří si znalosti o prostorových tělesech – jehlan, kužel, koule.

Do vyučovacího předmětu Matematika je začleněno průřezové téma Osobnostní a sociální výchova a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci a vzbudí u žáka zájem o studium matematiky
- předkládá dostatek informačních zdrojů (učebnice, pracovní listy, matematické programy a internetové stránky s matematickou tematikou)
- používá vhodné učební pomůcky (obrazový materiál, rýsovací potřeby, modely těles, kalkulatory, interaktivní tabuli, ...)
- rozvíjí kreativitu a učební dovednosti potřebné k samostatnému učení (práce s matematickými tabulkami, kalkulatory)
- věnuje se dovednosti autokorekce chyb (pracovní sešit)

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- motivuje žáka k řešení daného problému, napomáhá hledat řešení
- zadává úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností, individuálního přístupu k problému, znalostí a kreativity při jeho řešení
- instruuje žáka k různým typům úloh a jejich řešení
- předkládá modely matematických postupů, vede žáka k jejich porozumění a správnému používání

Kompetence komunikativní

Učitel

- učí žáka správně používat matematickou terminologii
- učí žáka aplikovat matematické postupy v praxi
- rozvíjí dovednost porozumět, reprodukovat a písemně zpracovat matematické úlohy
- vede k samostatnému ústnímu i písemnému vyjadřování
- seznamuje žáka s historií matematiky

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáka k práci ve skupině, tj. vytvoření pravidel práce v týmu a jejich respektování
- uplatňuje individuální přístup jak k talentovanému, tak i k žákovi s poruchou učení
- vytváří partnerské vztahy učitel – žák a vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáka k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům i k učiteli
- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka

Kompetence pracovní

Učitel

- rozvíjí smysl pro povinnost (příprava na výuku)
- zadává a kontroluje domácí přípravu
- vede žáka k samostatnosti

Kompetence digitální

Žák

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- zvládá sestavit jednoduchou tabulku a vytvořit graf pomocí tabulkového procesoru

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy:

6. ročník

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

Žák :

- ovládá početní operace v oboru přirozených čísel
- zvládá početní operace s desetinnými čísly
- zaokrouhluje a provádí odhady výsledků s danou přesností, účelně užívá kalkulátor
- s využitím desetinných čísel řeší jednoduché slovní úlohy z praxe
- řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel
- používá jednotky fyzikálních veličin a zvládá jejich převádění
- ve slovních úlohách se orientuje v situacích z každodenního života
- písemně sčítá, odčítá, násobí a dělí víceciferná čísla, dělí se zbytkem
- čte desetinná čísla, zná jejich zápis a provádí s nimi základní početní operace
- píše, čte, porovnává a zaokrouhluje čísla v oboru do 1 000 000
- zvládá orientaci na číselné ose

Učivo:

- přirozená čísla – početní operace, slovní úlohy
- desetinná čísla – porovnávání, zaokrouhlování, početní operace, převody jednotek délek, obsahu, objemu, slovní úlohy
- dělitelnost přirozených čísel – násobek, dělitel, znaky dělitelnosti, prvočíslo, číslo složené, nejmenší společný násobek, největší společný dělitel, slovní úlohy

GEOMETRIE

Žák:

- zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních rovinných útvarů při řešení úloh a jednoduchých praktických problémů
- používá běžné matematické symboly
- používá základy pravidel správného rýsování s důrazem na jeho přesnost a čistotu
- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary (přímka, úsečka)
- určuje velikost úhlu měřením i výpočtem
- orientuje se v druzích úhlů
- sestrojí základní rovinné útvary (úhelníky)
- sestrojí obraz rovinného útvaru v osově souměrnosti

- určí osově souměrné útvary
- sestrojí síť krychle a kvádrů, odhaduje a vypočítá jejich povrch a objem
- řeší jednoduché úlohy z praxe
- určuje vlastnosti trojúhelníků, sestrojí výšky, těžnice, střední příčky, kružnici vepsanou i opsanou
- určuje a charakterizuje základní prostorové útvary (tělesa), analyzuje jejich vlastnosti
- vyznačuje, rýsuje a měří úhly, provádí jednoduché konstrukce
- provádí jednoduché konstrukce
- rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary
- odhaduje délku úsečky, určí délku lomené čáry, graficky sčítá a odčítá úsečky
- umí zacházet s rýsovacími pomůckami a potřebami
- používá technické písmo

Učivo:

- rovinné útvary – přímka, polopřímka, úsečka, osa úsečky, kružnice, úhel, trojúhelník, čtyřúhelník, vzájemná poloha přímek v rovině,
- úhel – rozdělení, rýsování, měření, osa, sčítání, odčítání, násobení, dvojice úhlů
- osová souměrnost a útvary osově souměrné
- trojúhelník – rozdělení, těžnice, výšky, střední příčky, kružnice opsaná, vepsaná, rovnoramenný a rovnostranný trojúhelník, trojúhelníková nerovnost
- krychle, kvádr – síť, povrch, objem
- metrické vlastnosti v rovině – vzdálenost bodu od přímky

7. ročník

ČÍSLO A PROMĚNNÁ ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

Žák :

- provádí početní operace v oboru celých čísel a racionálních čísel
- zaokrouhluje a provádí odhady výsledků s danou přesností, účelně užívá kalkulátor
- umí vyjádřit racionální číslo více způsoby
- využívá různé způsoby vyjádření vztahu celek – část: přirozeným číslem, poměrem, zlomkem, desetinným číslem, procentem
- řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem
- pracuje s měřítky map a plánů
- pomocí trojčlenky řeší úlohy z praxe
- řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procentová část je větší než celek)
- určuje vztah přímé a nepřímé úměrnosti
- vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí a grafem
- analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace, v nichž využívá matematický aparát v oboru celých a racionálních čísel
- pracuje se zlomky a smíšenými čísly, používá vyjádření vztahu celek–část (zlomek, desetinné číslo, procento)
- zvládá orientaci na číselné ose
- zvládá sestavit jednoduchou tabulku a vytvořit graf pomocí tabulkového procesoru

Učivo:

- zlomky – zápis desetinným číslem, rozšiřování, krácení, uspořádání, porovnávání
- početní operace se zlomky, smíšená čísla, složený zlomek, převrácené číslo
- celá čísla – kladná, záporná a opačná čísla, absolutní hodnota, početní operace, racionální čísla, číselná osa
- poměr – úpravy, zvětšování, zmenšování v poměru, měřítko plánu a mapy, přímá, nepřímá úměrnost, trojčlenka
- procenta – základ, počet procent, procentová část, úrok
- funkce – pravoúhlá soustava souřadnic, přímá a nepřímá úměrnost
- závislost a data – grafy, tabulky, diagramy

GEOMETRIE**Žák:**

- charakterizuje a třídí základní rovinné útvary, analyzuje jejich vlastnosti, počítá jejich obvody a obsahy
- rozumí pojmu shodnost geometrických útvarů, v praxi umí použít věty o shodnosti trojúhelníků
- načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti, určí osově a středově souměrný útvar
- při konstrukci rovinných obrazců (trojúhelníků, čtyřúhelníků), provádí rozbor a umí zapsat pomocí matematických symbolů její postup
- vypočítá obvody a obsahy trojúhelníků a čtyřúhelníků
- charakterizuje a třídí kolmé hranoly, počítá jejich povrchy a objemy
- odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
- užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
- provádí jednoduché konstrukce
- rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary
- čte a rozumí jednoduchým technickým výkresům

Učivo:

- shodnost geometrických útvarů - věty o shodnosti trojúhelníků, obvod, obsah trojúhelníků a jejich konstrukce
- shodná zobrazení – středová souměrnost, osová souměrnost
- rovnoběžníky, lichoběžník – vlastnosti, obvod, obsah
- kolmé hranoly – povrch a objem

8. ročník**ČÍSLO A PROMĚNNÁ****Žák:**

- provádí početní operace s racionálními čísly, ve výpočtech používá druhou mocninu, druhou odmocninu
- provádí početní operace s mocninami

- provádí početní operace s výrazy a rozklad mnohočlenu na součin pomocí vzorců a vytýkáním
- určí hodnotu výrazu, sčítá a násobí mnohočleny
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím proměnných
- řeší jednoduché rovnice
- analyzuje složitější slovní úlohy
- zvládá sestavit jednoduchou tabulku a vytvořit graf pomocí tabulkového procesoru

Učivo:

- druhá mocnina a odmocnina – hledání v tabulkách, výpočty, slovní úlohy
- výrazy – číselné, s proměnnou – početní operace, vytýkání, úprava podle vzorečků, hodnota výrazů
- lineární rovnice – ekvivalentní úpravy, slovní úlohy

GEOMETRIE

Žák:

- využívá metrické vlastnosti v rovině
- využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti k charakteristice útvaru a k řešení polohových a nepolohových konstrukčních úloh
- při konstrukci čtyřúhelníků provádí rozbor, umí zapsat postup konstrukce pomocí matematických symbolů, vypočítá jejich obvod a obsah
- poznatky o vlastnostech kruhu a kružnice využívá při řešení úloh z praxe
- výpočet povrchu, objemu hranolu a válce umí použít v praktických úlohách
- odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů
- užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
- vypočítá obvod a obsah kruhu
- provádí jednoduché konstrukce
- rozeznává a rýsuje základní rovinné útvary

Učivo:

- metrické vlastnosti v rovině – Pythagorova věta
- konstrukční úlohy – množiny bodů dané vlastnosti (osa úsečky, osa úhlu, Thaletova kružnice), konstrukce čtyřúhelníků
- kruh, kružnice – vzájemná poloha kružnice a přímky, dvou kružnic, Thaletova kružnice, obvod, obsah kruhu
- kolmý hranol, rotační válec – objem povrch

9. ročník

ČÍSLO A PROMĚNNÁ

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY

Žák:

- řeší jednoduché úlohy z praxe s využitím proměnných
- formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav
- vyjádří funkční vztah rovnicí, tabulkou, grafem
- matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkčních vztahů
- samostatně pracuje s tabulkami, učebnicí, kalkulátorem
- užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a problémů a nalézá různá řešení předkládaných nebo zkoumaných situací
- vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data
- zvládá sestavit jednoduchou tabulku a vytvořit graf pomocí tabulkového procesoru
- porovnává soubory dat
- vypracuje jednoduchou tabulku
- zvládá početní úkony s penězi

Učivo:

- výrazy – číselné, algebraické
- lineární rovnice – se zlomky a závorkami, rovnice s neznámou ve jmenovateli, grafy, slovní úlohy
- soustavy rovnic s dvěma neznámými – úpravy, grafy, slovní úlohy
- číselné a logické řady, logické a netradiční geometrické úlohy
- závislosti a data – příklady závislostí z praktického života a jejich vlastnosti, nákresy, schémata, diagramy, grafy, tabulky; četnost znaku, aritmetický průměr
- funkce – pravoúhlá soustava souřadnic, přímá úměrnost, nepřímá úměrnost, lineární funkce
- číselné a obrázkové analogie
- úvod do lomených výrazů- podmínky, násobení, dělení (nadstavbové učivo)

GEOMETRIE

Žák:

- načrtne a sestrojí obraz a síť základních těles v rovině
- sestrojí grafy lineární funkce, kvadratické funkce, nepřímé a přímé úměrnosti
- vypočítá v pravoúhlém trojúhelníku strany a úhly pomocí goniometrických funkcí
- provádí výpočty na základě vlastností lineární funkce
- určuje a charakterizuje tělesa, analyzuje jejich vlastnosti a vypočítá jejich objem a povrch
- užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti trojúhelníků
- orientuje se v základních funkcích, umí je použít při řešení úloh z praxe, v jednoduchých případech vytváří jejich grafické prezentace
- analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím osvojeného geometrického aparátu
- řeší úlohy na prostorovou představivost, aplikuje a kombinuje poznatky a dovednosti z různých tematických a vzdělávacích oblastí

Učivo:

- shodnost a podobnost - věty o shodnosti a podobnosti, využití v praxi
- funkce – lineární, slovní úlohy
- tělesa – kolmý hranol, jehlan, rotační válec, rotační kužel, koule

- funkce – pravoúhlá soustava souřadnic, přímá a nepřímá úměrnost, lineární funkce
- logické a netradiční geometrické úlohy
- pravidelné mnohoúhelníky
- funkce – kvadratická, goniometrické (nadstavbové učivo)

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj (6. – 9. ročník):

- Rozvoj schopností poznání
- Kreativita
 - matematické názvosloví – terminologie
 - slovní a konstrukční úlohy
 - hry
 - soutěže – Matematická olympiáda, Pythagoriáda
 - samostatná práce (organizace, plánování, sebekontrola)
 - domácí příprava

Sociální rozvoj (6. – 9. ročník):

- Komunikace
- Kooperace a kompetice
 - matematické názvosloví
 - nácvik komunikace v obhajobě vlastního řešení (popř. počtu řešení v konstrukčních úlohách)
 - práce ve skupinách
 - matematické soutěže

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 - řešení problémových, slovních a konstrukčních úloh

V.2.3. Vzdělávací oblast: Informační a komunikační technologie

V.2.3.1. Vzdělávací obor: Informační a komunikační technologie

V.2.3.1.1. Vyučovací předmět: INFORMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět má časovou dotaci 1 hodinu týdně v 6., 7., 8 a 9. ročníku. Výuka probíhá v celých či půlených třídách podle počtu žáků v odborných učebnách.

Výuka bude probíhat v 6. ročníku od školního roku 2021/22 bez návaznosti učiva z prvního stupně. V 7. ročníku od školního roku 2022/23, v 8. ročníku od školního roku 2023/24 a v 9. ročníku od školního roku 2024/25.

Ve výuce jsou používány výukové programy a další software.

Učivo Informatiky na druhém stupni navazuje na učivo a prohlubuje učivo tohoto předmětu ze 4. a 5. ročníku.

Do vyučovacího předmětu Informatika jsou zařazena průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova – ve výuce se projevuje rozvíjením osobních postojů, nápadů a originality a jejich přenesení do reality. Dále se projevuje dovedností komunikovat a kooperovat v rámci skupinové činnosti.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Informatika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, kterými **učitel** žáky vede k:

- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Informatika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žáky vede k:

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem něj
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Informatika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žáky vede k:

- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Informatika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žáky vede k:

- ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Informatika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žáky vede k:

- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Informatika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žáky vede k:

- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci

Kompetence digitální

Na úrovni předmětu Informatika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žáky vede k:

- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje

Výstupy a učivo

6. ročník

Data, informace a modelování

Žák:

- získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích interpretacích dat
- navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich uložení a přenosu
- zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji
- získá z dat informace, interpretuje data z oblastí, se kterými má zkušenosti
- zakóduje a dekoduje jednoduchý text a obrázek
- stanoví podle návodu, zda jsou v popisu problému všechny informace potřebné k jeho řešení
- rozpozná zakódované informace kolem sebe
- zakóduje a dekoduje znaky pomocí znakové sady
- zašifruje a dešifruje text pomocí několika šifer
- zakóduje v obrázku barvy více způsoby
- zakóduje obrázek pomocí základní geometrických tvarů
- zjednoduší zápis textu a obrázku, pomocí kontrolního součtu ověří úplnost zápisu
- ke kódování využívá i binární čísla
- najde a opraví chyby u různých interpretací týchž dat (tabulka versus graf)
- odpoví na otázky na základě dat v tabulce
- popíše pravidla uspořádání v existující tabulce
- doplní podle pravidel do tabulky prvky, záznamy
- navrhne tabulku pro záznam dat
- propojí data z více tabulek či grafů

Učivo:

- **data, informace:** získávání, vyhledávání a ukládání dat obecně a v počítači; proces komunikace, kompletnost dat, časté chyby při interpretaci dat
- **kódování a přenos dat:** různé možnosti kódování čísel, znaků, barev, obrázků, zvuků a jejich vlastností; standardizované kódy; bit, bajt, násobné jednotky; jednoduché šifry a jejich limity

Algoritmizace a programování

Žák:

- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen
- vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
- v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu
- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti

- navrhne různé algoritmy pro řešení problému, s kterým se opakovaně setkal
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví program, dbá na jeho čitelnost a přehlednost
- po přečtení programu vysvětlí, co vykoná
- ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby
- používá cyklus s pevným počtem opakování, rozezná, zda má být příkaz uvnitř nebo vně opakování,
- vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech
- diskutuje různé programy pro řešení problému
- vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní

Učivo:

- **algoritmizace:** dekompozice úlohy, problému; tvorba, zápis a přizpůsobení algoritmu
- **programování:** nástroje programovacího prostředí, blokově orientovaný programovací jazyk, cykly, větvení, proměnné
- **kontrola:** ověření algoritmu, programu (například změnou vstupů, kontrolou výstupů, opakovaným spuštěním); nalezení chyby (například krokováním); úprava algoritmu a programu

Informační systémy

Žák:

- vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje jejich jednotlivé prvky a vztahy mezi nimi; zvažuje možná rizika při navrhování i užívání informačních systémů
- popíše pomocí modelu alespoň jeden informační systém, s nímž ve škole aktivně pracují
- pojmenuje role uživatelů a vymezí jejich činnosti a s tím související práva

Učivo:

- **informační systémy:** informační systém ve škole; uživatelé, činnosti, práva, struktura dat; ochrana dat a uživatelů, účel informačních systémů a jejich role ve společnosti

7. ročník

Data, informace a modelování

Žák:

- vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; situaci modeluje pomocí grafů, případně obdobných schémat; porovná svůj navržený model s jinými modely k řešení stejného problému a vybere vhodnější, svou volbu zdůvodní
- zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému; vyhledá chybu v modelu a opraví ji

- popíše problém podle nastavených kritérií a na základě vlastní zkušenosti určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení; k popisu problému používá grafické znázornění
- stanoví podle návodu, zda jsou v popisu problému všechny informace potřebné k jeho řešení
- vysvětlí známé modely jevů, situací, činností
- v mapě a dalších schématech najde odpověď na otázku
- pomocí ohodnocených grafů řeší problémy
- pomocí orientovaných grafů řeší problémy
- vytvoří model, ve kterém znázorní více souběžných činností

Učivo:

- **modelování:** schéma, myšlenková mapa, vývojový diagram, ohodnocený a orientovaný graf; základní grafové úlohy

Algoritmizace a programování

Žák:

- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu nebo programu vysvětlí celý postup; určí problém, který je daným algoritmem řešen
- vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
- v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu
- po přečtení jednotlivých kroků algoritmu vztahujícího se k praktické činnosti, kterou opakovaně řešil, uvede příklad takové činnosti
- navrhne různé algoritmy pro řešení problému, s kterým se opakovaně setkal
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému
- po přečtení programu vysvětlí, co vykoná
- ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby
- používá podmínky pro ukončení opakování, rozezná, kdy je podmínka splněna
- spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav
- vytváří vlastní bloky a používá je v dalších programech
- diskutuje různé programy pro řešení problému
- vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní
- hotový program upraví pro řešení příbuzného problému
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému
- po přečtení programu vysvětlí, co vykoná

- ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby
- používá podmínky pro větvení programu, rozezná, kdy je podmínka splněna
- spouští program myší, klávesnicí, interakcí postav
- používá souřadnice pro programování postav
- používá parametry v blocích, ve vlastních blocích
- vytvoří proměnnou, změní její hodnotu, přečte a použije její hodnotu
- diskutuje různé programy pro řešení problému
- hotový program upraví pro řešení příbuzného problému

Učivo:

- **algoritmizace:** dekompozice úlohy, problému; tvorba, zápis a přizpůsobení algoritmu
- **programování:** nástroje programovacího prostředí, blokově orientovaný programovací jazyk, cykly, větvení, proměnné
- **kontrola:** ověření algoritmu, programu (například změnou vstupů, kontrolou výstupů, opakovaným spuštěním); nalezení chyby (například krokováním); úprava algoritmu a programu

Digitální technologie

Žák:

- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos
- vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky
- poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení
- rozlišuje funkce počítače po stránce hardwaru i operačního systému ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu
- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu
- pracuje v online prostředí; propojí podle návodu digitální zařízení a na příkladech popíše možná rizika, která s takovým propojením souvisejí
- rozpozná typické závady a chybové stavy počítačů a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělou osobu
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat
- nainstaluje a odinstaluje aplikaci
- uloží textové, grafické, zvukové a multimediální soubory
- vybere vhodný formát pro uložení dat
- vytvoří jednoduchý model domácí sítě; popíše, která zařízení jsou připojena do školní sítě
- porovná různé metody zabezpečení účtů
- spravuje sdílení souborů
- pomocí modelu znázorní cestu e-mailové zprávy

- zkontroluje, zda jsou části počítače správně propojeny, nastavení systému či aplikace, ukončí program bez odezvy

Učivo:

- **hardware a software:** pojmy hardware a software, součásti počítače a principy jejich společného fungování; operační systémy – funkce, typy, typické využití; datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému, formáty souborů, správa souborů, instalace aplikací;
- **počítačové sítě:** jednoduchý model domácí sítě
- **řešení technických problémů:** postup při řešení problému s digitálním zařízením – nepropojení, program bez odezvy, špatné nastavení

8. ročník

Algoritmizace a programování

Žák:

- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení
- vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
- v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu
- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a popíše podle návodu kroky k jejich řešení
- navrhne různé algoritmy pro řešení problému, s kterým se opakovaně setkal
- podle návodu nebo vlastní tvořivosti sestaví robota
- upraví konstrukci robota tak, aby plnil modifikovaný úkol
- vytvoří program pro robota a otestuje jeho funkčnost
- přečte program pro robota a najde v něm případné chyby
- ovládá výstupní zařízení a senzory robota
- vyřeší problém tím, že sestaví a naprogramuje robota

Učivo:

- **algoritmizace:** dekompozice úlohy, problému; tvorba, zápis a přizpůsobení algoritmu
- **programování:** nástroje programovacího prostředí, blokově orientovaný programovací jazyk, cykly, větvení, proměnné
- **kontrola:** ověření algoritmu, programu (například změnou vstupů, kontrolou výstupů, opakovaným spuštěním); nalezení chyby (například krokováním); úprava algoritmu a programu

Informační systémy

Žák:

- nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohl odpovědět na položenou otázku; využívá funkce pro automatizaci zpracování dat
- vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat; na základě doporučeného i vlastního návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat a nastaví pravidla a postupy pro práci se záznamy v evidenci dat
- sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně navrhne její úpravu
- popíše účel informačních systémů, které používá
- nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce
- na základě doporučeného návrhu sestaví tabulku pro evidenci dat
- při tvorbě vzorců rozlišuje absolutní a relativní adresu buňky
- používá k výpočtům funkce pracující s číselnými a textovými vstupy (průměr, maximum, pořadí, zleva, délka, počet, když)
- řeší problémy výpočtem s daty
- připsá do tabulky dat nový záznam
- seřadí tabulku dat podle daného kritéria (velikost, abecedně)
- používá filtr na výběr dat z tabulky, sestaví kritérium pro vyřešení úlohy
- ověří hypotézu pomocí výpočtu, porovnáním nebo vizualizací velkého množství dat

Učivo:

- **návrh a tvorba evidence dat:** formulace požadavků; struktura tabulky, typy dat; práce se záznamy, pravidla a omezení; kontrola správnosti a použitelnosti struktury, nastavených pravidel; úprava požadavků, tabulky či pravidel
- **hromadné zpracování dat:** velké soubory dat; funkce a vzorce, práce s řetězci; řazení, filtrování, vizualizace dat; odhad závislostí

9. ročník

Algoritmizace a programování

Žák:

- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše kroky k jejich řešení
- vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní; upraví daný algoritmus pro jiné problémy, navrhne různé algoritmy pro řešení problému
- v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program s ohledem na jeho možné důsledky a svou odpovědnost za ně; program vyzkouší a opraví v něm případné chyby; používá opakování, větvení programu, proměnné
- ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu
- rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a popíše podle návodu kroky k jejich řešení

- navrhne různé algoritmy pro řešení problému, s kterým se opakovaně setkal
- řeší problémy sestavením algoritmu
- v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví přehledný program k vyřešení problému
- po přečtení programu vysvětlí, co vykoná
- ověří správnost programu, najde a opraví v něm chyby
- diskutuje různé programy pro řešení problému
- vybere z více možností vhodný program pro řešený problém a svůj výběr zdůvodní
- řeší problém jeho rozdělením na části pomocí vlastních bloků
- hotový program upraví pro řešení příbuzného problému
- zvažuje přístupnost vytvořeného programu různým skupinám uživatelů a dopady na ně

Učivo:

- **algoritmizace:** dekompozice úlohy, problému; tvorba, zápis a přizpůsobení algoritmu
- **programování:** nástroje programovacího prostředí, blokově orientovaný programovací jazyk, cykly, větvení, proměnné
- **kontrola:** ověření algoritmu, programu (například změnou vstupů, kontrolou výstupů, opakovaným spuštěním); nalezení chyby (například krokováním); úprava algoritmu a programu
- **tvorba digitálního obsahu:** tvorba programů (například příběhy, hry, simulace, roboti); potřeby uživatelů, uživatelské rozhraní programu; autorství a licence programu; etika programátora

Digitální technologie

Žák:

- popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního systému; diskutuje o fungování digitálních technologií určujících trendy ve světě
- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich další zpracování či přenos
- vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítačové sítě; uvede příklady sítí a popíše jejich charakteristické znaky
- poradí si s typickými závadami a chybovými stavy počítače
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat; popíše fungování a diskutuje omezení zabezpečovacích řešení
- rozlišuje funkce počítače po stránce hardwaru i operačního systému ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu
- ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu
- pracuje v online prostředí; propojí podle návodu digitální zařízení a na příkladech popíše možná rizika, která s takovým propojením souvisejí
- rozpozná typické závady a chybové stavy počítačů a obrátí se s žádostí o pomoc na dospělou osobu
- dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty či zneužití dat
- pojmenuje části počítače a popíše, jak spolu souvisí

- vysvětlí rozdíl mezi programovým a technickým vybavením
- diskutuje o funkcích operačního systému a popíše stejné a odlišné prvky některých z nich
- na příkladu ukáže, jaký význam má komprese dat
- popíše, jak fungují vybrané technologie z okolí, které považuje za inovativní
- na schematickém modelu popíše princip zasílání dat po počítačové síti
- vysvětlí vrstevníkovi, jak fungují některé služby internetu
- diskutuje o cílech a metodách hackerů
- vytvoří myšlenkovou mapu prvků zabezpečení počítače a dat
- diskutuje, čím vším vytváří svou digitální stopu

Učivo:

- **hardware a software:** pojmy hardware a software, součásti počítače a principy jejich společného fungování; operační systémy – funkce, typy, typické využití; datové a programové soubory a jejich asociace v operačním systému, komprese a formáty souborů, správa souborů, instalace aplikací; fungování nových technologií kolem žáka
- **počítačové sítě:** typy, služby a význam počítačových sítí, fungování sítě – klient, server, switch, IP adresa; struktura a principy internetu; web – fungování webu, webová stránka, webový server, prohlížeč, odkaz, URL, vyhledávač; princip cloudových aplikací; metody zabezpečení přístupu k datům, role a přístupová práva
- **bezpečnost:** útoky – cíle a metody útočníků, nebezpečné aplikace a systémy; zabezpečení digitálních zařízení a dat – aktualizace, antivir, firewall, bezpečná práce s hesly a správce hesel, dvoufaktorová autentizace, šifrování dat a komunikace, zálohování a archivace dat
- **digitální identita:** digitální stopa (obsah a metadata) – sledování polohy zařízení, záznamy o přihlašování a pohybu po internetu, cookies, sledování komunikace, informace v souboru; sdílení a trvalost (nesmazatelnost) dat, fungování a algoritmy sociálních sítí

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova- 6.ročník

Osobnostní rozvoj:

- Kreativita
 - zpracování textových a grafických informací

Mediální výchova-7.ročník

- Stavba mediálních sdělení – využití grafických prvků a fotografie (retuše)

V.2.4. Vzdělávací oblast: Člověk a společnost

V.2.4.1. Vzdělávací obor: Dějepis

V.2.4.1.1. Vyučovací předmět: **DĚJEPIS**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět má časovou dotaci 2 hodiny týdně. Výuka probíhá ve třídě s celým kolektivem žáků. Předmět směřuje k tomu, aby žáci byli schopni porozumět vývoji lidské společnosti od jejího vzniku do současnosti. Informace žák získává od 6. ročníku (období pravěku a starověku), přes středověk a začátky novověku v 7. třídě a dále v ročníku 8. a 9., tzn. události od 18. století do současnosti.

Během vyučovacích hodin je kladem důraz na komunikaci, schopnost vyjadřovat se, přemýšlet o problému a dokázat o něm hovořit.

Důležité je naučit žáky pracovat s textem (učebnice, odborná literatura, časopisy, internet), otázkami za textem v učebnici i v dějepisných atlasech, mapou, časovou přímkou i audiovizuálními dokumenty. Vhodnou součástí přiblížení historických problémů jsou návštěvy muzeí i příležitostných výstav a exkurze na zajímavá historická místa.

Výchovnou a vzdělávací strategií práce v hodinách dějepisu je docílit toho, aby žák dokázal přijímat a poté sdělovat informace ostatním, např. formou referátů, besedou nebo obvyklým ústním prověřováním žakových znalostí učitelem.

Do vyučovacího předmětu Dějepis jsou zařazena průřezová témata: Osobnost a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

Do vyučovacího předmětu Dějepis bylo zapracováno učivo a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 6. – 9. ročník a Filmová/audiovizuální výchova 6. – 9. ročník.

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel

- nabízí žákům aktivační metody, které jim přiblíží problematiku dané historické situace
- předkládá žákům informační zdroje a vede je k jejich využívání

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k porovnávání historického vývoje našeho státu s vývojem v Evropě, ale i v ostatním světě
- předkládá žákům náměty k samostatnému uvažování

Kompetence komunikativní

Učitel

- nabízí žákům dostatek možností k porozumění textu a obrazových materiálů
- vede žáky k formulování vlastních názorů na historické události a k srovnávání s názory odborníků

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáky k pochopení role mas a jedince v historickém vývoji společnosti
- vede je k uvědomění si jedinečnosti každého člena lidské společnosti, tzn. i významu sama sebe v kolektivu lidí

Kompetence občanské

Učitel

- nabízí žákům důkazy k pochopení nutnosti existence a dodržování práv a povinností člověka, coby člena určité lidské společnosti, a prokazuje, že jejich nedodržování vede k narušení mezilidských vztahů

Kompetence pracovní

Učitel

- nabízí dostatek situací k propojení znalostí základů vývoje lidské společnosti se schopností je dále rozvíjet na základě dalších nových zdrojů informací

Kompetence digitální

Žák

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce

Výstupy a učivo

6. ročník

ČLOVĚK V DĚJINÁCH

Očekávané výstupy:

Žák:

- uvede konkrétní příklady potřeby dějepisných znalostí
- uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány
- orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu

Učivo:

- význam zkoumání dějin, získávání informací o dějinách; historické prameny
- historický čas a prostor

POČÁTKY LIDSKÉ SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy:

Žák:

- charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu
- objasní význam zemědělství, dobytčářství a zpracování kovů pro lidskou společnost

Učivo:

- člověk a lidská společnost v pravěku

NEJSTARŠÍ CIVILIZACE. KOŘENY EVROPSKÉ KULTURY

Očekávané výstupy:

Žák:

- rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací
- uvede nejvýznamnější typy památek
- demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a objasní její důležitost pro vznik evropské civilizace, zrod křesťanství a souvislost s judaismem
- porovná formy vlády a společenské postavení v jednotlivých státech, vysvětlí podstatu antické demokracie
- komunikuje otevřeně a pravdivě
- vytváří si zdravé sebevědomí
- analyzuje a aplikuje empatii kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním
- spolupracuje i v obtížných situacích

Učivo:

- nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz
- antické Řecko a Řím

7. ročník

KŘESŤANSTVÍ A STŘEDOVĚKÁ EVROPA

Očekávané výstupy:

Žák:

- popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států
- porovná základní rysy západoevropské, byzantsko-slovanské a islámské kulturní oblasti
- objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto útvarů v evropských souvislostech
- vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka
- ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury

Učivo:

- nový etnický obraz Evropy
- utváření států, jejich specifický vývoj
- islámské říše ovlivňující Evropu (Arabové, Turci)
- Velká Morava a český stát
- šíření křesťanství
- struktura středověké společnosti
- kultura a středověké společnosti - románské a gotické umění a vzdělanost

OBJEVY A DOBÝVÁNÍ

Očekávané výstupy:

Žák:

- vysvětlí znovuoobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve
- vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život
- popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky
- objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy i uvnitř vznikající habsburské monarchie
- komunikuje otevřeně a pravdivě
- vytváří si zdravé sebevědomí
- analyzuje a aplikuje empatii kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním
- spolupracuje i v obtížných situacích
- rozlišuje manipulační působení médií

Učivo:

- renesance, humanismus, husitství, reformace a její šíření Evropou
- zámořské objevy a počátky dobývání světa
- český stát a velmoci v 15. - 1. pol. 17. století

8. ročník

POČÁTKY NOVÉ DOBY

Očekávané výstupy

Žák:

- objasní postavení českého státu v habsburské monarchii
- posoudí třicetiletou válku jako mocensko-ideový konflikt a důsledek náboženské nesnášenlivosti
- na příkladech evropských dějin konkretizuje absolutismus, konstituční monarchie, parlamentismus
- rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů

Učivo:

- český stát a velmoci v 17.-18. století
- barokní kultura a osvícenství

MODERNIZACE SPOLEČNOSTI

Očekávané výstupy:

Žák:

- vymezí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u nás, které charakterizují modernizace společnosti
- odhalí souvislost mezi francouzskou revolucí a napoleonskými válkami na jedné straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně a rozbitím starých společenských struktur v Evropě na straně druhé
- porovná fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů
- na vybraných příkladech demonstuje základní politické proudy
- vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy
- vymezí význam kolonií
- komunikuje otevřeně a pravdivě
- vytváří si zdravé sebevědomí
- analyzuje a aplikuje empatii kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním
- spolupracuje i v obtížných situacích
- rozlišuje manipulační působení médií
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy
- formuluje názor na vybrané filmové/audiovizuální dílo a porovnává ho s názorem ostatních
- rozeznává dokument, fabulaci
- vyhledá informace na internetu a posoudí relevantnost těchto informací

Učivo:

- Velká francouzská revoluce a napoleonské období; vznik USA

- industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka
- národní hnutí, utváření novodobého českého národa
- revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů
- politické proudy, ústava, politické strany, občanská práva
- kulturní rozrůzněnost doby
- konflikty mezi velmocemi, kolonialismus

9. ročník

MODERNÍ DOBA

Očekávané výstupy:

Žák:

- na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky
- charakterizuje rozdíly mezi demokratickými a totalitními systémy
- rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu
- na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv
- zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech, jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí

Učivo:

- první světová válka a její důsledky
- nové uspořádání Evropy, vznik Československa a jeho vývoje
- mezinárodní situace ve 20. a 30. letech; totalitní systémy
- druhá světová války, holocaust, situace v našich zemích, důsledky války pro Československo a svět

ROZDĚLENÝ A INTEGROJÍCÍ SE SVĚT

Očekávané výstupy:

Žák:

- vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa
- posoudí postavení rozvojových zemí
- vysvětlí a na příkladech doloží důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce
- prokáže základní orientaci v problémech současného světa
- komunikuje otevřeně a pravdivě
- vytváří si zdravé sebevědomí
- analyzuje a aplikuje empatii kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním
- spolupracuje i v obtížných situacích
- rozlišuje manipulační působení médií
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy
- formuluje názor na vybrané filmové/audiovizuální dílo a porovnává ho s názorem ostatních

- rozeznává dokument, fabulaci
- vyhledá informace na internetu a posoudí relevantnost těchto informací
- zpracuje prezentaci na dané téma

Učivo:

- studená válka rozpad koloniálního systému
- vnitřní situace v zemích východního bloku, charakteristika západních zemí
- vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik České republiky
- problémy současnosti
- věda, technika a vzdělání jako faktory vývoje; sport a zábava

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopností poznávání 6. – 9. ročník
 - cvičení dovedností zapamatování
 - cvičení práce s odborným textem, časovou přímkou, mapami a atlasy, grafy, dokumentárními texty, obrázky i nahrávkami
- Seberegulace a sebeorganizace 6. – 9. ročník
 - organizace vlastního času při plánování učení, stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- Kreativita 6. – 9. ročník
 - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnost nápadů, originality řešení, rozvoj tvořivosti)

Sociální rozvoj:

- Mezilidské vztahy 6. – 9. ročník
 - uvědomování si důležitosti vztahů mezi lidmi pro vývoj lidské společnosti
 - lidská práva jako regulativ vztahů
- Komunikace 6. – 9. ročník
 - cvičení pozorování a aktivního naslouchání
 - dovednosti pro verbální sdělování získaných informací
 - schopnost vést logický dialog o problému

Morální rozvoj:

- Hodnoty, postoje, praktická etika 6. – 9. ročník
 - vytváření povědomí o významu odpovědnosti, spolehlivosti, spravedlnosti a respektování druhého člověka v historickém vývoji člověka

Výchova demokratického občana

- Občanská společnost a škola 6. – 9. ročník
 - význam školství pro rozvoj společnosti
 - rozdílnost chápání vzdělávání v různých historických etapách (schopnost porovnávat)
- Občan, občanská společnost a stát 6. – 9. ročník
 - občan je odpovědný člen lidské společnosti
 - chápání práva a spravedlnosti v jednotlivých historických etapách

- význam vzniku státu pro vývoj lidské společnosti
- základní principy demokratických a nedemokratických států během jejich vývoje
- principy soužití s minoritami (problém od vzniku lidstva)
-
- Formy participace občanů v politickém životě 6. – 9. ročník
 - vývoj volebních systémů od starověku dodnes, zapojování občanů do společenských organizací a hnutí (boj za svobodu spolčování a shromažďování – učivo 8. třídy)
- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování 6. – 9. ročník
 - demokracie jako protiváha diktatury a anarchie
 - principy demokracie (demokracie ve starověku a demokracie současnosti)
 - význam Ústavy jako základního zákona státu (boj o prosazení Ústavy s nastupujícími novými silami – revoluce, USA, Rakousko atd.)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá 6. – 9. ročník
 - české země vždy byly nedílnou součástí Evropy
 - vzájemný vliv událostí v jedné zemi na dění u sousedů
 - prolínání kmenů národů a národností v Evropě během jejího vytváření (vznik prvních evropských států – 6., 7. třída, i těch moderních – 8., 9. třída)
- Jsme Evropané 6. – 9. ročník
 - kořeny a zdroje evropské civilizace (vychází z předcházejícího tematického okruhu)
 - začátky a vývoj mezinárodních organizací různých typů (8., 9. třída – od obchodních přes dělnické, mládežnické až k zájmovým)

Multikulturní výchova

- Kulturní difference 6. – 9. ročník
 - člověk jako nedílná jednotka tělesné a duševní stránky (antická kalokagathie – 6. třída)
 - důležitost respektování zvláštností různých etnik a náboženství k udržení kladných vztahů ve společnosti (platné pro celou dobu vývoje lidstva)
- Lidské vztahy 6. – 9. ročník
 - právo všech lidí žít ve společnosti ostatních a spolupodílet se na vytváření hodnot prospívajících všem bez ohledu na jejich kulturní, sociální a náboženskou příslušnost (téma procházející celou výukou Dějepisu)
 - význam lidské solidarity v dějinách
- Etnický původ 6. – 9. ročník
 - nutnost uznávání rovnosti všech etnických skupin a kultur (6. – 9. ročník)
 - projevy rasové nesnášenlivosti a jejich důsledky v historii (9. třída – holocaust, romská otázka za 2. světové války, její vývoj)
- Princip sociálního smíru a solidarity 6. – 9. ročník
 - odpovědnost a přispění každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám (na základě získaných zkušeností by měl žák dospět k tomuto závěru a v průběhu besedy a rozhovoru ho logicky vysvětlit)

Environmentální výchova

- Ekosystémy 6. – 9. ročník
 - změny krajiny v souvislosti s vývojem schopností člověka
 - vývoj způsobů hospodaření člověka v krajině
 - vznik lidských sídel, vliv jejich rostoucí hustoty na krajinu
- Základní podmínky života 6. – 9. ročník
 - voda, podnebí, půda – hlavní podmínky rozvoje prvních států (6. třída – starověk)
 - změny v potřebě zemědělské půdy a způsobu jejího využití a zpracování
 - vývoj využívání energetických a surovinových zdrojů ve prospěch člověka (závlahová a odvodňovací zařízení, práce člověka, objevování tajemství země – rudy, uhlí, sůl)
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí 6. – 7. ročník
 - důsledky průmyslových revolucí na krajinu – zejména učivo 8. a 9. ročník (od využití parního stroje nejen k výrobě, ale i rozvoji dopravy, zesílená těžba železné rudy a uhlí, migrace lidí z venkova do měst, stále větší zásahy člověka do přírody s postupující modernizací života lidské společnosti)
- Vztah člověka k prostředí 6. – 9. ročník
 - na základě získaných zkušeností a informací dojít k závěru o sounáležitosti života lidské společnosti a krajiny, kterou potřebuje k plnohodnotnému životu

Mediální výchova

Tematické okruhy receptivních činností

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
 - rozlišování prvků zábavných od skutečně informativních
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
 - na základě získaných odborných informací a zkušeností uvědomit si možnost zneužití historických událostí ve prospěch politických cílů (fašismus a holocaust), vliv propagandy na masy (fašismus, rasismus, komunismus – politické procesy v 50. letech 20. století)
- Fungování a vliv médií ve společnosti
 - navazuje a souvisí s předcházejícím tematickým okruhem (schopnost pochopení tohoto okruhu stoupá se zkušenostmi postupně získávanými během čtyř let výuky předmětu Dějepis)

Tematické okruhy produktivních činností

- Tvorba mediálního sdělení
 - hledání historického materiálu a podkladů (seznámení s možnými zdroji informací k dané problematice)
 - způsob jejich zpracování (výběr výrazových prostředků – využití archaismů, slov zastaralých odpovídající dané době)
 - využití zpracovaného materiálu v referátu, besedě

V.2.4.2. Vzdělávací obor: Výchova k občanství

V.2.4.2.1. Vyučovací předmět: **OBČANSKÁ VÝCHOVA**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět Občanská výchova se realizuje na 2. stupni v 6. – 9. ročníku s časovou dotací jedna hodina týdně.

Výuka probíhá většinou ve třídách. V jednotlivých ročnících jsou k některým tématům zařazovány besedy s odborníky (např. prevence užívání návykových látek, sexuální výchova) nebo exkurze (např. úřady, instituce, památky města, návštěva Úřadu práce, Burzy škol, soudního jednání, střední zdravotnické školy, exkurze do výrobního podniku).

Cílem předmětu je příprava mladého člověka na aktivní zapojení do života v moderní demokratické společnosti prostřednictvím specifických informací i integrace poznatků z jiných předmětů.

Důležitou součástí je výchova žáků k občanství, příprava na nové životní role v jejich budoucí rodině, rozvoj pozitivních vztahů mezi lidmi a formování správných postojů k hodnotám.

Vzdělávací oblast vzdělávacího oboru Výchova k občanství také přispívá k rozvoji finanční gramotnosti a k osvojení pravidel chování při běžných rizikových situacích i při mimořádných událostech, rozvíjí orientaci žáků ve světě financí a rovněž přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů včetně činností armády.

V 8. a 9. ročníku jsou do předmětu zařazována témata týkající se zapojení člověka do lidské spolupráce a výchovy k volbě povolání.

Součástí každé hodiny Občanské výchovy je informace o aktuálním politickém a ekonomickém dění v České republice i v zahraničí, kterou vždy vypracují vybraní žáci. Během pololetí připravuje aktuality každý žák nejméně jednou.

V hodinách jsou také průběžně připomínány státní svátky, významné dny a období a s nimi spojené tradice.

V 8. a 9. ročníku budou do Občanské výchovy začleněna související témata týkající se rodinné výchovy:

- 8. ročník - volba povolání, sociálně patologické jevy (šikana, návykové látky, kriminalita mládeže), zdravý životní styl (péče o tělo, odívání), sexuální výchova
- 9. ročník - volba povolání, zodpovědné partnerské vztahy (antikoncepce, předčasné těhotenství, interrupce, nezralá manželství)
 - sociálně patologické jevy (alkohol a další drogy, drogy, zákon a reklama, AIDS)
 - péče o dítě

K formám realizace tohoto předmětu patří četba textu z vyhovující učebnice s objasněním jeho podstaty, případně výklad. Častěji jsou zařazovány aktivizující metody a formy práce, které přispívají k utváření vlastních názorů, ke správnému rozhodování a samostatnosti, např. vyvození základních poznatků v dialogu nebo diskusi, skupinová práce, samostatná práce, sestavování žebříčků hodnot, sebehodnocení, příprava scének, výtvarná činnost, referáty, návštěvy různých institucí, besedy s odborníky, krátkodobé projekty, využití mezipředmětových vztahů.

Do vyučovacího předmětu Občanská výchova jsou zařazena průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova a Mediální výchova.

V učivu Občanské výchovy se nalézají výstupy a učivo z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 6. – 9. ročník.

Ve vzdělávacím obsahu učiva jsou zařazeny výstupy z obsahu Příprava občanů k obraně státu, Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel

- nabízí žákům aktivační metody, které jim přiblíží podstatu Občanské výchovy, povedou k ochotě zajímat se o předmět a pochopit význam vzdělávání vůbec
- předkládá žákům informační zdroje s tematikou Občanské výchovy a vede je k jejich využívání
- uvádí do souvislostí přírodní, společenské a kulturní jevy, propojuje poznatky z různých vzdělávacích oblastí
- učí kriticky posuzovat společenské jevy a události, vyvozovat z nich závěry pro budoucnost
- vede žáky k hodnocení výsledků svého učení, nabízí způsoby, jak učení zdokonalit

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- vede žáky k porovnávání odborných názorů, mediálních tvrzení a vlastních zkušeností s cílem pochopit společenské problémy a jejich příčiny
- zadává úkoly vedoucí k samostatnému uvažování a objevování různých způsobů řešení problému
- předkládá žákům náměty k řešení problémových situací souvisejících se vztahy lidí a chováním člověka ve společnosti
- vede žáky k uvážlivému rozhodování a uvědomění si zodpovědnosti za svá rozhodnutí
- vede žáky k orientaci v oblasti problematice peněz a cen a k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situaci

Kompetence komunikativní

Učitel

- učí žáky vyjadřovat výstižně, souvisle a kultivovaně své myšlenky a názory v písemném i ústním projevu, naslouchat druhým lidem, zapojovat se do diskuse, obhajovat svůj názor
- umožňuje žákům poznat základní symboly, značky a zkratky související s obsahem učiva Občanské výchovy
- vede žáky k využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií ke sledování politické a ekonomické situace v České republice i v zahraničí
- vede žáky k aktivnímu zapojení se do společenského dění a ke spolupráci s ostatními lidmi

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáky ke spolupráci ve skupině, pozitivnímu ovlivňování kvality společné práce, ohleduplnosti a respektování hledisek ostatních
- vede žáky k tomu, jak v případě potřeby pomáhat lidem v nouzi a jak pomoci v situacích ohrožení a obrany státu
- podílí se na utváření příjemné atmosféry při výuce ochotou poskytnout pomoc nebo o ni slušně požádat
- podporuje sebedůvěru a vědomí jedinečnosti každého člověka jako zdroje sebeúcty a spokojenosti se svým místem ve společnosti
- vede žáky k uplatňování aktivního přístupu k ochraně zdraví, života, majetku při běžných, rizikových i mimořádných událostech i poznávání otázek obrany státu

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáky k odmítání útlatku a násilí, k zodpovědnému chování v situacích ohrožujících život a zdraví člověka
- seznamuje žáky se základními zákony i morálními normami, právy a povinnostmi občanů
- vede žáky k respektování našich národních tradic, k ochraně kulturního i historického dědictví českého národa
- vede žáky k pozitivním občanským postojům, rozvíjí vědomí přináležitosti k evropskému civilizačnímu a kulturnímu okruhu a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována, včetně kolektivní obrany
- objasňuje základní ekologické a environmentální problémy, vede k ochraně životního prostředí i svého zdraví

Kompetence pracovní

Učitel

- rozvíjí smysl pro dodržování pravidel a plnění školních povinností (příprava na výuku)
- umožňuje žákům poznat svou osobnost a rozhodnout se o dalším vzdělávání a profesním zaměření
- seznamuje žáky se základními aktivitami potřebnými k realizaci podnikatelského záměru, vede k pochopení podstaty a rizika podnikání, rozvíjí podnikatelské myšlení

Kompetence digitální

Učitel

- vede žáky k zapojování se do společnosti a do občanského života prostřednictvím digitálních technologií
- vede žáky k rozvíjení a uplatňování odpovědného chování a jednání v digitálním světě
- vede žáky k vyhledávání informací na internetu a posouzení relevantnosti těchto informací
- podporuje utváření a rozvíjení etického a právního povědomí pro situace v digitálním prostředí
- vede žáky k uvědomování si nebezpečí při využívání sociálních sítí a dodržování základních pravidel při práci na internetu

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy

6. ročník

Žák:

- objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání
- chová se šetrně ke kulturním památkám a přírodním objektům,
- objasní pojem domov, zásady zdravého bydlení a soužití generací

Učivo:

- naše škola – život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost Žákovské samosprávy, vklad vzdělání pro život
- naše obec, region, kraj – důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice, domov, bydlení, bydliště a jeho okolí
- naše vlast – zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti, státní symboly, státní svátky
- lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost
- rovné postavení mužů a žen
- vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy
- zásady lidského soužití – rodina a její funkce, vzájemná závislost, pravidla chování

7. ročník

Žák:

- rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu
- rozlišuje znaky národa a národnostní menšiny žijící v České republice
- rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, uvede jejich příklady
- objasní potřebu dodržování zásad ochrany duševního vlastnictví a jejich znalost uplatňuje ve svém jednání
- rozlišuje různé typy chráněných území, objasní hlavní ekologické problémy týkající se vzduchu, vody, půdy

- rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky
- rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci České republiky i jejích orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu
- objasní postavení Armády ČR při zajišťování bezpečnosti státu
- vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů
- přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- dokáže sestavit jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, dokáže zvážit nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti
- na příkladech dokáže ukázat vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení, uvede příklady použití debetní a kreditní platební karty, vysvětlí jejich vymezení

Učivo:

- naše vlast – pojem vlasti a vlastenectví
- obrana státu
- základní práva spotřebitele
- národ, národnostní menšiny
- kulturní život – rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice, kulturní instituce, masová kultura
- zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda
- majetek, vlastnictví – formy vlastnictví, hmotné a duševní vlastnictví, jejich ochrana, hospodaření s majetkem a různými formami vlastnictví
- přírodní bohatství a jeho ochrana, ekologie
- právní základy státu – znaky státu, typy a formy státu, státní občanství České republiky, složky státní moci, jejich orgány a instituce
- státní správa a samospráva – orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly
- význam a formy voleb do zastupitelstev v České republice
- lidská práva – základní lidská práva, práva dítěte
- právní norma, předpis, publikování právních předpisů
- hospodaření – hospodaření s penězi, rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing

8. ročník

Žák:

- uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích,
- objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám
- rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské nesnášenlivosti
- zhodnotí činnost sociální skupiny, její cíle a různé způsoby vedení

- vysvětlí základy lidské sexuality a partnerských vztahů
- rozlišuje pojmy obživa, zaměstnání, povolání, objasní kritéria volby povolání
- posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společenských cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek
- popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru
- rozlišuje zdravý a nezdravý způsob života, objasní nebezpečí závislosti
- přiměřeně uplatňuje svá práva a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod
- dodržuje právní řád a respektuje základní právní normy, které se ho týkají, rozlišuje základní úkoly orgánů právní ochrany občanů, rozpozná protiprávní jednání
- objasní rozdíly v poznávání světa pomocí vědy, víry a umění, vyloží dvojí přístup člověka ke světu (tvůrčí činnost, devastace a ohrožování života na Zemi)

Učivo:

- mezilidská komunikace, problémy lidské nesnášenlivosti
- sociální skupiny
- vztah muže a ženy
- práce, zaměstnání, povolání
- zdravý způsob života, nebezpečí návykových látek
- vnitřní svět člověka – vnímání a poznávání skutečnosti, sebe i druhých lidí
- osobní rozvoj – životní cíle a plány, životní perspektiva, sebepoznávání, sebevýchova, pěstování vůle, význam motivace, aktivity a osobní kázně při seberozvoji
- úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech, poškozování lidských práv, šikana, diskriminace
- právní řád České republiky – význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů
- poznávání světa – věda, víra, umění, tvůrčí činnost člověka

9. ročník

Žák:

- kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí
- orientuje se v nabídce středních škol a učilišť, vybírá si povolání
- vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, význam úroku placeného a přijatého, zná nejčastější druhy pojištění a umí navrhnout, kdy je využít, dokáže uvést a porovnat nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsobu krytí deficitu
- rozlišuje, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu
- na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu
- objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz
- objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů

- uvede základní práva a povinnosti vyplývající z důležitých právních vztahů (vlastnictví, pracovní poměr, manželství)
- diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání
- uvede příklady občanskoprávní vztahy (osobní přeprava, koupě, zhotovení, oprava, úprava či pronájem věci)
- objasní výhody a rizika začlenění České republiky do Evropské unie, popíše jeho vliv na každodenní život občanů České republiky, uvede příklady práv občanů České republiky v rámci Evropské unie i možných způsobů jejich uplatňování
- uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky
- objasní souvislosti globálních a lokálních problémů

Učivo:

- lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti
- konflikty v mezilidských vztazích
- volba povolání, nezaměstnanost
- prostředky komunikace
- podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání,
- osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter, osobní potenciál
- peníze - formy placení, státní rozpočet, typy rozpočtu a jejich odlišnosti, význam daní
- banky a jejich služby – aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění, produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků
- principy tržního hospodářství – nabídka, poptávka, trh, tvorba ceny, inflace, podstata fungování trhu
- Ústava České republiky
- principy demokracie – znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu, význam politického pluralismu
- protiprávní jednání – druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví, trestní postižitelnost, postihy protiprávního jednání
- právo v každodenním životě – důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající, základní práva spotřebitele, styk s úřady
- evropská integrace – podstata, význam, výhody, Evropská unie a ČR
- globalizace – projevy, významné globální problémy

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopnosti poznávání (6. – 9. ročník)
- Sebepoznání a sebepojetí (8. – 9. ročník)
- Kreativita (8. – 9. ročník)
- Psychohygiena (6. – 9. ročník)

Sociální rozvoj:

- Poznávání lidí (6. – 9. ročník)

- Mezilidské vztahy (7. – 9. ročník)
- Komunikace (6. – 9. ročník)
- Kooperace a kompetice (6. – 9. ročník)

Morální rozvoj:

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti (8. – 9. ročník)
- Hodnoty, postoje, praktická etika (6. – 9. ročník)

Výchova demokratického občana

- Občanská společnost a škola
 - demokratická atmosféra a vztahy ve škole, uplatňování demokratických principů a hodnot v životě školy – Žákovská samospráva (6. – 9. ročník)
- Občan, občanská společnost a stát
 - práva a povinnosti občanů, základní dokumenty (7. ročník)
 - historický vývoj lidských práv, porušování lidských práv, právní ochrana člověka (8. ročník)
 - občanská společnost (9. ročník)
- Formy participace občanů v politickém životě
 - státní moc, volby (7. ročník)
 - občanská společnost – sdružování občanů (9. ročník)
- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
 - demokratický stát, státní moc, právo a morálka (7. ročník)
 - člověk a řád, historický vývoj lidských práv – občanství (8. ročník)
 - občanská společnost – demokracie, Ústava ČR, občanství

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá
 - aktuality ze zahraničí (6. – 9. ročník)
 - kultura, historické typy států (7. ročník)
 - vývoj lidských práv (8. ročník)
 - svět a Evropa (9. ročník)
- Objevujeme Evropu a svět
 - aktuality ze zahraničí (6. – 9. ročník)
 - národ, státní symboly (7. ročník)
 - člověk a předpoklady harmonického soužití se světem (8. ročník)
- Jsme Evropané
 - mezinárodní společenství, jednotící prvky evropské kultury a civilizace (9. ročník)

Multikulturní výchova

- Kulturní difference
 - národ a národnostní menšiny (7. ročník)
 - člověk a předpoklady soužití (8. ročník)
 - charakteristické znaky osobnosti, citový život (9. ročník)

- Lidské vztahy
 - národnostní menšiny v naší zemi (6. ročník)
 - národ, vlast, právo a morálka (7. ročník)
 - člověk a předpoklady harmonického soužití se světem (8. ročník)
 - společenství, citový život, občanská společnost (9. ročník)
- Etnický původ
 - porušování lidských práv (8. ročník)
 - občanská společnost (9. ročník)
- Multikulturalita
 - mateřský jazyk a slovanské jazyky, další skupiny jazyků (6. ročník)
 - volný čas – cizí jazyky (6. a 7. ročník)
- Princip sociálního smíru a solidarity
 - lidská práva a jejich porušování, základní dokumenty (8. ročník)

Environmentální výchova

- Základní podmínky života
 - složky životního prostředí a jejich ochrana (7. ročník)
 - globální problémy světa, energetické zdroje (9. ročník)
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
 - domov a jeho přírodní okolí (6. ročník)
 - přírodní bohatství, ekologie, ochrana životního prostředí, kultura a umění (7. ročník)
- Vztah člověka k prostředí
 - moje obec, region, země (6. ročník)
 - ochrana životního prostředí, ekologické problémy světa (7. ročník)

Mediální výchova

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
- Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
 - aktuality (6. – 9. ročník)
- Fungování a vliv médií ve společnosti
 - tisk a veřejné mínění (9. ročník)

V.2.5. Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

V.2.5.1. Vzdělávací obor: Fyzika

V.2.5.1.1. Vyučovací předmět: **FYZIKA**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět má časovou dotaci 2 hodiny týdně v 6. - 9. ročníku. Výuka probíhá v celých třídách většinou v odborné učebně nebo i v planetáriu v 5. nadzemním podlaží.

Vzdělávání v daném předmětu směřuje a vede žáka k:

- zkoumání přírodních faktů a jejich souvislostí s využitím pozorování, měření, experimentů
- potřebě klást si otázky o průběhu a příčinách různých přírodních procesů, které mají vliv i na ochranu zdraví, životů, životního prostředí a majetku, správně tyto otázky formulovat a hledat na ně adekvátní odpovědi
- používání různých zdrojů informací a posuzování důležitosti a správnosti získaných informací
- činnostem, které se snaží co nejefektivněji využívat zdroje energie v praxi, včetně co nejširšího využívání jejich obnovitelných zdrojů, zejména pak slunečního záření, větru, vody
- využívání známých vztahů a používání fyzikálních veličin a jednotek soustavy SI.

Učivo Fyziky na druhém stupni navazuje a prohlubuje učivo Přírodovědy 4. a 5. ročníku. V 6. ročníku v tématech Fyzikální veličiny a Magnetické pole. V 9. ročníku v tématu Vesmír.

V učivu předmětu Fyzika se nacházejí očekávané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru: Etická výchova a Filmová/audiovizuální výchova pro 6. – 9. ročník.

Do vyučovacího předmětu Fyzika jsou zařazena průřezová témata:

Osobnostní a sociální výchova – ve výuce se projevuje rozvíjením osobních postojů k přírodnímu prostředí, využívání přírodních zdrojů. Dále v rozvoji praktických dovedností, vztahu k přírodnímu prostředí a k řešení problémů.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – ve výuce se projevuje při objasňování důsledků globálních vlivů na životní prostředí v okolí žáků.

Environmentální výchova – se ve výuce prolíná od 6. do 9. ročníku. Projevuje se hlavně výchovou k ochraně životního prostředí při využívání zdrojů energie a surovin. Též se projevuje v oblasti zachování základních podmínek pro život.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Fyzika jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, kterými **učitel** žákům umožňuje:

- samostatně či v kooperaci s ostatními žáky systematicky pozorovat různé fyzikální objekty, procesy i jejich vlastnosti a měřit různé fyzikální vlastnosti objektů, výsledky svých pozorování a měření zpracovávat, vyhodnocovat a dále využívat pro své vlastní učení
- samostatně či v kooperaci s ostatními žáky provádět experimenty, které buď ověřují či potvrzují vyslovované hypotézy nebo slouží jako základ pro odhalování fyzikálních zákonitostí, z nichž mohou žáci vycházet v dalších svých poznávacích aktivitách
- vyslovovat v diskusích hypotézy o fyzikální podstatě studovaných jevů či jejich průběhu, ověřovat různými prostředky jejich pravdivost a využívat získané poznatky k rozšiřování vlastního poznávacího potenciálu
- vyhledávat v různých pramenech potřebné informace týkající se problematiky fyzikálního poznávání a využívat je efektivně ve svém dalším studiu
- poznávat souvislosti fyzikálního zkoumání s ostatními, v první řadě přírodovědně zaměřenými oblastmi zkoumání

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Fyzika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žákům umožňuje:

- rozpoznávat problémy v průběhu jejich fyzikálního vzdělávání při využití všech metod a prostředků, jež mají v daném okamžiku k dispozici (dostupné metody pozorování, měření, experimentování, matematické prostředky, grafické prostředky apod.)
- vyjádřit či formulovat (jednoznačně) problém, na který narazí při svém fyzikálním vzdělávání
- hledat, navrhnout či používat různé další metody, informace nebo nástroje, které by mohly přispět k řešení daného problému, jestliže dosavadní metody, informace a prostředky nevedly k cíli
- posuzovat řešení daného fyzikálního problému z hlediska jeho správnosti, jednoznačnosti či efektivnosti a z těchto hledisek porovnávat i případná různá řešení daného problému
- korigovat chybná řešení problému
- používat osvojené metody řešení fyzikálních problémů i v jiných oblastech jejich vzdělávání, pokud jsou tyto metody v těchto oblastech aplikovatelné.

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Fyzika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žákům umožňuje:

- prezentovat a obhájit své výsledky, postup a rozhodnutí
- vyjádřit se výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu

- naslouchat názorům druhých lidí, vhodně na ně reagovat, účinně se zapojovat do diskuse
- v písemném projevu používat standardně používaných zápisů, symbolů pro fyzikální jednotky a veličiny
- využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem a pro prezentaci svých výsledků

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Fyzika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žákům umožňuje:

- podílet se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, účinně spolupracovat ve skupině a hledat v ní svoji roli
- podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu, v případě potřeby poskytnout pomoc nebo o ni požádat
- řídit svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení, sebeúcty a sebedůvěry

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Fyzika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žákům umožňuje:

- odmítnout útlak a hrubé zacházení, respektovat přesvědčení druhých a být schopen vcítit se do situací ostatních lidí
- chápat základní principy přírodních zákonů a společenských norem
- být si vědom svých práv a povinností ve škole i mimo školu
- v situacích ohrožujících život a zdraví člověka, poskytnout dle svých možností účinnou pomoc
- chápat základní ekologické souvislosti a environmentální problémy, respektovat požadavky na kvalitní životní prostředí a rozhodnout se v zájmu podpory a ochrany zdraví

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Fyzika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žákům umožňuje:

- používat bezpečně fyzikální pomůcky, nástroje a vybavení
- dodržovat vymezená pravidla, plnit své povinnosti a účinně spolupracovat s učitelem
- dodržovat zásady ochrany svého zdraví i zdraví druhých, ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot

Kompetence digitální

Na úrovni předmětu Fyzika jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žákům umožňuje:

- používání počítačové techniky

- vytváření prezentací pomocí freewarového nebo placeného softwaru
- vytváření tabulek a grafů pomocí freewarového nebo placeného softwaru
- vyhledávat informace na internetu a posoudit relevantnost těchto informací
- vytvářet snímky prezentace vhodného rozložení, ukládat vytvořený soubor do počítače, serverového úložiště, rozeznávat typy souborů podle přípon.

Výstupy a učivo

6. ročník

LÁTKY A TĚLESA

Očekávané výstupy:

Žák:

- určí rozdíl ve vlastnostech pevných látek, kapalin a plynů
- uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí
- změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa
- předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty

Učivo:

- vlastnosti pevných, kapalných a plynných látek - EV
- skupenství látek- souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou, difúze
- měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas – OSV

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

Očekávané výstupy:

Žák:

- sestaví správně podle schématu jednoduchý elektrický obvod
- rozliší vodiče od izolantů na základě jejich vlastností
- vyjmenuje zdroje elektrického napětí
- zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními
- zná druhy magnetů a jejich praktické využití
- využívá základní poznatky o působení magnetického pole

Učivo:

- elektrický obvod – zdroj napětí, spotřebič, spínač
- elektrické a magnetické pole – elektrická a magnetická síla, stavba atomu, ionty, elektrické pole, elektrický náboj, tepelné účinky elektrického proudu – EV
- bezpečné chování s elektrickými přístroji a zařízeními
- magnety, magnetické pole

POHYBY TĚLES; SÍLY

Očekávané výstupy:

Žák:

- rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla

Učivo:

- gravitační pole a gravitační síla

7. ročník

LÁTKY A TĚLESA

Očekávané výstupy:

Žák:

- využívá s porozuměním vztah mezi hustotou a hmotností a objemem při řešení praktických problémů

Učivo:

- měřené veličiny – hustota, objem, hmotnost

POHYB TĚLES; SÍLY

Očekávané výstupy:

Žák:

- rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu
- rozeznává, že je těleso v klidu, či pohybu vůči jinému tělesu
- využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles
- zná vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného přímočarého pohybu těles při řešení jednoduchých problémů
- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
- rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla

Nadstavbové výstupy:

- změří velikost působící síly
- využívá Newtonovy zákony při objasňování či předvídání změn pohybu těles při působení stálé výsledné síly v jednoduchých situacích
- aplikuje poznatky o otáčivých účincích síly při řešení praktických problémů

Učivo:

- pohyby těles - pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný, pohyb přímočarý a křivočarý
- gravitační síla a gravitační pole – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa
- tíhová síla a tíhové pole – přímá úměrnost mezi tíhovou silou a hmotností tělesa
- tlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na níž

- síla působí
- třecí síla – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi
- výslednice dvou sil stejných a opačných směrů

Nadstavbové učivo:

- Newtonovy zákony – první, druhý, třetí - OSV
- otáčivé účinky síly – rovnováha na páce a pevné kladce a volné kladce – OSV

MECHANICKÉ VLASTNOSTI TEKUTIN

Očekávané výstupy:

Žák:

- využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů

Učivo:

- Pascalův zákon – hydraulická zařízení
- hydrostatický a atmosférický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny, souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře
- Archimédův zákon – vztlková síla, potápění, vznášení se a plavání těles v klidných tekutinách

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

Očekávané výstupy:

Žák:

- rozpozná, zda těleso je, či není zdrojem světla
- využívá poznatky o zdrojích světla a stínech k vysvětlení vzniku měsíčních fází, zatmění Měsíce a Slunce.

Učivo:

- vlastnosti světla – zdroje světla, stín, zatmění Slunce a Měsíce, rychlost světla ve vakuu a různých prostředích

VESMÍR

Očekávané výstupy:

Žák :

- využívá poznatky o zdrojích světla a stínech, pohybu Země kolem Slunce a pohybu Měsíce kolem Země k vysvětlení vzniku měsíčních fází

Učivo:

- měsíční fáze

8. ročník

ENERGIE

Očekávané výstupy:

Žák:

- určí v jednoduchých případech práci vykonanou silou
- využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem
- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí
- rozpozná vzájemné přeměny různých forem energie, jejich přenosu a využití

Nadstavbové výstupy:

- využívá poznatky o vzájemných přeměnách různých forem energie a jejich přenosu při řešení konkrétních problémů a úloh
- určí v jednoduchých případech teplo přijaté či odevzdané tělesem
- určí rozdíly mezi typy spalovacích motorů a vysvětlí jejich využití

Učivo:

- práce, výkon, účinnost
- pohybová energie tělesa, polohová energie tělesa, přeměna polohové a pohybové energie tělesa
- vnitřní energie
- přeměny skupenství - tání a tuhnutí, vypařování, kapalnění a var, hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny
- obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie
- elektrická energie a výkon

Nadstavbové učivo:

- změna vnitřní energie, teplo, měrná tepelná kapacita látky
- přeměny skupenství - tání a tuhnutí, skupenské teplo tání, vypařování, kapalnění a var, hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny, sublimace, desublimace

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ DĚJE

Očekávané výstupy:

Žák:

- sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu
- vyjmenuje zdroje elektrického napětí
- změří elektrický proud a napětí
- rozliší vodič, izolant na základě analýzy jejich vlastností
- využívá s porozuměním vztah mezi elektrickým napětím, proudem a odporem

Nadstavbové výstupy:

- využívá Ohmův zákon pro část obvodu při řešení praktických problémů

Učivo:

- elektrický obvod – zdroj napětí, spotřebič, spínač
- elektrické pole – elektrický náboj, elektrický proud a napětí (bez definice pomocí elektrického náboje), elektrický odpor
- Ohmův zákon
- elektrická práce, elektrická energie, výkon elektrického proudu

Nadstavbové učivo:

- sériové a paralelní zapojení rezistorů, reostat

9. ročník

POHYB TĚLES; SÍLY

Očekávané výstupy:**Žák:**

- určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici
- rozezná, zda na těleso v konkrétní situaci působí síla

Učivo:

- výslednice dvou sil (stejných a opačných směrů, různoběžných)
- rozklad síly na dvě složky

KMITAVÝ POHYB A ZVUKOVÉ DĚJE

Očekávané výstupy:**Žák:**

- rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku
- rozpozná zdroje zvuku, jeho šíření a odraz
- posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí

Nadstavbové výstupy:

- rozliší různé druhy periodických jevů a využívá vztahy mezi periodou a frekvencí při řešení praktických problémů

Učivo:

- vlastnosti zvuku – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích, odraz zvuku na překážce, ozvěna, pohlcování zvuku,

Nadstavbové učivo:

- periodické jevy, kmitavý pohyb – frekvence, perioda, matematické kyvadlo, pohyb tělesa na pružině

ELEKTROMAGNETICKÉ A SVĚTELNÉ JEVY

Očekávané výstupy:

Žák:

- rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí
- využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní
- rozliší stejnosměrný proud od střídavého
- rozliší vodič, izolant a polovodič na základě jeho vlastností
- zná zásady bezpečnosti při práci s elektrickými přístroji a zařízeními
- vysvětlí princip vzniku, využití a rozvodu elektrické energie
- využívá zákona o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákona odrazu světla při řešení problémů a úloh
- rozhodne za znalosti rychlosti světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami

Nadstavbové výstupy:

- zapojí správně polovodičovou diodu
- využívá poznatky o zdrojích elektromagnetického záření podle vlnové délky pro vysvětlení jeho využití v praktickém životě

Učivo:

- elektrické a magnetické pole – elektrická a magnetická síla, elektrický náboj, stejnosměrný proud, střídavý proud, stejnosměrný elektromotor, třífázový generátor, transformátor, bezpečné chování při práci s elektrickým proudem a elektrickým zařízením
- polovodiče
- vlastnosti světla – rychlost světla ve vakuu a různých prostředích, zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně), zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně), rozklad bílého světla hranolem, optické přístroje (mikroskop, dalekohledy)

Nadstavbové učivo:

- polovodičové součástky
- vlastnosti světla – optické přístroje (mikroskop, dalekohledy, lupa, fotoaparát)
- míchání barev

ENERGIE

Očekávané výstupy:

Žák:

- využívá poznatky o štěpení jádra pro vysvětlení jeho využití v praktickém životě
- zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí

Učivo:

- výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením - EV, VMEGS

VESMÍROčekávané výstupy:**Žák:**

- objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců kolem planet
- objasní pohyb planety Země kolem Slunce a pohyb Měsíce kolem Země
- odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností
- zná planety sluneční soustavy a jejich postavení vzhledem ke Slunci

Nadstavbové výstupy:

- odliší hvězdu od planety na základě jejich vlastností
- zná některá souhvězdí objevující se v našich zeměpisných šířkách

Učivo:

- Sluneční soustava – její hlavní složky

Nadstavbové učivo:

- hvězdy – jejich složení
- orientace na obloze a souhvězdí

Nadstavbové učivo ve všech ročnících bude probíráno pouze v případě, že nedojde k nějaké mimořádné události (epidemie, distanční výuka, dlouhodobá nemoc, odpadnutí většího množství hodin z důvodu akcí pořádaných školou) a žáci splní očekávané výstupy.

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu**Osobnostní a sociální výchova****Osobnostní rozvoj**

- Rozvoj schopností poznávání – 6. ročník
 - měření fyzikálních veličin: délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas

Sociální rozvoj

- Kooperace a kompetice – 6. ročník
 - laboratorní práce (určení hmotnosti tělesa, určení objemu pevného tělesa)

Morální rozvoj

- Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - 6.-9. ročník

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá – 8., 9. ročník
 - výroba a přenos elektrické energie (8.)
 - jaderná energie – jaderný reaktor, jaderná elektrárna, ochrana lidí před radioaktivním zářením (9.)

Environmentální výchova:

- Základní podmínky života - 6. a 7. ročník
 - vlastnosti kapalin a plynů, význam vody pro život, atmosféra
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí- 7. – 8. ročník
 - spalovací motory, znečištění atmosféry
- Vztah člověka k prostředí – 8. a 9. ročník
 - energie a vznik odpadů při výrobě

V.2.5.2. Vzdělávací obor: Chemie

V.2.5.2.1. Vyučovací předmět: CHEMIE

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět má časovou dotaci 2 hodiny týdně. Vyučuje se v 8. a 9. ročníku. Výuka většinou probíhá ve třídách, laboratorní práce probíhají ve speciální učebně – laboratoři, kde jsou žáci rozděleni do dvou skupin. Kromě laboratorních prací jsou v 9. ročníku zadány dva krátkodobé projekty na téma: „Paliva“ a „Plasty a syntetická vlákna“.

Výuka v 8. ročníku směřuje k tomu, aby žáci byli schopni vysvětlit základní pojmy, aby dokázali odvodit jednoduchý vzorec nebo název anorganické sloučeniny, vypočítat složení roztoku, sestavit a upravit jednoduchou rovnici. Svoje teoretické poznatky si ověřují v laboratorních pracích, popřípadě v terénu. Výuka seznamuje žáky s negativními jevy, které působí na životní prostředí a současně usiluje o návrhy k řešení problémů. Znalosti základních podmínek života a problémy životního prostředí podněcují v žácích všimnout si prostředí, ve kterém žijí a sami je mohou ovlivňovat.

V 9. ročníku výuka směřuje k tomu, aby žáci dokázali vysvětlit základní pojmy organické chemie, uměli pojmenovat a napsat vzorce jednoduchých uhlovodíků, derivátů, základních organických kyselin. Žáci dokáží pojmenovat přírodní látky, které jsou součástí jejich těla. Využívají svých znalostí z biologie člověka, botaniky atd. Znalosti z výuky si ověřují v praktických úlohách v laboratoři, popřípadě v terénu.

Do vyučovacího předmětu Chemie jsou zařazena následující průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova (OSV), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS), Environmentální výchova (EV).

V učivu předmětu Chemie se nalézají očekávané výstupy doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 8. a 9. ročník.

Ve vzdělávacím obsahu učiva jsou zařazeny výstupy z obsahu učiva Ochrana zdraví a Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí.

Výchovné a vzdělávací strategie

V tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí následující **výchovné a vzdělávací strategie**:

➤ Výklad

- zajistit žákům dostatek informací, doporučit jim vhodnou literaturu k danému učivu
- vést žáky ke správné interpretaci
- *kompetence k učení, komunikativní, digitální*

- **Pozorování v terénu (školní pozemek a okolí školy, park, exkurze)**
 - umožnit žákům samostatné nebo skupinové pozorování, experimentování a vyvození příslušných závěrů
 - vést žáky ke správnému chování k přírodě a k ochraně životního prostředí
 - *kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní*
- **Samostatné práce**
 - umožnit žákům zpracování vybraných témat s následnou prezentací (formou referátů, koláží a seminárních prací)
 - *kompetence k učení, řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní, digitální*
- **Školní experimenty**
 - demonstrovat žákům pokusy, jednodušší z nich nechat žákům samostatně provést a vyslovit výsledky svého pozorování
 - *kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní*
- **Besedy s odborníky a exkurze**
 - zajistit besedu či exkurzi, vést žáky k vyslechnutí názorů jiných, formulování otázek v případné diskusi
 - *kompetence komunikativní, občanské*
- **Knihovna, počítače a audiovizuální technika**
 - umožnit žákům přístup do knihovny, k výukovým programům a internetu
 - využívat jako doplněk výuky videokazety
 - využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
 - získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
 - ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešení problémů použít
 - *kompetence k učení, řešení problémů, pracovní, digitální*

Výstupy a učivo

8. ročník

Očekávané výstupy:

Žák:

- vysvětluje základní pojmy a metody s využitím v praktických úlohách
- rozlišuje směsi a chemické látky
- vypočítá složení roztoků
- navrhuje postupy a prakticky provádí oddělování složek směsí o známém složení
- rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a užití
- používá pojem atom, molekula, prvek, sloučenina

- třídí prvky do systému podle vlastností, určí společné a rozdílné vlastnosti látek
- orientuje se v PSP, rozpozná vybrané kovy a nekovy
- rozliší výchozí látky produkty chemických reakcí
- sestavuje a upravuje jednoduché reakce, řeší jednoduché příklady
- používá Zákon zachování hmotnosti k vyčíslení rovnic
- aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu
- porovná vlastnosti a užití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů, solí a posoudí vliv významných zástupců na životní prostředí
- orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem
- odvozuje jednoduché vzorce a názvy anorganických sloučenin
- aplikuje osvojené poznatky v praktických úlohách
- pracuje bezpečně s vybranými a běžně používanými látkami (OZ)

Učivo:

- Chemie jako přírodní věda
 - vlastnosti látek
 - pravidla bezpečnosti práce při pokusech
 - pracovní protokol
 - nebezpečné látky a přípravky
 - mimořádné události
- Směsi
 - typy směsí, metody dělení směsí
 - roztok, složení roztoku
 - voda, vzduch
- Složení látek
 - atom, molekula, ionty, proton, neutron, elektron
 - chemická vazba
 - prvky, periodická soustava prvků
 - kovy, nekovy
- Chemická reakce
 - zákon zachování hmotnosti
 - jednoduché chemické rovnice, chemické reakce
 - chemické výpočty-látkové množství, molární hmotnost
- Anorganické sloučeniny
 - oxidy, halogenidy, sulfidy, hydroxidy, kyseliny, soli – názvosloví, vlastnosti a užití jednoduchých sloučenin
 - pH, neutralizace
 - faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 - prolíná se všemi tematickými celky

Environmentální výchova

- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí
 - Voda
 - Vzduch
 - Anorganické sloučeniny – oxidy, kyseliny, kyselá deště, soli a hydrosoli, pH

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá
 - Anorganické sloučeniny – kyselá deště, skleníkový efekt

9. ročník

Očekávané výstupy:

Žák:

- rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a užití
- zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy
- rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti, a použití
- uvádí příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitamínů
- odvozuje jednoduché vzorce a názvy organických sloučenin
- aplikuje osvojené poznatky v praktických úlohách, používá zásady BOZP (OZ)
- aplikuje znalosti o principech hašení požárů
- zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi
- orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka (OČBRMU)

Učivo:

- Redoxní reakce
 - oxidace, redukce, řada kovů reaktivit, elektrolýza, výroba železa, galvanický článěk
- Paliva – ropa, uhlí, zemní plyn, průmyslově vyráběná paliva, obnovitelné a neobnovitelné zdroje
- Deriváty uhlovodíků
 - nejjednodušší deriváty uhlovodíků

- plasty, syntetická vlákna
- příklady v praxi významných alkoholů, halogenových derivátů, karboxylových a karbonylových sloučenin
- Přírodní látky
 - cukry, tuky, bílkoviny, biokatalyzátory
- Chemie a společnost
 - chemický průmysl v ČR – výrobky, rizika, souvislosti s životním prostředím, recyklace surovin, koroze
 - průmyslová hnojiva
 - detergenty, pesticidy, insekticidy
 - léčiva a návykové látky

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- prolíná se všemi tematickými celky

Environmentální výchova

- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí
 - prolíná se všemi tematickými celky
 - Zdroje uhlovodíků
 - Deriváty uhlovodíků
 - Přírodní látky
 - Chemie a společnost

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá
 - Zdroje uhlovodíků, paliva

V.2.5.3. Vzdělávací obor: Přírodopis

V.2.5.3.1. Vyučovací předmět: **PŘÍRODOPIS**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět má časovou dotaci 2 hodiny týdně. Vyučuje se v 6. až 9. ročníku. Výuka většinou probíhá ve třídách, některé laboratorní práce v pracovně přírodopisu, poznávání a sběr přírodnin v terénu.

Výuka v 6. ročníku směřuje k tomu, aby žáci byli schopni popsat rostlinnou, živočišnou a bakteriální buňku, charakterizovali probírané skupiny nižších rostlin a nižších živočichů. Na základě svých poznatků určují zástupce rostlin a živočichů z obrázků i z nasbíraných přírodnin. Součástí výuky je práce s lupou a mikroskopem.

Výuka v 7. ročníku směřuje k tomu, aby žák zvládl orientaci v kmeni Strunatců, zvláště v podkmeni Obratlovců. Na základě svých poznatků a dalších informací žáci zpracovávají krátkodobý projekt na téma „Saveci“. Další oblastí učiva je stavba rostlinného těla, na kterou navazuje charakteristika a popis nahosemenných a krytosemenných rostlin. Teorii doplňuje poznávání a určování rostlin v terénu. Výsledkem práce v terénu jsou nasbírané rostliny, ze kterých žáci vytváří herbář.

Výuka v 8. ročníku je zaměřena na biologii člověka, směřuje k tomu, aby se každý žák orientoval na kostře a torzu lidského těla, uměl popsat umístění a stavbu jednotlivých orgánových soustav. Součástí výuky je žáky seznámit se zásadami první pomoci a zdravé životosprávy. Na teorii žáci navazují v praktických činnostech.

Výuka v 9. ročníku směřuje k tomu, aby byl žák schopen vysvětlit zákonitosti v živé a neživé přírodě a vztahy mezi nimi. Učí se rozpoznávat vybrané nerosty a horniny a zařazovat je do systému, k tomu využívá školní sbírku a poznatků z učiva anorganické chemie. Srovnává účinky vnitřních a vnějších činitelů, vysvětluje teorii o vzniku a vývoji Země a života na ni. Získané poznatky uplatňují při popisu geologické stavby ČR a regionu. Ve vybraných ekosystémech popisuje a vysvětluje zákonitosti. Svých poznatků využívá při ochraně přírody a životního prostředí.

Ve vzdělávacím obsahu učiva jsou zařazeny výstupy z obsahu učiva Ochrana zdraví.

Do vyučovacího předmětu Přírodopis jsou zařazena následující průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova (OSV), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS), Multikulturní výchova (MkV), Environmentální výchova (EV) a Mediální výchova (MV). V učivu předmětu Přírodopis se nalézají očekávané výstupy a učivo z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 6. – 9. ročník.

Výchovné a vzdělávací strategie:

➤ Výklad

- zajistit žákům dostatek informací, doporučit jim vhodnou literaturu k danému učivu
- vést žáky ke správné interpretaci
- *kompetence k učení, komunikativní, digitální*
- **Pozorování v terénu (okolí školy, park, exkurze)**
 - umožnit žákům samostatné nebo skupinové pozorování, experimentování a vyvození příslušných závěrů
 - vést žáky ke správnému chování k přírodě a k ochraně životního prostředí
 - *kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní*
- **Samostatné práce**
 - umožnit žákům zpracování vybraných témat s následnou prezentací (formou referátů, koláží a seminárních prací, výroba herbáře)
 - *kompetence k učení, řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní, digitální*
- **Školní experimenty**
 - aktivně řešit s žáky probíraná témata, napomáhat jim při práci s mikroskopem a lupou, vést je k samostatnému vyvození závěrů
 - *kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní*
- **Besedy s odborníky a exkurze**
 - zajistit besedu či exkurzi, vést žáky k vyslechnutí názorů jiných, formulování otázek v případné diskusi
 - *kompetence komunikativní, občanské*
- **Knihovna, počítače a audiovizuální technika**
 - umožnit žákům přístup do knihovny, k výukovým programům a internetu
 - projekce 2D a 3D filmů v Přírodovědném centru školy
 - využívat jako doplněk výuky videokazety
 - využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
 - získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
 - ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
 - *kompetence k učení, řešení problémů, pracovní, digitální*

Výstupy a učivo

6. ročník

Očekávané výstupy:

Žák:

- rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů

- uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka
- rozpozná naše nejznámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků
- na základě pozorování odvodí uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům
- porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů, vysvětlí funkci jednotlivých orgánů
- odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě (způsob života, přizpůsobení danému prostředí)
- charakterizuje probírané skupiny nižších i výtrusných rostlin a bezobratlých živočichů tyto klasifikuje a zařazuje do systému
- určuje vybrané zástupce rostlin a živočichů (z obrázků i sběru v přírodě)
- pozoruje přírodniny lupou i pod mikroskopem

Učivo:

- podstata života – vznik, vývoj, projevy života a jeho význam
- pozorování, poznávání a zařazování zástupců, jejich vývoj a hospodářské využití:
 - viry, bakterie, sinice
 - houby, řasy, lišejníky, mechorosty, kapradiny, plavuně, přesličky
 - bezobratlí živočichové - prvoci, žahavci, ploštěnci, hlísti, měkkýši, kroužkovci,
 - členovci - pavoukovci, korýši, vzdušnicovci, hmyz, ostnokožci

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 - prolíná se všemi tematickými celky

Environmentální výchova

- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí
 - prolíná se všemi tematickými celky

7. ročník

Očekávané výstupy:

Žák:

- Vysvětlí základní fyziologické procesy rostlin
- charakterizuje a popisuje probírané skupiny nahosemenných i krytosemenných rostlin a obratlovců
- tyto podle hlavních znaků třídí a zařazuje do systému
- rozpozná sebrané druhy rostlin a vybrané druhy živočichů s využitím klíčů a atlasů
- vyhledává chráněné rostliny a živočichy v přírodních parcích a chráněných územích
- pracuje se základními technikami a metodami, zakresluje náčrty přírodnin a mikropreparátů
- vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti
- stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla živočichů
- vývoj, vývin, systém a chování živočichů
- odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě (způsob života, přizpůsobení danému prostředí)

Učivo:

- strunatci – pláštěnci, bezlebeční, obratlovci: kruhoústí, paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci
- stavba rostlinného těla - kořen, stonek, list, fotosyntéza, dýchání, květ, květenství, opylení, oplození, semena, plody, vegetativní rozmnožování
- pozorování, poznávání a zařazování zástupců, jejich vývoj a hospodářské využití:
 - nahosemenné rostliny - jinany, cykasy, jehličnany, ekosystém les
 - krytosemenné rostliny :
 - **dvouděložné**: vrbovité, růžovité, bukovité, břízovité, pryskyřníkovité, brukvovité, lilkovité, bobovité, miříkovité, hluchavkovité, hvězdnicovité,
 - **jednoděložné**: amarylkovité, liliovité, kosatcovité, lipnicovité
- chráněné rostliny a živočichové, přírodní parky, chráněná území

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 - prolíná se všemi tematickými celky

Environmentální výchova

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí
 - prolíná se všemi tematickými celky
 - Ekosystém – les
 - Přírodní parky
 - Chráněná území – okrasné a chráněné rostliny
 - Nahosemenné a krytosemenné rostliny – lokality růstu – ekosystémy

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá
- Objevujeme Evropu a svět
 - Druhy rostlin a živočichů vyskytujících se v Evropě a ve světě

8. ročník

Očekávané výstupy:

Žák:

- srovnává rozdíly ve vývoji člověka od vzniku živočišných předků až po člověka dnešního typu
- objasní vznik a vývoj nového jedince od početí do stáří
- popisuje umístění, stavbu a činnost orgánových soustav
- prakticky se orientuje na kostře a torzu lidského těla
- pracuje se základními genetickými pojmy, uvede příklady dědičnosti v praxi
- rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby

Učivo:

- vývoj člověka, rasy, rasismus
- soustavy – opěrná, pohybová, oběhová, mizní, dýchací, trávicí, vylučovací, kůže, nervová, hormonální, smyslová, pohlavní
- genetika, dědičnost, křížení, proměnlivost organismů
- nemoci, úrazy a prevence, závažná poranění a život ohrožující stavy, epidemie
- životní styl – pozitivní a negativní dopad prostředí a životního stylu na zdraví člověka

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- prolíná se všemi tematickými celky

Environmentální výchova

- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí
- prolíná se všemi tematickými celky
- Základní podmínky života

Multikulturní výchova

- Lidské vztahy
- Multikulturalita
- Princip sociálního smíru a solidarity
- Vývoj člověka
- Rasy
- Rasismus

9. ročník

Očekávané výstupy:

Žák :

- vysvětluje podstatné zákonitosti v živé a neživé přírodě a vztahy mezi nimi
- posuzuje, srovnává vlastnosti, využití výskyt hornin a nerostů, tyto třídí do systémů, využívá určovacích pomůcek
- srovnává účinky vnitřních a vnějších geologických činitelů
- vysvětluje vědeckou teorii o vzniku a vývoji Země a života na ní
- získané poznatky uplatňuje při popisu geologické stavby ČR a regionu
- popisuje a vysvětluje zákonitosti ve vybraných ekosystémech
- osvojené dovednosti využívá při ochraně přírody a životního prostředí, vliv člověka na životní prostředí
- rozlišuje význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi
- uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi
- aplikuje praktické metody poznávání přírody

Učivo:

- živá a neživá příroda

- vznik a stavba Země, vesmír, planety, hvězdy a další tělesa, děje ve Sluneční soustavě
- mineralogie – nerosty - fyzikální a chemické vlastnosti,
 - přehled nerostů – prvky, halogenidy, sulfidy, – oxidy, uhličitany, dusičnany, fosforečnany, sírany, křemičitany, organolity
- horniny – vyvřelé, usazené, přeměněné horniny
- geologické děje, pohyby litosférických desek- vznik a zánik zemské kůry, poruchy zemské kůry sopky, zemětřesení, vnější a vnitřní geologičtí činitelé
- půdy, voda
- vznik a vývoj života, éry vývoje Země a života na ní
- ekologie, ekosystémy, ochrana a tvorba životního prostředí, přírodní zajímavosti České republiky, organismy a prostředí
- podnebí a počasí ve vztahu k životu – význam vody a teploty prostředí pro život, ochrana a využití přírodních zdrojů, význam jednotlivých vrstev ovzduší pro život, vlivy znečištěného ovzduší a klimatických změn na živé organismy a na člověka
- mimořádné události způsobené přírodními vlivy – příčiny vzniku mimořádných událostí, přírodní světové katastrofy, nejčastější mimořádné přírodní události v ČR (povodně, větrné bouře, sněhové kalamity, laviny, náledí) a ochrana před nimi

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 - prolíná se všemi tematickými celky

Environmentální výchova

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí
 - prolíná se všemi tematickými celky
 - Ekologie
 - Ekosystémy
 - Ochrana a tvorba krajiny

V.2.5.4. Vzdělávací obor: Zeměpis

V.2.5.4.1. Vyučovací předmět: **ZEMĚPIS**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět má časovou dotaci 2 hodiny týdně v 6. až 8. ročníku. V 9. ročníku je časová dotace 1 hodina týdně. Výuka většinou probíhá ve třídách, na některé hodiny jsou žáci v počítačové učebně. Jsou využívány moderní učebny v 5. nadzemním podlaží s 2D a 3D projekcí a planetáriem. Poznávání a pozorování krajiny je prováděno v terénu. Na pochozí zahradě je prováděno měření meteostanic.

Výuka v 6. ročníku směřuje k tomu, aby žáci byli schopni vysvětlit postavení naší planety Země ve vesmíru, popsat planetu Zemi a její zákonitosti, pracovat s mapami a atlasy a naučit se v nich číst a orientovat. Výuka se dále zaměřuje na jednotlivé krajinné sféry a jejich vzájemné propojení. Žáci se seznámí s některými kontinenty a oceány, vzájemně je porovnávají a charakterizují.

Výuka v 7. ročníku je zaměřena na zbývající kontinenty a oceány, směřuje k tomu, aby se každý žák orientoval ve světě, uměl charakterizovat jednotlivé oblasti a porovnávat je dle daných kritérií. Součástí výuky je žáky seznámit se státy evropské unie a s možnostmi těchto států. Důraz při výuce je kladen na práci s mapou.

Výuka v 8. ročníku se zaměřuje na Českou republiku, směřuje k tomu, aby žáci byli schopni zhodnotit polohu, rozlohu a postavení České republiky v evropském a celosvětovém měřítku, popsat její historický vývoj a současné členění České republiky. Na základě svých znalostí o přírodních, hospodářských a kulturních poměrech České republiky posuzují žáci možnosti dalšího rozvoje České republiky, přičemž je kladen důraz na ochranu životního prostředí.

V 9. ročníku je výuka zaměřena na náš region, kraj Vysočina. Výuka směřuje k tomu, aby žáci byli schopni vymezit a charakterizovat místní region a zhodnotit zdejší poměry (přírodní, hospodářské a kulturní).

Do vyučovacího předmětu Zeměpis jsou zařazena následující **průřezová témata**: Osobnostní a sociální výchova (OSV), Výchova demokratického občana (VDO), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS), Multikulturní výchova (MkV), Environmentální výchova (EV) a Mediální výchova (MV).

V učivu předmětu Zeměpis se nalézají očekávané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 2. stupeň.

Výchovné a vzdělávací strategie

V tomto předmětu směřují k utváření klíčových kompetencí následující **výchovné a vzdělávací strategie**:

➤ **Výklad**

- zajistit žákům dostatek informací, doporučit jim vhodnou literaturu k danému učivu
- vést žáky ke správné interpretaci
- *kompetence k učení, komunikativní, digitální*

➤ **Pozorování v terénu (okolí školy, park, exkurze)**

- umožnit žákům samostatné nebo skupinové pozorování, experimentování a vyvození příslušných závěrů
- vést žáky ke správnému chování k přírodě a k ochraně životního prostředí
- *kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní*

➤ **Samostatné práce**

- umožnit žákům zpracování vybraných témat s následnou prezentací (formou referátů, swot analýz vybraného státu, koláží a seminárních prací)
- *kompetence k učení, řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní, digitální*

➤ **Školní experimenty**

- aktivně řešit s žáky probíraná témata, napomáhat jim s demonstrací některých témat (pohyby Země, sopečná činnost, zemětřesení atd.), vést je k samostatnému vyvození závěrů
- *kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní*

➤ **Besedy s odborníky a exkurze**

- zajistit besedu či exkurzi, vést žáky k vyslechnutí názorů jiných, formulování otázek v případné diskusi
- vybrat vhodné cestopisné pořady, zhodnotit jejich obsah a kvalitu s žáky
- *kompetence komunikativní, občanské*

➤ **Knihovna, počítače a audiovizuální technika**

- umožnit žákům přístup do knihovny, k výukovým programům a internetu
- využívat jako doplněk výuky videokazety
- využívá digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- získává, vyhledává, kriticky posuzuje, spravuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu
- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešení problémů použít
- *kompetence k učení, řešení problémů, pracovní, digitální*

➤ **Soutěže**

- informovat žáky o probíhajících soutěžích, seznámit je s organizačními podmínkami, umožnit jim dostatek informací a být jim nápomocen

- *kompetence k učení, řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní, digitální*

Výstupy a učivo

6. ročník

VESMÍR, PŘÍRODNÍ OBRAZ ZEMĚ GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE KRAJINNÁ SFÉRA ZEMĚPIS SVĚTADÍLŮ A OCEÁNŮ, REGIONÁLNÍ SVĚT

Očekávané výstupy:

Žák:

- vysvětluje a používá základní pojmy z geografické, topografické a kartografické terminologie
- orientuje se v atlase pomocí obsahu a rejstříku, pracuje s různými druhy map a určuje zeměpisnou polohu
- vyhledává a aplikuje geografické informace z informačních zdrojů (grafů, diagramů, článků,...)
- dokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, objasní důsledky pohybů Země a jejich vlivy
- rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry a krajiny, jejich vzájemnou souvislost, popisuje hlavní ekosystémy (biomy)
- rozeznává, srovnává a pojmenuje tvary zemského povrchu
- porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vlivy na přírodu a lidskou společnost
- vyhledá na mapě světa jednotlivé světadíly a oceány na Zemi, určí jejich zeměpisnou polohu a porovnává jejich rozlohu
- charakterizuje polohu, rozlohu, členitost pobřeží, povrch, podnebí, vodstvo, přírodní poměry a zdroje, obyvatelstvo, hospodářství a kulturu v Africe, Austrálii a Oceánii a na Antarktidě
- objasní význam a hospodářské využití oceánů, stav a problémy životního prostředí oceánů

Učivo:

- **VESMÍR**
 - Sluneční soustava, planety, Měsíc, galaxie
- **PLANETA ZEMĚ**
 - tvar, velikost a pohyby Země, střídání dne a noci, střídání ročních období, světový čas
- **GEOGRAFICKÉ INFORMACE, ZDROJE DAT, KARTOGRAFIE A TOPOGRAFIE**
 - glóbus, poledníky, rovnoběžky, zeměpisná síť, určování zeměpisné polohy, druhy map, měřítko a obsah mapy, výškopis a polohopis, symboly a smluvené značky map, grafy
- **KRAJINNÁ SFÉRA**
 - přírodní sféry: litosféra, atmosféra, hydrosféra, pedosféra, biosféra

- ZEMĚPIS SVĚTADÍLŮ A OCEÁNŮ, REGIONÁLNÍ SVĚT
 - Afrika, Austrálie a Oceánie, Antarktida, Tichý oceán, Indický oceán (fyzická geografie, nerostné suroviny, oblasti, cestovní ruch, současná politická situace)

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 - prolíná se všemi tematickými celky

Environmentální výchova

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí
 - Krajinné sféry
 - Ekosystémy
 - Kyselé deště, skleníkový efekt, ochrana životního prostředí

Výchova demokratického občana

- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
 - Zeměpis světadílů – státy světa a formy vlády

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá
 - Život dětí v Africe
 - Rodinné příběhy, zážitky, zkušenosti ze světa

Multikulturní výchova

- Kulturní difference
- Etnický původ
 - prolíná se všemi tematickými celky
 - Obyvatelstvo světa
 - Rasy
 - Rasismus

7. ročník

ZEMĚPIS SVĚTADÍLŮ A OCEÁNŮ, REGIONY SVĚTA

Očekávané výstupy:

Žák:

- charakterizuje, hodnotí a srovnává polohu, rozlohu, členitost pobřeží, povrch, podnebí, vodstvo, přírodní poměry, přírodní zdroje, obyvatelstvo a hospodářství v Americe, Asii a Evropě
- vyhledává na mapách a charakterizuje jednotlivé zeměpisné oblasti Ameriky, Asie a Evropy
- srovnává přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti jednotlivých oblastí
- usuzuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly

Učivo:

- AMERIKA
 - poloha, rozloha, reliéf, podnebí, vodstvo, přírodní poměry, obyvatelstvo, nerostné suroviny, oblasti, cestovní ruch, současná politická situace
- ATLANTSKÝ OCEÁN
- SEVERNÍ LEDOVÝ OCEÁN
- ASIE
 - poloha, rozloha, reliéf, podnebí, vodstvo, přírodní poměry, obyvatelstvo, nerostné suroviny, oblasti, cestovní ruch, současná politická situace
 - státy Jihozápadní Asie, Střední Asie, Jižní Asie, Jihovýchodní Asie a Východní Asie
- EVROPA
 - poloha, rozloha, reliéf, podnebí, vodstvo, přírodní poměry, obyvatelstvo, nerostné suroviny, oblasti, cestovní ruch, současná politická situace
 - státy Střední Evropy, Severní Evropy, Západní Evropy, Jižní Evropy, Jihovýchodní Evropy a Východní Evropy, Rusko

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace

- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
 - prolíná se všemi tematickými celky

Výchova demokratického občana

- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
 - Amerika, Asie, Evropa – státy světa a formy vlády

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Objevujeme Evropu a svět
- Jsme Evropané
 - Život dětí ve světě
 - Rodinné příběhy, zážitky, zkušenosti ze světa
 - Obyvatelstvo Evropy
 - Zvyky a tradice v jednotlivých oblastech světa
 - Evropské krajiny
 - Evropská unie

Multikulturní výchova

- Kulturní difference
- Etnický původ
- Multikulturalita
 - prolíná se všemi tematickými celky
 - Obyvatelstvo světa
 - Rasy
 - Rasismus

Environmentální výchova

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí
 - Rostlinstvo a živočišstvo
 - Ekosystémy jednotlivých světadílů
 - Ochrana životního prostředí

8. ročník

ČESKÁ REPUBLIKA

Očekávané výstupy:

Žák:

- vymezí a zhodnotí zeměpisnou polohu, rozlohu, přírodu, hospodářské a kulturní poměry České republiky v místním, evropském a světovém kontextu
- lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky

- vyhledá na mapě a zhodnocuje rozmístění obyvatelstva, hospodářství, průmyslu, zemědělství, rekreace a cestovního ruchu České republiky
- uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových, mezinárodních a nadnárodních institucích, organizacích a integracích států

Učivo:

➤ **ČESKÁ REPUBLIKA**

- poloha, rozloha, vývoj státního území
- přírodní poměry
- obyvatelstvo a sídla
- průmysl
- zemědělství, lesní a vodní hospodářství
- doprava, spoje, služby a cestovní ruch

➤ **REGIONY ČR**

- Praha
- Středočeský kraj
- Ústecký kraj
- Liberecký kraj
- Karlovarský kraj
- Plzeňský kraj
- Jihočeský kraj
- Královéhradecký kraj
- Pardubický kraj
- Jihomoravský kraj
- Zlínský kraj
- Olomoucký kraj
- Moravskoslezský kraj

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- prolíná se všemi tematickými celky

Výchova demokratického občana

- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- Formy participace občanů v politickém životě
 - Formy vlády, pojem demokracie
 - Demokratické volby a politika ČR

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá
- Jsme Evropané
 - ČR jako součást Evropy a světa
 - Naši sousedé v Evropě
 - Evropská unie

Multikulturní výchova

- Kulturní difference
- Etnický původ
 - prolíná se všemi tematickými celky
 - Obyvatelstvo světa
 - Rasy
 - Rasismus

Environmentální výchova

- Ekosystémy
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí
 - Národní parky ČR
 - Chráněná území ČR
 - Ochrana životního prostředí

9. ročník

REGIONÁLNÍ GEOGRAFIE GLOBÁLNÍ GEOGRAFIE

Očekávané výstupy:

Žák:

- vymezí a lokalizuje místní region na mapě
- zhodnotí polohu, přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu
- charakterizuje rozmístění světové populace, strukturu a růst obyvatelstva
- objasní strukturu, složky a funkce světového hospodářství a lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje, formuluje faktory pro jejich územní rozmístění
- srovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků
- lokalizuje na mapách hlavní aktuální geopolitické změny a politické zájmy v konkrétních regionech světa
- vyhledá na mapě nejznámější oblasti cestovního ruchu

- uvádí na daných příkladech důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí
- ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu, na jejich základě pozoruje, zobrazuje a hodnotí krajinu
- uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech

Učivo:

- **REGIONÁLNÍ GEOGRAFIE - KRAJ VYSOČINA**
 - poloha
 - přírodní podmínky
 - obyvatelstvo a sídla
 - hospodářství
 - cestovní ruch Vysočiny
 - charakteristika jednotlivých oblastí
- **GLOBÁLNÍ GEOGRAFIE**
 - planeta Země
 - politický zeměpis
 - cestovní ruch ve světě
 - životní prostředí
 - globální problémy lidstva
- **PRAKTICKÁ GEOGRAFIE**
 - orientační body, určování světových stran pomocí pomůcek a přístrojů
 - ochrana člověka při ohrožení zdraví a života, mimořádné situace

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Morální rozvoj

- řešení problémů a rozhodovací dovednosti
- prolíná se všemi tematickými celky

Výchova demokratického občana

- Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování
- Formy participace občanů v politickém životě

- Formy vlády
- Demokratické volby a politika ČR
- Obec – základní jednotka samosprávy státu

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

- Evropa a svět nás zajímá
- Jsme Evropané
 - Vysočina jako součást Evropy
 - Evropská unie– možnosti pro Vysočinu

Multikulturní výchova

- Kulturní difference
- Etnický původ
- Princip sociálního smíru a solidarity
 - prolíná se všemi tematickými celky
 - Obyvatelstvo světa
 - Rasy
 - Rasismus

Environmentální výchova

- Ekosystémy
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí
 - Maloplošná chráněná území Vysočiny
 - Chráněné rostliny a živočichové kraje Vysočina
 - Ochrana životního prostředí v nejbližším okolí

V.2.6. Vzdělávací oblast: Umění a kultura

V.2.6.1. Vzdělávací obor: Hudební výchova

V.2.6.1.1. Vyučovací předmět: **HUDEBNÍ VÝCHOVA**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Hudební výchova 2. stupně tematicky navazuje na zvládnuté základy učiva Hudební výchovy 1.stupně. Vyučovací předmět má časovou dotaci 1 hodinu týdně. K výuce se nejčastěji využívá prostor tříd. Učitel i žáci zpívají za doprovodu hudebních a rytmických nástrojů. V hodinách se také využívá hudba reprodukováná, práce s interaktivní tabulí a internetem.

Úkolem Hudební výchovy je seznámit žáky se základy hudebních dovedností a s jejich praktickým využitím podle individuálních dispozic dětí. Systematický hlasový výcvik vede k úspěšné interpretaci písní a také k silnému estetickému zážitku. Výcvik intonační a rytmický slouží spolu s improvizací k maximálnímu rozvoji hudebních schopností žáků. Pohyb spojený s hudbou dají dětem radost ze zpěvu a hudby. Promyšlený a usměrněný výběr poslechu hudby pak zaručuje výchovu kulturního posluchače hudby všech forem, žánrů a období. Rozvíjení základů hudební teorie vede žáky k samostatné orientaci v jednoduchých notových zápisech a k jejich praktickému využití (zápis jednoduché melodie, orientace v tóninách, intervalech a v akordech).

Hudba má lidem přinášet radost, citové prožitky a možnost relaxace. Hudební výchova je zdrojem zábavy i poučení, seberealizace a týmové práce. Nedílnou součástí hudební výchovy jsou také návštěvy různých kulturních akcí (koncertů, divadel, představení, kina) v našem městě.

Hudební výchova na naší škole je úzce propojena s různými volnočasovými aktivitami žáků. Přímo v budově školy působí také Soukromá základní umělecká škola.

V učivu HV se nalézají očekávané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 2. stupeň a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Taneční a pohybová výchova (TPV).

Do vyučovacího předmětu Hudební výchova jsou zařazena průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Multikulturní výchova, Mediální výchova.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel

- pozitivně motivuje žáka
- podněcuje u žáků zájem o studium hudební výchovy
- rozvíjí individuální hudební vlohy, schopnosti a dovednosti žáků
- používá vhodné učební pomůcky: Orffův instrumentář, doprovodné nástroje (klavír, housle, kytara, keyboard,) obrazový materiál, pracovní listy, zpěvníky a audiovizuální techniku

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- úspěšně zpívat na základě bráničního dýchání a správného tvoření tónu
- rozvíjet zájem o hudbu (pomocí aktivačních metod předkládá učitel žákům písně lidové, umělé a poslechové skladby, se kterými mohou děti dále pracovat a s využitím hudební teorie je také lépe vnímat)
- orientaci v notovém zápisu, znát hodnotu a názvy not
- naučit se základům jednoduchého doprovodu na rytmické nástroje

Kompetence k řešení problémů:

Učitel

- motivuje žáka k řešení problémů
- napomáhá hledat řešení
- zadává úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností a k procvičování jeho hudebních dovedností
- dává žákovi prostor k individuálnímu řešení problému a k jeho vlastní kreativě při řešení problému
- instruuje žáka k různým typům samostatných úkolů v součinnosti s probíraným učivem v předmětu hudební výchova a s mezipředmětovými vztahy (Čj-Hv, Tv-Hv, Vv-Hv, D-Hv , Ov-Hv....)

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- využívat své individuální schopnosti (intonace, zpěv, doprovod, reprodukce rytmu)
- samostatné řešení problému (na základě vědomostí získaných v hudební nauce žáci aktivně rytmizují a melodizují jednoduché texty, improvizují v rámci nejjednodušších hudebních forem)
- využití celého komplexu hudebních činností v rámci mezipředmětových vztahů (Výtvarná výchova, Tělesná výchova, Český jazyk a literatura, Dějepis).

Kompetence komunikativní

Učitel

- rozvíjí slovní zásobu u žáků o nové pojmy z oblasti hudebního názvosloví
- učí žáka reagovat v jednoduchých situacích každodenního života (dramatizace písní, scénky)
- rozvíjí dovednost porozumět, reprodukovat a písemně zpracovat různé typy sdělení

v předmětu Hudební výchova/hudební,rytmické a pohybové hry při rozezpívání i během hodiny, písně, říkanky, pohádky, poslechy autentických nahrávek/

- vede k samostatnému ústnímu i písemnému vyjadřování
- seznamuje žáka s hudební kulturou různých zemí

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- vytvářet a prosadit své vlastní nápady při hudebních činnostech
- využívat své schopnosti a dovednosti při práci v kolektivu
- uplatnit vlastní myšlení a představivost
- uvědomit si své schopnosti a tvůrčí přístup k práci
- sdělovat své pocity prostřednictvím zvuků a hudby
- prezentaci své práce formou vystoupení, besedy...

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáka ke komunikaci a k práci ve skupině, tj.vytvoření a dodržování pravidel týmové práce a spolupráce
- uplatňuje individuální přístup k žákům (individuální.schopnosti a dovednosti žáka, individuální sociální prostředí rodiny žáka, národnost, náboženské vyznání...)
- vytváří a podporuje partnerské vztahy učitel-žák, žák-žák
- snaží se o navození a udržení přátelské atmosféry ve třídě v procesu výuky

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- spolupracovat ve skupinách
- respektovat pravidla práce v týmu
- aktivně se podílet na příjemné atmosféře práce v týmu
- uvědomit si vlastní identitu v rámci pracovní skupiny
- ctít schopnosti a výkony ostatních spolužáků či druhých lidí
- učit se vzájemné empatii
- objektivně poznávat okolní svět
- vybudovat si pocit sebedůvěry a zdravého sebevědomí
- poznat v praktických podmínkách široké spektrum hudebních činností

Kompetence občanské a pracovní

Učitel

- vede žáka k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům i k učiteli
- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka
- rozvíjí u žáků smysl pro povinnost, základní pravidla pracovní morálky (příprava na výuku, práce v hodině)
- zadává a kontroluje domácí přípravu
- vede žáky k samostatnosti

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- pochopit hudební výchovu jako příležitost k seberealizaci (aktivní zapojení do hudebního života-sólový a sborový zpěv, hra na nástroj...), k rozšíření všeobecného kulturního přehledu nebo jako možnost příjemné a účinné relaxace ve volném čase
- poznat souvislosti všech druhů umění, a to prostřednictvím návštěv nebo vlastním pořádáním různých kulturních akcí (koncerty, divadla, kina, besedy, výstavy, uvítání prvňáčků, slavnostní vyřazení žáků 9. tříd, vystoupení pro seniory, vánoční besídky...)
- osvojit si základní pracovní návyky
- naučit se pracovat samostatně
- naučit se práci v kolektivu, kooperaci
- získat kladný vztah k tvůrčím činnostem

Kompetence digitální

Na úrovni předmětu Hudební výchova jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají žákům umožnit:

- získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat a sdílet data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu

Výstupy a učivo

6. a 7. ročník

Žák (na základě svých intonačních a rytmických dispozic):

- je schopen jednohlasé interpretace písně bez doprovodu, zpívá dle svých dispozic intonačně čistě a rytmicky přesně v jednohlase i vícehlase
- při zpěvu využívá elementární instrumentální doprovod (Orffovy nástroje), případně i doprovod jiných hudebních nástrojů (klavír, housle, kytara, keyboard)
- při pěveckých činnostech se vědomě snaží dodržovat zásady hlasové hygieny
- pokračuje v nácviu vícehlasých úprav písní (zvláště lidový dvojhlas a trojhlas)
- orientuje se v základech rytmu, tempa, metra a taktování (takt 2/4, 3/4, 4/4 atd.)
- ovládá základní notopis i základní rozdělení stupnic a intervalů
- je schopen písemného záznamu not a posuvek do notové osnovy
- při poslechových činnostech úspěšně rozeznává a správně zařazuje hudební formy např. druhy písní a skladeb, hudební styly (např. duchovní a světská hudba, lidová hudba) a hudební žánry (např. hudba na jevišti opera, opereta muzikál, balet)
- věnuje zvláštní pozornost hudebně-pohybovým činnostem (hry pro tělovýchovné a relaxační chvílky během hodiny, dechová cvičení, nácvik bráničního dýchání v hlasové výchově (a výuce základů společenského tance polka, valčík apod.)
- na základě poslechu vybraných skladeb navazujících na probírané učivo v hodinách Hudební výchovy rozšiřuje své znalosti o tvorbě našich i zahraničních hudebních skladatelů a interpretů /zejména v oblasti opery, operety, muzikálu a baletu/
- dokáže individuálně hodnotit a vnímat působivost uměleckého díla
- vyhledává souvislosti mezi hudbou a jinými druhy umění

6. ročník

Učivo:

Vokální činnosti (OSV, MkV)

- dechová cvičení, pěvecké dýchání
- hlasová cvičení (správné posazení hlasu, tvoření tónu, zvětšování hlasového rozsahu)
- rytmická cvičení v základních taktech, rytmická improvizace
- intonační cvičení
- zpěv- písně, písně pro děti

Hudební nauka (OSV)

- notové písmo v houslovém klíči
- orientuje se v notovém záznamu vokální skladby
- zápis not v rozsahu c1-c2
- hodnoty not celých až osminových
- takt 2/4, 3/4, 4/4
- stupnice C dur, G dur, A mol, předznamenání, tóniny
- akordy, intervaly (základní rozdělení)
- hudebně-výrazové prostředky

Instrumentální činnosti (OSV)

- hra na rytmické nástroje Orffova souboru, na jednoduché melodické nástroje, použití klavírního nebo kytarového doprovodu, využití hry žáků, kteří se učí hře na nástroj mimo školu

Hudebně pohybové činnosti (OSV, MkV)

- hudební hry
- relaxace s hudbou

Poslechové činnosti (OSV, MkV)

- poznávání hudebních nástrojů, jejich dělení do skupin
- poznávání hudebních druhů (hudba vokální, hudba instrumentální)
- poznávání hudebních žánrů (lidová a umělá píseň, opera, opereta, muzikál, balet)
- skladby českých a světových mistrů přístupné a srozumitelné dětem, vychází se z nosných ročníkových témat-lidová hudba, hudba na jevišti (opera, opereta, muzikál, balet)
- současná hudba, rock, folk

Návštěvy koncertů, videoprojekce (OSV, MkV).

7. ročník

Učivo:

Vokální činnosti (OSV, MkV)

- dechová cvičení (pěvecké dýchání)

- hlasová cvičení (správné posazení hlasu, tvoření tónů, zvětšování hlasového rozsahu)
- intonační cvičení (durový a mollový trojzvuk s přidáním 8. stupně, čistá intonace stupnic)
- zpěv (lidové a umělé písně pro děti, populární písničky, písně westernové a country hudby, souběžný dvojhlas v terciích)

Hudební nauka (OSV)

- Stupnice C dur, G dur, D dur, F dur,
- rytmická cvičení v základních taktech, rytmická improvizace
- intervaly a akordy
- lidský hlas (zásady hlasové hygieny, skupiny mužských a ženských hlasů, mutace)
- akcent v hudbě, tempo, dynamika
- výrazové prostředky

Instrumentální činnosti (OSV)

- hra na rytmické nástroje Orffova souboru, doprovod písní
- improvizace, využití hry žáků, kteří se učí hrát na nástroje mimo školu

Hudebně pohybové činnosti (OSV, MkV)

- hudební hry
- relaxace s hudbou

Poslechové činnosti (OSV, MkV)

- nástroje smyčcového orchestru, dua, tria, kvarteta, kvinteta
- hudební druhy a žánry (např. sonáta, koncert, melodram)
- skladby českých a světových mistrů přístupné a srozumitelné dětem (výběr dán stěžejními tématy učiva Hudební výchovy v 7. ročníku ZŠ-lidová píseň, duchovní a světská hudba jako kulturní dědictví lidí různých národů, národnostních menšin a různého náboženského vyznání, symfonie, muzikál apod.)

Návštěvy různých hudebních akcí (koncerty, pořady pro děti, besedy, DVD, videoprojekce), (OSV, MkV).

8. a 9. ročník

Žák /na základě svých intonačních a rytmických dispozic/:

- je schopen jednohlasé a interpretace s instrumentálním doprovodem. Tento hudební podklad zajišťuje učitel, třída nebo žák sám (s případ. využitím audiovizuální techniky v podobě CD, MC či video nahrávky, internetu a interaktivní tabule).
- dodržuje zásady hlasové hygieny, vědomě dbá na správné pěvecké návyky (s ohledem na vývoj hlasu a jeho změnu v pubertě)
- prohlubuje a rozšiřuje své znalosti v notopise, stupnicích
- při poslechových činnostech úspěšně rozeznává hudební styly a žánry (artificiální-vážná hudba, nonartificiální hudba- jazz, folk, pop, rock)
- prostřednictvím výkladu učiva a poslechu vybraných skladeb se seznamuje s historickým vývojem evropské i světové hudby (od pravěku až po současnost)

časová představa, orientační chronologické řazení jednotlivých období, nejvýznamnější osobnosti, styly a žánry těchto období apod.

- žáci 9. ročníku se zaměřují na dějiny české hudby
- věnuje pozornost aktuálním tématům současné hudby (např. hudba jako kulisa pro cokoli, hudba a drogy, hudba a média, moderní technologie v hudbě atd.)
- dokáže individuálně hodnotit a vnímat obsah i formu sdílnosti uměleckého díla. V 8. a 9. ročníku proto záměrně upřednostňujeme poslech hudby a vokální činnosti (zpěv) před hudební naukou.

8. ročník

Učivo:

Vokální činnosti (OSV, MkV)

- dechová cvičení (pěvecké dýchání)
- hlasová cvičení (zvětšování hlasového rozsahu, tvoření tónů)
- intonační cvičení
- zpěv jednohlas

Poslechové činnosti (OSV, MkV, MV)

- hudba umělecká a nonumělecká
- symfonický, jazzový a dechový orchestr
- hudební druhy a žánry (opera, symfonie, symfonická báseň)
- významná díla uměleckých směrů (gotika až 20. století-zaměřeno na dějiny evropské a světové hudby), populární hudba, jazz

Hudební nauka (OSV)

- práce s poznatými stupnicemi, tóninami
- takt 6/8
- rytmická cvičení v základních taktech, rytmická improvizace
- harmonie-tónika, dominant, subdominant
- tempo a dynamika v hudbě

Instrumentální činnosti (OSV)

- hra na rytmické nástroje Orffova souboru, hra na kytaru, doprovod písni, využití hry žáků, kteří navštěvují výuku v uměleckých školách

Hudebně pohybové činnosti (OSV, MkV)

- lidový tanec, polonéza, blues, disko tance, country tance, pohybová improvizace na poslouchanou hudbu, relaxace s hudbou

Videoprojekce, návštěva hudebně kulturních akcí, diskuse na aktuální témata ze současné hudební scény, popřípadě příprava vlastního hudebně-kulturního projektu školy (OSV,MkV,MV).

9. ročník

Učivo:

Vokální činnosti (OSV, MkV)

- dechová cvičení (pěvecké dýchání)
- hlasová cvičení - zvětšování hlasového rozsahu, tvoření tónů
- intonační cvičení
- zpěv lidových i umělých písní (jednohlas) různých stylů a žánrů (např. pop, rock, folk, písně z filmů a muzikálů)

Poslechové činnosti (OSV, MkV, MV)

- vybrané skladby jsou zaměřeny na shrnutí dosud získaných informací o hudebních nástrojích, hudebních družích a žánrech
- významná díla uměleckých směrů, seznámení s vývojem hudby od pravěku do současnosti s důrazem na historický vývoj české hudby
- nonartificiální (populární hudba)
- poslech hudby preferované žáky (hudební styly a žánry zvolené individuálně žákem)

Hudební nauka (OSV)

- využívání notového zápisu, rozšířené znalosti stupnic, tónin, taktů, dirigování, rytmů, tempa a dynamiky
- rytmická cvičení v poznaných taktech
- rytmická improvizace, hudebně výrazové prostředky

Instrumentální činnosti (OSV)

- hra na rytmické nástroje Orffova souboru, využití hry žáků, kteří hrají na hudební nástroje

Hudebně pohybové činnosti (OSV, MkV)

- pohybová improvizace na poslouchanou hudbu, disko tance, country tance, relaxace s hudbou

Videoprojekce, DVD, návštěvy kulturních akcí-koncerty, hudební pořady, besedy apod., popřípadě příprava vlastního hudebně-kulturního projektu školy (MkV, MV).

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Ve výuce se projevuje využitím aktivačních metod, různých forem práce a přístupem učitele k žákům. Důraz je kladen především na schopnost žáka spolupracovat, respektovat pravidla práce v kolektivu, ctít práci druhých, komunikovat a také schopnost pracovat samostatně. Uvědoměním si vlastní identity v rámci pracovní skupiny se žáci učí získávat pocit sebedůvěry a zdravého sebevědomí.

- vokální činnosti (rozezpívání s prvky muzikoterapie, sólový a sborový zpěv, hry)
- hudební nauka (notopis, hudební názvosloví, práce se stupnicemi, intervaly a akordy)
- instrumentální činnosti (hra na hudební nástroje, Orffův instrumentář, doprovod)
- hudebně pohybové činnosti (pohybová improvizace na hudbu, relaxační a tělovýchovné chvíle během hodiny, tanec)
- poslechové činnosti (rozvoj hudebního citění u žáků, získání širšího kulturního rozhledu, základní orientace žáků v oblasti hudby vážné i populární)
- návštěvy kulturních pořadů

Rozvoj schopností poznávání – 6. – 9. ročník

Sebezpoznání a sebepojetí – 8. – 9. ročník

Psychohygiena – 8. – 9. ročník

Kreativita – 8. – 9. ročník

Multikulturní výchova – 6. - 9. ročník

Svoboda náboženského vyznání, základní listina práv a svobod jednotlivce, úmluva o právech dítěte, respektování a poznávání kulturních tradic jiných národů, národnostních menšin a lidí s různým náboženským vyznáním.

- vokální činnosti (sólový a sborový zpěv - písně různých národů, národnostních menšin, duchovní písně)
- hudebně pohybové činnosti (seznámení s tanci různých národů, národnostních menšin a lidí různých náboženských vyznání)
- poslechové činnosti (poslech skladeb duchovních i světských, které jsou součástí kulturního dědictví různých národů, národnostních menšin)

- Kulturní difference
- Lidské vztahy
- Etnický původ
- Multikulturalita
- Princip sociálního smíru a solidarity

Návštěvy kulturních pořadů, video, DVD, seznámení s hudebními zvyklostmi a tradicemi v kultuře jiných národů, národnostních menšin a lidí různého náboženského vyznání

Mediální výchova

Svobodný přístup k informacím, využití internetu, knihovny, video a DVD projekce, vzdělávacích pořadů i televizních programů pro děti, mediální prezentace kultury

Tematické okruhy receptivních činností - 8. a 9. ročník

- poslechové činnosti (poslech skladeb z oblasti duchovní i světské hudby, kulturních pořadů, besed a zpráv ze současného kulturního života a jejich následný rozbor z hlediska mediální výchovy)
 - návštěva kulturních pořadů, besedy, audiovizuální technika
- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení,
 - Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality

Tematické okruhy produktivních činností - 8. a 9. ročník

- domácí příprava na hodinu Hudební výchovy (zadání samostatného úkolu-tvorba mediálního sdělení)
 - třídní projekt v rámci hodiny Hudební výchovy - kolektivní práce (např. příprava pozvánky na slavnostní předání vysvědčení žákům 9. tříd, jehož součástí je kulturní program, apod...)
- Tvorba mediálního sdělení
 - Práce v realizačním týmu

V.2.6.2. Vzdělávací obor: Výtvarná výchova

V.2.6.2.1. Vyučovací předmět: **VÝTVARNÁ VÝCHOVA**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Výtvarná výchova rozvíjí výtvarný projev každého žáka a pomáhá mu objevit individuální způsob vlastního vyjadřování.

Předmět se vyučuje na 2. stupni s časovou dotací 2 hodiny týdně v 6. ročníku, v 7., 8. a 9. ročníku je pouze jednohodinová týdenní dotace. Bývá vyučována zpravidla 2 hodinami 1 x za 14 dní s kombinací s Pracovními činnostmi. Výuka probíhá v běžné třídě, popřípadě v terénu nebo v galerii (výstava, výtvarná dílna, beseda s výtvarníkem) nebo jako poznávací cesta za životem a tvorbou určitého výtvarníka (regionální umělci).

Výtvarná výchova rozšiřuje žákův obzor o nové zážitky, umožňuje mu využívat tradiční i nové vizuálně obrazné prostředky a spojuje vlastní tvorbu s reflexí prožitku i díla. Žák získává vědomí přirozených souvislostí mezi díly výtvarných umělců a vlastní výtvarnou tvorbou (spolupráce s galerií výtvarného umění na projektech a společných aktivitách). Velký význam je kladen na využívání mezipředmětových vztahů, což vede ke kooperaci mezi učiteli jednotlivých předmětů.

V etapě základního vzdělávání je Výtvarná výchova postavena na tvůrčích činnostech – tvorbě, vnímání a interpretaci. Tyto činnosti umožňují rozvíjet a uplatnit vlastní vnímání, citění, myšlení, představivost, fantazii a invenci a vedou žáka k odvaze a chuti vyjádřit svou osobitost.

Obsah výtvarné výchovy vytvářejí tři hlavní oblasti:

- rozvíjení smyslové citlivosti* – činnosti, při kterých žák rozvíjí svou schopnost rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků.
- uplatňování subjektivity* – činnosti, které vedou žáka k uvědomování si a uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření.
- ověřování komunikačních účinků* – činnosti, které umožňují žákovi utváření obsahu vizuálně obrazných prostředků v procesu komunikace a hledání nových možností uplatnění vlastní tvorby, děl výtvarného umění i jiných obrazových médií.

Do vyučovacího předmětu Výtvarná výchova jsou zařazena tato průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova (OSV), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS), Multikulturní výchova (MkV), Environmentální výchova (EV) a Mediální výchova (MV). Jednotlivá průřezová témata jsou zařazována do výuky přibližně jednou za měsíc, a to podle tematického plánu a aktuální potřeby a situace.

V učivu předmětu Výtvarná výchova se nacházejí očekávané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 6. – 9. ročník.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Učitel

- vybírá vhodné způsoby, metody a strategie učení
- učí žáka základy tradičních i netradičních technik adekvátních věku žáka
- vede žáka k pochopení umění jako specifického způsobu poznání a k užívání jazyka umění jako prostředku komunikace
- povzbuzuje žáka k vlastní tvorbě opírající se o subjektivně jedinečné vnímání, cítění, prožívání a představy, učí citlivému vnímání světa
- poskytuje smyslové kontakty s realitou a vede žáka k výtvarné interpretaci skutečnosti
- vzbudí zájem žáka o regionální umění

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- napomáhá analyzovat problém, hledat vlastní varianty řešení
- vede žáka k práci na projektech v delším časovém úseku
- vede žáka ke kritickému myšlení, schopnosti obhájit svá rozhodnutí, zodpovídat za ně a zhodnotit výsledky svých činů

Kompetence komunikativní

Učitel

- vede žáka k tvořivé komunikaci ve dvojici, v menší skupině
- poskytuje prostor k hodnocení vlastní práce
- povzbuzuje žáka k vyjádření vlastního názoru
- vede žáka k porozumění různým typům záznamů, obrazových materiálů a jiných informačních a komunikačních prostředků tak, aby je žák tvořivě využíval ke svému rozvoji

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáka k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům i k učiteli
- vede žáka k práci ve skupině a k respektování pravidel práce v týmu
- vytváří partnerský vztah učitel – žák a vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky
- podporuje žákovu sebedůvěru a samostatný rozvoj

Kompetence občanské

Učitel

- respektuje věkové, sociální i etnické zvláštnosti žáka, jeho zkušenosti, zájem
- vede žáka k pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších sociálních a kulturních souvislostech, k tolerantnímu přístupu k různorodým kulturním hodnotám, a to i jiných etnických skupin, národů
- vede žáka k respektování, ochraně a ocenění našich národních tradic a kulturního i historického dědictví
- orientuje žáka k pochopení ekologických souvislostí a environmentálních problémů

Kompetence pracovní

Učitel

- vede žáka k samostatné, tvořivé práci
- poskytuje uplatnění žákům různých tvůrčích typů
- ovlivňuje vzhled a úpravu prostředí třídy, školy
- dbá na dodržování pravidel bezpečné práce s ostrými předměty a materiály užívanými při výtvarné práci, na ochranu zdraví žáka
- vede žáka k ochraně životního prostředí i kulturních a společenských hodnot

Kompetence digitální

Učitel

- umožní žákovi využívat digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy:

6. – 9. ročník

Žák:

- vybírá, vytváří a pojmenovává prvky vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahy; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků
- zaznamenává vizuální zkušenosti i zkušeností získané ostatními smysly, zaznamenává podněty z představ a fantazie
- zachycuje jevy a procesy v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace
- vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření
- rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku
- interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků
- ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření
- zná významné umělecké památky a umělce regionu i nejvýznamnější díla své vlasti
- samostatně získává informace z dostupných materiálů a zdrojů (internet)
- dodržuje základní pravidla bezpečné práce s používanými předměty a materiály užívanými při výtvarné práci

6. ročník

Učivo:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** - základní linie a tvary, textury (strukтуры), vztahy a uspořádání prvků v ploše, ve vizuálně obrazném vyjádření
- **uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu** – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, barevné prostředky) ve statickém i dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vědomé vnímání a uplatnění mimo vizuálních podnětů při vlastní tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, televize, reklama

Uplatňování subjektivity

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru a vyjádření proměn
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – hračky, objekty, ilustrace textů, comics, volná malba; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvorbu
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, hmatové, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založená na smyslovém vnímání); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

Ověřování komunikačních účinků

- **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých)
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – utváření a uplatňování komunikačního obsahu; vysvětlování výsledků tvorby s respektováním záměru autora, prezentace ve veřejném prostoru
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění

7. ročník

Učivo:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** - základní linie a tvary, textury (strukтуры), vztahy a uspořádání prvků v ploše, ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření
- **uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu** – vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, barevné prostředky) ve statickém i dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, televize, reklama, film, tiskoviny

Uplatňování subjektivity

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – pohyb těla a jeho umístění v prostoru, akční tvar malby a kresby, uspořádání prostoru a vyjádření proměn
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – hračky, objekty, ilustrace textů, comics, volná malba, plastika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvorbu
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** – hledisko jejich vnímání (vizuální, hmatové, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, založená na smyslovém vnímání); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

Ověřování komunikačních účinků

- **osobní postoj v komunikaci** – jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnání, jejich zdůvodňování
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – utváření a uplatňování komunikačního obsahu; vysvětlování výsledků tvorby s respektováním záměru autora, prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění

8. ročník

Učivo:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** - linie a tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury (struktury), vztahy a uspořádání prvků v objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření
- **uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru a časovém průběhu** - vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, reklama, variace ve vlastní tvorbě

Uplatňování subjektivity

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; výběr, uplatnění a interpretace
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – objekty, comics, reklama, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvorbu, vizualizované dramatické akce

- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** - hledisko jejich vnímání (vizuální, hmatové, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionální konstruktivní); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

Ověřování komunikačních účinků

- **osobní postoj v komunikaci** - jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnání, jejich zdůvodňování
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – utváření a uplatňování komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora, prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti

9. ročník

Učivo:

Rozvíjení smyslové citlivosti

- **prvky vizuálně obrazného vyjádření** - linie a tvary, objemy, světlostní a barevné kvality, textury (struktury), vztahy a uspořádání prvků v objemu, prostoru a v časovém průběhu (podobnost, kontrast, rytmus, dynamické proměny, struktura), ve statickém i dynamickém vizuálně obrazném vyjádření
- **uspořádání objektů do celků v ploše, objemu, prostoru, prostoru a časovém průběhu** - vyjádření vztahů, pohybu a proměn uvnitř a mezi objekty (lineární, světlostní, barevné, plastické a prostorové prostředky a prostředky vyjadřující časový průběh) ve statickém i dynamickém vyjádření
- **reflexe a vztahy zrakového vnímání k vnímání ostatními smysly** – vědomé vnímání a uplatnění mimovizuálních podnětů při vlastní tvorbě, reflexe ostatních uměleckých druhů (hudebních, dramatických)
- **smyslové účinky vizuálně obrazných vyjádření** – umělecká výtvarná tvorba, fotografie, film, tiskoviny, televize, elektronická média, reklama; výběr, kombinace a variace ve vlastní tvorbě

Uplatňování subjektivity

- **prostředky pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností** – manipulace s objekty, pohyb těla a jeho umístění v prostoru, uspořádání prostoru, celku vizuálně obrazných vyjádření a vyjádření proměn; výběr, uplatnění a interpretace
- **typy vizuálně obrazných vyjádření** – objekty, comics, reklama, komunikační grafika; rozlišení, výběr a uplatnění pro vlastní tvorbu, elektronický obraz, vizualizované dramatické akce
- **přístupy k vizuálně obrazným vyjádřením** - hledisko jejich vnímání (vizuální, hmatové, statické, dynamické), hledisko jejich motivace (fantazijní, symbolická, založená na smyslovém vnímání, racionální konstruktivní, expresivní); reflexe a vědomé uplatnění při vlastních tvůrčích činnostech

Ověřování komunikačních účinků

- **osobní postoj v komunikaci** - jeho utváření a zdůvodňování; důvody vzniku odlišných interpretací vizuálně obrazných vyjádření (samostatně vytvořených a přejatých), kritéria jejich porovnání, jejich zdůvodňování
- **komunikační obsah vizuálně obrazných vyjádření** – utváření a uplatňování komunikačního obsahu; vysvětlování a obhajoba výsledků tvorby s respektováním záměru autora, prezentace ve veřejném prostoru, mediální prezentace
- **proměny komunikačního obsahu** – záměry tvorby a proměny obsahu vizuálně obrazných vyjádření vlastních děl i děl výtvarného umění; historické, sociální a kulturní souvislosti

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova (OSV) 6. -7. ročník

Osobnostní rozvoj:

- Rozvoj schopností poznávání
 - pozornost, soustředění, zapamatování
- Sebepoznání a sebepojetí
 - temperament, fantazie, představivost
- Psychohygiena
 - organizace pracovního místa a postupů
- Kreativita
 - tvořivost, pružnost nápadů, originalita

Sociální rozvoj:

- Poznávání lidí
 - výstavy, besedy
- Mezilidské vztahy
 - práce ve skupině, projekty
- Komunikace
- Kooperace a kompetice

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- Evropa a svět nás zajímá
 - tematické práce
- Objevujeme Evropu a svět

Multikulturní výchova (MkV)

- Kulturní difference
- Lidské vztahy

Environmentální výchova (EV)

- Vztah člověka k prostředí
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Osobnostní a sociální výchova (OSV) 8.-9. ročník

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
 - pozornost, soustředění, zapamatování

- Sebepoznání a sebepojetí
 - temperament, fantazie, představivost
- Psychohygiena
 - organizace pracovního místa a postupů
- Kreativita
 - tvořivost, pružnost nápadů, originalita

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
 - výstavy, besedy
- Mezilidské vztahy
 - práce ve skupině, projekty
- Kooperace a kompetice
- Komunikace

Morální rozvoj

- Řešení problému a rozhodovací dovednosti
- Hodnoty, postoje, praktická etika

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- Objevujeme Evropu a svět- tematické práce

Multikulturní výchova (MkV)

- Kulturní diference
 - práce ve skupinách, soutěže

Environmentální výchova (EV)

- Vztah člověka k prostředí
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí

Mediální výchova (MV)

Tematické okruhy receptivních činností

- Fungování a vliv médií ve společnosti
 - tvorba mediálního sdělení

Tematické okruhy produktivních činností

- Tvorba mediálního sdělení
 - pozvánka, přání, plakát

V.2.7. Vzdělávací oblast: Člověk a zdraví

V.2.7.1. Vzdělávací obor: Výchova ke zdraví

V.2.7.1.1. Vyučovací předmět: **VÝCHOVA KE ZDRAVÍ**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Úkolem předmětu Výchova ke zdraví je seznámit žáky se základy zdravého životního stylu a správného sociálního klimatu. Cílem předmětu je rozvinout u žáků znalosti a dovednosti potřebné ke zvládnutí péče o své zdraví a bezpečnosti v běžném životě. Vyučovací předmět v 6. ročníku má vymezenou jednu hodinu týdně.

Výuka v tomto předmětu směřuje k tomu, aby žák uměl:

- zvládat základy zdravého životního stylu
- naučit se skloubit základní životní potřeby s hodnotou zdraví
- získat konkrétní představu o rizikových oblastech společenského života
- utvářet dobré mezilidské vztahy v širším společenství
- ověřovat znalosti prevence rizik ohrožujících zdraví
- vyhledávat informace
- prezentovat zdravý životní styl mezi spolužáky ve školním prostředí
- cílevědomě jednat v situacích osobního a veřejného ohrožení
- vypěstovat kritický postoj ke konzumnímu způsobu života prezentovanému médií
- vytvořit potřebu každodenního pohybu jako účinné prevence proti obezitě
- dodržovat zásady fair play v každodenní činnosti

Výuka většinou probíhá ve třídách, některé hodiny žáci pracují v počítačové učebně a v terénu.

Výchova ke zdraví ovlivňuje i budoucí společenské uplatnění žáků. Vzdělávací obsah předmětu zahrnuje učivo Ochrana zdraví, Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí, Dopravní výchovy.

V učivu předmětu Výchova ke zdraví se nacházejí očekávané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 6. ročník.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie (postupy), které mají **žákům umožnit**:

- seznámit se základy výchovy ke zdraví
- vybudovat pozitivní stav ke zdravému životnímu stylu
- rozvíjet odpovědnost žáků za své zdraví a zdraví svých spoluobčanů
- podporu vlastní tvořivosti a myšlení žáků

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají **žákům umožnit**:

- využívat individuální schopnosti jednotlivce
- vést k samostatnosti a odpovědnosti za provedenou práci
- naučit vyhledávat, zpracovávat a využívat informace
- rozvinout vlastní tvořivost každého jednotlivce

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají **žákům umožnit**:

- tvořivost a vlastní nápady při výchově ke zdraví
- využití schopností jednotlivců při práci kolektivu
- podporu vlastního myšlení a představivosti dětí
- ocenění vlastní aktivity a tvůrčího přístupu k práci

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají **žákům umožnit**:

- spolupracovat ve skupinách
- respektovat pravidla práce v týmu
- uvědomit si vlastní identitu v rámci pracovní skupiny
- objektivně poznávat rizika patologických jevů ve škole i mimo ni
- vybudovat pocit sebedůvěry a sebevědomí
- projevit odpovědné chování v situacích ohrožujících zdraví a při mimořádných událostech

Kompetence občanské a pracovní

Na úrovni předmětu Výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají **žákům umožnit**:

- pochopit nutnost vlastní ochrany zdraví jako předpoklad pro zdárný vývoj jedince
- rozvíjet zásady správné pohybové aktivity
- naučit se využívat a ovládat prostředky sloužící ochraně zdraví
- rozhodovat se v zájmu podpory a ochrany zdraví, nést odpovědnost za své zdraví a bezpečnost i zdraví jiných
- dodržovat zásady ochrany životního prostředí
- orientovat se v situacích osobního a veřejného ohrožení
- orientovat se v rizikových situacích v silničním provozu

Kompetence digitální

Na úrovni předmětu Výchova ke zdraví jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie, které mají **žákům umožnit**:

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby a využívá je při učení
- samostatně rozhoduje, které technologie pro danou činnost použít
- kriticky hodnotí přínos digitálních technologií a reflektuje rizika jejich využívání
- předchází situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví a zdraví ostatních
- při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy:

6. ročník

Žák:

- navrhuje pravidla soužití mezi spolužáky a vrstevníky, tato pravidla respektuje a přispívá k jejich dodržování
- navrhuje pravidla soužití mezi spolužáky a vrstevníky, tato pravidla respektuje a přispívá k jejich dodržování
- porovnává vlastní názor k problematice zdraví se svými spolužáky, rodinou i nejbližším okolím; vytváří cíle pro uplatnění podpory zdraví ve svém životě
- vysvětlí na příkladech rozdíly a souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím
- sestavuje žebříček hodnot a porovnává hodnotu zdraví s uspokojováním základních lidských potřeb
- vysvětluje role členů komunity (rodiny, třídy, spolu) a prozkoumává vztahy mezi nimi; vyhodnocuje pozitivní i negativní vlivy (manipulace, agrese) z hlediska zdraví jedince a uplatňuje komunikační obrany proti nim
- vytváří hypotézu, jak složení stravy a způsoby stravování ovlivňuje rozvoj civilizačních nemocí
- navrhuje, jakým způsobem lze předcházet běžným, přenosným, civilizačním a jiným chorobám
- identifikuje příčiny a následky stresu, vyzkouší osvojené kompenzační a relaxační techniky k regeneraci organismu a překonávání únavy
- diskutuje o změnách v období dospívání, zdůvodňuje význam tématu lidské sexuality v souvislosti se zdravím, zdůvodňuje význam zdrženlivosti a odpovědného sexuálního chování
- uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka
- navrhuje zásady odpovědného chování a prevence sociálně patologických jevů ve škole i mimo ni, diskutuje o negativních sociálních sítích a jak těmto hrozbám předcházet
- uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí, v rizikových situacích silniční a železniční dopravy

- aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí, v případě potřeby poskytne nebo vyhledá pomoc sobě nebo druhým

Učivo:

Vztahy mezi lidmi a formy soužití (OSV)

- vztahy mezi vrstevníky, partnerství, rodina, komunita

Změny v životě člověka a jejich reflexe

- tělesné, duševní a společenské změny v dospívání

Zdravý způsob života a péče o zdraví

- zásady zdravého životního stylu
- základy první pomoci
- péče o veřejné zdraví v ČR
- svobodný přístup k informacím
- zásady chování na sociálních sítích

Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence

- rizika ohrožující zdraví a jejich prevence
- stres
- civilizační choroby
- závislosti
- skryté formy individuálního nátlaku, manipulace (MV)
- ochrana člověka za mimořádných událostí
- pravidla bezpečného a ohleduplného chování při pohybu na silnici

Osobnostní a sociální rozvoj

- sebepoznání a sebepojetí
- psychohygiena
- mezilidské vztahy, komunikace a kooperace OSV
- morální rozvoj

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní, sociální a morální rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
- Kreativita
- Poznávání lidí
- Mezilidské vztahy
- Komunikace
- Kooperace a kompetice
- Řešení problému a rozhodovací dovednosti
- prolíná se všemi tematickými celky

Výchova demokratického občana (VDO)

- Občanská společnost a škola
- Občan, občanská společnost a stát
 - prolíná se všemi tematickými celky

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS)

- Evropa a svět nás zajímá
 - prolíná se všemi tematickými celky

Multikulturní výchova (MkV)

- Kulturní difference
- Lidské vztahy
- Etnický původ
- Multikulturalita
- Princip sociálního smíru a solidarity
 - prolíná se všemi tematickými celky

Environmentální výchova (EV)

- Vztah člověka k prostředí
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
 - prolíná se všemi tematickými celky

Mediální výchova (MV)

Tematické okruhy receptivních činností

- fungování a vliv médií ve společnosti
- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Tematické okruhy produktivních činností

- tvorba mediálního sdělení
- prolíná se všemi tematickými celky

V.2.7.2. Vzdělávací obor: Tělesná výchova

V.2.7.2.1. Vyučovací předmět: **TĚLESNÁ VÝCHOVA**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Vyučovací předmět má časovou dotaci dvě hodiny týdně v 6. -9. ročníku. 6. ročník má třetí hodinu Tělesné výchovy – zdravotní TV. V hodinách Tělesné výchovy je realizována i zdravotní tělesná výchova. Škola klade důraz na atletiku, košíkovou, odbíjenou, softball,

florbal, lyžování. Každý ročník se specializuje dle svého zájmu na dvě míčové hry, jeden netradiční sport a žák v ročníku na dvě individuální disciplíny.

Předmět Tělesná výchova je součástí povinného vzdělávání na ZŠ a představuje nejdůležitější formu pohybového učení žáků. Je hlavním zdrojem poznatků, organizačních návyků, pohybových činností a dalších námětů pro zdravotně zaměřené, rekreační a sportovní využití pohybu v režimu školy i mimo školu.

V Tělesné výchově žáci nacházejí prostor k osvojování nových pohybových dovedností, k ovládnutí (využívání) různého sportovního náčiní (náradí), k seznámení s návody pro pohybovou prevenci, korekci jednostranného zatížení nebo zdravotního oslabení i pro rozvoj zdravotně orientované tělesné zdatnosti a výkonnosti. Učí se využívat pohybové činnosti v různém prostředí a s různými účinky, zvykají si na různé sociální role, které vyžadují spolupráci a odpovědnost za zdraví své i spolužáků. Významné je propojování pohybových činností s dalšími oblastmi vzdělávání, jako jsou výchova ke zdraví, hudební výchova, estetika, ekologie, etická a právní výchova, dopravní výchova atd.

Především však tělesná výchova umožňuje žákům poznávat vlastní pohybové možnosti (předpoklady) i zdravotní a pohybová omezení, rozumět jim, respektovat je u sebe i jiných a aktivně je využívat a cíleně ovlivňovat. Takto chápaný vztah k pohybovým aktivitám lze rozvíjet jen v atmosféře důvěry, spolupráce a radostného prožitku z pohybového výkonu, který vychází z aktuální pohybové úrovně jednotlivců, z konkrétních splnitelných cílů, ze změny každého žáka a z hodnocení vzhledem k těmto změnám.

V souladu s vývojovými předpoklady a s individuálními zvláštnostmi žáků směřuje vyučující úsilí učitele a učební činnost žáků v Tělesné výchově k těmto cílům:

- osvojit si nové pohybové dovednosti, kultivovat svůj pohybový projev a správné držení těla, usilovat o optimální rozvoj zdravotně orientované tělesné zdatnosti v pravidelně prováděných pohybových aktivitách
- osvojit si v návaznosti na 1. stupeň ZŠ co nejširší spektrum pohybových dovedností
- usilovat o správné držení těla a o optimální úroveň zdravotně orientované tělesné zdatnosti na základě poznání, pochopení a záměrného ovlivňování daných tělesných vztahů a pohybových předpokladů - za pomoci učitele
- orientovat se v základních otázkách vlivu pohybových aktivit na tělesné a duševní zdraví
- orientovat se v ukazatelích tělesné zdatnosti a jejich měření i v možnostech ovlivnění vlastního pohybového režimu - s výraznou pomocí učitele a vhodného pohybového režimu školy
- osvojit si základní soubory cvičení s kompenzačními, relaxačními a vyrovnávacími účinky a využívat je v pohybovém režimu - za pomoci učitele a rodičů
- zvládnout základní organizační, hygienické a bezpečnostní zásady pro provádění zdravotně vhodné a bezpečné pohybové činnosti
- zvládnout organizační, hygienické a bezpečnostní návyky při pohybových činnostech, převážně ve známém i méně známém prostředí - za pomoci učitele
- zvládnout první pomoc při drobných i závažnějších poraněních
- kladně prožívat pohybovou činnost a využívat ji k překonávání aktuálních negativních tělesných a duševních stavů i jako prostředek k dlouhodobější zdravotní prevence
- pociťovat radost ze zvládnutého pohybu a chápat ho jako vhodnou náplň volného času a významnou prevenci zneužívání návykových látek - za výrazné podpory učitelů a rodičů
- chápat sociální vztahy a role ve sportu a jiných pohybových aktivitách a využívat je

- k vytváření hodnotných meziosobních vztahů
- poznávat základní vztahy a role ve sportu a jiných pohybových aktivitách, vycházející z pravidel her a soutěží, využívat je v duchu fair play pro vhodné vztahy mezi vrstevníky

Naznačené cíle by měly na výstupu ze základní školy ústít do rozvoje:

- pozitivního vztahu k pravidelným pohybovým aktivitám ve vlastním denním režimu jako k přirozené a nezbytné součásti zdravého životního stylu moderního člověka.

Do vyučovacího předmětu Tělesná výchova jsou zařazena následující **průřezová témata**: Osobnostní a sociální výchova (OSV), Výchova demokratického občana (VDO), Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (VMEGS), Multikulturní výchova (MkV), Environmentální výchova (EV), Mediální výchova (MV).

V učivu TV se nalézají očekávané výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova pro 2. stupeň a učivo pro 6. – 9. ročník a výstupy z doplňujícího vzdělávacího oboru Taneční a pohybová výchova (TPV).

Ve vzdělávacím obsahu učiva jsou zařazeny výstupy z obsahu učiva Ochrana zdraví (OZ) a Dopravní výchova (DV).

Výchovné a vzdělávací strategie

Kompetence k učení

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci a vzbudí u žáka zájem o TV
- předkládá dostatek informačních zdrojů
- používá vhodné učební pomůcky a audiovizuální techniku
- rozvíjí kreativitu učební dovednosti potřebné k samostatnému učení
- věnuje se dovednosti autokorekce chyb

Kompetence k řešení problému

Učitel

- motivuje žáka k řešení daného problému, napomáhá hledat řešení
- zadává úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností, individuálního přístupu k problému a kreativity při jeho řešení
- instruuje žáka k různým typům cvičebních úloh

Kompetence komunikativní

Učitel

- učí nové názvosloví a rozšiřuje dané tematické úkoly
- učí žáka přirozeně reagovat v běžných situacích
- vede k samostatnému pohybovému vyjádření
- seznamuje žáky s novinkami v TV a sportu

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáka k práci ve skupině, tj. vytvoření pravidel práce v týmu a jejich respektování
- uplatňuje individuální přístup jak k talentovanému žákovi, tak i k žákovi pohybově slabšímu

Kompetence občanská

Učitel

- vede žáka k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům i k učiteli
- respektuje věkové, intelektové, sociální a etnické zvláštnosti žáka

Kompetence pracovní

Učitel

- rozvíjí pro povinnost (každodenní pohybová aktivita)
- vede žáka k samostatnosti

Výstupy a učivo

6. – 9. ročník

Činnost ovlivňující úroveň pohybových dovedností

Očekávané výstupy:

Žák:

- provádí osvojené pohybové dovednosti na úrovni svých pohybových předpokladů a tvořivě je aplikuje ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu
- nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním
- aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy

Učivo:

- pohybové hry s různým zaměřením
- sportovní gymnastika
- estetické a kondiční cvičení s hudbou, hudba a tanec
- hudební skladby vhodné pro taneční ztvárnění a jejich aktivní vyhledávání
- úpoly (půlročně 1 hodina)
- atletika
- sportovní hry
- plavání
- lyžování, snowboarding (plněno na ZPP v rámci zájmu přihlášených žáků), bruslení
- netradiční pohybové činnosti

Činnost ovlivňující zdraví

Žák:

- aktivně vstupuje do organizace svého pohybového režimu, některé pohybové činnosti zařazuje pravidelně
- usiluje o zlepšení své tělesné zdatnosti, z nabídky zvolí vhodný rozvojový program
- zařazuje před pohybovou činností základní přípravu organismu i uklidnění organismu po ukončení činnosti
- odmítá drogy a jiné škodliviny jako neslučitelné se zdravím a sportem
- uplatňuje vhodné a bezpečné chování i v méně známém prostředí sportovišť, přírody, silničního provozu; předvídá možné nebezpečí úrazu a přizpůsobí jim svou činnost
- rozvíjí pozitivní vztah k fyzické aktivitě a ke zdraví

Učivo:

- význam pohybu pro zdraví
- zdravotně orientovaná zdatnost
- prevence a korekce jednostranného zatížení a svalových dysbalancí (zdravotně zaměřená cvičení)
- hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech

Činnost podporující pohybové učení

Žák:

- užívá osvojené názvosloví (ve slovní i grafické podobě) na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka, čtenáře, uživatele internetu atd.
- naplňuje ve školních podmínkách základní olympijské myšlenky (čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt k opačnému pohlaví, ochrana přírody při sportu)
- dohodne se na spolupráci i jednoduché taktice vedoucí k úspěchu družstva a dodržuje ji
- rozlišuje a uplatňuje práva a povinnosti vyplývající z role hráče, rozhodčího, diváka, organizátora
- posuzuje určené prvky pohybové činnosti a výkony, eviduje je a vyhodnocuje
- zorganizuje samostatně i v týmu jednoduché turnaje, závody, turistické akce
- hodnotí a spolurozhoduje osvojené hry a soutěže
- provádí zpracování naměřených dat a informací o pohybových aktivitách a podílí se na jejich prezentaci

Učivo:

- komunikace v Tělesné výchově
- organizace prostoru a pohybových činností
- historie a současnost sportu
- pravidla osvojených pohybových činností
- zásady jednání a chování v různém prostředí a při různých činnostech
- měření výkonů a posuzování pohybových dovedností

Obsah učiva

Přehled tematických celků

1. Poznatky z tělesné výchovy a sportu, komunikace při pohybových činnostech, organizace, hygiena a bezpečnost v tělesné výchově a sportu
2. Průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací, tvořivá a jiná

- cvičení
3. Gymnastika, tanec a jiné pohybové činnosti s rytmickým a hudebním doprovodem, základy taneční kompozice
 4. Úpoly
 5. Atletika
 6. Pohybové hry
 7. Sportovní hry
 8. Sporty vyžadující zvláštní klimatické, prostorové nebo materiální podmínky a netradiční sporty
 9. Motorické testy a testy svalové nerovnováhy
 10. Výběrové učivo

Obsah tematických celků

1. Poznatky z tělesné výchovy a sportu, komunikace při pohybových činnostech, organizace, hygiena a bezpečnost v tělesné výchově a sportu

Poznatky (většinou v aplikované podobě a v návaznosti na učivo dalších předmětů)

- terminologie osvojovaných pohybových činností; komunikace v tělesné výchově a sportu
- praktický význam pojmů aktivní zdraví, zdravý životní styl, zdravotně orientovaná tělesná zdatnost, pohybový režim (ve spojení s konkrétními pohybovými činnostmi)
- různé funkce a zaměření pohybu ve zdravém životním stylu (základy rozvoje tělesné zdatnosti, základní prostředky regenerace sil, kompenzace jednostranného zatížení a vyrovnávání zdravotního oslabení)
- základní pohybové činnosti rozvíjející rychlostní silové, vytrvalostní a pohybové předpoklady
- pohybové činnosti a další zdravotně vhodné návyky (stravování, pitný režim, způsoby odpočinku ap.)
- vhodné a nevhodné prostředí pro TV a sport; vhodné a nevhodné pohybové činnosti; zdravotně vhodné a nevhodné vybavení (oblečení pro tělesnou výchovu a sport), zásady korekce pohybové činnosti v návaznosti na konkrétní stupeň znečištění ovzduší
- hygiena a bezpečnost při osvojovaných pohybových činnostech v různém prostředí a různých podmínkách (klimatických, ekologických atd.)
- zásady první pomoci při drobných závažnějších poraněních ve známém i méně známém prostředí
- škodlivý vliv alkoholu, tabáku a drog na pohybovou výkonnost a tělesnou zdatnost
- základní pravidla osvojovaných sportů a soutěží
- sport a ekologie; sportování v přírodě, ochrana přírody při sportovních činnostech a pobytu v přírodě
- fair play jednání; sportovní diváctví
- rozdíly mezi TV a sportem dívek a chlapců, mladých, starých, zdravých a oslabených
- rozdíly mezi rekreačním, výkonnostním a vrcholovým (profesionálním) sportem
- tanec je tvůrčí uměleckou činností, kterou může do jisté míry vykonávat každý
- aktuální informace z tělesné výchovy a sportu ve škole, obci, regionu atd.
- základní zdroje informací o TV a sportu

Návyky a dovednosti

- postupné přebírání některých organizačních a hodnotících úkolů od učitele (v souvislosti s didaktickými styly)
- sestavování vlastního pohybového režimu a jeho dodržování

- měření základních tělesných parametrů; měření pohybových výkonů
- vystupování a jednání v roli soupeře, rozhodčího, zapisovatele, časoměřiče, organizátora, diváka atd.
- smluvená gesta, signály, značky u osvojovaných činností
- organizace jednoduchých sportovních akcí; řízení utkání, rozhodování soutěží, pořizování zápisů o utkání
- tanec umožňuje všimnout si zážitků vycházejících z pohybu vlastního těla, soustředit se na jeho rytmus
- základní údržba cvičišť, péče o nářadí a náčiní, vlastní výstroj a výzbroj; příprava a úklid nářadí
- ošetření drobných i závažnějších poranění ve známých podmínkách - s pomocí učitele i v méně známých podmínkách

Pohybové činnosti

- nástupové a pochodové tvary; přesuny v pochodovém tvaru (chůzí, klusem); obraty na místě a za pohybu; činnosti na konkrétní povely a signály
- organizované přesuny a bezpečný pohyb při činnostech v přírodě a mimo školu (při konkrétních činnostech)

Doporučené rozšiřující učivo (i ve formě samostatné činnosti žáků - ročníkových a jiných prací)

- sledování, porovnávání, vyhodnocování některého jevu (tělesné zdatnosti, vybrané pohybové dovednosti, pohybového režimu ap.) u sebe, spolužáků, rodinných příslušníků
- sběr a třídění určitých informací o tělesné výchově a sportu (sportovní výsledky, rekordy, statistika o účasti v tělesné výchově a sportu, postoje ap.); zpracování dat z osobní (školní) pohybové činnosti pomocí výpočetní techniky
- historie TV a sportu ve škole, obci, regionu, v ČR, ve světě
- zásady sportovního tréninku
- úrazové pojištění při sportovní činnosti
- sport jako součást životní kultury; mezinárodní úmluvy o tělesné výchově a sportu - propagace a reklama ve sportu

2. Průpravná, kondiční, koordinační, kompenzační, relaxační, vyrovnávací tvorba tvořivá a jiná cvičení

Specifické poznatky, návyky

- základní význam jednotlivých druhů cvičení v denním režimu; konkrétní účinky cviků
- zásady přípravy organismu před pohybovou činností (zahřátí, protažení); ukončení pohybové činnosti (protahování, relaxace)
- únava; zátěž a odpočinek; jednostranná zátěž; svalová nerovnováha - příčiny (v návaznosti na poznatky z jiných předmětů)
- základní technika jednotlivých druhů cvičení; vhodné podmínky pro jednotlivá cvičení; cvičení v domácích podmínkách, ve škole, na pracovišti
- správné držení těla ve stoji, sedu, při zvedání břemen atd.
- nevhodná cvičení vzhledem k věku, pohlaví, ochraně pohybového aparátu ap.

Pohybové dovednosti

- cvičení pro přípravu organismu před pohybovou činností (zahřátí svalů, strečink a jiné druhy napínacích a protahovacích cvičení)
- rychlostně silová cvičení v anaerobní alaktátové zóně metabolického krytí (5-15s) maximální intenzitou
- cvičení pro rozvoj kloubní pohyblivosti
- cvičení pro správné držení těla v různých polohách; cvičení všestranně zaměřená "pro každý den"
- cvičení pro vyrovnání svalové nerovnováhy; kompenzační cvičení po statické a jednostranné zátěži vsedě, vstoje (využitelná v hodinách jiných předmětů, v denním režimu)
- vyrovnávací a zdravotně zaměřená cvičení pro předcházení a vyrovnávání svalových a jiných oslabení
- dechová cvičení
- cvičení motivační, tvořivá, psychomotorická, relaxační s různým vhodným náčiním
- individuální soubory cvičení pro rozvoj zdatnosti nebo korekci svalových oslabení

Doporučené rozšiřující učivo

- aplikovaná jógová cvičení, cvičení jiných zdravotně pohybových systémů (jen v případě dokonalého zvládnutí cviků učitelem)
- relaxační techniky
- využití audio techniky při cvičení
- výběr vhodné hudby pro některá cvičení (relaxační cvičení, kondiční cvičení ap.)

Nevhodné činnosti

- protahovací cvičení prováděná až do prahu bolesti; švihová cvičení bez předchozího zahřátí a protažení svalů a svalových úponů; rychlostně silová a koordinačně i fyziologicky náročná cvičení bez dostatečné přípravy organismu; opakovaná vytrvalostní cvičení dlouhodobého charakteru v časově krátkém sledu bez dostatečné regenerace organismu; činnosti v nevhodných polohách zatěžující klouby a páteř, podporující svalovou nerovnováhu ap.; cvičení s náčiním nad 15% hmotnosti žáka; náročnější izometrická cvičení (především se zadrženým dechem); jógová cvičení a jiná specifická cvičení náročná na přesné provedení neodborně vedená pedagogem, který tato cvičení sám bezpečně prakticky neovládá; cvičení v nevhodných hygienických, klimatických a ekologických podmínkách; cvičení neodpovídající konkrétnímu zdravotnímu stavu (při dlouhodobé změně zdravotního stavu, při rekonvalescenci)

3. Gymnastika, tanec a jiné pohybové činnosti s rytmičným a hudebním doprovodem

Poznámka: užívané zkratky D - dívky, CH – chlapci

Základy sportovní gymnastiky

Specifické poznatky, návyky

- technika a estetika gymnastického cvičení
- záchrana a dopomoc při sportovní gymnastice

Pohybové činnosti

Akrobacie

- kotouly - vpřed, vzad, letmo

- stoj na rukou, stoj na lopatkách
- přemet stranou
- rovnovážné polohy v postojích
- skoky na místě a z místa (především D)
- vazby a sestavy z osvojených cvičebních tvarů

Doporučené rozšiřující učivo

- akrobatická cvičení ve dvojicích a ve skupinách
- přešvihy skrčmo a odbočmo ve vzporu ležmo; kola únožmo (CH)
- přemet vpřed, přemet vzad
- salto vpřed (na vhodné podložce a po zvládnutí salta odrazen z můstku nebo trampolínky)

Přeskoky

- roznožka přes kozu našíř a nadél (D, CH)
- skrčka přes kozu našíř (výška náradí a vzdálenost můstku podle vyspělosti žáka, D, CH)

Šplh na laně, na tyči

- šplh s přírazem, kličkou

Hrazda - po čelo, po ramena, dosažná

- náskok do vzporu - zákmihem, seskok, sešín
- náskok do vzporu - přešvihy únožmo
- výmyk z visu stojmo odrazem jednonož a obounož
- podmet

Doporučené rozšiřující učivo

- vzepření vzklopmo
- komíhání ve visu (CH)

Doporučené rozšiřující učivo

- předskok do dřepu těsně předkročného; skok s prohnutím a výměnou nohou (D)
- stoj na rukou, přemet stranou

Kruhy (po hlavu, dosažné)

svis stojmo - svis vznesmo, svis stojmo vzadu a zpět

- houpání odrazem střídonož - při záhupu seskok
- houpání odrazem střídonož - při předhupu shyb, při záhupu svis (při záhupu a předhupu obrat)
- svis stojmo - svis střemhlav a zpět
- komíhání ve svisu, při zákmihu seskok (CH)

Rytmická gymnastika (D), tanec a jiné pohybové činnosti s hudebním a rytmičným doprovodem

Specifické poznatky, návyky

- různé druhy pohybu s hudebním a rytmičným doprovodem

- význam jednotlivých pohybových činností pro správné držení těla, estetika pohybu, společenský kontakt, pohybové využití – odpočinek
- technika rytmického cvičení s různými druhy náčiní, specifika bezpečnosti cvičení s různým náčiním
- technika různých forem aerobního pohybu s hudebním a rytmickým doprovodem; fyziologická náročnost aerobních forem cvičení; zdravotní aspekty aerobního cvičení
- druhy tanců (lidové, společenské, disko, country aj.); postavení při tancích (párové, kolové, individuální aj.); držení při tanci; oblečení pro různé druhy tanců
- rytmus, melodie, dynamika, harmonie
- aktivní naslouchání hudby podněcující k pohybu

Pohybové činnosti

Rytmická gymnastika (D)

- chůze, klus, skoky, obraty, doprovodné
- cvičení s některým z náčiní - švihadlo, stuha, šátek, míč
- jednoduché pohybové etudy
- vlastní pohybová improvizace bez náčiní a s náčiním (s hudebním nebo rytmickým doprovodem)

Doporučené rozšiřující učivo

- vlastní pohybové skladby

Aerobic

- základní kroky; pohyby paží a nohou
- cvičení v různých polohách
- aerobní cvičení bez náčiní

Doporučené rozšiřující učivo

- aerobní cvičení s náčiním - step aerobic (lavičky), ropico (švihadla), aerobik s činkami apod.

4. Úpoly (půlročně 1 hodina)

Specifické poznatky, návyky

- význam úpolových sportů pro sebeobranu a brannost
- základní filozofie sebeobranných činností, právní aspekty využití a zneužití bojových prvků
- základní zpevňování a uvolňování těla; uvědomování si těžiště; správné dýchání a přenos energie
- specifika bezpečnosti při úpolech

Pohybové činnosti

Průpravné úpoly

- přetahy, přetlaky, úpolové odpory
- střehové postoje, držení a pohyb v postojích, odpory v nich, sledování soupeře, pohyb reagující na pohyb soupeře

Sebeobrana

- držení soupeře na zemi

- boj o únik na zemi (CH)
- obrana proti objetí zepředu
- obrana proti škrcení

5. Atletika

Specifické poznatky, návyky

- základní pravidla soutěží, rozhodování o umístění ve skocích, hodech atd.
- technika osvojovaných disciplín

Pohybové činnosti

Běhy

- speciální běžecká cvičení
- běžecké starty
- sprint - běh 60 m
- běh na 100 m, 200 m, 400m
- běh 800m, 1500 m (CH)
- vytrvalostní běh - běhy do 2000 m (D) a 3000 m (CH); běhy od 6 do 20 minut v terénu
- běh v zatáčce, štafetová předávka
- štafetový běh

Skoky

- skok do dálky (z místa)
- skok do výšky - flop

Doporučené rozšiřující učivo

- hod oštěpem (při vhodných prostorových podmínkách a zajištění bezpečnosti)

6. Pohybové hry

Specifické poznatky, návyky

- úkoly vyplývající z herních funkcí a rolí; pravidla her (vlastní varianty pravidel); řízení a rozhodování v pohybových hrách, radost ze hry, prožitek, vzájemná pomoc - nejvyšší účel pohybových her
- specifika bezpečnosti při pohybových hrách, především v přírodním prostředí

Doporučené rozšiřující učivo

- samostatně navržené a vyrobené (upravené) náčiní

Pohybové činnosti

- pohybové hry pro zdokonalování pohybových dovedností; pro ovládání náčiní
- pohybové hry pro rozvoj kondičních a koordinačních předpokladů (schopností)
- pohybové hry soutěživé a bojové
- pohybové hry psychomotorické (kontaktní, motivační), dobrodružné (new games) aj., jejichž cílem je spolupráce, pomoc, splnění společného úkolu
- pohybové hry pro rozvoj pohybové představivosti, tvořivosti a fantazie

7. Sportovní hry

Specifické poznatky, návyky

- technika osvojovaných dovedností; taktika hry
- herní role a funkce ve sportovních hrách

- základní pravidla a smluvená gesta rozhodčích u osvojovaných sportovních her; samostatné řízení hry; sledování výkonů

Pohybové činnosti

(Doporučuje se zařadit alespoň dvě z níže uvedených sportovních her podle podmínek školy a zájmu žáků a vyučovat minimálně v jednoletých nebo dvouletých cyklech. Při nevhodných prostorových podmínkách je možné zařadit pouze základní herní dovednosti z těchto doporučených sportovních her a soustředit se na jiné sportovní hry).

Házená

- utkání: jako základ diagnostiky herního výkonu a aplikace herních prvků ve hře – podle upravených a zjednodušených pravidel (vzhledem k podmínkám školy a úrovni žáků; utkání s menším počtem žáků a na menším hřišti; utkání podle oficiálních pravidel pro danou věkovou kategorii
- základy herních systémů:
 - rozestavení kolem hráče s míčem, přechod z obrany do útoku a z útoku do obrany
 - postupný útok proti osobní obraně, postupný útok s jedním pivotem
 - rychlý protiútok
 - územní obrana 0:6
- herní kombinace:
 - útočné kombinace založené na přihrávání a přebíhání
 - obranné kombinace založené na zjišťování, proklouzávání
- herní činnosti jednotlivce:
 - uvolňování bez míče
 - obsazování hráče s míčem a bez míče
 - vrchní přihrávka jednoruč
 - střelba vrchní jednoruč
 - trestný hod
 - postoj brankáře, chytání a vyražení střel

Basketbal

- utkání: jako základ diagnostiky herního výkonu a aplikace herních prvků ve hře - podle upravených a zjednodušených pravidel (vzhledem k podmínkám školy a úrovni žáků);
- utkání s menším počtem hráčů a na menším hřišti; utkání podle oficiálních pravidel pro danou věkovou kategorii
- základy herních systémů:
 - útočný systém založený na rozestavení hráčů bez míče kolem hráče s míčem, přechod z obrany do útoku a z útoku do obrany
 - rychlý protiútok
 - osobní obranný systém na vlastní polovině
 - postupný útok proti osobní obraně
 - zónová obrana
- herní kombinace:
 - útočná kombinace založená na početní převaze útočníků, na akci "hod" a běž
 - útočná kombinace založená na clonění, na řešení situace 2 - 2
 - obranná kombinace založená na zjišťování a proklouzávání
- herní činnosti jednotlivce:
 - uvolňování bez míče, s míčem, driblingem
 - obsazování hráče s míčem a bez míče
 - přihrávka obouruč a jednoruč

- střelba vrchní jednoruč i obouruč z místa a po pohybu
- trestný hod
- rozskok

Doporučené rozšiřující učivo

Streetball

Fotbal (CH)

- utkání: jako základ diagnostiky herního výkonu a aplikace herních prvků ve hře - podle upravených a zjednodušených pravidel (vzhledem k podmínkám školy a úrovni žáků); utkání s menším počtem hráčů a na menším hřišti; utkání podle oficiálních pravidel pro danou věkovou kategorii
- základy herních systémů:
 - rozestavení kolem hráče s míčem; přechod z obrany do útoku a zpět
 - postupný útok
 - rychlý protiútok
 - územní obrana
- herní kombinace:
 - útočná kombinace založená na přihrávání
 - útočná kombinace založená na "přihraj a běž"
 - útočná kombinace založená na přečíslení obrany
 - obranná kombinace založená na zajišťování a přebírání do šířky a hloubky
- herní činnosti jednotlivce:
 - výběr místa (uvolňování, nabíhání), obsazování prostoru bez míče a s míčem
 - zpracování míče (převzetí, tlumení), vedení míče
 - obhazování soupeře; řešení situace jeden proti jednomu; odebírání míče, přihrávka po zemi vnitřním a přímým nártem; přihrávka hlavou na místě
 - přihrávka obloukem na střední a dlouhou vzdálenost; přihrávka hlavou ve výskoku
 - vhazování míče
 - střelba z místa po vedení míče
- činnost brankáře - chytání a vyražení přízemních a polovysokých střel; výkop ze země; přihrávka rukou

Doporučené rozšiřující učivo

- činnost brankáře - chytání střel ve výskoku a v pádu (s vybranými žáky na bezpečném terénu)

Volejbal

- utkání: jako základ diagnostiky herního výkonu a aplikace herních prvků ve hře - podle upravených a zjednodušených pravidel, s menším počtem hráčů a na zmenšeném hřišti (vzhledem k podmínkám školy a úrovni žáků); utkání podle oficiálních pravidel pro danou věkovou kategorii
- základy herních systémů:
 - hráč, která nepřijímá je nahrávačem (2:2); střední u sítě nahrávačem (3:3) - (6:6)
- herní kombinace:
 - kombinace s nahrávačem v zóně III
- herní činnosti jednotlivce:
 - odbíjení obouruč vrchem a spodem (před sebe, pod úhlem)
 - nahrávka podél sítě

- odbíjení jednoruč vrchem (lob) a spodem
- odbíjení jednoruč (smeč, ulití)
- spodní a vrchní podání v čelném postoji
- příjem podání - přihrávka do zóny III
- jednoblok v zóně III

Doporučené rozšiřující učivo

- herní kombinace s vbíhajícím nahrávačem
 - nahrávka proti nadbíhajícímu smečari od sítě
 - vrchní čelné podání ve výskoku (CH)
- Z dalších sportovních her je možné uplatnit **softbal, florbal, ringo** (při zachování zásad bezpečnosti a povinného ochranného vybavení u některých sportovních her).

8. Sporty vyžadující zvláštní klimatické, prostorové nebo materiální podmínky a netradiční sporty

Lyžování (zpravidla ve formě ZPP v 6 - 9. ročníku)

- Specifické poznatky, návyky
 - lyžařská výstroj a výzbroj, druhy lyží a jejich současné konstrukce; údržba lyží, mazání lyží; zásady pro nákup lyžařské výstroje, výzbroje a vosků
 - základní techniky sjezdového a běžeckého lyžování
 - zásady bezpečnosti a orientace v zimní krajině; smluvené orientační a výstražné značky a tabule; přivolání pomoci; první pomoc v improvizovaných podmínkách zimní krajiny
 - příprava horské túry na lyžích
 - zásady chování na běžeckých a sjezdových tratích; chování na lanovce, vleku

Doporučené rozšiřující učivo

- historie lyžování
- současné techniky sjezdařského a běžeckého lyžování
- snowboarding
- pravidla lyžařských závodů

Pohybové činnosti

- nošení lyží; připínání a odepínání lyží; základní postoj na lyžích
- obraty - přednožením, zanožením, překrokem, výskokem
- odšlapování; bruslení
- brzdění a zastavování
- výstupy - přímo, šikmo, svahem, jednostranným a oboustranným odvratem

Běžecký výcvik

- přenášení hmotnosti z lyže na lyži v chůzi, v prodlouženém skluzu
- bruslení z mírného kopce, po rovině, do mírného svahu; zastavení smykem
- běh střídavý dvoudobý a jednodobý
- běh soupažný jednodobý
- jízda v běžecké stopě (způsob pohybu a chování v běžecké stopě - D 3 km, CH 5 km)
- předjíždění terénních nerovností

Doporučené rozšiřující učivo

- orientační běh na lyžích (v přehledné krajině)

Sjezdový výcvik

- základní sjezdový postoj
- jízda šikmo svahem; odšlapování
- přenášení hmotnosti z lyže na lyži při jízdě z mírného svahu (do protisvahu)
- vlnovka (mírná, zvýrazněná)
- základní oblou (otevřený); navazované oblouky
- základní oblou (zavřený); modifikované snožné oblouky; krátký oblouk
- regulace rychlosti jízdy (na svahu podle vyspělosti žáků)
- projíždění slalomové tratě, jízda v brankách (na svahu podle vyspělosti žáků)
- jízda na lyžařském vleku
- jízda na sjezdové trati (organizace pohybu na sjezdovce)
- základy carvingového lyžování

Doporučené rozšiřující učivo – dle zájmu dětí

- základy sjezdu (v bezpečném a přehledném terénu bez překážek)
- sjíždění oblouky v náročných sněhových a terénních podmínkách
- skok ze sněhového můstku
- základy jízdy na snowboardu

Plavání (dle podmínek školy)

Z hlediska zdravotního, kondičního i branného jde o velmi důležitou pohybovou činnost, proto se doporučuje usilovat o zařazení tohoto tématu do výuky.

Poznátky a návyky

- význam plavání pro rozvoj zdatnosti, pro prevenci a korekci svalových a jiných oslabení
- základní plavecké disciplíny a pravidla plaveckých závodů
- záchrana tonoucího; pomoc unavenému plavci
- specifika bezpečnosti a hygieny při plavání

Pohybové činnosti

Začátečnická úroveň (zároveň opakování a zjišťování úrovně dosažené na základní škole)

- adaptace na vodní prostředí - dýchání do vody, splývání, potápění, lovení předmětů (do 2 m, do 10 s)
- nácvik techniky jednoho plaveckého způsobu (výběr - kraul, znak, prsa)
- startovní skok
- jednoduchá obrátka
- plavání úseků od 10 m do 200 m
- speciální dovednosti - šlapání vody, změny směru plavání

Pokročilí plavci

- nácvik dalšího plaveckého způsobu
- kotoulová obrátka; startovní skok a obrátka podle plaveckého stylu
- plavání úseků od 10 m do 1 000 m
- speciální dovednosti - tažení a nesení předmětů; pomoc unavenému plavci; plavání pod vodou; skok do „neznámé vody“ (kombinace činností)
- základy vodního póla

Bruslení (podle podmínek školy)

Cyklovýlety

Turistika a pobyt v přírodě

Netradiční sporty

Podle podmínek školy a zájmu žáků lze zařadit teorii a praxi dalších sportů - lezení na umělých horolezeckých stěnách, jízda na skateboardu, jízda na kolečkových bruslích ap. U všech těchto sportů je kladen zvýšený důraz na bezpečnost, na připravenost pedagoga, na odpovídající vybavení a ochranné bezpečnostní pomůcky. Obsah se řídí odpovídajícími předpisy sportovních svazů pro danou věkovou kategorii.

9. Motorické testy a testy svalové nerovnováhy

v úvodních hodinách 6. – 9. ročníku + zdravotní Tv v 6. ročníku.

Specifické poznatky, návyky (v návaznosti na 1. tematický okruh)

- význam a použití motorických testů, testů flegibility a testů svalových dysbalancí pro průběžné sledování tělesné zdatnosti, pohyblivosti a stavu pohybového aparátu
- základní soubory testů pro běžné použití ve školních podmínkách, doma
- sledování a vyhodnocování výsledků testů

Pohybové činnosti

- EUROTTEST, FITTEST aj. a jejich modifikace pro daný věk
- testy svalových dysbalancí
- testy flexibility

10. Výběrové učivo

Výběrové učivo může být každé učivo těchto učebních osnov, které rozšiřuje nebo upevňuje aktuálně dosaženou úroveň pohybových dovedností a schopností žáků. Ale také jiné pohybové aktivity zařazené učitelem tělesné výchovy a schválené ředitelem školy (vyšším školským pracovníkem), které odpovídají věkovým potřebám a možnostem žáků a jsou organizovány v souladu s bezpečnostními předpisy pro daný sport (aktivitu).

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopností poznávání
prolíná se všemi tematickými celky (6. – 9. ročník)
 - hry a soutěže zaměřené na pozornost a soustředění
- Sebepoznání a sebepojetí
prolíná se všemi tematickými celky (6. – 9. ročník)
 - hry, střídání rolí ve skupině, řešení problémových situací
 - samostatná práce, kontrolní testy
- Psychohygiena
prolíná se všemi tematickými celky (6. – 9. ročník)
 - hry, relaxace, zvládání stresových a problémových situací

- nikdy se nevzdávej (tematický okruh)

- Kreativita
prolíná se všemi tematickými celky (6. – 9. ročník)
 - komunikace se spolužáky a s učiteli
 - kruhový trénink, soutěže

Sociální rozvoj

- Poznávání lidí
prolíná se všemi tematickými celky (6. – 9. ročník)
 - hry, zátěžové hry, vytrvalostní sporty
- Mezilidské vztahy
prolíná se všemi tematickými celky (6. – 9. ročník)
 - skupinové práce (respektování, podpora, pomoc)
 - kruhový trénink
- Komunikace
prolíná se všemi tematickými celky (6. – 9. ročník)
 - komunikace v různých situacích (nástup, pozdrav, omluva, prosba, vysvětlení, žádost, přesvědčování, aj.)
- Kooperace a kompetice
prolíná se všemi tematickými celky (6. – 9. ročník)
 - hry ve skupinách (vedení a organizování práce, podřízení se)
 - soutěže

Morální rozvoj

- Řešení problémů a rozhodovacích dovedností
prolíná se všemi tematickými celky (6. – 9. ročník)
 - řešení problémových situací při sportování

Výchova demokratického občana

- Občanská společnost a škola
prolíná se všemi tematickými celky (6. – 9. ročník)
 - hry, soutěže, skupinová práce (zaměřeno na chování žáků jako zodpovědných osobností, uplatňující svá práva a plnící své povinnosti, učí žáky v každodenním jednání zásadám slušnosti, tolerance, ochota pomáhat slabším naslouchat názoru druhého)

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá
prolíná se všemi tematickými celky (6. – 9. ročník)

- sport a sportovci v Evropě a ve světě

Multikulturní výchova

- Lidské vztahy
prolíná se všemi tematickými celky (6. – 9. ročník)
 - pohybové a míčové hry (rozvoj tolerance a spolupráce, zapojení žáků z odlišného prostředí do kolektivu třídy)

Environmentální výchova

- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
 - při činnostech v přírodě (6. – 9. ročník)je zaměřen na chování žáků k životnímu prostředí, k ochraně a tvorbě životního prostředí, vztah člověka k prostředí

Mediální výchova

Tematické okruhy produktivních činností

- Tvorba mediálního sdělení (8. – 9. ročník)
 - zpráva, oznámení, tvorba internetových stránek školy (vedení žáků k organizaci a propagaci sportovních činností a soutěží, na zpracování dosažených výsledků, vytváření reklam a plakátů k sportovním soutěžím, sestavování příspěvků do rozhlasu, schopnost komentovat školní sportovní utkání)

V.2.8. Vzdělávací oblast: Člověk a svět práce

V.2.8.1. Vzdělávací obor: Člověk a svět práce

V.2.8.1.1. Vyučovací předmět: **PRACOVNÍ ČINNOSTI**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Úkolem předmětu Pracovní činnosti je seznámit žáky se základy praktické pracovní dovednosti v různých oborech lidské činnosti a přispět tak k vytvoření profesní orientace žáků.

Předmět je vyučován v 6. – 9. ročníku s časovou dotací jedné hodiny týdně. Vyučování probíhá ve dvou vyučovacích hodinách 1x za 14 dní. Předmět Pracovní činnosti na 2. stupni tematicky navazuje na zvládnuté základy učiva předmětu Pracovní činnosti 1. stupně. Na 2. stupni je vzdělávací obsah rozdělen do tematických okruhů: **Práce s technickými materiály, Provoz a údržba domácnosti, Příprava pokrmů, Práce s laboratorní technikou, Pěstitelské práce a chovatelství a Svět práce.** Vybrané tematické okruhy jsou vyučovány napříč všemi vybranými ročníky.

Výuka je realizována v odborných učebnách umístěných v prostorách školy, nebo ve venkovním areálu školy a na pochozí zahradě či ve skleníku. Je určena všem žákům 2. stupně (chlapcům i dívkám). Pracovní činnosti ovlivňují rozhodování žáků o svém budoucím povolání (profesním zaměření). **V průběhu výuky jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.** Předmět doplňuje základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě.

Do vyučovacího předmětu jsou zařazena následující **průřezová témata**: Osobnostní a sociální výchova (OSV), Environmentální výchova (EV) a Mediální výchova (MV). Obsah předmětu je doplněn o výstupy doplňujících vzdělávacích oborů Filmová/audiovizuální výchova (FAV) a Etická výchova (EtV).

Cílové zaměření vzdělávací oblasti:

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- pozitivnímu vztahu k práci a k odpovědnosti za kvalitu svých i společných výsledků práce
- osvojení základních pracovních dovedností a návyků z různých pracovních oblastí, k organizaci a plánování práce a k používání vhodných nástrojů, nářadí a technologií
- vytrvalosti a soustavnosti při plnění zadaných úkolů, k uplatňování tvořivosti a vlastních nápadů při pracovní činnosti a k vynakládání úsilí na dosažení kvalitního výsledku
- poznání, že technika jako významná součást lidské kultury je vždy úzce spojena s pracovní činností člověka
- autentickému a objektivnímu poznání okolního světa, k potřebné sebedůvěře, k novému postoji ve vztahu k práci člověka, technice a životnímu prostředí

- chápání práce a pracovní činnosti jako příležitosti k seberealizaci
- orientaci v různorodých oborech lidské činnosti a osvojení potřebných poznatků a dovedností významných pro možnost uplatnění, pro volbu vlastního profesního zaměření

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Pracovní činnosti jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie (postupy), které mají žákům umožnit:

- seznámit se základy pracovních činností
- vybudovat pozitivní stav k manuální práci i duševní práci
- rozvíjet své dovednosti a návyky z různých pracovních činností
- podporu vlastní tvořivosti a myšlení

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Pracovní činnosti jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie (postupy), které mají žákům umožnit:

- využívat své individuální schopnosti
- budovat svou vlastní samostatnost a odpovědnost za provedenou práci
- naučit se používat pracovní nástroje, nářadí a pomůcky při práci ve škole i v běžném životě

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Pracovní činnosti jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie (postupy), které mají žákům umožnit:

- vytvářet své vlastní nápady při pracovní činnosti a využít je pomocí informační technologie
- využívat své schopnosti při práci v kolektivu
- uplatnit vlastní myšlení a představivost
- uvědomit si vlastní aktivity a tvůrčí přístup k práci
- prezentaci své práce

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Pracovní činnosti jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie (postupy), které mají žákům umožnit:

- spolupracovat ve skupinách
- respektovat pravidla práce v týmu
- uvědomit si vlastní identitu v rámci pracovní skupiny
- objektivně poznávat okolní svět
- vybudovat si pocit sebedůvěry a zdravého sebevědomí
- poznat v praktických podmínkách výrobní činnost

Kompetence občanské a pracovní

Na úrovni předmětu Pracovní činnosti jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie (postupy), které mají žákům umožnit:

- pochopit práci a pracovní činnost jako příležitost k seberealizaci
- rozvíjet konstruktivní a podnikatelské myšlení
- naučit se využívat a ovládat jednotlivé pracovní nástroje a techniku
- dodržovat zásady ochrany životního prostředí
- práci v členitém kolektivu

Kompetence digitální

Na úrovni předmětu Pracovní činnosti jsou pro utváření a rozvíjení této klíčové kompetence využívány strategie (postupy), které mají žákům umožnit:

- zvolit vhodné technologie a programy a využít je při řešení problémů
- rozpoznat a porovnat informace a parametry strojů a spotřebičů
- kombinovat digitální technologie a manuální práci s materiálem
- kreativně zapojit digitální obsah, informace a data do praktické každodenní činnosti a v různých oborech průmyslového spektra
- zacházet s digitálními technologiemi tak, aby došlo ke zjednodušení a zautomatizování běžné manuální činnosti

Výstupy a učivo

6. ročník

Tematické okruhy

- I. PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY**
- II. PŘÍPRAVA POKRMŮ**
- III. PĚSTITELSKÉ PRÁCE A CHOVATELSTVÍ**

Žák:

- provádí jednoduché práce s technickými materiály (dřevo a jiné přírodní materiály) a dodržuje technologickou kázeň
- řeší jednoduché technické úkoly s vhodným výběrem pracovních nástrojů a nářadí
- užívá jednoduchou technickou dokumentaci
- organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti práce a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím
- poskytne první pomoc při úrazu
- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- šetří potravinami, zná správně uskladňování
- dodržuje pravidla správného stolování
- dodržuje zásady bezpečnosti práce a hygieny, poskytne první pomoc při úrazech
- provádí pěstování rostlin, volí pro něj vhodné postupy dle typu rostliny
- pěstuje a množí květiny pro výzdobu třídy a společných prostor
- pozoruje rostliny na pochozí zahradě a ve skleníku v 5. nadzemním podlaží školy

- používá vhodné pomůcky a nástroje, provádí jejich údržbu
- pečuje o zeleň v okolí školy a udržuje pořádek ve škole a jejím okolí
- dodržuje technologickou kázeň, zásady hygieny a bezpečnosti práce
- poskytne první pomoc při úrazu

Učivo:

- základy technického zobrazování, důležité technologické postupy
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- jednoduché pracovní operace a postupy
- bezpečnost práce, první pomoc při úrazu

- základní vybavení kuchyně, udržování pořádku, práce s náčiním
- výběr, nákup a skladování potravin
- úprava stolu a pravidla správného stolování
- zdravá výživa v teplé i studené kuchyni
-
- osivo a sadba, podmínky pěstování vybraných druhů
- základy ošetřování a péče o pokojové rostliny
- pěstování dřevin a bylin, ovoce a zeleniny
- druhy rostlin (dle možností pohoří zahrady školy)
- léčivé účinky vybraných rostlin

7. ročník

Tematické okruhy

- I. PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY**
- II. PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI**
- III. PŘÍPRAVA POKRMŮ**
- IV. PĚSTITELSKÉ PRÁCE A CHOVATELSTVÍ**

Žák:

- provádí jednoduché práce s technickými materiály (plast, kov, ..) a dodržuje technologickou kázeň
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti práce a hygieny při práci
- organizuje a plánuje svoji pracovní činnost
- užívá jednoduchou technickou dokumentaci, připraví si jednoduchý náčrt výrobku
- k práci využívá vhodných pracovních nástrojů a nářadí
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti práce a hygieny při práci i zásady bezpečnosti a ochrany při práci s nástroji a nářadím, poskytne první pomoc při úrazu

- provádí jednoduché operace platebního styku a domácího účetnictví
- zná své finanční nároky (strava, ošacení, ..)
- osvojí si základní dovednosti v hospodaření domácnosti

- používá základní kuchyňský inventář a bezpečně obsluhuje základní spotřebiče
- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržuje základní principy stolování, společenského chování

- zná a dodržuje principy obsluhy u stolu ve společnosti
- dodržuje zásady bezpečnosti práce a hygieny, poskytne první pomoc při úrazech
- pěstuje a množí květiny pro výzdobu třídy a společných prostor
- pozoruje rostliny na pochozí zahradě a ve skleníku v 5. nadzemním podlaží školy
- prokáže základní znalosti chovu drobných zvířat
- zná zásady bezpečného kontaktu se zvířaty
- dodržuje obecné zásady bezpečnosti práce a hygieny při práci
- poskytne první pomoc při úrazu, včetně úrazu způsobeného zvířaty

Učivo:

- vlastnosti materiálu, užití v praxi (dřevo, kov, ...)
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční opracování
- základy technického zobrazování, důležité technologické postupy
- jednoduché pracovní operace a postupy, organizace práce
- bezpečnost práce, první pomoc při úrazu
- hospodaření domácnosti – příjmy, výdaje, závazky, úspory
- reklamace zboží, ochrana spotřebitele
- hotovostní, bezhotovostní platební styk
- orientace v ekonomice rodiny, nákup potravin i jejich skladování
- prostředí školní kuchyně, hygiena, bezpečnost a ochrana zdraví při práci
- zásady sestavování jídelníčku
- úprava pokrmů za studena
- základní tepelné úpravy
- příprava nápojů
- úprava stolu a stolování, jednoduché prostírání, obsluha
- ošetřování a péče o pokojové rostliny
- pěstování dřevin a bylin, ovoce a zeleniny (dle možností pochozí zahrady školy)
- zvířata chovaná v domácnosti
- podmínky chovu, bezpečnost, hygiena při chovu
- nemoci a paraziti
- kontakt se zvířaty (dle možností)

8. ročník

Tematické okruhy

- I. PRÁCE S TECHNICKÝMI MATERIÁLY**
- II. PROVOZ A ÚDRŽBA DOMÁCNOSTI**
- III. PRÁCE S LABORATORNÍ TECHNIKOU**
- IV. SVĚT PRÁCE**

Žák:

- provádí práce s technickými materiály a dodržuje technologickou kázeň

- organizuje a plánuje svoji pracovní činnost a užívá technickou dokumentaci
- zakreslí technický výkres, popíše pracovní postup
- dodržuje zásady bezpečnosti práce a hygieny při práci
- poskytne první pomoc při úrazech

- ovládá jednoduché pracovní postupy při základních činnostech v domácnosti
- orientuje se v návodech k obsluze běžných domácích spotřebičů
- zachází správně s pomůckami, nástroji a nářadím v domácnosti
- dokáže provést domácí údržbu a péči o využívané nářadí, nástroje a pomůcky
- dodržuje základní hygienická a bezpečnostní pravidla a předpisy
- poskytne první pomoc, včetně úrazu elektrickým proudem

- vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů
- zpracuje protokol o cíli, průběhu a výsledcích své experimentální práce a zformuluje v něm závěry, k nimž dospěl
- vyhledá informace a podklady, jež mu pomohou provést danou experimentální činnost
- dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí
- poskytne první pomoc při úrazu v odborné laboratoři

- se orientuje v pracovních činnostech vybraných profesí
- dle svých zkušeností posoudí možnosti při rozhodování a volbě svého budoucího povolání (studia) a profesní přípravy
- dokáže využít profesní informace a poradenství služeb pro výběr vhodného vzdělávání

Učivo:

- vlastnosti využívaných materiálu a jejich užití v praxi
- pracovní pomůcky, nářadí a nástroje pro ruční i strojové opracování (FAV)
- jednoduché pracovní operace a postupy
- technické náčrty a výkresy, technické informace, návody
- technika v životě, využití i zneužití techniky
- bezpečnost práce, první pomoc při úrazu

- vlastnosti látek z hlediska jejich použití, jednoduché pracovní operace a postupy
- elektrické instalace v domácnosti, spotřebiče a elektronika
- první pomoc při úrazu elektrickým proudem

- vlastnosti látek a materiálů z hlediska jejich použití
- základní laboratorní postupy, metody a operace
- základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky a práce s nimi
- digitální technologie pro výzkum a experimentování, počítačové programy

- povolání a pracoviště v blízkém okolí
- druhy zaměstnání, typy pracovních smluv
- potřebné znalosti a kvalifikace pro jednotlivé umístění na trhu práce
- vyhledání poradenství služeb, výběr povolání on-line
- informace o nejbližších studijních a učebních oborech

9. ročník

Tematické okruhy

- I. SVĚT PRÁCE**
- II. PŘÍPRAVA POKRMŮ**
- III. PRÁCE S LABORATORNÍ TECHNIKOU**

Žák:

- využije profesní informace a poradenské služby pro výběr vhodného vzdělání
- orientuje se v pracovních činnostech vybraných profesí
- dokáže prezentovat svou osobu, je schopen prezentace na vybrané téma
- posoudí své možnosti při rozhodování o volbě vhodného povolání
- vyzkouší si jednotlivé možnosti vedoucí k nalezení pracovního uplatnění

- připraví jednoduché pokrmy v souladu se zásadami zdravé výživy
- dodržuje pravidla správného stolování a dbá zásad hygieny a bezpečnosti práce
- pracuje ve skupině, uznává role

- vybere a prakticky využívá vhodné pracovní postupy, přístroje, zařízení a pomůcky pro konání konkrétních pozorování, měření a experimentů
- zná nebo vyhledá informace potřebné k pozorování a měření exkrementů
- dodržuje pravidla bezpečné práce a ochrany životního prostředí při experimentální práci
- poskytne první pomoc při úrazu

Učivo:

- volba profesní orientace, osobní zájmy a cíle, práce s profesními informacemi, využívání poradenských služeb
- náplň učebních a studijních oborů, přijímací řízení, informace a poradenské služby
- etická pravidla rozhodování (EtV)
- trh práce, povolání lidí, charakter a druhy pracovních činností
- požadavky kvalifikační, zdravotní a osobnostní, příležitosti na trhu práce
- práva a povinnosti zaměstnanců
- návod k sebepoznání, začlenění v týmu, využití svých znalostí
- počítačový prezentační program
- vybavení kuchyně
- výběr, nákup a skladování potravin
- pravidla správného stolování a obsluhy
- základní laboratorní přístroje, zařízení a pomůcky
- jednoduché pracovní operace a postupy v laboratoři
- učebnice a online zdroje

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Rozvoj schopnosti poznávání
 - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení dovedností, zapamatování řešení problémů, dovednosti pro učení a studium

- Seberegulace a sebeorganizace
 - sebeovládání, organizace vlastního času, plánování učení a studia
- Kreativita
 - pružnost nápadů, schopnost vidět věci jinak, citlivost, schopnost dotahovat nápady do reality

Sociální rozvoj

- Mezilidské vztahy
 - péče o dobré vztahy, chování podporující dobré vztahy
 - vzájemné poznávání se ve skupině, rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech
 - přijmutí role ve skupině

Environmentální výchova

- Základní podmínky života
 - voda, vzduch, půda, ohrožování ovzduší a klimatické změny
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Vztah člověka k prostředí
 - přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využití a řešení odpadového hospodářství, příroda a její ochrana

Mediální výchova

- Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
 - pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě
 - chápání podstaty mediálního sdělení
 - pravdivost informací

V.3. UČEBNÍ OSNOVY VOLITELNÝCH PŘEDMĚTŮ

V.3.1. Vyučovací předmět: MULTIMEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Úkolem předmětu Multimediální výchova je seznámit žáky 6. – 7. ročníku se základy fotografické a video tvorby a jejím využitím v praxi. Vyučovací předmět Multimediální výchova v 6. – 7. ročníku má časovou dotaci jednu hodinu týdně. Ve výuce jsou používány výukové programy.

Výuka v tomto předmětu směřuje k tomu, aby žáci dokázali:

- samostatně pracovat s digitálním fotoaparátem
- samostatně zpracovat a upravit digitální fotografie na PC
- vytvořit slideshow včetně hudebního doprovodu a titulkování
- vytvářet animace z fotografií za pomoci PC
- samostatně zvládnout ovládání digitální kamery

Výuka je realizována v odborných učebnách umístěných v prostorách školy a je určena žákům 6. – 7. ročníku jako volitelný předmět.

V průběhu výuky jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci a jsou vedeni ke kolektivní práci.

Do výuky jsou začleněna následující průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova (OSV) a Mediální výchova (MV).

V učivu předmětu MV se nacházejí očekávané výstupy z doplňujících vzdělávacích oborů: Etická výchova a Filmová/audiovizuální výchova pro 2. stupeň.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení:

Učitel

- klade důraz na pozitivní motivaci a vzbudí u žáka zájem o tvůrčí práci
- vede žáka k dodržování správného technologického postupu
- rozvíjí kreativitu žáka
- vede žáka k samostatnosti a pečlivosti
- rozvíjí estetické cítění žáka

Kompetence komunikativní

Učitel rozvíjí dovednosti

- porozumět návodům a instrukcím
- využívat své schopnosti při práci v kolektivu
- uplatnit vlastní myšlení a představivost
- uvědomit si vlastní aktivity a tvůrčí přístup k práci
- prezentaci své práce formou besedy

Kompetence sociální a personální

Učitel

- vede žáka k práci ve skupině, tj. vytvoření pravidel práce v týmu a jejich respektování
- uplatňuje individuální přístup žáku
- vytváří partnerské vztahy učitel – žák a vnáší přátelskou atmosféru do procesu výuky

Kompetence občanské

Učitel

- vede žáka k uvědomění si odpovědnosti k sobě samému, ke spolužákům i k učiteli
- respektuje věkové, intelektové a motorické zvláštnosti žáka

Kompetence pracovní

Učitel

- rozvíjí smysl pro povinnost
- vede žáka k samostatnosti

Kompetence k řešení problémů

Učitel

- motivuje žáka k řešení daného problému, napomáhá hledat řešení
- zadává úkoly k posílení schopnosti žáka využívat vlastních zkušeností, individuálního přístupu k problému, znalostí a kreativity při jeho řešení
- instruuje žáka k různým typům řešení problému
- předkládá modely a vede k jejich správnému používání
- motivuje žáka k využívání svých individuálních schopností

Kompetence digitální

Žák

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, využívá je při učení, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce
- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešení problém použít
- získává, vyhledává spravuje, kriticky posuzuje a sdílí data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy:

6. ročník

Žák:

- samostatně ovládá práci s digitálním fotoaparátem v automatickém režimu
- rozumí principu vzniku iluze pohybu
- samostatně ovládá práci s programem pro tvorbu slideshow a animace
- dokáže samostatně vytvořit pomocí fotografií animaci
- bez problémů zvládá práci v pracovní skupině

Učivo:

- základy ovládání digitálního fotoaparátu
- optické klamy, princip iluze pohybu
- tvorba animací
- tvorba slideshow
- práce s titulky
- ozvučení slideshow a animací

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Kreativita

Sociální rozvoj

- Kooperace a kompetice

Mediální výchova

Tematické okruhy produktivních činností

- Tvorba mediálního sdělení
- Práce v realizačním týmu

7. ročník

Žák:

- orientuje se v historii fotografování
- rozumí principu vzniku fotografie jak digitální, tak chemickou cestou
- ovládá základy kompozice fotografie
- ovládá teoreticky i prakticky kreativní tvorbu fotografie v manuálním režimu
- samostatně zvládá přenos digitálního záznamu do PC
- ovládá základy úpravy fotografie ve fotoeditačním software v PC
- samostatně ovládá práci s digitální kamerou v automatickém režimu
- ovládá základní principy záznamu obrazu
- ovládá základní techniky snímání videa
- ovládá přenos digitálního záznamu do PC a základy editace videa
- ovládá základy tvorby reportáže a moderování
- ovládá osvětlování pomocí studiových světel
- bez problémů zvládá práci v pracovní skupině

Učivo:

- historie fotografování
- princip vzniku fotografie
- základní kompozice obrazu (zlatý řez, středová a digitální kompozice)
- manuální funkce fotoaparátu
- práce s fotoeditačním software
- základy ovládání digitální kamery
- technické požadavky na kvalitu obrazu
- základy snímání obrazu – statický a dynamický záběr
- chování před kamerou, princip moderování
- tvorba reportáže
- práce se studiovou technikou (ozvučení, osvětlení)
- základy práce ve videoeditačním software v PC

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova

Osobnostní rozvoj

- Kreativita

Sociální rozvoj

- Kooperace a kompetice

Mediální výchova

Tematické okruhy receptivních činností

- Stavba mediálních sdělení
- Vnímání autora sdělení

Tematické okruhy produktivních činností

- Tvorba mediálního sdělení
- Práce v realizačním týmu

V.3.2. Vyučovací předmět: **TECHNIKA ADMINISTRATIVY**

Charakteristika vyučovacího předmětu:

Obsahové, časové a organizační vymezení:

Technika administrativy je vyučována jako volitelný předmět v 6. - 7. ročníku. V šestém ročníku s jednohodinovou týdenní dotací a v sedmém ročníku s dvouhodinovou týdenní dotací.

Výuka probíhá v odborné počítačové učebně.

Jde o nácvik psaní desetiprstovou hmatovou metodou na klávesnici počítače podle počítačového programu, který umožňuje žákům individuální přístup a tempo výuky.

Základní výuka je rozdělena do lekcí. Pro talentované žáky je možno zakoupit rozšiřující moduly pro zkvalitnění a zrychlení výuky. Žák pracuje individuálně svým tempem. Do vyšší lekce je puštěn programem po zvládnutí daných kritérií pro rychlost a přesnost. Vyhodnocení každé lekce provádí program. V případě neúspěchu vrací žáka k zopakování lekce, učitel napomáhá odstranit nedostatky a příčiny individuálně u každého žáka. Na tento předmět si mohou zvolit i žáci, kteří neabsolvovali nepovinný předmět.

Součástí výuky jsou průpravná prstová a relaxační cvičení ke zlepšení obratnosti prstů a získání správných návyků, a také psaní v textovém editoru. Ve výuce je používán výukový program a další software.

Cílem výuky je zvládnutí celé klávesnice deseti prsty.

Do vyučovacího předmětu Technika administrativy je zařazeno průřezové téma: Osobnostní a sociální výchova (OSV).

Obsah předmětu Technika administrativy je doplněn o výstupy doplňujícího vzdělávacího oboru Etická výchova - EtV.

Výchovné a vzdělávací strategie:

Kompetence k učení

Na úrovni předmětu Technika administrativy jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žákům umožňuje:

- vzbudit zájem žáka o užitečnou dovednost psaní deseti prsty na klávesnici
- pozitivní motivaci k lepším výkonům (přesnost, rychlost, rytmus)
- navazovat na znalosti a dovednosti žáka z předmětu Informatika
- důsledně dbát na dodržování desetiprstové hmatové metody
- dostatek příležitostí pro zdokonalení dovednosti psaní na klávesnici
- individuální kontrolu postupu.

Kompetence k řešení problémů

Na úrovni předmětu Technika administrativy jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žákům umožňuje:

- osvojovat si postupy při odstraňování chyb při psaní

Kompetence komunikativní

Na úrovni předmětu Technika administrativy jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žákům umožňuje:

- samostatné ústní ohodnocení výsledku své práce

Kompetence sociální a personální

Na úrovni předmětu Technika administrativy jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žákům umožňuje:

- individuálně pracovat a individuálně řešit své problémy při psaní
- vytvářet si a pracovat v příjemné pracovní atmosféře

Kompetence občanské

Na úrovni předmětu Technika administrativy jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žákům umožňuje:

- uvědomění si odpovědnosti za vlastní práci
- respektovat věkové, sociální a etnické zvláštnosti žáka

Kompetence pracovní

Na úrovni předmětu Technika administrativy jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žákům umožňuje:

- dbá na správné držení těla, sezení, správnou polohu prstů u žáků
- vede žáka k cílenému procvičování, pracuje na odstraňování problémů
- předkládá průpravná prstová cvičení ke zlepšení obratnosti prstů
- povzbuzuje žáka k vytrvalosti, trpělivosti, pracovitosti
- vede žáka k všestrannému využití získané dovednosti

Digitální kompetence

Na úrovni předmětu Technika administrativy jsou pro rozvíjení této klíčové kompetence využívány následující strategie, kterými **učitel** žákům umožňuje:

- využívat práci s počítačem a jeho aplikacemi, které vedou k rozvíjení psaní hmatovou metodou
- využívat aplikací k vytváření příjemné atmosféry při psaní
- využívat aplikace, které umožňují odstraňování chyb při psaní

Výstupy a učivo

Očekávané výstupy:

6. ročník

Žák:

- zvládá práci na počítači a ovládání výukového programu pro psaní deseti prsty
- zvládá opis z předlohy
- používá desetiprstovou hmatovou metodu při psaní naučených písmen na klávesnici
- píše na klávesnici bez zrakové kontroly
- dodržuje správný rytmus psaní
- zdokonaluje svou dovednost psaní deseti prsty (rychlost, přesnost)

Učivo:

- osobní počítače
- normalizovaná klávesnice
- desetiprstová hmatová metoda
- PC výukový program pro psaní deseti prsty
- nácvik přesnosti a rychlosti

7. ročník

Žák:

- zvládá práci na počítači a ovládání výukového programu pro psaní deseti prsty
- zvládá opis z předlohy
- používá desetiprstovou hmatovou metodu při psaní naučených písmen na klávesnici
- píše na klávesnici bez zrakové kontroly
- dodržuje správný rytmus psaní
- zdokonaluje svou dovednost psaní deseti prsty (rychlost, přesnost)

Učivo:

- osobní počítače
- normalizovaná klávesnice
- desetiprstová hmatová metoda
- PC výukový program pro psaní deseti prsty
- nácvik přesnosti a rychlosti

Zařazení průřezových témat do vzdělávacího obsahu učiva předmětu

Osobnostní a sociální výchova (OSV)

Osobnostní rozvoj

- Seberegulace a sebeorganizace - 6. – 7. ročník
- Sebepoznání a sebepojetí - 6. – 7. ročník

VI. Hodnocení výsledků vzdělávání žáků

VI.1. Úvod

Nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu ve škole je hodnocení žáků. Při hodnocení si všímáme všech podmínek, které procesy a výsledky ovlivňují. Jde nám o obohacení životních hodnot a postojů žáka v oblasti rozvoje vztahů, ovlivnění jejich sociálního rozvoje, objevování, učení i samotné výkony.

Hodnocení žáka tvoří velmi důležitou součást vyučování, protože poskytuje žákovi zpětnou vazbu především o tom, jak žák pracuje, co a jak se žák učí, co a jak má hodnotit apod. Nedílnou součástí hodnocení musí být konkrétní návod, jak má žák postupovat, aby přetrvávající nedostatky odstranil. Celkově však nesmí hodnocení vést ke snižování důstojnosti a sebedůvěry žáka. Ve všech předmětech s ohledem na věkové zvláštnosti a specifickou jednotlivých předmětů platí tyto zásady: metody hodnocení odpovídají jasně stanoveným cílům a k tomu je stanovena vhodná škála hodnotících postupů.

Každý učitel má vytvořený způsob zaznamenávání a sumarizaci hodnotících informací tak, aby mohl kdykoliv předat výsledky žákům i jejich rodičům a podat informace, jak se žákovi daří zvládat cíle, jaké má potíže a jaký by měl být jeho další postup. Systém hodnocení u žáků zvláště na 2. stupni jim dává příležitost přebírat odpovědnost za své výsledky.

Hodnocení těsně souvisí s klasifikací. Hodnotící škála je v rozsahu stupnice 1 až 5, bodová a procentuální. Klasifikace se řídí legislativními normami, které stanovují ve školním roce podobu vysvědčení. Vzhledem k tomu, že podle školského zákona je hodnocení žáka součástí Školního řádu školy, provádíme hodnocení systematicky po celý školní rok a to následovně:

- Hodnocení žáků
- Vlastní hodnocení žáka - sebehodnocení
- Informace o prospěchu a chování
- Klasifikace chování
- Výchovná opatření
- Klasifikace a hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření
- Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření
- Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Důležitou součástí hodnocení tvoří hodnocení chování a kázně žáků (v této oblasti je důležitý systém pochval a odměňování jako motivující a pozitivní).

Ve vzdělávacím procesu využívají učitelé skupinové vyučování, prvky dramatické výchovy, řízený rozhovor, výukové programy na PC, modelové situace, práce ve dvojicích apod. Chceme tím zajistit, aby výuka byla vedena tak, aby umožňovala žákům vyjádřit svůj názor. Zadáváním problémových otázek podporovat jejich tvořivost a vlastní nápady, logické myšlení a jazykové citění. Hlavně tím chceme docílit objektivního sebehodnocení samotného žáka.

Žáci mají možnost využít poradenské služby, kterou jim jsou pedagogové ochotni kdykoliv poskytnout nebo pomoci v případě narušení podmínek pro jejich zdravý psychický a sociální vývoj. Samozřejmě neopomíjíme ani zákonné zástupce žáků, kteří mohou vždy po telefonické či osobní domluvě školu navštívit a hledat společně ty nejlepší prostředky a možnosti spolupráce.

Pro srovnávání zvládnutých kompetencí a obsahu učiva v některých předmětech jsme začali využívat dostupných standardizovaných testů. Testování probíhá zpravidla u žáků pátých až devátých ročníků. Testy nám umožňují srovnávání žáků školy s jejich vrstevníky v jiných školách v kraji, ČR podle různých kritérií.

Velmi cenným nástrojem je žakovské „portfolio“. Jedná se o shromažďování materiálů různého druhu tak, aby dokumentovaly stav vědomostí a dovedností žáka, případně osvojení jednotlivých kompetencí ve vzdělávání.

Nutností je, aby žáci byli předem seznámeni s výukovými cíli, očekávanými výstupy pro daný ročník.

Klasifikaci známkou lze kombinovat se slovním hodnocením, neboť lépe postihne individuální pokrok každého žáka a poskytne celistvější informace o jeho silných a slabých stránkách.

VI. 2. PRAVIDLA PRO HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

Způsoby hodnocení

- klasifikací,
- slovně,
- kombinací obou způsobů.

Zásady hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování ve škole a na akcích pořádaných školou, zásady a pravidla pro sebehodnocení žáků.

1. Pedagogičtí pracovníci zajišťují, aby žáci i zákonní zástupci dětí byli včas informováni o průběhu a výsledcích vzdělávání žáka.
2. Každé pololetí se vydává žákovi vysvědčení; za první pololetí lze místo vysvědčení vydat žákovi výpis z vysvědčení.
3. Hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení je vyjádřeno klasifikačním stupněm (dále jen "klasifikace"), slovně nebo kombinací obou způsobů.
4. Škola převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka. Škola, která hodnotí slovně, převede pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání slovní hodnocení do klasifikace.
5. U žáka se speciálními vzdělávacími potřebami rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.
6. Do vyššího ročníku postoupí žák, který na konci druhého pololetí prospěl ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem s výjimkou předmětů výchovného zaměření stanovených rámcovým vzdělávacím programem a předmětů, z nichž byl uvolněn. Do vyššího ročníku postoupí i žák prvního stupně základní školy, který již v rámci prvního stupně opakoval ročník, a žák druhého stupně základní školy, který již v rámci druhého stupně opakoval ročník, a to bez ohledu na prospěch tohoto žáka.

Žák, jehož prospěch je na konci 2. pololetí nedostatečný z jednoho nebo dvou vyučovacích předmětů, koná opravnou zkoušku v termínu určeném ředitelem školy. K opravné zkoušce se žák dostaví v doprovodu rodinného zástupce. Žák, který se bez závažných důvodů k vykonání zkoušky nedostaví, je klasifikován v daném vyučovacím předmětu stupněm prospěchu nedostatečný.

7. Nelze-li žáka hodnotit na konci prvního pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za první pololetí bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení prvního pololetí. Není-li možné hodnotit ani v náhradním termínu, žák se za první pololetí nehodnotí.

8. Nelze-li žáka hodnotit na konci druhého pololetí, určí ředitel školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení za druhé pololetí bylo provedeno nejpozději do konce září následujícího školního roku. V období měsíce září do doby hodnocení navštěvuje žák nejbližší vyšší ročník.

9. Má-li zákonný zástupce žáka pochybnosti o správnosti hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí, může do 3 pracovních dnů ode dne, kdy se o hodnocení prokazatelně dozvěděl, nejpozději však do 3 pracovních dnů od vydání vysvědčení, požádat ředitele školy o komisionální přezkoušení žáka; je-li vyučujícím žáka v daném předmětu ředitel školy, krajský úřad. Komisionální přezkoušení se koná nejpozději do 14 dnů od doručení žádosti nebo v termínu dohodnutém se zákonným zástupcem žáka.

10. Žák, který plní povinnou školní docházku, opakuje ročník, pokud na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen. To neplatí o žákovi, který na daném stupni základní školy již jednou ročník opakoval; tomuto žákovi může ředitel školy na žádost jeho zákonného zástupce povolit opakování ročníku pouze z vážných zdravotních důvodů.

11. Ředitel školy může žákovi, který splnil povinnou školní docházku a na konci druhého pololetí neprospěl nebo nemohl být hodnocen, povolit na žádost jeho zákonného zástupce opakování ročníku po posouzení jeho dosavadních studijních výsledků a důvodů uvedených v žádosti.

12. Výhovnými opatřeními jsou pochvaly nebo jiná ocenění a kázeňská opatření. Pochvaly, jiná ocenění a další kázeňská opatření může udělit či uložit ředitel školy nebo třídní učitel.

13. Zvláště hrubé opakované slovní a úmyslné fyzické útoky na žáka nebo vůči zaměstnancům školy nebo školského zařízení se vždy považují za závažné zaviněné porušení povinností.

14. Ředitel školy může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu jiné právnické či fyzické osoby žákovi po projednání v pedagogické radě udělit pochvalu nebo jiné ocenění za mimořádný projev lidskosti, občanské nebo školní iniciativy, záslužný nebo statečný čin nebo za dlouhodobou úspěšnou práci.

15. Třídní učitel může na základě vlastního rozhodnutí nebo na základě podnětu ostatních vyučujících žákovi po projednání s ředitelem školy udělit pochvalu nebo jiné ocenění za výrazný projev školní iniciativy nebo za déletrvající úspěšnou práci.

16. Při porušení povinností stanovených školním řádem lze podle závažnosti tohoto porušení žákovi uložit:

a) **napomenutí třídního učitele** – opakované, méně závažné porušení řádu školy, např. zapomínání, vyrušování, lhaní. Předchází domluva učitele – udělí a do ŽK zapíše třídní učitel, neoznamuje řediteli školy, projedná se na pedagogické radě.

b) **důtku třídního učitele** – závažnější porušení řádu školy, např. nevhodné chování k učiteli, opakované porušení školního řádu, narušování činnosti třídy – třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení důtky třídního učitele. Důtku udělí a do ŽK zapíše třídní učitel, projedná se na pedagogické radě.

c) **důtku ředitele školy** – ohrožování zdraví žáků, jedna až dvě neomluvené hodiny, šikanování spolužáků, způsobení úrazu nedbalostí, opakované nedodržování školního řádu, opakované, záměrné narušování výuky a činnosti třídy, záměrné ničení majetku, pomůcek a školní dokumentace (TK, ŽK), opakované ztráty ŽK (3 x a více), drobné krádeže, hrubé a vulgární vyjadřování k učitelům, žákům a ostatním zaměstnancům školy – udělí ředitel školy po projednání v pedagogické radě, do ŽK zapíše třídní učitel.

17. Třídní učitel neprodleně oznámí řediteli školy uložení důtky třídního učitele. Důtku ředitele školy lze žákovi uložit pouze po projednání na pedagogické radě. V případě nutnosti bude k projednání výchovného opatření svolána mimořádná pedagogická rada. Návrh na výchovná opatření může předložit každý vyučující.

18. Ředitel školy nebo třídní učitel neprodleně oznámí udělení pochvaly a jiného ocenění nebo uložení napomenutí nebo důtky a jeho důvody prokazatelným způsobem žákovi a jeho zákonnému zástupci.

19. Udělení pochvaly a jiného ocenění a uložení napomenutí nebo důtky se zaznamená do dokumentace školy. Udělení pochvaly a jiného ocenění se zaznamená na vysvědčení za pololetí, v němž bylo uděleno.

20. Při záměrném a závažném narušování výuky má učitel právo vyčlenit žáka z kolektivu a zadat mu náhradní práci, kterou žák bude plnit pod dohledem jiného pedagoga. Po třech vyloučeních bude žákovi snížena známka z chování.

21. Při opakované nekázní a výchovných problémech na základě rozhodnutí třídního učitele bude žák vyloučen ze školních akcí a výletů a bude konat náhradní práci ve škole.

Pravidla pro sebehodnocení žáků:

- 1.** Sebehodnocení je důležitou součástí hodnocení žáků, posiluje sebeúctu a sebevědomí žáků.
- 2.** Je zařazováno do procesu vzdělávání průběžně všemi vyučujícími, způsobem přiměřeným věku žáků.
- 3.** Chyba je přirozená součástí procesu učení. Pedagogičtí pracovníci se o chybě se žáky baví, žáci mohou některé práce sami opravovat, hodnocení žákova výkonu není prováděno jen klasifikací, ale je doprovázeno rozбором chyb žáka. Chyba je důležitý prostředek učení.
- 4.** Při sebehodnocení se žák snaží vyjádřit:
 - co se mu daří,
 - co mu ještě nejde, jaké má rezervy,
 - jak bude pokračovat dál.

5. Pedagogové vedou žáka, aby komentoval svoje výkony a výsledky.

6. Sebehodnocení žáků nenahrazuje klasické hodnocení (hodnocení žáka pedagogem), ale pouze doplňuje a rozšiřuje evaluační procesy a více aktivizuje žáka.

Stupně hodnocení prospěchu a chování v případě použití klasifikace, zásady pro používání slovního hodnocení.

Kritéria chování

Chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou se v případě použití klasifikace hodnotí na vysvědčení stupni:

- 1 - velmi dobré,
- 2 - uspokojivé,
- 3 - neuspokojivé.

a) Klasifikaci chování žáků navrhuje třídní učitel po projednání s učiteli, kteří ve třídě vyučují, a s ostatními učiteli a rozhoduje o ni ředitel po projednání v pedagogické radě. Pokud třídní učitel tento postup nedodrží, mají možnost podat návrh na pedagogické radě i další vyučující. Kritériem pro klasifikaci chování je dodržování pravidel chování (školní řád).

b) Při klasifikaci chování se přihlíží k věku, morální a rozumové vyspělosti žáka; k uděleným opatřením k posílení kázně se přihlíží pouze tehdy, jestliže tato opatření byla neúčinná. Kritéria pro jednotlivé stupně klasifikace chování jsou následující:

Stupeň 1 (velmi dobré) Žák uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení školního řádu. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.

Stupeň 2 (uspokojivé) Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními školního řádu. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo školního řádu; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob. Žák má 3 až 10 neomluvených hodin.

Stupeň 3 (neuspokojivé) Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků. Žák má 11 a více neomluvených hodin.

Stupně hodnocení prospěchu v případě použití klasifikace a jejich charakteristika, včetně předem stanovených kritérií

Pro potřeby klasifikace se předměty dělí do tří skupin:

- předměty s převahou teoretického zaměření,
- předměty s převahou praktických činností,
- předměty s převahou výchovného a uměleckého odborného zaměření.

Kritéria pro jednotlivé klasifikační stupně jsou formulována především pro celkovou klasifikaci. Učitel však nepřeceňuje žádné z uvedených kritérií, posuzuje žákovy výkony komplexně, v souladu se specifikou předmětu.

a) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření

Převahu teoretického zaměření mají jazykové, společenskovední, přírodovědné předměty a matematika.

Při klasifikaci výsledků ve vyučovacích předmětech s převahou teoretického zaměření se v souladu s požadavky učebních osnov hodnotí:

- ucelenost, přesnost a trvalost osvojení požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic, zákonitostí a vztahů, kvalita a rozsah získaných dovedností vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti;
- schopnost uplatňovat osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení společenských a přírodních jevů a zákonitostí;
- kvalita myšlení, především jeho logika, samostatnost a tvořivost;
- aktivita v přístupu k činnostem, zájem o ně a vztah k nim;
- přesnost, výstižnost a odborná i jazyková správnost ústního a písemného projevu;
- kvalita výsledků činností;
- osvojení účinných metod samostatného studia;
- domácí příprava žáka na vyučování (písemná či ústní, která je zadávána v zájmu upevnění znalostí žáka, pro zopakování učiva, ukotvení jeho pracovních návyků), je hodnocena jako jedna ze složek, které se podílejí na celkovém hodnocení úrovně znalostí a dovedností žáka.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti uceleně, přesně a úplně a chápe vztahy mezi nimi. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí logicky správně, zřetelně se u něho projevuje samostatnost a tvořivost. Jeho ústní a písemný projev je správný, přesný a výstižný. Grafický projev je přesný a estetický. Výsledky jeho činnosti jsou kvalitní, pouze s menšími nedostatky. Je schopen samostatně studovat vhodné texty.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák ovládá požadované poznatky, fakta, pojmy, definice a zákonitosti v podstatě uceleně, přesně a úplně. Pohotově vykonává požadované intelektuální a motorické činnosti. Samostatně a produktivně nebo podle menších podnětů učitele uplatňuje osvojené poznatky a dovednosti při řešení teoretických a praktických úkolů, při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí. Myslí správně, v jeho myšlení se projevuje logika a tvořivost. Ústní a písemný projev mívá menší nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. Kvalita výsledků činnosti je zpravidla bez podstatných nedostatků. Grafický projev je estetický, bez větších nepřesností. Je schopen samostatně nebo s menší pomocí studovat vhodné texty.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků, faktů, pojmů, definic a zákonitostí nepodstatné mezery. Při vykonávání požadovaných intelektuálních a motorických činností projevuje nedostatky. Podstatnější nepřesnosti a chyby dovede za pomoci učitele korigovat. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se dopouští chyb. Uplatňuje poznatky a provádí hodnocení jevů a zákonitostí podle podnětů učitele. Jeho myšlení je vcelku správné, ale málo tvořivé, v jeho logice se vyskytují chyby. V ústním a písemném projevu má nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti se projevují častější nedostatky, grafický projev je méně estetický a má menší nedostatky. Je schopen samostatně studovat podle návodu učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák má v ucelenosti, přesnosti a úplnosti osvojení si požadovaných poznatků závažné mezery. Při provádění požadovaných intelektuálních a motorických činností je málo pohotový a má větší nedostatky. V uplatňování osvojených poznatků a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují závažné chyby. Při využívání poznatků pro výklad a hodnocení jevů je nesamostatný. V logice myšlení se vyskytují závažné chyby, myšlení není tvořivé. Jeho ústní a písemný projev má vážné nedostatky ve správnosti, přesnosti a výstižnosti. V kvalitě výsledků jeho činnosti a v grafickém projevu se projevují nedostatky, grafický projev je málo estetický. Závažné nedostatky a chyby dovede žák s pomocí učitele opravit. Při samostatném studiu má velké těžkosti.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák si požadované poznatky neosvojil uceleně, přesně a úplně, má v nich závažné a značné mezery. Jeho dovednost vykonávat požadované intelektuální a motorické činnosti má velmi podstatné nedostatky. V uplatňování osvojených vědomostí a dovedností při řešení teoretických a praktických úkolů se vyskytují velmi závažné chyby. Při výkladu a hodnocení jevů a zákonitostí nedovede své vědomosti uplatnit ani s podněty učitele. Neprojevuje samostatnost v myšlení, vyskytují se u něho časté logické nedostatky. V ústním a písemném projevu má závažné nedostatky ve správnosti, přesnosti i výstižnosti. Kvalita výsledků jeho činnosti a grafický projev mají vážné nedostatky. Závažné nedostatky a chyby nedovede opravit ani s pomocí učitele. Nedovede samostatně studovat.

b) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou praktického zaměření.

Při klasifikaci v předmětech uvedených v s převahou **praktického zaměření** v souladu s požadavky učebních osnov se **hodnotí**:

- vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem,
- osvojení praktických dovedností a návyků, zvládnutí účelných způsobů práce,
- využití získaných teoretických vědomostí v praktických činnostech,
- aktivita, samostatnost, tvořivost, iniciativa v praktických činnostech,
- kvalita výsledků činností,
- organizace vlastní práce a pracoviště, udržování pořádku na pracovišti,
- dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a péče o životní prostředí,
- hospodárné využívání surovin, materiálů, energie, překonávání překážek v práci,
- obsluha a údržba laboratorních zařízení a pomůcek, nástrojů, náradí a měřidel.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák soustavně projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Pohotově, samostatně a tvořivě využívá získané teoretické poznatky při praktické

činnosti. Praktické činnosti vykonává pohotově, samostatně uplatňuje získané dovednosti a návyky. Bezpečně ovládá postupy a způsoby práce; dopouští se jen menších chyb, výsledky jeho práce jsou bez závažnějších nedostatků. Účelně si organizuje vlastní práci, udržuje pracoviště v pořádku. Uvědoměle dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a aktivně se stará o životní prostředí. Hospodárně využívá suroviny, materiál, energii. Vzorně obsluhuje a udržuje laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla. Aktivně překonává vyskytující se překážky.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák projevuje kladný vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Samostatně, ale méně tvořivě a s menší jistotou využívá získané teoretické poznatky při praktické činnosti. Praktické činnosti vykonává samostatně, v postupech a způsobech práce se nevyskytují podstatné chyby. Výsledky jeho práce mají drobné nedostatky. Účelně si organizuje vlastní práci, pracoviště udržuje v pořádku. Uvědoměle udržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a stará se o životní prostředí. Při hospodárném využívání surovin, materiálů a energie se dopouští malých chyb. Laboratorní zařízení a pomůcky, nástroje, nářadí a měřidla obsluhuje a udržuje s drobnými nedostatky. Překážky v práci překonává s občasnou pomocí učitele.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák projevuje vztah k práci, k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem s menšími výkyvy. Za pomoci učitele uplatňuje získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech se dopouští chyb a při postupech a způsobech práce potřebuje občasnou pomoc učitele. Výsledky práce mají nedostatky. Vlastní práci organizuje méně účelně, udržuje pracoviště v pořádku. Dodržuje předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a v malé míře přispívá k tvorbě a ochraně životního prostředí. Na podněty učitele je schopen hospodárně využívat suroviny, materiály a energii. K údržbě laboratorních zařízení, přístrojů, nářadí a měřidel musí být částečně podněcován. Překážky v práci překonává jen s častou pomocí učitele.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák pracuje bez zájmu a vztahu k práci, k pracovnímu kolektivu a praktickým činnostem. Získané teoretické poznatky dovede využít při praktické činnosti jen za soustavné pomoci učitele. V praktických činnostech, dovednostech a návycích se dopouští větších chyb. Při volbě postupů a způsobů práce potřebuje soustavnou pomoc učitele. Ve výsledcích práce má závažné nedostatky. Práci dovede organizovat za soustavné pomoci učitele, méně dbá o pořádek na pracovišti. Méně dbá na dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci a o životní prostředí. Porušuje zásady hospodárnosti využívání surovin, materiálů a energie. V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů, nářadí a měřidel se dopouští závažných nedostatků. Překážky v práci překonává jen s pomocí učitele.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák neprojevuje zájem o práci a vztah k ní, ani k pracovnímu kolektivu a k praktickým činnostem. Nedokáže ani s pomocí učitele uplatnit získané teoretické poznatky při praktické činnosti. V praktických činnostech, dovednostech a návycích má podstatné nedostatky. Nedokáže postupovat při práci ani s pomocí učitele. Výsledky jeho práce jsou nedokončené, neúplné, nepřesné, nedosahují předepsané ukazatele. Práci na pracovišti si nedokáže zorganizovat, nedbá na pořádek na pracovišti. Neovládá předpisy o ochraně zdraví při práci a nedbá na ochranu životního prostředí. Nevyužívá hospodárně surovin, materiálů a energie.

V obsluze a údržbě laboratorních zařízení a pomůcek, přístrojů a náradí, nástrojů a měřidel se dopouští závažných nedostatků.

c) Klasifikace ve vyučovacích předmětech s převahou výchovného zaměření

Při klasifikaci v předmětech s převahou **výchovného zaměření** se v souladu s požadavky učebních osnov **hodnotí**:

- stupeň tvořivosti a samostatnosti projevu,
- osvojení potřebných vědomostí, zkušeností, činností a jejich tvořivá aplikace,
- poznání zákonitostí daných činností a jejich uplatňování ve vlastní činnosti,
- kvalita projevu,
- vztah žáka k činnostem a zájem o ně,
- estetické vnímání, přístup k uměleckému dílu a k estetice ostatní společnosti,
- v tělesné výchově s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu žáka všeobecná, tělesná zdatnost, výkonnost a jeho péče o vlastní zdraví.
- žák zařazený do tělesné výchovy se při částečném uvolnění nebo úlevách doporučených lékařem klasifikuje s přihlédnutím ke zdravotnímu stavu.

Výchovně vzdělávací výsledky se klasifikují podle těchto kritérií:

Stupeň 1 (výborný)

Žák je v činnostech velmi aktivní. Pracuje tvořivě, samostatně, plně využívá své osobní předpoklady a velmi úspěšně podle požadavků osnov je rozvíjí v individuálních a kolektivních projevech. Jeho projev je esteticky působivý, originální, procítěný, v hudební a tělesné výchově přesný. Osvojené vědomosti, dovednosti a návyky aplikuje tvořivě. Má výrazně aktivní zájem o umění, estetiku, brannost a tělesnou kulturu a projevuje k nim aktivní vztah. Úspěšně rozvíjí svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 2 (chvalitebný)

Žák je v činnostech aktivní, tvořivý, převážně samostatný na základě využívání svých osobních předpokladů, které úspěšně rozvíjí v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je esteticky působivý a má jen menší nedostatky z hlediska požadavků osnov. Žák tvořivě aplikuje osvojené vědomosti, dovednosti a návyky v nových úkolech. Má aktivní zájem o umění, o estetiku a tělesnou zdatnost. Rozvíjí si v požadované míře estetický vkus, brannost a tělesnou zdatnost.

Stupeň 3 (dobrý)

Žák je v činnostech méně aktivní, tvořivý, samostatný a pohotový. Nevyužívá dostatečně své schopnosti v individuálním a kolektivním projevu. Jeho projev je málo působivý, dopouští se v něm chyb. Jeho vědomosti a dovednosti mají četnější mezery a při jejich aplikaci potřebuje pomoc učitele. Nemá dostatečný aktivní zájem o umění, estetiku a tělesnou kulturu. Nerozvíjí v požadované míře svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 4 (dostatečný)

Žák je v činnostech málo aktivní a tvořivý. Rozvoj jeho schopností a jeho projev jsou málo uspokojivé. Úkoly řeší s častými chybami. Vědomosti a dovednosti aplikuje jen se značnou pomocí učitele. Projevuje velmi malou snahu a zájem o činnosti, nerozvíjí dostatečně svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

Stupeň 5 (nedostatečný)

Žák je v činnostech převážně pasivní. Rozvoj jeho schopností je neuspokojivý. Jeho projev je povětšinou chybný a nemá estetickou hodnotu. Minimální osvojené vědomosti a dovednosti nedovede aplikovat. Neprojevuje zájem o práci a nevyvíjí úsilí rozvíjet svůj estetický vkus a tělesnou zdatnost.

d) Zásady pro používání slovního hodnocení včetně předem stanovených kritérií

1. O slovním hodnocení výsledků vzdělávání žáka na vysvědčení rozhoduje ředitel školy po projednání v pedagogické radě.

2. Třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů převede slovní hodnocení do klasifikace nebo klasifikaci do slovního hodnocení v případě přestupu žáka na školu, která hodnotí odlišným způsobem, a to na žádost této školy nebo zákonného zástupce žáka.

3. Je-li žák hodnocen slovně, převede třídní učitel po projednání s vyučujícími ostatních předmětů slovní hodnocení do klasifikace pro účely přijímacího řízení ke střednímu vzdělávání.

4. U žáka se speciálními vzdělávacími potřebami rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

5. Výsledky vzdělávání žáka v jednotlivých povinných a nepovinných předmětech stanovených školním vzdělávacím programem a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou jsou v případě použití slovního hodnocení popsány tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména ve vztahu k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a individuálním předpokladům a k věku žáka. Slovní hodnocení zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jeho vývoji, ohodnocení pílě žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon, a naznačuje dalšího rozvoj žáka. Obsahuje také zdůvodnění hodnocení a doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat.

6. Zásady pro vzájemné převedení klasifikace a slovního hodnocení

Prospěch	
Ovládnutí učiva	
1 – výborný	ovládá bezpečně
2 – chvalitebný	ovládá
3 – dobrý	v podstatě ovládá
4 – dostatečný	ovládá se značnými mezerami
5 - nedostatečný	neovládá
Myšlení	
1 – výborný	pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti, samostatný
2 – chvalitebný	uvažuje celkem samostatně
3 – dobrý	menší samostatnost v myšlení
4 – dostatečný	nesamostatné myšlení, pouze s nápovědou
5 - nedostatečný	odpovídá nesprávně i na návodné otázky
Vyjadřování	

1 – výborný	výstižné a poměrně přesné
2 – chvalitebný	celkem výstižné
3 – dobrý	myšlenky vyjadřuje ne dost přesně
4 – dostatečný	myšlenky vyjadřuje se značnými obtížemi
5 - nedostatečný	nedokáže se samostatně vyjádřit, i na návodné otázky odpovídá nesprávně
Celková aplikace vědomostí	
1 – výborný	užívá spolehlivě a uvědoměle vědomosti a dovednosti, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
2 – chvalitebný	dovede používat vědomosti a dovednosti při řešení úkolů, dopouští se jen menších chyb
3 – dobrý	řeší úkoly s pomocí učitele a s touto pomocí snadno překonává potíže a odstraňuje chyby
4 – dostatečný	dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
5 - nedostatečný	praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí
Aktivita, zájem o učení	
1 – výborný	aktivní, učí se svědomitě a se zájmem
2 – chvalitebný	učí se svědomitě
3 – dobrý	k učení a práci nepotřebuje větších podnětů
4 – dostatečný	malý zájem o učení, potřebuje stále podněty
5 - nedostatečný	pomoc a pobízení k učení jsou zatím neúčinné
Chování	
1 – velmi dobré	Uvědoměle dodržuje pravidla chování a ustanovení Školního řádu. Méně závažných přestupků se dopouští ojediněle. Žák je však přístupný výchovnému působení a snaží se své chyby napravit.
2 - uspokojivé	Chování žáka je v rozporu s pravidly chování a s ustanoveními Školního řádu. Žák se dopustí závažného přestupku proti pravidlům slušného chování nebo Školnímu řádu; nebo se opakovaně dopustí méně závažných přestupků. Zpravidla se přes důtku třídního učitele školy dopouští dalších přestupků, narušuje výchovně vzdělávací činnost školy. Ohrožuje bezpečnost a zdraví svoje nebo jiných osob.
3 - neuspokojivé	Chování žáka ve škole je v příkrém rozporu s pravidly slušného chování. Dopustí se takových závažných přestupků proti Školnímu řádu nebo provinění, že je jimi vážně ohrožena výchova nebo bezpečnost a zdraví jiných osob. Záměrně narušuje hrubým způsobem výchovně vzdělávací činnost školy. Zpravidla se přes důtku ředitele školy dopouští dalších přestupků.

e) V 1. a 2. ročníku je hodnocení žáků zaznamenáváno do notýsků. Výsledky vzdělávání žáka 3. až 9. ročníku se zapisují do žákovské knížky.

f) Při hodnocení touto stupnicí jsou výsledky vzdělávání žáka a chování žáka ve škole a na akcích pořádaných školou hodnoceny tak, aby byla zřejmá úroveň vzdělání žáka, které dosáhl zejména vzhledem k očekávaným výstupům formulovaným v učebních osnovách jednotlivých předmětů školního vzdělávacího programu, k jeho vzdělávacím a osobnostním předpokladům a k věku žáka. Klasifikace zahrnuje ohodnocení píle žáka a jeho přístupu ke vzdělávání i v souvislostech, které ovlivňují jeho výkon.

g) Při hodnocení žáků se na prvním stupni použije pro zápis stupně hodnocení číslice, na druhém stupni se použije slovní označení stupně hodnocení.

h) Celkové hodnocení žáka se na vysvědčení vyjadřuje stupni:

- prospěl(a) s vyznamenáním,
- prospěl(a),
- neprospěl(a),
- nehodnocen(a).

- **prospěl(a) s vyznamenáním**, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu horším než 2 - chvalitebný, průměr stupňů prospěchu ze všech povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem není vyšší než 1,5 a jeho chování je hodnoceno stupněm velmi dobré,

- **prospěl(a)**, není-li v žádném z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,

- **neprospěl(a)**, je-li v některém z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem hodnocen na vysvědčení stupněm prospěchu 5 - nedostatečný nebo odpovídajícím slovním hodnocením,

- **nehodnocen(a)**, se použije pouze na konci 1. pololetí, a to v případě, že žáka nelze pro závažné objektivní příčiny hodnotit na konci 1. pololetí ani v náhradním termínu (§ 52 odst. 2 a 3 školského zákona).

Podrobnosti a odlišnosti o komisionálních a opravných zkouškách.

1. Žáci devátých ročníků a žáci, kteří na daném stupni základní školy dosud neopakovali ročník, kteří na konci druhého pololetí neprospěli nejvýše ze dvou povinných předmětů s výjimkou předmětů výchovného zaměření, konají opravné zkoušky.

2. Opravné zkoušky se konají nejpozději do konce příslušného školního roku v termínu stanoveném ředitelem školy. Žák může v jednom dni skládat pouze jednu opravnou zkoušku. Opravné zkoušky jsou komisionální.

3. Žák, který nevykoná opravnou zkoušku úspěšně nebo se k jejímu konání nedostaví, neprospěl. Ze závažných důvodů může ředitel školy žákovi stanovit náhradní termín opravné zkoušky nejpozději do 15. září následujícího školního roku. Do té doby je žák zařazen do nejbližšího vyššího ročníku, popřípadě znovu do devátého ročníku.

4. V odůvodněných případech může krajský úřad rozhodnout o konání opravné zkoušky a komisionálního přezkoušení na jiné základní škole. Zkoušky se na žádost krajského úřadu účastní školní inspektor.

Odlíšnosti pro komisionální přezkoušení na základní škole a pro opravné zkoušky

1. Komisi pro komisionální přezkoušení jmenuje ředitel školy; v případě, že je vyučujícím daného předmětu ředitel školy, jmenuje komisi krajský úřad.

2. Komise je tříčlenná a tvoří ji:

- a) předseda, kterým je ředitel školy, popřípadě jím pověřený učitel, nebo v případě, že vyučujícím daného předmětu je ředitel školy, krajským úřadem jmenovaný jiný pedagogický pracovník školy,
- b) zkoušející učitel, jímž je vyučující daného předmětu ve třídě, v níž je žák zařazen, popřípadě jiný vyučující daného předmětu,
- c) přísedící, kterým je jiný vyučující daného předmětu nebo předmětu stejné vzdělávací oblasti stanovené Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

3. Výsledek přezkoušení již nelze napadnout novou žádostí o přezkoušení. Výsledek přezkoušení stanoví komise hlasováním. Výsledek přezkoušení se vyjádří slovním hodnocením nebo stupněm prospěchu. Ředitel školy sdělí výsledek přezkoušení prokazatelným způsobem žákovi a zákonnému zástupci žáka. V případě změny hodnocení na konci prvního nebo druhého pololetí se žákovi vydá nové vysvědčení.

4. O přezkoušení se pořizuje protokol, který se stává součástí dokumentace školy.

5. Žák může v jednom dni vykonat přezkoušení pouze z jednoho předmětu. Není-li možné žáka ze závažných důvodů ve stanoveném termínu přezkoušet, stanoví orgán jmenující komisi náhradní termín přezkoušení.

6. Konkrétní obsah a rozsah přezkoušení stanoví ředitel školy v souladu se školním vzdělávacím programem.

7. Vykonáním přezkoušení není dotčena možnost vykonat opravnou zkoušku.

Způsob získávání podkladů pro hodnocení.

1. Při celkové klasifikaci přihlíží učitel k věkovým zvláštěnostem žáka i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici.

2. Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a chování žáků pedagogickými pracovníky je jednoznačné, srozumitelné, srovnatelné s předem stanovenými kritérii, věcné, všestranné, pedagogicky zdůvodněné, odborně správné a doložitelné.

3. Podklady pro hodnocení a klasifikaci získávají vyučující zejména: soustavným diagnostickým pozorováním žáků, sledováním jeho výkonů a připravenosti na vyučování, různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, praktické, pohybové,...) kontrolními písemnými pracemi, analýzou výsledků různých činností žáků, konzultacemi s ostatními vyučujícími a podle potřeby i psychologickými a zdravotnickými pracovníky.

4. Žák 2. až 9. ročníku základní školy musí mít z každého předmětu, alespoň dvě známky za každé pololetí, z toho nejméně jednu za ústní zkoušení. V některých předmětech lze využít bodového hodnocení dle stupnice stanovené vyučujícím (se stupnicí jsou žáci i zákonní zástupci seznámeni). Znamky a body získávají vyučující průběžně během celého

klasifikačního období. Není přípustné ústně přezkušovat žáky koncem klasifikačního období z látky celého tohoto období.

Zkoušení je prováděno zásadně před kolektivem třídy, nepřípustné je individuální přezkušování po vyučování v kabinetech. Výjimka je možná jen při diagnostikované vývojové poruše, kdy je tento způsob doporučen ve zprávě psychologa.

5. Učitel oznamuje žákovi výsledek každé klasifikace, klasifikaci zdůvodňuje a poukazuje na klady a nedostatky hodnocených projevů, výkonů, výtvorů. Po ústním vyzkoušení oznámí učitel žákovi výsledek hodnocení okamžitě. Výsledky hodnocení písemných zkoušek a prací a praktických činností oznámí žákovi nejpozději do 14 dnů. Učitel sděluje všechny známky, které bere v úvahu při celkové klasifikaci, zákonným zástupcům žáka a to zejména prostřednictvím zápisů do žákovské knížky - současně se sdělováním známek žákům.

6. Kontrolní písemné práce a další druhy zkoušek rozvrhne učitel rovnoměrně na celý školní rok, aby se nadměrně nenahromadily v určitých obdobích.

7. O termínu písemných prací většího rozsahu informuje vyučující žáky dostatečně dlouhou dobu předem. Ostatní vyučující o tom informuje formou zápisu do třídní knihy. V jednom dni mohou žáci konat jen jednu zkoušku uvedeného charakteru.

8. Učitel je povinen vést průběžnou soustavnou evidenci o každé klasifikaci žáka průkazným způsobem tak, aby mohl vždy doložit správnost celkové klasifikace žáka i způsob získání známek (ústní zkoušení, písemné,...). V případě dlouhodobé nepřítomnosti nebo rozvázání pracovního poměru v průběhu klasifikačního období předá tento klasifikační přehled zastupujícímu učiteli nebo vedení školy.

9. Vyučující zajistí zapsání známek také do katalogových listů a dbá o jejich úplnost. Do katalogových listů jsou zapisovány známky z jednotlivých předmětů, udělená výchovná opatření a další údaje o chování žáka, jeho pracovní aktivitě a činnosti ve škole.

10. Klasifikační stupeň určí učitel, který vyučuje příslušnému předmětu. Výsledky hodnocení zaznamenává vyučující tak, aby byli zákonní zástupci žáka průběžně informováni. Každý záznam musí být proveden zřetelně tak, aby bylo možno určit, zda jde o ověření vědomostí písemnou nebo ústní formou. Povinností každého žáka je dát si zapsat známku při zapomenutí ŽK. Evidenci známek si provádí každý vyučující, ze zápisu musí být jasné, kdy a za co byla známka udělena. Způsob zápisu si vyučující volí sám. Při dlouhodobějším pobytu žáka mimo školu (lázeňské léčení, léčebné pobyty, dočasné umístění v ústavech, apod.) vyučující respektuje známky žáka, které škole sdělí škola při instituci, kde byl žák umístěn; žák se znovu nepřezkušuje (třídní učitel zapíše nepřítomnost žáka do poznámek v třídní knize, absence se nepočítá).

11. Při určování stupně prospěchu v jednotlivých předmětech na konci klasifikačního období se hodnotí kvalita práce a učební výsledky, jichž žák dosáhl za celé klasifikační období. Stupeň prospěchu se neurčuje na základě průměru z klasifikace za příslušné období. Výsledná známka za klasifikační období musí odpovídat známkám, které žák získal a které byly sděleny zákonným zástupcům. Hodnocení domácí přípravy je jednou z mnoha složek, které se podílejí na celkovém hodnocení úrovně znalostí a dovedností žáka.

12. Případy zaostávání žáků v učení a nedostatky v jejich chování se projednají na pedagogické radě a škola poskytne žákovi příslušná podpůrná opatření.

13. Na konci klasifikačního období, v termínu, který určí ředitel školy, nejpozději však 24 hodin před jednáním pedagogické rady o klasifikaci, zapíše učitelé příslušných předmětů číselné výsledky celkové klasifikace do katalogových listů a připraví návrhy na umožnění komisionálních a opravných zkoušek. O klasifikaci chování a prospěchu informují pedagogickou radu třídní učitelé.

14. Zákonné zástupce žáka informuje o zhoršení prospěchu a chování žáka třídní učitel v polovině prvního a druhého pololetí; třídní učitel nebo učitel, jestliže o to zákonní zástupci žáka požádají.

15. Informace o klasifikaci chování a prospěchu jsou zákonným zástupcům předávány převážně při osobním jednání, na třídních schůzkách nebo individuálních konzultacích. Údaje o klasifikaci a hodnocení chování žáka jsou sdělovány pouze zástupcům žáka, nikoli veřejně.

16. V případě mimořádného zhoršení prospěchu žáka informuje zákonné zástupce vyučující předmětu bezprostředně a prokazatelným způsobem (zápisem do ŽK nebo písemným oznámením).

17. Pokud je klasifikace žáka stanovena na základě písemných nebo grafických prací, vyučující tyto práce uschovávají po dobu, během které se klasifikace žáka určuje nebo ve které se k ní mohou zákonní zástupci žáka odvolat - tzn. celý školní rok včetně hlavních prázdnin, v případě žáků s odloženou klasifikací nebo opravnými zkouškami až do 30. 10. dalšího školního roku. Opravené písemné práce musí být předloženy všem žákům a na požádání ve škole také zákonným zástupcům.

18. O tom, zda žák bude či nebude klasifikován v řádném termínu, rozhodne vyučující příslušných předmětů.

19. Třídní učitelé (výchovný poradce) jsou povinni seznamovat ostatní vyučující s doporučeními školského poradenského zařízení, které mají vztah ke způsobu hodnocení a klasifikace žáka a způsobu získávání podkladů.

Způsob hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

1. Žákem se speciálními vzdělávacími potřebami je žák, který k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tito žáci mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje škola a školské zařízení. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje škola nebo školské zařízení i bez doporučení školského poradenského zařízení na základě plánu pedagogické podpory (PLPP). Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením ŠPZ.

2. Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na vytvoření nezbytných podmínek při vzdělávání i klasifikaci a hodnocení.

3. Při hodnocení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se přihlíží k povaze postižení. Vyučující respektují doporučení psychologických vyšetření žáků a uplatňují je při klasifikaci a hodnocení chování žáků a také volí vhodné a přiměřené způsoby získávání podkladů.

4. U žáka se speciálními vzdělávacími potřebami rozhodne ředitel školy o použití slovního hodnocení na základě žádosti zákonného zástupce žáka.

5. Pro zjišťování úrovně žákových vědomostí a dovedností volí učitel takové formy a druhy zkoušení, které odpovídají schopnostem žáka a na něž nemá porucha negativní vliv. Kontrolní práce a diktáty píší tito žáci po předchozí přípravě. Pokud je to nutné, nebude dítě se speciálními vzdělávacími potřebami vystavováno úkolům, v nichž vzhledem k poruše nemůže přiměřeně pracovat a podávat výkony odpovídající jeho předpokladům.

6. Vyučující klade důraz na ten druh projevu, ve kterém má žák předpoklady podávat lepší výkony. Při klasifikaci se nevychází z prostého počtu chyb, ale z počtu jevů, které žák zvládl.

7. Klasifikace je provázena hodnocením, t.j. vyjádřením pozitivních stránek výkonu, objasněním podstaty neúspěchu, návodem, jak mezery a nedostatky překonávat.

8. Všechna navrhovaná pedagogická opatření se zásadně projednávají se zákonnými zástupci žáka a jejich souhlasný či nesouhlasný názor je respektován.

9. V hodnocení se přístup vyučujícího zaměřuje na pozitivní výkony žáka a tím na podporu jeho motivace k učení namísto jednostranného zdůrazňování chyb.

10. Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami se řídí příslušnými vyhláškami.

11. Kritéria pro slovní hodnocení

Tohoto hodnocení lze využívat u žáků se speciálními vzdělávacími potřebami po dohodě vyučujícího s rodiči. Pokud je žák se speciálními vzdělávacími potřebami vzdáván podle IVP je to zřetelně vyznačeno v pedagogické dokumentaci.

Ovládnutí úrovně dosažených výstupů a učiva kompetence

- ovládá bezpečně
- ovládá
- v podstatě ovládá
- ovládá se značnými mezerami
- neovládá

Úroveň myšlení (kompetence k učení)

- pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti
- uvažuje celkem samostatně
- menší samostatnost v myšlení
- nesamostatné myšlení
- odpovídá nesprávně a návodné otázky

Úroveň komunikace (kompetence komunikativní)

- výstižná, poměrně přesná
- celkem výstižná, ne dost přesná
- vyjadřuje se s potížemi
- nepřesná
- nesprávná i na návodné otázky

Úroveň ovládnutí (kompetence sociální, personální a občanské)

- aktivní, učí se svědomitě, se zájmem
- učí se svědomitě
- k učení a práci potřebuje větších podnětů
- malý zájem o učení, potřebuje stále předměty
- pomoc a pobízení k učení jsou neúčinné

Úroveň aplikace vědomostí (kompetence k řešení problémů a pracovní)

- spolehlivě, užívá vědomostí a dovedností, pracuje samostatně, přesně a s jistotou
- dovede používat vědomosti a dovednosti, dopouští se jen menších chyb
- s pomocí učitele řeší úkoly, překonává potíže a odstraňuje chyby, jichž se dopouští
- dělá podstatné chyby, nesnadno je překonává
- praktické úkoly nedokáže splnit ani s pomocí učitele

Charakteristika klasifikačních stupňů pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

známka	učivo	úroveň myšlení	vyjadřování	aplikace, řešení	píle, zájem
1	Bezpečně ovládá.	Pohotový, bystrý, dobře chápe souvislosti.	Výstižné, přesné vyjadřování.	Spolehlivě, uvědoměle, užívá vědomostí, pracuje svědomitě, samostatně, s jistotou.	Aktivní, zájem.
2	Ovládá.	Uvažuje samostatně.	Celkem výstižně.	Užívá vědomostí a dovedností při řešení úkolů, malé ne časté chyby.	Učí se svědomitě.
3	V podstatě ovládá.	Menší samostatnost v myšlení.	Nedovede se dost přesně vyjádřit.	Úkoly řeší za pomoci učitele, s pomocí odstraňuje své chyby.	V učení a práci nepotřebuje větších podnětů.
4	Ovládá jen částečně, značné mezery ve vědomostech.	Myšlení nesamostatné.	Myšlenky vyjadřuje se značnými potížemi.	Dělá podstatné chyby nesnadno je překonává.	Malý zájem o učení potřebuje pobídky a pomoc.
5	Neovládá.	I na návodné otázky odpovídá nesprávně.	I na návodné otázky odpovídá nesprávně.	Praktické úkoly nedovede splnit ani za pomoci učitele.	Veškerý pomoc a pobízení jsou neúčinné.

Hodnocení žáků nadaných a mimořádně nadaných

- mimořádně nadaným žákem se rozumí jedinec, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých rozumových oblastech, pohybových, uměleckých a sociálních dovednostech,

- zjišťování mimořádného nadání žáka provádí školské poradenské zařízení,
- ředitel školy může přeradit mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku na základě zkoušky před komisí, kterou jmenuje
- obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitelka školy,
- za neabsolvovaný ročník nebude žákovi vydáno vysvědčení. V následujících vysvědčeních se na zadní straně uvede, které ročníky žák neabsolvoval,
- individuálně vzdělávaný žák koná za každé pololetí zkoušky z příslušného učiva, a to ve škole, do níž byl přijat k plnění povinné školní docházky. Nelze-li individuálně vzdělávaného žáka hodnotit na konci příslušného pololetí, určí ředitelka školy pro jeho hodnocení náhradní termín, a to tak, aby hodnocení bylo provedeno nejpozději do dvou měsíců po skončení pololetí. Ředitelka školy zruší povolení individuálního vzdělávání, pokud žák na konci druhého pololetí příslušného školního roku neprospěl nebo nelze-li žáka hodnotit na konci pololetí ani v náhradním termínu.